

วารสารภาษาปริทัศน์

ที่ปรึกษา

ศ.ดร.คุณัญญา ชรรम्मงคล

ศ.ดร.กาญจนา ปราบพาล

รศ.มาลินี จันทวิมล

รศ.ชนิกา ศิลปอนันต์

รศ.สุชาดา นิยมมานิตย์

บรรณาธิการ

รศ.บังอร สว่างโรโรส

กองบรรณาธิการ

ผศ.ภัสสร สิงคาลวนิช

ผศ.ดวงตา ลักคุณะประสิทธิ์

ผศ.ลักษมี กิตติสาเรศ

ผศ.ดวงฤดี กาญจนพันธ์ุ

ผศ.พนิดา เอื้ออภัยกุล

ผศ.ปรางทิพย์ นพรมภา

ผศ.สำหรี กุลสิริสวัสดิ์

ผศ.อุบลรัตน์ เต็งไตรรัตน์

อ.อิงทิพย์ รัตตะรังสี

ฝ่ายจัดการและเผยแพร่

นางสุรัชดี วิริยะยังศิริ

ฝ่ายศิลปกรรมและภาพ

นายมนตรี พุกเจริญ

นายสุรวุฒิ เพิ่มวงศ์

วารสารภาษาปริทัศน์

เป็นวารสารวิชาการของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เผยแพร่ความรู้ภาษาอังกฤษตลอดจนความก้าวหน้า
ทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาการสอนภาษาอังกฤษ

2. เผยแพร่ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์
ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระหว่างครูอาจารย์ภาษา
อังกฤษในสถาบันต่าง ๆ

3. ส่งเสริมให้อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอผลงาน
ทางวิชาการ และมีส่วนร่วมในด้านการเผยแพร่วิชาการ และ
ให้บริการแก่สังคม

กำหนดออกปีละ 1 ฉบับ

การตีพิมพ์บทความใด ๆ ในวารสารเล่มนี้ จะต้องได้รับ
อนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ “ภาษา
ปริทัศน์” ก่อน

บทความในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นของผู้
เขียนแต่ละท่าน คณะกรรมการจัดทำวารสาร “ภาษา
ปริทัศน์” ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

วารสารภาษาปริทัศน์ ได้รับเงินสนับสนุนค่าพิมพ์จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลกาญจนาภิเษกสมโภชของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในปี พ.ศ. 2538 สถาบันภาษาจึงจัดพิมพ์วารสารภาษาปริทัศน์ฉบับพิเศษขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมฉลองและถวายเป็นความจงรักภักดีในวโรกาสอันสำคัญยิ่งนี้

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นที่รักเกิดทุนและเคารพบูชาของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรมและหลักพรหมวิหารสี่ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันยิ่งใหญ่เพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณและพระบารมีแผ่ปกเกล้าปกกระหม่อมพสกนิกรทั้งปวงจึงอยู่เย็นเป็นสุขภายใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร

ภาษาปริทัศน์ฉบับนี้ได้อัญเชิญตัวอย่างบัตร ส.ค.ส. ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทำขึ้นจากเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อทรงแจกให้แก่ข้าราชการบริพารเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ท่านผู้อ่านจะได้เห็นพระอัจฉริยภาพของพระองค์ท่านในด้านคอมพิวเตอร์อีกแขนงหนึ่ง นอกจากนี้ศาสตราจารย์ ดร.คุณกัญดา ธรรมมงคลยังได้เขียนเรื่องพระอัจฉริยภาพในด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมทั้งให้สัมภาษณ์ในเรื่องพระอัจฉริยภาพในด้านการใช้ภาษาของพระองค์ท่านอีกด้วย

ท่านผู้อ่านจะได้อ่านบทความอื่น ๆ ในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการวิจัยอย่างครบครัน จากคณาจารย์ของสถาบันภาษาเองและนักเขียนภายนอก ซึ่งผู้เขียนทั้งหลายนี้พร้อมใจกันเขียนเพื่อร่วมถวายเป็นความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงเป็นที่รักของพวกเราชาวไทย และเป็นศูนย์รวมใจของพวกเราทั้งหลาย

ในวโรกาสนี้วารสารภาษาปริทัศน์ ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดดลบันดาลให้พระองค์ท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย มีพระชนมายุเพิ่มพูน บริบูรณ์ด้วยสรรพสิริสวัสดิ์ พิชิตนามงคลศุภวิบุลยผลทุกประการ

บังอร สว่างวโรธ

ตุลาคม 2538

NO. 9 1/4 301510 0A 2332

PA. 3 514 292209 3M. 2500

089.9 173 312352 18.2534

ด่วนที่สุด

ที่ รล 0004/8608

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม.10200

4 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำเอกสารลงพิมพ์ในวารสารภาษาปักษ์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

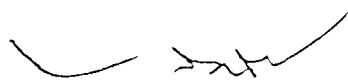
อ้างถึง หนังสือที่ ทม 0325/518 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2538 และ

หนังสือที่ ทม 0325/747 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2538

ตามที่สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอพระราชทาน
พระบรมราชานุญาต นำเอกสารตามที่แนบไว้กับ หนังสือที่ ทม 0325/747 ลงวันที่ 23
มีนาคม 2538 บางส่วน ลงพิมพ์ในวารสารภาษาปักษ์ฉบับพิเศษ เพื่อประกอบบทความ
เรื่อง "พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" ด้วยเจตน์จำนงค์ที่จะ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี
ความละเอียดแจ้งแล้วตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว
โปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต

ขอแสดงความนับถือ



(หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์)

ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร.2253457-62 ต่อ 456

ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระราชดำรัส และตัวอย่างพระราชนิพนธ์แปลมาประกอบ เป็นเอกสารอ้างอิงในการเขียนบทความนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยประสานงานให้การขอพระบรมราชานุญาตสำเร็จด้วยความราบรื่น

สารบัญ

	หน้า
บทบรรณาธิการ	
ตัวอย่างบัตร ส.ค.ส. ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	1
พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	5
สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.คุณกัญดา ธรรมมงคล	
เรื่อง พระอัจฉริยภาพในการใช้ภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	12
บทสัมภาษณ์ ดร.อำนาจ วีรวรรณ	
(รองนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคหน้าไทย)	16
เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์	21
การเรียนการสอนภาษาอังกฤษบนทางด่วนสารสนเทศ	27
ภาษาอังกฤษในภาษาไทย	32
คนไทยกับภาษาอังกฤษ	35
วิธีนัยปริศนาศาสตร์และการทดสอบทางภาษาแบบปฏิบัตินิยม	37
“เพศ” ในวงการการสอนภาษาอังกฤษ	42
เทคนิค การแปลแบบล่าม	48
สอนอ่านเพื่อแปล หรือ สอนแปลเพื่ออ่าน	60
การแปล	67
ข้อคิดจากประสบการณ์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	75
Golden Jubilee or 50 th Anniversary	78
การพัฒนาแบบทดสอบภาษาอังกฤษ อิงวัตถุประสงค์แบบอุดม	
สำหรับการศึกษา 3 ระดับ	82
การกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบโดยอาศัยรูปแบบราช	97
ความต้องการภาษาอังกฤษในด้านวิชาชีพ	107
ภาษาอังกฤษธุรกิจในประเทศไทยในรอบ 12 ปี (2526-2538) :	
การใช้ การเรียนการสอน และข้อเสนอแนะ	115
รายงานการสัมมนา SECOND INTERNATIONAL CONFERENCE ON LANGUAGE IN DEVELOPMENT : STAKEHOLDERS' PERSPECTIVES	
Bali, Indonesia : 10-12 April 1995	133
การศึกษากลวิธีเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	140
แนะนำผู้เขียน	148

พระอัจฉริยภาพด้านการแปล

ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คุณกัญดา ธรรมมงคล

ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ใน พ.ศ. 2530 วารสารภาษาปริทัศน์ได้เสนอบทความ เรื่อง “พระอัจฉริยภาพด้านภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ซึ่งพระอัจฉริยภาพด้านภาษาที่กล่าวถึง ครั้งนั้น มุ่งเน้นในเรื่องของภาษาอังกฤษ พระปรีชา สามารถและพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับภาษาของ พระองค์ ครอบคลุมทักษะทางภาษาทุกทักษะคือ ทักษะ การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และการแปล

พระอัจฉริยภาพด้านภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะกล่าวถึงครั้งนี้จะมุ่งเน้นเฉพาะเรื่อง การแปล

พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครอบคลุมทั้งการแปลภาษาอังกฤษเป็น ภาษาไทย และภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

พระราชนิพนธ์แปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เท่าที่มีมา แบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ บทความและหนังสือ ซึ่งแปลจากภาษาอังกฤษเป็น ภาษาไทย พระราชดำรัสและชาดก ซึ่งแปลจากภาษา ไทยเป็นภาษาอังกฤษ

บทความ

พระราชนิพนธ์แปล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เริ่มจากบทความ คือ ในปี 2518 ได้ทรงแปลบทความ

ความภาษาอังกฤษหลายเรื่องจากนิตยสารต่าง ๆ ดังนี้

1. “ข่าวจากวิทยุเพื่อสันติภาพและความก้าวหน้า” จาก “Radio Peace and Progress” นิตยสาร *Intelligence Digest* ลงวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1975

2. “การคืบหน้าของมาร์กซิสต์” จาก “The Marxist Advance” จาก *Special Brief*

3. “รายงานตามนโยบายคอมมิวนิสต์” จาก “Following the Communist Line ”

4. “ฝันร้ายไม่จำเป็นจะต้องเป็นจริง” จาก “No Need for Apocalypse” นิตยสาร *The Economist* ฉบับลงวันที่ 17 พฤษภาคม ค.ศ. 1975

5. “รายงานจากลอนดอน” จาก “London Report” นิตยสาร *Intelligence Digest: Weekly Review* ฉบับลงวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ. 1975

6. “ประเทศจีนอยู่ยง” จาก “Eternal China” นิตยสาร *Intelligence Digest: Weekly Review* ฉบับลงวันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 1975

7. “ทัศนะนำอัศจรรย์จากซิลีหลังสมัยอาลเลนเด” จาก “Surprising Views from a Post-Allende Chile” นิตยสาร *Intelligence Digest: Weekly Review* ฉบับลงวันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ. 1975

8. “เขาวัวอย่างนั้น เราก็วัวอย่างนั้น” จาก “Sauce for the Gander ...” นิตยสาร *Intelligence Digest: Weekly Review* ฉบับลงวันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ. 1975

9. “จีนแดง: ตัวเหี้ยค้ายาเสพติดแห่งโลก”

จาก “Red China: Drug Pushers to the World” นิตยสาร *Intelligence Digest: Weekly Review* ฉบับลงวันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ. 1975

10. “วีรบุรุษตามสมัยนิยม” จาก “Fashion in Heroes”

โดย George F. Will นิตยสาร *Newsweek* ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 1979

หนังสือ

หนังสือภาษาอังกฤษที่ทรงแปล มีดังนี้คือ

1. **ติโต** จาก Tito โดย Phyllis Avey เมื่อ พ.ศ.

2519

2. “**เศรษฐศาสตร์ตามนัยของพระพุทธศาสนา**” บทที่ 4 จาก *Small is Beautiful* โดย E.F. Schumacher หน้า 53 - 63 เมื่อ พ.ศ. 2520

3. **นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ** จาก *A Man Called Intrepid* โดย William Stevenson เมื่อ พ.ศ. 2520-2523

บางครั้งในขณะเดียวกันที่ทรงแปลหนังสือก็ทรงแปลบทความไปด้วย หนังสือเล่มแรกที่ทรงแปลคือ **ติโต** เสร็จในปี 2519 เพื่อให้ข้าราชการได้ทราบถึงบุคคลที่น่าสนใจคนหนึ่ง ต่อมาเมื่อเดือนธันวาคม 2537 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่งจำกัด จัดพิมพ์และจำหน่าย โดยมอบรายได้จากการจัดจำหน่ายสมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา

จากเหตุการณ์แตกแยกและนองเลือดที่บอสเนีย ทำให้ทรงเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้จากการอ่านพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง **ติโต** ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ผู้ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2537 ดังนี้

“ตอนนี้จะขอโฆษณาหน่อย เป็นรายการโฆษณาமிสโปรดชนิดหนึ่ง คือว่าได้แปลหนังสือเรื่อง **ติโต** แปลหลายปีมาแล้ว ตั้ง 20 ปี แต่เห็นว่ายังคงทันสมัย เพราะเขายังดีกันอยู่ เลยต้องรีบมาปรับปรุงต้นฉบับของเรื่อง **ติโต** ที่แปลจากภาษาฝรั่งเศส เพื่อให้คนได้อ่านว่า สถานการณ์

ในโลกเป็นอะไรบ้าง เรื่อง **ติโต** นี้ปรับปรุงเกือบจะไม่ทันแต่ก็ทัน ทันอะไร หวังคือ หวังว่าโลกนี้จะมีสันติภาพ จะมีความสงบ ต้องรีบปรับปรุงหนังสือเรื่อง **ติโต** นี้ให้ทันกับที่เขายังดีกันอยู่ ถ้าเขาไม่ดีกันบ้านเมืองเขาเรียบร้อยแล้ว ก็ไม่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เมืองยูโกสลาเวียเขายังดีกัน ฉะนั้น ก็เลยรีบให้หนังสือแปลนี้ออกมาได้พิมพ์สำเร็จ”

นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ เป็นหนังสือที่มีความยาวถึง 501 หน้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาแปลทีละเล็กละน้อย เป็นเวลาถึง 3 ปี คือทรงเริ่มแปลเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2520 และเสร็จเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2523 งานต่าง ๆ ที่ทรงแปลนี้ทรงใช้เวลาที่พอทรงว่างจากพระราชกรณียกิจต่าง ๆ อย่างเรื่อง **นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ** ทรงถ่ายสำเนาจากหนังสือเป็นหน้า ๆ เพื่อความสะดวกในการเอาติดพระองค์ไปด้วย แม้บางครั้งขณะประทับบนเครื่องบินพระที่นั่งในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมประชาชนในต่างจังหวัด ก็ทรงงานแปลไปด้วย

เมื่อทรงแปลเสร็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้ข้าราชการบริพารอ่าน เมื่อเดือนธันวาคม 2536 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่งจำกัดเป็นผู้จัดพิมพ์ โดยมอบรายได้จากการจัดจำหน่ายสมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา

ในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารภาษาปริทัศน์ เมื่อ พ.ศ. 2530 ได้ยกตัวอย่างเล็กน้อยจาก **นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ** เพื่อแสดงถึงพระอัจฉริยภาพ พระมโนภาพและพระอารมณ์ขันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งนั้นหนังสือ **นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ** ยังไม่ได้ตีพิมพ์ ผู้อ่านจึงได้เห็นแค่ตัวอย่างเท่านั้น บัดนี้พระราชนิพนธ์แปลเล่มนี้ ได้พิมพ์เผยแพร่ทั่วไป ประชาชนชาวไทยที่ได้อ่านคงจะต้องตระหนักถึงพระอัจฉริยภาพและพระวิริยภาพของพระองค์ ผู้อ่านหลายคนปรารภว่าพระราชนิพนธ์แปลเรื่องนี้ “หนัก” คือหนักในด้านเนื้อหา และหนักเพราะขนาดและความหนาของหนังสือ พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง **นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ** ได้ให้

ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้อ่าน เพราะเมื่อมีการอ้างอิงถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงค้นคว้าและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและปะติดปะต่อเรื่องราวได้ พระราชานิพนธ์แปลเรื่องนี้จึงให้ทั้งความรู้และความบันเทิงอย่างยิ่ง

พระราชดำรัส

พระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มแปลเป็นปีแรก คือพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าถวายชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาในวันที่ 4 ธันวาคม 2532 ครั้งนั้นได้รับสั่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดพอสมควร หน่วยงานของสหประชาชาติหลายหน่วยงานมีความสนใจในพระราชดำรัสครั้งนั้น และใครจะได้รับฉบับที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ มีบุคคลและหน่วยงานบางหน่วยได้แปลพระราชดำรัส แต่การแปลพระราชดำรัสที่รับสั่ง “สด ๆ” โดยไม่มีต้นฉบับนั้นเป็นของยาก ดังนั้นจึงมีข้อความที่คลาดเคลื่อนจากพระราชประสงค์บ้าง เมื่อเป็นดังนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแปลพระราชดำรัสเอง คณะกรรมการประชาสัมพันธ์สิ่งแวดล้อม คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน โดยคณะกรรมการจัดทำหนังสือพระราชดำรัสเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงจัดพิมพ์พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2532 ขึ้น โดยจัดพิมพ์เป็นฉบับภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษ มีน้อยคนนักที่จะทราบว่าฉบับภาษาอังกฤษเป็นพระราชานิพนธ์แปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นอกจากทรงแปลพระราชดำรัสแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังพระราชทานข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง carbon ในรูป carbon dioxide ในอากาศ เรื่องน้ำในโลก การหมุนเวียนของน้ำ น้ำที่จะนำมาใช้ได้ และเรื่องน้ำในประเทศไทย ราชการยังได้ประกาศวันนั้นเป็น “วันสิ่งแวดล้อม”

พระราชดำรัสเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 ซึ่งรับสั่งเกี่ยวกับ “รัฐksamคคี” ก็เป็นที่เลื่องลือ คณะอนุกรรมการ

ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เห็นว่าพระราชดำรัสองค์นี้มีสารัตถประโยชน์เป็นคุณค่าประทับใจอย่างยิ่งในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ถึงวิถีทางการพัฒนาประชาธิปไตย จึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตอัญเชิญมาจัดพิมพ์ เพื่อเผยแพร่

นอกจากพระราชดำรัสเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่จัดพิมพ์เป็น 2 เล่ม คือ ภาษาอังกฤษ 1 เล่ม ภาษาไทย 1 เล่มแล้ว พระราชดำรัสในปีอื่น ๆ จัดพิมพ์เป็นเล่มเดียว โดยมีย่อหน้าภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเป็นตอน ๆ ไป

วิธีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแปลนั้นต้องใช้เวลาและความพิถีพิถันมาก เริ่มด้วยทรงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่ถอดพระราชดำรัสจากที่บันทึกเสียงไว้ ต่อจากนั้นทรงตรวจความถูกต้องกับเทปบันทึกเสียงด้วยพระองค์เอง เมื่อตรวจแล้วทรงแบ่งพระราชดำรัสออกเป็นย่อหน้า โดยทรงพิมพ์ด้วยพระองค์เองลงในคอมพิวเตอร์ โดยใช้ font “จิตรลดา” ที่ทรงพัฒนาขึ้นเอง เมื่อทรงแบ่งเป็นย่อหน้าได้แล้ว จึงทรงเรียบเรียงและปรับปรุง โดยทรงใช้วิธีที่มีระบบเป็นขั้นเป็นตอน ทรงใช้วงเล็บ [] ล้อมข้อความที่ซ้ำซ้อนต้องตัดออก และใช้วงเล็บ () ล้อมข้อความที่เพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความครบถ้วนสมบูรณ์และถูกหลักภาษา โดยทรงปรับปรุงให้น้อยที่สุด เมื่อได้ข้อความภาษาไทยที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว จึงทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษทีละย่อหน้า โดยพิมพ์ภาษาอังกฤษลงในคอมพิวเตอร์เลยโดยไม่ต้องร่างก่อน เมื่อพิมพ์จากคอมพิวเตอร์ลงกระดาษ ก็ทรงตรวจแก้ไขอีกหลายครั้ง แต่ละครั้งจะบันทึกไว้หมดในคอมพิวเตอร์ การทรงงานอย่างมีระบบโดยเคร่งครัดเช่นนี้ ทำให้ทรงเรียกข้อมูลจากการแปลและตรวจทานจากต้นฉบับที่ทรงแก้ไขแต่ละตอนได้หมด

นอกจากทรงแปลพระราชดำรัสเป็นภาษาอังกฤษแล้ว ทรงจัดทำคำอธิบายหรือข้อมูลเสริมพระราชดำรัสเพื่อให้ผู้อ่านได้มีภูมิหลังและเข้าใจพระราชดำรัสดีขึ้น ในส่วนใดที่มีรูปภาพประกอบก็จะรับสั่งกำหนดรูปภาพให้เจ้าหน้าที่หามาประกอบ ดังนั้นผู้ที่อ่านพระราชดำรัส

จะได้รับความรู้จากโครงการพระราชดำริที่รับสั่งถึง รวมทั้งได้เห็นรูปภาพภูมิประเทศประกอบความเข้าใจด้วย

ชาดก

ชาดกที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัย และทรงแปลคือ **มหาชนกชาดก** โดยทรงรวมทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษอยู่ในเล่มเดียวกัน พระราชนิพนธ์เรื่อง **มหาชนกชาดก** นี้ต่างจากพระราชนิพนธ์แปลเรื่องอื่น คือนอกจากทรงแปลชาดกตั้งแต่ต้นเรื่อง โดยทรงดัดแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น แล้ว ยังทรงปรับปรุงตอนจบของเรื่องที่พระมหากษัตริย์เสด็จออกทรงแสวงโมกขธรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า ยังไม่ถึงวาระเวลาอันสมควร เพราะว่าได้ทรงนำความเจริญแก่มิถิลายังไม่ครบถ้วน เพราะข้าราชบริพารไม่มีความรู้ทั้งทางวิทยาการทั้งทางปัญญา ยังไม่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์แม้ของตนเอง จึงต้องตั้งสถานอบรมสั่งสอนให้เบ็ดเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดัดแปลงเนื้อเรื่องตอนจบของ**มหาชนกชาดก** ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โดยที่พระราชดำริว่า พระมหากษัตริย์จะบรรลุโมกขธรรมได้ยากกว่า หากได้ประกอบพระราชกรณียกิจในโลกให้ครบถ้วนเสียก่อน

ตอนจบของเรื่องเป็นอย่างไร จะไม่กล่าวถึงในที่นี้ ขอให้ท่านได้อ่านด้วยตนเอง ขอรับรองว่าจะได้ทั้งประโยชน์จากธรรมะในชาดก วิทยาการสมัยใหม่ อรรถรสในเชิงภาษาและความสนุกในเนื้อหา ชาดกส่วนที่ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อเปลี่ยนแปลงตอนจบ ทรงเลียนแบบภาษาและสำนวนอย่างที่ใช้ในชาดกได้อย่างคมคายและแนบเนียน

คาถาต่าง ๆ ที่เป็นบทโต้ตอบระหว่างนางมณีเมขลาและพระมหากษัตริย์ มีทั้งที่มาจากพระสูตร และที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใหม่

สำนวนในพระสูตร

“บุคคลเมื่อกระทำความเพียร แม้จะตายก็ชื่อว่า ไม่เป็นหนี้ในระหว่างหมู่ญาติ เทวดา และบิดา

มารดา อนึ่ง บุคคลเมื่อทำกิจอย่างลูกผู้ชาย ย่อมไม่เดือดร้อนในภายหลัง”

“Any individual who practices perseverance, even in the face of death, will not be in any debt to relatives or gods or father or mother. Furthermore, any individual who does his duty like a man will enjoy Ultimate Peace in the future”.

สำนวนพระราชนิพนธ์

“ข้าแต่บัณฑิตย วาจาอันมีปาทิหารย์มิบังควรหายไปในอากาศ. ท่านต้องให้สาธุชนได้รับพรแห่งโพธิญาณจากโอษฐ์ของท่าน. ถึงกาลอันสมควร ท่านจงตั้งสถาบันการศึกษา ให้ชื่อว่า โพธิยาลัยมหาวิทยาลัย ในกาลนั้นท่านจึงจะสำเร็จกิจที่แท้.”

“O Wise One, thy meaningful words shouldst not be lost in this wide empty expanse. Thou shouldst share with others the boon of enlightened wisdom that came from thy lips. When the time comes thou shouldst establish an institute of high learning called the Bodhiya laya Great Wisdom Center. Only on that day, wilt thou have fulfilled thy mission.”

เมื่อเปรียบเทียบคาถาทั้ง 2 บท จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนในเชิงภาษา ทั้งสำนวนในภาษาไทย และบทภาษาอังกฤษ

พระราชนิพนธ์เรื่อง**มหาชนกชาดก** ยังประกอบด้วยภาพวาดประกอบเนื้อเรื่องโดยศิลปินหลายท่าน ที่สำคัญที่สุดคือ มีภาพฝีพระหัตถ์ โดยทรงใช้คอมพิวเตอร์วาดภาพแสดงแผนที่เส้นทางเดินเรือของพระมหากษัตริย์บริเวณที่เรือล่ม รายละเอียดทั้งหมดบนแผนที่ เช่น แผนที่ประเทศอินเดีย และสุวรรณภูมิ เป็นแผนที่จริงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนวณเส้นทางเดินเรือ และจุดที่เรือสำเภาล่ม โดยทรงใช้ข้อมูลจากชาดกและวิทยาการสมัยใหม่ ทรงขอรายละเอียดจากกรมอุตุนิยมวิทยาเกี่ยวกับพายุในอ่าวอันดามัน ซึ่งเป็นที่ที่ทรงคาดคะเนว่าเป็น

จุดที่เรือล่ม ทำให้ทรงระงับวันและเดือนที่พระมหาชนกออกเดินทางจนถึงวันที่เรือล่ม และวันที่นางมณีเมขลามาช่วยพระองค์จากมหาสมุทร ภาพฝีพระหัตถ์ประกอบเรื่องการเดินทางนี้มี 4 ภาพด้วยกัน คือภาพวันที่ควรออกเดินทาง แต่ไม่ได้ออก ภาพวันออกเดินทาง วันที่เรือล่ม โดยมีแผนที่อากาศแสดงเส้นทางของพายุลูก (จริง ๆ) และภาพพระมหาชนกทรงว่ายน้ำ โดยมีนางมณีเมขลาเหาะอยู่เบื้องบน

พระราชนิพนธ์เรื่อง**มหาชนกชาดก** จึงเป็นพระราชนิพนธ์ที่แสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ด้านการพัฒนา ด้านแผนที่อุตุนิยมวิทยา และด้านศิลปะ

พระมโนภาพอันกว้างไกลและพระจินตนาการอันทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักพัฒนาที่ยอดเยี่ยม รวมทั้งพระอารมณ์ขัน ล้วนเป็นส่วนทำให้พระราชนิพนธ์**มหาชนกชาดก** เป็นพระราชนิพนธ์ที่ทั้งสาระ ธรรมะ และความบันเทิง ที่นักอ่านทั้งหลายไม่ควรพลาด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักภาษาที่เยี่ยมยอดโดยแท้ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ทรงใช้สำนวนที่เหมาะสมกับเรื่อง

พระอัจฉริยภาพด้านการแปลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประจักษ์ชัดเมื่อได้อ่านพระราชนิพนธ์ประเภทต่าง ๆ ที่ทรงแปลเพราะทรงใช้ภาษาและสำนวนที่เหมาะสมกับเรื่องที่แปล เช่น **มหาชนกชาดก** ก็ทรงใช้ภาษาโบราณเพื่อให้เข้ากับเรื่อง

1. “ในอดีตกาลอันพันคนนาวิสัยครั้งหนึ่ง พระราชาพระนามว่า มหาชนกครองราชสมบัติอยู่ในกรุงมิถิลา แคว้นวิเทหะ”

“Once upon an uncomputable time past, there was a king bearing the name of Mahajanaka who reigned in the city of Mithila in the land of Videha.”

2. “ความสินหาของพระอริฏฐชนกราชต่อพระอนุชาทันทานคำอาบพิษอันชากช้าไม่ได้”

“The oft recurring venomous words took their toll on the King’s affection for his brother.”

3. “ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ทรงดำริว่า **“เราว่ายข้ามมหาสมุทรมาได้เจ็ดวันเข้าวันนี้ ไม่เคยเห็นเพื่อนสองของเราเลย นี่ใครหนอมาพุดกะเรา.”** เมื่อแลไปในอากาศก็ทอดพระเนตรเห็นนางมณีเมขลา จึงตรัสคาถาที่สองว่า: ดูก่อนเทวดา เราได้ตรองเห็นปฏิบัติแห่งโลก และอาณิสสแห่งความเพียร. เพราะฉะนั้นถึงจะมองไม่เห็นฝั่ง เราก็ต้องพยายามว่ายอยู่ท่ามกลางมหาสมุทร”

“Then the Great Being opined: ‘To this morning, we have been swimming the ocean for seven days. All the time we have seen nary a soul as companion. Now, who is speaking to me?’ Looking up skywards, he saw Mani Mekhala. Thereupon, he intoned the second stanza: O, Goddess, we have reflected upon the worldly behaviors and the merits of perseverance. Thus, we conclude that, even though we do not see the shores, we still have to persist in our swimming in the wide ocean.”

จะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ภาษาอังกฤษที่โบราณสมกับเนื้อเรื่อง ทรงเลือกคำและสำนวนที่ดู **“ขลัง”** สำหรับใช้แปลชาดก

เมื่อทรงแปลบทความหรือหนังสือปัจจุบัน ก็ทรงใช้สำนวนที่สอดคล้องกับท่วงทำนองของเนื้อเรื่อง

1. เรื่อง “Red China: Drug Pushers to the World” ทรงแปลว่า **“จีนแดง: ตัวเหี้ยค้ายาเสพติดแห่งโลก”**

2. นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ

หลุยส์ เดอ โวห์ล โหราจารย์นักปราชญ์ ชาวฮังการี กล่าวถึงโหราจารย์ต่าง ๆ ว่า

“Astrology has too many quacks.” ทรงแปลว่า **“มีโหรต้องแต่งในวงการมากเกินไป”**

สำนวนภาษาอังกฤษที่ทรงใช้และเป็นที่ติดปากกัน

ก็คือ พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 เมื่อทรงเล่าถึง นายพาร์ก จู อุน รัฐมนตรีการกีฬาและเยาวชนแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ที่มาเฝ้าว่า ประธานาธิบดีซึ่งเป็นเพื่อนของเขามอบหมายให้มาขอโอวาท และโอวาทที่พระราชทานให้แก่อำคันดุกะครั้งนั้นคือ

"Our loss is our gain"

ทรงยกตัวอย่างในการอธิบายความหมายของคติพจน์นี้

"หมายความว่า ถ้าหากรีบทำโครงการ 10 ล้านบาทนั้น ก็ได้กำไรแล้วในปีแรก ขดเซยจำนวน 2 ล้านบาท ที่ว่าแพงเกินไปนั้นได้แล้ว แต่ข้อสำคัญที่สุด ถ้าอยากทำโครงการให้ได้เป็นมูลค่า 8 ล้านบาทนั้น จะต้องเสียเวลาสอบราคา เสียเวลาทำแผนให้รอบคอบ จึงยังทำไม่ได้ในปีนี้ ปีนี้ชาวบ้านจึงยังไม่ได้รับผลดีจากโครงการ. ครั้นปีต่อไปปูนซีเมนต์ก็แพงขึ้น เศรษฐกิจก็เปลี่ยนแปลงไป 8 ล้านบาทไม่พอแล้ว ตกกลงต้องใช้ 9 ล้านบาท. จึงต้องของบประมาณเพิ่มเติม. และแล้วงบประมาณเพิ่มเติมนั้นก็ถูกตัด. ปีที่สองจึงยังทำไม่ได้. จนกระทั่งเอาจริงในปีที่สามอนุมัติ 10 ล้าน ก็ทำได้. แต่ผลดีที่ควรจะได้รับตั้งแต่ต้นจากโครงการนั้นก็ไม่ได้รับ. แล้วก็เป็นอันว่าต้องเสียเงิน 10 ล้านบาทอยู่ดี แต่ประชาชนต้องทนเดือดร้อนไปอีกสองสามปี ถ้ายอม "ขาดทุน" คือ ยอมเสีย 10 ล้านบาท ตั้งแต่ต้นก็สามารถที่จะ "ได้กำไร" คือ ประชาชนจะได้ผลดีตั้งแต่ปีแรก. ทางวิชาเศรษฐกิจแท้ ๆ ก็เป็นอย่างนี้ได้เหมือนกัน. มติหรือคติพจน์ที่ว่า "ขาดทุน ทำให้มีกำไรได้" นั้น ก็เป็นอันพิสูจน์ได้แล้ว."

"It means that if the 10 million baht project is implemented without delay, the benefits to be obtained can already be reaped right from the first year, compensating for the 2 million baht difference in cost. But what is important to consider is that, if we want to reduce the cost to 8 million, it will take

time to make an official bidding and to make a detailed survey, making it impossible to complete the work in this same year. Thus, this year the people will not yet benefit from the project. And the next year, the price of cement will rise; the economy will change, a budget of 8 million will not be sufficient, and 9 million will be needed. So an additional budget must be requested. And that budget will again be cut. Thus, in the second year, work will not yet get started. In the third year, the project gets the green light and a budget of 10 million is granted. But the benefits of the original project will not be obtained, and 10 million has to be spent all the same, but the people have had to bear their miseries for 2 to 3 years before getting any benefit. Were it decided to "lose"; that is decided to spend 10 million at the outset, a "gain" would have been possible; that is, the people would have benefited from the project right from the very first year on. This process can be explained by the rules of economics. The motto "Our loss Is Our Gain" is thus vindicated."

ในพระราชดำรัสองค์เดียวกันนี้รับสั่งถึงเรื่องการไปดูงานของคนไทยที่เกาหลีเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ว่า

"ที่จริงพวกเราก็ได้ไปดูงานมาแล้ว กลับมาก็ทำแบบของเขา แต่ทำไม่ค่อยสำเร็จ. ที่เราทำสำเร็จก็คือทำแบบของเขานั้นแหละ แต่ว่าเรามาทำแบบชาวบ้าน แบบไทย ๆ."

"In fact, some of our people have already been there to study their methods. Upon their return, they have emulated some of these techniques but it has not been very successful. What has been achieved has been the application of modified, simplified methods "à la Thai".

ทรงเลือกคำอย่างพิถีพิถัน

นอกจากจะทรงเลือกภาษาที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีพระปรีชาสามารถในการเลือกคำ อย่างในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยที่ทรงสนพระทัยเป็นพิเศษ เรื่อง **“ศัพท์”** ที่มาของศัพท์และรากศัพท์โดยที่ทรงเรียนภาษาละตินมาก่อน ทรงรู้ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน จึงทรงสามารถเทียบเคียงความหมายของศัพท์ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยที่จะทรงเลือกศัพท์ **“แปลก ๆ”** โดยเฉพาะในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อทำให้การแปลมีสีสัน และมีความแตกต่างจากภาษาทั่ว ๆ ไป แต่จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา นับว่าเป็นลีลาการใช้คำที่มีคุณสมบัติเฉพาะของพระองค์เอง มีศัพท์หลายตัวที่ทรงใช้ที่ผู้อ่านจะต้องเปิดพจนานุกรมตรวจสอบ เพราะไม่ทรงใช้ศัพท์ที่ใช้กันบ่อย ๆ เป็นธรรมดา เช่น เมื่อทรงเล่าถึงนิทานยายกะตา ในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2535 ว่า คนสมัยนี้คงคิดว่า **“ยายกะตานี้ท่านโบราณเสียเหลือเกินไม่ไหว”** ทรงแปล

เป็นภาษาอังกฤษว่า **“Granny and Grandpa are so antiquated; this is ludicrous!”**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดการ **“เล่นคำ”** ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่นในพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 รับสั่งถึงเรื่องผู้แทนปวงชนว่า

“ถ้าคนนี้พูด เขาพูดแทนเรา ผู้แทนของเราพูดแทนเรา.”

“What this person says is what I say; he is my choice; he is my voice.”

ทรงเล่นคำ **“ผู้แทน พูดแทน”** และทรงเล่นสัมผัส **“my choice”** และ **“my voice”**

นับว่าเป็นบุญอย่างใหญ่หลวงของประชาชนชาวไทยที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงเพียบพร้อมด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระเมตตาคุณ และพระปัญญาคุณ ทรงเปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถในการศาสตร์ทุกศาสตร์และนับเป็นบุญของผู้ที่อยู่ในวงการเรียนการสอนภาษา ที่ทรงสนพระราชหฤทัยในภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สมควรเป็นที่ยกย่องเทิดทูนในวงวิชาการการเรียนการสอนภาษาอย่างยิ่ง

สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร. คุณกัญดา ธรรมมงคล

เรื่อง พระอัจฉริยภาพในการใช้ภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ปีพุทธศักราช 2538 เป็นปีแห่งมิ่งมงคลสำหรับพลกนิกรทั้งปวง ที่อาศัยอยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร เนื่องจากเป็นปีแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมิ่งขวัญของพวกเราทุกคน

พระปรีชาสามารถ และพระวิริยะอุตสาหะในด้านต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นคุณานุการแก่เหล่าพลกนิกรของพระองค์ท่านนั้นเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยกย่องเทิดทูนไปทั่วโลก และหนึ่งในพระปรีชาสามารถเหล่านั้นก็คือ พระอัจฉริยภาพทางด้านภาษา ซึ่งพระองค์ทรงมีความสนพระทัยและทรงรอบรู้อย่างลึกซึ้งเยี่ยงปราชญ์

เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ และสดุดีพระปรีชาสามารถรวมทั้งเพื่อเผยแพร่พระอัจฉริยภาพทางด้านภาษาของพระองค์ให้เป็นที่ยปรากฏ คณะบรรณาธิการภาษาปริทัศน์ จึงได้ขออนุญาตสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.คุณกัญดา ธรรมมงคล อดีตผู้อำนวยการสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้มีโอกาสดีอันเป็นมงคลสูงสุดในชีวิต ได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท นับจนปัจจุบันเป็นเวลา 39 ปี ทั้งมีโอกาสได้รับพระมหากรุณาธิคุณทรงแนะนำอธิบาย และให้ความกระจ่างในเรื่องภาษาเสมอมา ทำให้รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

คำถามที่ 1 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งได้กี่ภาษาและขอเรียนถามประวัติการศึกษาของพระองค์

ในด้านภาษา

ศาสตราจารย์ คุณกัญดา: พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งภาษาได้ทั้งหมด 5 ภาษา ภาษาต่างประเทศ 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และละติน แต่จริง ๆ แล้วภาษาแรกที่ทรงเรียน คือ ภาษาไทย ทรงเล่าว่าก่อนเสด็จต่างประเทศ ทรงท่องพยัญชนะไทยได้ตั้งแต่ ก-ง ครั้นเสด็จประทับต่างประเทศที่สวิตเซอร์แลนด์ เมื่อพระชนมายุได้ 5 พรรษา ก็ทรงเข้าเรียนอนุบาลที่ประเทศนั้น ประทับอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์ตั้งแต่พระชนมายุ 5-18 พรรษา ระหว่างนั้นก็ทรงเข้าโรงเรียนตลอด เมื่อจบชั้นอนุบาลก็ทรงเข้าเรียนโรงเรียนแบบมอนเตสซอรี (Montessori Method) ซึ่งเน้นการฝึกประสาทการรับรู้ส่วนต่าง ๆ (sense) และการให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (self education) ภาษาที่ทรงเรียนในขณะนั้น คือภาษาฝรั่งเศส เมื่อพระชนมายุ 11 พรรษา ทรงเริ่มเรียนภาษาเยอรมัน และละติน ทรงมีพระปรีชาสามารถทางภาษาละตินมาก สำหรับภาษาอังกฤษนั้นเมื่อทรงพระเยาว์ ทรงเคยมีครูชาวอังกฤษ 2 คน มาอ่านนิทานภาษาอังกฤษให้ฟัง แต่ทรงเริ่มเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนครั้งแรกเมื่อพระชนมายุ 14 พรรษา พระองค์ทรงเรียนรู้ภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งจากการฟังวิทยุบีบีซีโดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงแนะนำให้ฟังรายการข่าวทางวิทยุบีบีซี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็น self-educated man ซึ่งจะเห็น

ได้จากการเรียนภาษาไทยของพระองค์ท่าน ท่านทรงเรียนภาษาไทยอย่างจริง ๆ จัง ๆ ในช่วงเวลาสั้น ๆ เมื่อพระชนมายุได้ 18 พรรษา ในตอนแรก ทรงเขียนไม่ได้เลยแต่เมื่อทรงเริ่มการติดต่อสื่อสารวิทยุ ต้องมีการเขียนโทรพิมพ์ จึงทรงฝึกเขียน ทรงศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาไทยด้วยพระองค์เอง เป็นส่วนใหญ่ โดยทรงศึกษาจากการอ่านมาก พระองค์ท่านทรงมีความรู้ทางรากศัพท์ดีมาก โปรดใช้ศัพท์สูงที่เรียกว่า rare words เป็นคำแปลก ๆ ที่ไม่แพร่หลาย ทรงมีความสนพระทัยทางด้านภาษามาก จะเห็นได้จากพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน ทรงพิถีพิถันเรื่องคำมาก เมื่อมีผู้ร่างถวายตามแนวความคิด (idea) ที่พระราชทานไป พระองค์จะทรงตรวจสอบทั้งในด้านความหมายและน้ำหนักของคำ เพื่อให้ได้คำตรงตามที่ตั้งพระทัยไว้ ส่วนพระราชดำรัสในวันที่ 4 ธันวาคม ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์ท่านนั้น จะรับสั่งโดยไม่มีการเขียนไว้ล่วงหน้าเลย (impromptu)

คำถามที่ 2 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยหนังสือประเภทใดและทรงโปรดหนังสือภาษาใดมากที่สุด

ศาสตราจารย์ คุณกัญญา : นอกจากหนังสือพิมพ์ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ทรงอ่านเป็นประจำแล้ว ทรงโปรดหนังสือภาษาอังกฤษ หนังสือที่เป็น fact เรื่องเกี่ยวกับดาราศาสตร์ จักรวาล หรือ วิทยาศาสตร์ ทรงสนพระทัยวิชาดาราศาสตร์มาก

คำถามที่ 3 : ขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการแปลหนังสือ นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ และ ตีโต พระองค์ท่านทรงใช้เวลานานเท่าใดในการแปล ทรงมีสิ่งใดเป็นแรงบันดาลใจให้ทรงแปลหนังสือ 2 เล่มนี้

ศาสตราจารย์ คุณกัญญา : แรงบันดาลใจที่ทรงแปลเรื่อง นายอินทร์ คือ พระองค์โปรดเรื่องการทำงานแบบปิดทองหลังพระ เรื่องนายอินทร์ เป็นเรื่องในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เกี่ยวกับการทำงานเบื้องหลังโดยไม่มีใครรู้ อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้พระองค์ท่านสนพระทัยเรื่อง

นี้ก็คือ พระองค์ท่านสนพระทัยเรื่องเรือมาก ทรงเคยสร้างเรือรบศรีอยุธยาจำลองลำเล็ก ๆ และในเรื่องนายอินทร์ ก็มีเรื่องเกี่ยวกับยุทธการทางทะเล ส่วนเรื่องตีโต ทรงเห็นว่า ตีโตเป็นบุคคลที่น่าสนใจ เป็นอัจฉริยะบุคคล ตอนนั้นยูโกสลาเวียแตกเป็นเสี่ยง ๆ แต่เขาสามารถรวมคนที่แตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มาร่วมกันอยู่เป็นประเทศยูโกสลาเวียได้และสามารถต่อต้านสตาลินได้ ในตอนแรกทรงแปลโดยตั้งพระทัยจะให้เป็นการให้การศึกษาแก่ข้าราชการบริหารทรงแปลเรื่องตีโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ทรงใช้เวลาแปลประมาณ 6-7 เดือน ส่วนเรื่อง นายอินทร์ ทรงเริ่มแปลในปี พ.ศ. 2520 และทรงใช้เวลาแปลอยู่ 3 ปี เสร็จเมื่อ พ.ศ. 2523

คำถามที่ 4 : ผลงานและบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ท่านในด้านภาษา มีอะไรบ้าง นอกจากหนังสือสองเล่มที่ทรงแปลแล้ว ทรงมีพระราชนิพนธ์เรื่องอื่น ๆ หรือทรงแปลเรื่องอื่น ๆ อีกหรือไม่

ศาสตราจารย์ คุณกัญญา : นอกจากหนังสือ 2 เล่ม คือนายอินทร์ และตีโต ทรงมีงานพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยคือทรงแปลบทความ 10 เรื่องจากนิตยสารต่าง ๆ เช่น Newsweek Economist ส่วนพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาไทย เป็นภาษาอังกฤษ ก็มีมหาชนชาดก เป็นวิทยารมย์ อยู่ในทศบารมีของพระพุทธเจ้า สิ่งที่แสดงอัจฉริยภาพของพระองค์ท่านก็คือเมื่อทรงแปลชาดกซึ่งเป็นเรื่องโบราณก็ทรงใช้ภาษาอังกฤษโบราณให้สอดคล้องกัน ในเรื่องพระมหาชนกนี้ในช่วงแรกพระองค์ทรงแปลจากชาดก เป็นภาษาอังกฤษ แต่ทรงพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมด้วยพระองค์เองในตอนท้าย ทำให้แตกต่างไปจากเรื่องเดิมในชาดก ภาษาไทยที่พระองค์ท่านทรงพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมขึ้นนั้นกลมกลืนไปกับภาษาโบราณในชาดกเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษของพระองค์ท่าน ทั้งยังทรงแฝงพระอารมณ์ขัน และปรัชญาไว้ในเรื่องอีกด้วย พระราชนิพนธ์เรื่องนี้ทรงเริ่ม

แปลและแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2533 ขณะนี้อยู่ในโรงพิมพ์สำหรับพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเรื่องอื่น ๆ ของพระองค์ท่านก็คือ ทรงแปลพระราชดำรัสในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาของทุกปีๆ เป็นภาษาอังกฤษ โดยทรงเริ่มแปลพระราชดำรัสเรื่องน้ำและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่เฉลิมฯ ปี 2532 เนื่องจากมีหน่วยงานจากสหประชาชาติ มีความสนใจในพระราชดำรัสเรื่องนี้ และขอร้องให้มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นก็ทรงแปลพระราชดำรัสในวันเฉลิมฯ เรื่อยมาสำหรับวิธีที่ทรงแปลนั้นจะซับซ้อนหลายขั้นตอน ตอนแรกจะมีเจ้าหน้าที่ถอดเทปเป็นภาษาไทยไว้ และถวายทอดพระเนตร จากนั้นทรงเอาข้อความนั้นมาตรวจสอบกับเทป และทรงปรับปรุง แล้วจึงทรงเอาข้อมูลมาพิมพ์ใส่คอมพิวเตอร์ และทรงเรียบเรียงใหม่ ส่วนที่ต้องตัดทิ้งหรือเพิ่มเติมอย่างไร ก็ทรงทำเครื่องหมายไว้ ต่อจากนั้นก็ทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษเข้าคอมพิวเตอร์ทันที โดยจะทรงแบ่งเป็นย่อหน้าตามความเหมาะสม จากนั้นก็จะทรงตรวจแก้ไขอีกหลายครั้ง ทรงแปลอย่างเป็นระบบมาก เพราะฉะนั้นจะสามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่ต้นฉบับแรก การที่ทรงแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งได้ทันทีเช่นนั้น เพราะพระองค์ท่านทรงพระปรีชาสามารถทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทรงมีพรสวรรค์ทางด้านภาษาจริง ๆ

นอกจากทรงแปลพระราชดำรัสต่าง ๆ แล้ว ในระยะหลังในทุก ๆ ปี พระองค์ท่านจะทรงพระราชนิพนธ์ร้อยกรอง เป็นคำอวยพรปีใหม่ ให้แก่ข้าราชการบริพาร เช่น ในปีนี้ (2538) มีพระราชดำรัสอวยพรว่า

“พูดมาก คนฟังยาก
พูดเร็ว ฟังไม่ทัน
พูดดี ฟังสบาย”

หรือในปี 2535 ทรงมีพระราชดำรัสอวยพรว่า

“พ่ungsของวาน เราม่่งดี ไม่หมกมุ่น
วานของพ่ungs เราเพียรดี ไม่เกียจคร้าน
พ่ungsทั้งวาน ก็ยอมดี มีสุขสันต์”

(พระราชดำรัสอวยพรในปีต่าง ๆ ในภาคผนวก)

จะเห็นว่าพระองค์โปรดการเล่นคำ มีพระปฏิภาณไวแหลมคม มีพระอารมณ์ขัน และยังแฝงความหมายที่ลึกซึ้งด้วย

คำถามที่ 5 : ขอทราบพระจริยาวัตรของพระองค์ในการส่งเสริมการใช้ภาษาไทย

ศาสตราจารย์คุณกัญดา : ทรงสนพระทัยภาษาไทยมาก เคยเสด็จคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เมื่อ พ.ศ. 2502 และทรงอภิปรายเรื่องการใช้ภาษาไทยกับชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของ ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์ สุนนชาติ สวัสดิกุล ทรงอภิปรายปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้งมากเยี่ยงนักปราชญ์ แสดงถึงพระปรีชาสามารถอย่างแท้จริง ทำให้ผู้โชคดีที่ได้ร่วมเข้าฟังการอภิปรายรู้ซึ่งว่าทรงเป็นนักภาษาโดยแท้

เรื่องความสนพระทัยภาษาไทยนี้ ทรงเคยมีพระราชดำรัสว่าภาษาไทยที่ถูกต้องคือภาษาไทยต่างจังหวัด เพราะเป็นภาษาไทยแท้ ทรงสนพระทัยเรื่องการออกเสียงมาก บางครั้งทรงฟังวิทยุ และทรงปรารภว่า การออกเสียงในภาษาไทยเปลี่ยนไป ทรงสังเกตว่ามีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระ และคนไทยปัจจุบันนี้มีการออกเสียงคำบางคำคล้ายกับเสียงในภาษาอังกฤษ เช่น คำว่าสตางค์ ซึ่งควรออกเสียงว่า สะ-ตางค์กลับออกเสียงติดกันเป็น สตางค์ หรือ เสียง “sh” ในภาษาอังกฤษนั้นภาษาไทยไม่มีต้องออกเสียงเป็น ช หรือ ฉ แต่ปัจจุบันนี้กลับมีการออกเสียง ฉ หรือ ช ในภาษาไทย เช่นเดียวกับ sh ในภาษาอังกฤษ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ทรงรู้สึกว่เสียงในภาษาไทยจะเปล่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทรงสันนิษฐานว่าอาจจะเกิดขึ้นจากการฟังภาษาต่างประเทศ แล้วอยากพูดอย่างชาวต่างประเทศ หรืออาจจะเกิดขึ้นเพราะเส้นเสียงหรืออวัยวะในการเปล่งเสียงเปลี่ยนไป ทั้งนี้เพราะคนไทยตอนนี้มีเชื้อชาติคละกันไป ทำให้อวัยวะในการเปล่งเสียงเปลี่ยนไปได้ หรืออาจจะมาจากชีวิตความเป็นอยู่อาหารการกินก็ได้ แสดงว่าเมื่อทรงได้ยินแล้วจะทรงวิเคราะห์อย่างมีหลักตลอดเวลา นอกจากนี้สำนวนร่วม

สมัยต่าง ๆ ท่านก็ทรงรอบรู้โดยได้จากการฟัง เช่น ฟังวิทยุและทรงวิเคราะห์ไปด้วย

คำถามที่ 6 : ขอทราบพระปรีชาสามารถอื่น ๆ ทางภาษา นอกเหนือจากพระราชนิพนธ์ของพระองค์ท่าน

ศาสตราจารย์ คุณกัญดา : ทรงพระราชทานชื่อพระตำหนักที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงสร้างถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสพระชนมายุครบ 5 รอบ ว่าพระตำหนักสิริยาลัย ชื่อพระตำหนักนี้แสดงถึงพระปรีชาสามารถในการเลือกใช้คำที่ไพเราะเหมาะสม และมีความหมายดีมาก

คำถามที่ 7 : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถในเรื่องการดนตรีอย่างยิ่ง อยากเรียนถามอาจารย์ว่า มีเพลงใดบ้างที่ทรงแต่งเนื้อร้องด้วยพระองค์เอง

ศาสตราจารย์ คุณกัญดา : เรื่องดนตรีนั้น ตอนแรกทรงพระราชนิพนธ์ทำนองอย่างเดียว แต่ตอนหลังทรงพระราชนิพนธ์เนื้อร้องเป็นภาษาอังกฤษด้วย เช่น เพลง Still on My Mind, Old Fashioned Melody, No Moon, Dream Island และ Echo

คำถามที่ 8 : จากประสบการณ์ของอาจารย์ที่ได้มีโอกาสใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท อาจารย์มีความประทับใจในพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาของพระองค์อย่างไร

ศาสตราจารย์ คุณกัญดา : รู้สึกประทับใจพระปรีชาสามารถมาก การที่ได้มีโอกาสได้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทเวลาทรงดนตรีมีชื่อเพลงแปลกๆ มากมาย มีศัพท์หลายตัวที่ไม่รู้จัก เมื่อทูลถามท่าน ท่านจะทรงตอบได้ทุกครั้ง พระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เคยทรงให้สัมภาษณ์วารสารภาษาปริทัศน์ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็น dictionary เคลื่อนที่ คือท่านทรงรู้คำศัพท์มากจริง ๆ และทรงรู้ลึกซึ้ง

ส่วนความประทับใจส่วนตัวนั้น ขอยกตัวอย่างในช่วงที่เขียนหนังสือตำราภาษาอังกฤษนั้นมีบทหนึ่งเกี่ยวกับ Latin roots ซึ่งยากมาก เพราะไม่เคยเรียนภาษาละติน ก็ได้กราบบังคมทูลถาม ซึ่งท่านก็ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ทรงอธิบายศัพท์ละติน ให้ฟังจนเข้าใจแจ่มแจ้ง ทำให้สามารถเขียนหนังสือบทนั้นได้จนจบ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างที่สุด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนักปราชญ์ทางภาษาเพราะทรงรู้คำศัพท์มากเหลือเกิน รู้ลึกซึ้ง เพราะสนพระทัยเรื่องศัพท์เป็นพิเศษ ทั้งที่มาของศัพท์และรากศัพท์ จากที่ได้เข้าเฝ้า ได้อ่านพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งได้รับพระมหากรุณาธิคุณทางด้านภาษาก็สรุปได้เป็นประโยคเดียวสั้น ๆ ว่าพระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพด้านภาษาโดยแท้

บทสัมภาษณ์ : ดร.อำนวยการ วิวรรณ

(รองนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคนำไทย)

เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2537 คณะกรรมการบริหาร วารสารภาษาปริทัศน์ได้รับความกรุณาจาก ดร.อำนวยการ วิวรรณ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่อง **“การใช้ภาษาอังกฤษในฐานะข้าราชการ นักธุรกิจและนักการเมือง”**

คณะกรรมการบริหารจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อำนวยการ วิวรรณ เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ในความกรุณาของท่านต่อคณะกรรมการ

ผมเริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนข้างบ้าน แล้วไปอยู่ที่โรงเรียนอัสสัมชัญ 2 ปี ต่อมาย้ายไปเรียนที่โรงเรียนวชิราวุธจนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ก็ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยในช่วงอพยพ หลังสงครามกลับมาเรียน ม.7-ม.8 ต่อที่วชิราวุธวิทยาลัย หลังจากนั้นก็เข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผมเรียนจบคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ไปเรียนต่อต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ตั้งแต่กลางปี 1952 จนถึงปลายปี 1958

สมัยที่ผมเรียนอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ภาษาอังกฤษไม่ใช่วิชาเลือก ทุกคนต้องเรียนเหมือนกันหมด ระยะแรกผมก็ไม่ค่อยชอบภาษาอังกฤษ เพราะ background ทางการศึกษาของผมมักถนัดทางวิทยาศาสตร์และคำนวณผมจะทำได้ดีมากในด้านคำนวณ สมัยเรียน ม.7-ม.8 ก็เป็นที่หนึ่งของห้องในด้านคำนวณ ผมมีความรู้สึกที่ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ต้องเรียน แต่ก็ไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก ตอนเรียนอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผมจะสนใจด้านวิชาชีพเช่นในเรื่องเศรษฐศาสตร์

บัญชี การเงิน การธนาคาร การตลาด แต่ผมก็รู้ว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องจำเป็น

ในระยะหลัง ช่วง 2 ปีสุดท้ายผมสนใจภาษาอังกฤษมากขึ้น ค่ะแนแนแนภาษาอังกฤษในปีสุดท้าย เป็นที่หนึ่งของชั้น คือผมจะพัฒนาจากที่โหล่สุดในปีแรกมาเป็นหนึ่งในปีสุดท้าย ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีสิ่งจูงใจบางประการ ผมมีความรู้สึกที่วิชาอื่น ๆ เช่นวิชาบัญชีที่ผมเรียนได้ดี บางที่ต้องสอนรุ่นน้อง ๆ แทนอาจารย์ ทำหน้าที่เหมือนอาจารย์พิเศษตัวให้อง ๆ ในด้านภาษาอังกฤษก็เผอิญมีอาจารย์ที่ถูกใจที่สนิทสนมก็คือม.ร.ว.กิตินัดดา กิตติการ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษและรู้สึกว่าจะเป็นนักเรียนเคมบริดจ์ หลังจากเลิกเรียนก็มักจะไปทานข้าวไปทัศนศึกษากันบ่อย ๆ เลยมีการนัดตัวกัน สมัยนั้นมีผมและคุณสมพงษ์ ชนโสภณ ซึ่งเป็นนักเรียนรุ่นเดียวกัน คุณสมพงษ์ ชอบภาษา เก่งภาษามาแล้ว แต่ก็เพื่อนสนิทกับผมเพราะฉะนั้นก็เลยไปด้วยกัน และก็ได้รับความรู้ทางภาษามากขึ้น จากการที่ศึกษานอกห้องเรียน และการที่ได้นั่งคุยกันอาทิตย์ละไม่ต่ำกว่า 1-2 วัน คุยกันที่ สอนกันที่ อบรมในเรื่องภาษาให้ครั้งหนึ่งก็หลายชั่วโมง ตั้งแต่บ่ายจนถึงเย็น ก็เลยได้ประโยชน์ ทำให้ผมเข้าใจซาบซึ้งถึงความสำคัญของภาษามากขึ้น แต่ทั้งหมดนี้ถ้าเทียบกันแล้วผมไปเรียนรู้ภาษาที่ต่างประเทศมากกว่า

เรื่องที่เป็นหรือไม่ใช่คนที่เก่งภาษาอังกฤษต้องไปศึกษาต่อต่างประเทศ ก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไป ตัวผมเองรู้สึกโดยส่วนรวมแล้ว **“ภาษาจะต้องมีการเรียนรู้ในสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ จึงจะมีความเข้าใจ**

ภาษาอย่างลึกซึ้งแตกฉาน เราอาจจะเรียนรู้ด้วยตนเองส่วนหนึ่ง คือ การอ่าน การเขียน แต่ถ้าอยู่ในสังคมที่มีการใช้ภาษาตลอดเวลาเราก็จะเรียนรู้ได้เร็วขึ้น” ซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดา ยิ่งเป็นการศึกษาต่อยังต่างประเทศ ภาษาก็เป็นสื่อในการศึกษาในการเรียน เพราะเราต้องอ่านหนังสือมาก ต้องฟัง lecture มาก การอ่านหนังสือให้เข้าใจ ฟังให้เข้าใจเป็นเพียงขั้นเริ่มต้นเท่านั้น เรื่องการใช้ภาษาถึงขั้นแตกฉานเป็นอีกขั้นหนึ่ง ผมเองรู้สึกว่าการที่ผมเรียนจบชั้นปริญญาเอก ภาษาของผมดีขึ้นมากทีเดียว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผมไม่ได้ถือว่า ตัวเองมีความเก่งทางภาษา จนบัดนี้ผมก็ยังคิดว่า ผมเองน่าจะรู้ภาษาดีกว่านี้

ในช่วงที่ผมทำงาน ตอนที่คุณพจน์ สารสิน เป็นผู้บังคับบัญชาของผม ท่านเป็นรองนายกรัฐมนตรีและดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติด้วย ส่วนตัวผมเองเป็นผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการและวางแผน ผู้บังคับบัญชาของผมเป็นรัฐมนตรีที่มีบทบาททางต่างประเทศสูง ต้องเดินทางบ่อย ทุกครั้งที่เดินทางไปต่างประเทศ ผมทำหน้าที่เป็น speech writer ให้ตลอด ซึ่งนับเป็นประสบการณ์ที่ผมเองได้ประโยชน์ เพราะต้องคิดถึงเนื้อหาสาระ และภาษาที่ใช้ เพราะภาษาที่จะใช้ในการพูดในสังคมนานาชาติไม่ว่าจะในระดับภูมิภาคหรือทั่วโลก ก็แล้วแต่ไม่เหมือนกับภาษาสมัยที่เรียน การต้องร่าง speech เป็นการบังคับให้ต้องศึกษาการใช้ภาษาอยู่เสมอ เราใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนอย่างหนึ่ง เป็นภาษาด้านวิชาการ ไม่ต้องการสำนวนโวหารมากนัก ไม่ต้องเน้นความสละสลวย ขอให้สื่อความกันได้รู้เรื่องก็พอ เช่นเดียวกันกับภาษาไทย เนื่องจากว่าไปเรียนต่อต่างประเทศหลังจากจบมหาวิทยาลัยแล้ว ความรู้การขีดเขียนเรื่องภาษาไทยก็มีประสบการณ์น้อย จะมีประสบการณ์มากในการใช้ภาษาไทยก็ต่อเมื่อต้องมาร่าง speech ต้องมาพูด speech ด้วยตัวเอง

เมื่อครั้งที่ผมทำงานเป็นเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมในช่วง 4 ปีครึ่ง

ผมจะต้องเดินทางพานักธุรกิจของประเทศไทยไปพบกับนักธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกแต่ละครั้งก็ไปก็มักจะมีการจัดประชุม ซึ่งเราจะต้องเป็นผู้กล่าวนำเสนอ เป็นโอกาสที่จะต้องฝึกภาษาตลอด เดียวนี้ผมไม่อยากจะ speech ให้ตัวเองเพราะว่า ประการที่หนึ่ง ผมหาเวลาไม่ได้มาก ประการที่สอง คือผมอยู่ในฐานะที่ขอให้ผู้ที่มีความสามารถสูงกว่า ช่วยเป็นผู้ร่าง speech ให้ ผมเป็นเพียงให้ความคิดเห็นให้คำแนะนำว่ามีประเด็นไหนที่อยากจะพูดบ้าง

สมัยที่ผมเป็นนายธนาคารก็ใช้ภาษาอังกฤษไม่น้อยกว่าสมัยที่เป็นข้าราชการเพราะว่า ประการที่หนึ่ง การติดต่อกับธนาคารในต่างประเทศมีเป็นประจำ ระบบธนาคารพาณิชย์ของโลกมี protocol เหมือนกับการทูต ถ้านายธนาคารระดับสูง ระดับผู้ใหญ่ เช่น ระดับประธานของเขามาก็จะมาเยี่ยมเยียนเราถือเป็น courtesy ที่เขาจะต้องมาเยี่ยม เหมือนกับรัฐมนตรีต่างประเทศไปประเทศไหน ก็ต้องไปเยี่ยมรัฐมนตรีต่างประเทศของเขาเช่นกัน ดังนั้นการพบปะกับนายธนาคารต่างประเทศจึงมีอยู่ตลอดเวลา และก็ในระดับเดียวกัน เช่น ถ้าเป็นระดับ vice-president ก็จะพบกับระดับ vice-president ถ้าผมเดินทางไปต่างประเทศ เขาก็จะคาดหวังว่าผมจะไปพบประธานของเขา ส่วนใหญ่ก็ไปพบปะรับประทานอาหารด้วยกันเพราะว่าธุรกิจต้องร่วมมือกันเป็นผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เราจะติดต่อการค้าผ่านระบบธนาคารเราไม่มีสาขาอยู่ทางโน้น หรือถึงมี เราก็ต้องอาศัยธนาคารรายใหญ่ของประเทศนั้น ๆ ให้ความร่วมมือการพบปะจึงมีอยู่เป็นประจำ ประการที่สองก็คือ เนื่องจากเป็นนายธนาคารและมีประสบการณ์ในด้านธุรกิจจึงมักจะอยู่ในความต้องการที่จะให้ไปร่วมประชุม และกล่าวปาฐกถา อยากจะเรียกว่ามีมากเป็นพิเศษยิ่งกว่าตอนที่ เป็นข้าราชการ จะมีเดือนละไม่น้อยกว่า 3 ครั้งที่จะได้รับเชิญไปพูดยังต่างประเทศ นอกจากนั้นก็มักได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษาของบริษัทข้ามชาติต่าง ๆ

ในช่วงที่ผมเป็นนายธนาคารผมเป็นที่ปรึกษาของบริษัทข้ามชาติอย่าง AT&T, Caterpillar Tractor Corp.

หรือ McGraw-Hill, Inc หรือ United Technology และอีกหลายบริษัท ซึ่งผมก็ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้เขา ก็มีการพบปะกันปีละครั้ง 2 ครั้ง ทำให้ได้ความสัมพันธ์ ไม่ใช่แต่เฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ แต่เราได้วิสัยทัศน์ต่าง ๆ ของผู้นำในวงการธุรกิจเพราะฉะนั้น เหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต **“ผู้นำทางธุรกิจเหล่านี้เขามีวิสัยทัศน์ดังกล่าวมาก เพราะเขามีองค์กรที่คอยสนับสนุนด้านความคิด ด้านวิจัยต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมาพิจารณากันมองไปข้างหน้าอีก 5 ปี 10 ปี 20 ปี ข้างหน้าว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น”** ตอนที่ผมเป็นรองนายกรัฐมนตรี และเป็นหัวหน้าพรรคนำไทย ขณะนี้การใช้ภาษาอังกฤษของผมก็มีมากเช่นเดิม เพราะว่าในฐานะของผู้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ แล้วขณะนี้ก็มีการเชื้อเชิญจากต่างประเทศเสมอ ส่วนใหญ่ก็ขอให้ผมไปเป็น Keynote speaker ซึ่งก็แล้วแต่ว่าจะมีเวลาให้แค่ไหน เวลาที่จะให้กับสิ่งเหล่านี้มีน้อยลง ผมก็จะเลือกเฉพาะสำคัญ ๆ เฉลี่ยประมาณเดือนละครั้ง ตั้งแต่ผมตั้งพรรคนำไทยมาผมไปพูดต่างประเทศหลายแห่ง เช่น อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย ไต้หวัน เดือนมกราคม ก็จะไปอเมริกา แล้วแต่ว่าจะรับคำเชิญหรือไม่ ส่วนใหญ่ผมจะมีผู้ร่วมงานที่มีความสามารถมาช่วยกันเตรียมสิ่งที่จะไปพูด

หลักการการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จนั้น ผมคิดว่าเป็นเรื่องของโอกาสที่ได้ทำงานดีในบรรยากาศที่เอื้ออำนวยด้วย ผมคิดอยู่อย่างว่าเมื่อผมเริ่มทำงานตลอดมาในชีวิตข้าราชการ หรือในภาคเอกชนก็ตามแต่ ผมได้ทำงานอยู่ในองค์กรซึ่งเมื่อผมเริ่มทำงานก็เป็นผู้น้อย ก็อยู่ที่ผู้บังคับบัญชา **“ผมมักจะให้ผู้บังคับบัญชาที่มีความคิดความอ่านสมัยใหม่ต้องการคนที่มีความคิดริเริ่ม ต้องการคนที่ชอบสร้างสรรค์”** ฉะนั้นเมื่อได้ทำงานกับผู้นำในลักษณะนี้ก็ได้แสดงฝีมือเต็มที่และก็ชอบงาน ในลักษณะนี้ ผู้บังคับบัญชามักจะฟังความคิดเห็น ผมเองก็เป็นคนชอบคิดชอบแนะ ขณะเดียวกันก็ชอบทำ ในการทำงาน

1. ผู้บังคับบัญชาพอใจกับ character ของผม

2. ผู้บังคับบัญชานับสนุนและเชื่อการทำงานของ ผม

ในการทำงานผมยึดหลักว่าไม่ว่าจะทำงานที่ไหนจะยึดหลัก **“ซื่อสัตย์สุจริต ทำงานอย่างมีคุณธรรม ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม”** การคิดการเสนอแนะต่าง ๆ ที่ผมทำตลอดเวลา ผมไม่เคยขอตำแหน่ง ไม่เคยวิ่งเต้น เรียกได้ว่าผมไม่เคยง้องาน ความรู้สึกของผมมีอย่างเดียวว่าผมพร้อมที่จะลุกออกจากตำแหน่งหน้าที่ทุกตำแหน่งที่เคยผ่านมา ผมเคยลุกออกจากตำแหน่งหลายตำแหน่งมาแล้วในอดีตเช่นผมลาออกจากเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ใคร ๆ ก็คงอยากได้ เพราะเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจอิทธิพลเยอะ ผมทำอยู่ 4 ปีครึ่ง วันดีคืนดีผมก็ยื่นหนังสือลาออกเพราะนโยบายและการวินิจฉัยของคณะกรรมการในบางเรื่องขัดกับนโยบายและอุดมการณ์การทำงานของผม บางครั้งผมก็ลาออกจากตำแหน่งเพื่อมาเป็นที่ปรึกษา ผมไม่ต้องการอยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจ ถ้าถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ผมเห็นว่าไม่ชอบธรรม ไม่ถูกต้อง

ตอนออกจากกระทรวงการคลังก็เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับนักการเมืองที่มีอำนาจในขณะนั้นผมมีความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาว่าไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งไหนผมก็ไม่เดือดร้อนเพราะว่าผมได้นายดี ก็มีคุณบุญมา วงศ์สวรรค์ เป็นนายคนแรก มีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งทั้งสองท่านก็เป็นคนที่ใช้คนเก่งใช้คนเป็น ผมทำงานกับคุณพจน์ สารสิน กับพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ต่อมาก็หม่อมราชวงศ์ถึกฤทธิ์ ปราโมช แต่ละคนก็เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม ผมมีอะไรผมก็กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นท่านก็ไม่เคยโกรธผม ถึงแม้ความเห็นจะไม่ตรงกัน แต่ก็สนับสนุนในเรื่องความคิดเห็นความริเริ่มของผม ทำให้ผมทำงานด้วยความสบายใจ ทุกคนก็เชื่อและไว้วางใจว่าสิ่งที่ผมทำไม่ได้คิดถึงประโยชน์ส่วนตัว ผมได้รับการสนับสนุนให้ก้าวหน้าตลอดเวลา ผมเริ่มทำงานตอนอายุ 27 ปี พออายุ 32 ผมเป็นอธิบดีแล้ว อายุ 43 เป็นปลัดกระทรวงที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้ใหญ่สนับสนุน ผมเปลี่ยนงานบ่อยที่สุด ไม่มีใครเปลี่ยนงานบ่อยเหมือนผม แต่ก็เป็น การเปลี่ยนงานในทางที่ดี

ขึ้นเสมอ ทุก 2-3 ปี ก็เปลี่ยนตำแหน่งแล้ว สิ่งที่ผมทำผมไม่เคยต้องไปขอ ผู้ใหญ่เห็นและสนับสนุนให้ตำแหน่งเอง ผมจะยกตัวอย่างว่า ผมไม่เคยเห็นตำแหน่งเป็นเรื่องสำคัญ คุณบุญมา วงศ์สวรรค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สมัยหนึ่งบอกผมว่าจะให้ผมเป็นอธิบดีกรมศุลกากร ผมบอก ยินดีอยากไปทำงานบู๊บ้าง เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าผมทำงานได้ดีเรื่องบู๊ วันรุ่งขึ้นก็มาบอกผมว่าสงสัยจะไม่ได้แล้ว ไปเป็นอธิบดีสรรพสามิตแทนได้ไหมอย่าไปศุลกากรเลย ซึ่งก็เป็นตำแหน่งที่ใคร ๆ ก็อยากได้ทั้งนั้น ตอนนั้นผมเพิ่งอายุ 40-41 เอง ผมก็บอกว่าทำไมท่านถึงเปลี่ยนใจ คุณบุญมา วงศ์สวรรค์ ซึ่งเป็นรัฐมนตรี บอกว่ามีคนเขาท้วงมาก เพราะตำแหน่งอธิบดีกรมศุลกากรเรียกได้ว่ามีบทบาทสูงผมก็เรียนท่านว่าไม่ต้องห่วงผมหรอก ไม่ต้องตั้งผมหรอก และผมก็ไม่รับตำแหน่งอธิบดีสรรพสามิตด้วย สำหรับผมแล้วตำแหน่งต่าง ๆ จะตั้งก็ตั้ง แต่ถ้าท้วงผมก็จะไม่รับ ผมจะเป็นที่ปรึกษากระทรวงการคลังเอง แต่ผู้บังคับบัญชาของผมเป็นคนดีพอ ท่านก็จะบอกว่าจะไปพบและพูดให้รู้เรื่องว่าทำไมถึงเห็นสมควรตั้งผมเป็นอธิบดีกรมศุลกากร ถ้าไม่เห็นด้วย ก็จะลาออกจากรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง ซึ่งนายผมก็เอาตำแหน่งมารับรอง ผู้บังคับบัญชาของผมให้การสนับสนุนผมด้วยความบริสุทธิ์ใจ และเชื่อมั่นอย่างแท้จริง ผมถึงบอกว่าการรับตำแหน่งของผม **“ผมถือว่าไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน การยอมรับจากทุกคนทุกฝ่ายเป็นเรื่องสำคัญไม่ใช่ว่าสักแต่จะเป็น เป็นแล้วอยู่ท่ามกลางการไม่ยอมรับก็ไม่มีประโยชน์”**

ผลงานที่ผมภูมิใจในชีวิตการงานนั้น ถ้าจะพูดว่าที่สุดก็ไม่มี เพราะว่าความภาคภูมิใจในการงานทุกตำแหน่งหน้าที่ผมก็มีทั้งนั้น ในงานทุกแห่งที่เข้าไปร่วมผมก็ต้องการการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ช่วงเวลาที่ผมทำงานอยู่ **“ผมก็มีความภูมิใจในสิ่งที่ทำเสมอ เพราะงานทุกตำแหน่งหน้าที่ผมก็ทำงานเท่าที่กำลังความสามารถจะมี เท่าที่โอกาสจะอำนวยหรือเปิดโอกาสให้ทำได้”** เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นงานด้านราชการ ด้านการเมือง ด้านธุรกิจ ผมก็สร้างสรรค์ความ

เจริญให้กับองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบอยู่เสมอ เรื่องการพิมพ์ผลงานหรือหนังสือต่าง ๆ ผมก็ทำโดยตลอด เริ่มแรกที่เดียวผมเป็นอาจารย์พิเศษ ผมก็ทำหนังสือประกอบการสอน เรื่อง **“เศรษฐกิจมหภาค”** (macro economics) พิมพ์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขณะเดียวกันการเขียนหนังสือสารคดี ผมเคยเขียนเรื่อง **“พันพวงมาลัย”** ซึ่งคนมักจะรู้จัก ชื่อนี้เป็นชื่อที่หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ตั้งชื่อให้ พอผมเขียนหนังสือเสร็จก็เอาไปให้ท่านอ่านและขอให้ท่านตั้งชื่อและเขียนคำนำให้ หลังจากนั้นหนังสือที่ผมได้ร่วมวิจัยหรือเขียนและตีพิมพ์มักจะเป็นภาษาอังกฤษ ก็มีหนังสือที่จัดพิมพ์ โดยสหประชาชาติ ชื่อ **“Trade Routes to Sustained Economic Growth”** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันให้เกิดการตกลงในด้านการค้าหรือ GATT ในรอบอุรุกวัย

นอกจากนี้ก็เป็นหนังสือประเภทรายงานต่าง ๆ เช่น รายงานต่อที่ประชุมของมูลนิธิ 2 แห่ง มีมูลนิธิ Jacobson ซึ่งเป็นอดีตผู้ว่ากองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในการประชุมธนาคารโลกทุกปีจะมีการเชิญผู้บรรยายพิเศษ 1 คน ซึ่งคำบรรยายจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ทั่วโลก เป็น occasional papers ผมเองก็เคยทำหน้าที่นี้มาแล้ว และก็มีมูลนิธิ McNally ทางมหาวิทยาลัยมิชิแกนเชิญผมไปบรรยายพิเศษ ซึ่งก็จะมีคนพูดเพียง 1 คน เท่านั้น ในการประชุมแต่ละครั้ง สรุปแล้วผลงานของผมถ้าจะนับเฉพาะที่เขียนเองตั้งแต่ต้นจนจบและตีพิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์ก็มี 3 เล่ม; เป็นภาษาอังกฤษ 2 เล่ม และภาษาไทย 1 เล่ม ส่วนหนังสือที่พิมพ์โดยองค์การสหประชาชาตินั้นเป็นเรื่องของการวิจัยร่วมกันหลายคน

ในด้านการเมือง ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีไม่ต่ำกว่า 30 ปี ผมก็ได้สัมผัสมาตลอด แต่ก็ไม่ได้สนใจในลักษณะที่ว่าอยากเป็นนักการเมืองอาชีพ ถึงแม้จะเคยเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลังเคยเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมาก่อน ความรู้สึกของผมก็คือ **“ถ้าจะเป็นนักการเมืองอย่างจริงจังแล้วต้องมาจากการเลือกตั้ง”** ตอนผมลาออกจากรัฐมนตรีกระทรวงการคลังผมก็หมด

ความสนใจ หลังจากนั้นผมได้รับการเชื้อเชิญให้เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลังถึงสองครั้ง ทุกครั้งที่มียตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการคลังว่าง ท่านนายกรัฐมนตรีก็จะทาบทามมาขอให้รับตำแหน่ง ซึ่งผมก็ปฏิเสธตลอดเพราะความไม่สนใจไม่ได้อยากเป็น เพราะเป็นแล้วจน ผมคิดว่าทำมาหากินเป็นนักธุรกิจไปก่อน หลังจากประสบความสำเร็จมีฐานะมั่นคงแล้ว ค่อยคิดว่าจะเล่นการเมืองหรือไม่ พอผมมารับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีผมก็ตัดสินใจว่าต้องเดินทางเข้าสู่เส้นทางการเมืองจะต้องเดินหน้าตลอด ผมจึงประกาศตัวเองว่าจะลงเลือกตั้งมาเกือบ 2 ปีแล้ว ซึ่งธรรมดาไม่มีใครประกาศกันหรอก แต่ผมเล่นการเมืองไม่เหมือนใคร **“ผมไม่ได้เล่นด้วยเงิน แต่ผมเล่นด้วยศรัทธา”** ตอนนี้ผมพร้อมแล้วสำหรับการเลือกตั้ง ผมเชื่อว่าผมสามารถสร้างศรัทธาให้กับคนในจังหวัดขอนแก่น และคนในประเทศได้เพียงพอ

ในความคิดของผมนั้น นักการเมืองต้องมีคุณภาพหลายอย่าง ต้องมีความสามารถทางด้านการปกครอง ต้องมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมของสภาในขณะเดียวกัน ต้องมีความสามารถในการบริหารซึ่งขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ ขึ้นอยู่กับความกล้าและความฉับไว ซึ่งก็ตรงกับสโลแกนของพรรคหน้าไทย **“มองไกล ฉับไว ใจกล้า”** เพราะเราต้องการเห็นว่า นอกจากคุณภาพที่จำเป็นในด้านการปกครอง ความซื่อสัตย์ สุจริต ก็ต้องมีคุณภาพในเรื่องนิติบัญญัติต้องมี และต้องมีคุณภาพในด้านการบริหารด้วย

ผมเชื่อว่าการบริหารที่ดี สามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งก่อนที่จะเกิดขึ้นได้ ความขัดแย้งถ้าปล่อยให้เกิดแล้วจะแก้ไขยาก ผมมองเห็นปัญหาการเมืองที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้มาก่อนล่วงหน้า 6 เดือนแล้ว ไม่ใช่ไม่เห็น ถ้าปล่อยให้ปัญหาไปถึงสาธารณชน ถึงสื่อมวลชนแล้วยิ่งแก้ไขยาก เพราะฉะนั้นผมคิดว่าคุณภาพของนักบริหาร เรื่องนโยบายของการกระจายรายได้ การกระจายอำนาจ การกระจายการปกครอง การกระจายโอกาส เป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยสนับสนุน ไม่มีอะไรแตกต่างกันหรอก นโยบาย

แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม นโยบายแก้ปัญหาจราจรของคนกรุงเทพฯ นโยบายกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น นโยบายราคาพืชผล นโยบายช่วยชาวไร่ชาวนามีที่ดินทำมาหากิน เหล่านี้ล้วนเป็นนโยบายที่ถูกต้อง ปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติ ทำอย่างไรจึงจะได้ผลเร็ว ทำอย่างไรจึงจะได้ผลสมตามเจตนา สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาเพราะไม่คาดการณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า ถ้าคาดการณ์ไว้และเตรียมแก้ไขไว้ก่อน ก็จะไม่เป็นปัญหา

เคล็ดลับอันหนึ่งในการทำงานของผมก็คือ **“ไม่ว่าผมจะทำอะไร ผมมองปัญหาในอนาคต มองก่อนว่าจะมีทางผิดพลาดได้อย่างไร ไม่ใช่รอให้ปัญหาเกิดขึ้น”** จากประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ว่าจะทำอะไร จะเกิดความผิดพลาดได้เสมอ ถ้าไม่วางแผนให้รอบคอบ ไม่หาคนที่เหมาะสมมารับผิดชอบ หากคนที่ไว้วางใจได้มาทำ เพราะถ้าโครงการดี นโยบายดี หลักการดีงานอาจจะล้มเหลวก็ได้ ถ้าคนที่เข้ามาทำมาหาผลประโยชน์ **“ถ้าเราบริหารงานเป็น มีคนดี มีวิสัยทัศน์ ก็ป้องกันปัญหาเหล่านั้นไม่ให้เกิดขึ้นได้”**

ท้ายสุดนี้ทางกองบรรณาธิการวารสารภาษาปริทัศน์ขอสรุปแนวคิดที่เป็นประโยชน์จากการสัมภาษณ์ดร.อานวย วีรรณ ในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียน เรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษ และหลักในการทำงาน ดังนี้

การศึกษาเล่าเรียน จะให้ได้ผลดีต้องมีครูดี และมีสิ่งจูงใจ

การใช้ภาษาอังกฤษ จะแตกฉานยิ่งขึ้นถ้าได้เรียนรู้ในสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ ในฐานะผู้บริหารระดับสูงทั้งในวงราชการและวงการธุรกิจ ตลอดจนในแวดวงการเมือง มีการใช้ภาษาอังกฤษมากพอสมควร ผู้บริหารต้องพร้อมที่จะพูดและเขียนสุนทรพจน์ตลอดจนบรรยายเรื่องต่าง ๆ และยังต้องพูดคุยต้อนรับบุคคลในระดับเดียวกันอีกด้วย

หลักในการทำงาน จะประสบความสำเร็จ ถ้ามีผู้บังคับบัญชาดี มีโอกาสแสดงความสามารถในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์

สมศิลป์ ฅานวงศ์

• การบัญญัติศัพท์คืออะไร

การบัญญัติศัพท์ (coinage หรือ word coinage) คือการกำหนดคำศัพท์ขึ้นมาใหม่ในภาษา เพื่อใช้สื่อความหมายบางอย่างโดยเฉพาะ ในศาสตร์แขนงใดแขนงหนึ่ง หรือในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามเจตนาของผู้บัญญัติ คำศัพท์ที่เกิดจากวิธีการเช่นนี้เรียกว่า **ศัพท์บัญญัติ** (coinage)

• การบัญญัติศัพท์กับการนิยามศัพท์ต่างกันอย่างไร

กล่าวโดยย่อ **การบัญญัติศัพท์** เป็นการกำหนดคำศัพท์ที่ใช้แสดงความหมาย ส่วนการ**นิยามศัพท์** (definition) เป็นการกำหนดความหมายที่คำศัพท์ใช้แสดง ในการกำหนดความหมายจะใช้วิธีอธิบาย และอาจยกตัวอย่างประกอบ เพื่อช่วยให้ความหมายกระจ่างยิ่งขึ้นก็ได้

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การบัญญัติศัพท์เป็นการกำหนดคำศัพท์ขึ้นมาใหม่ ส่วนการนิยามศัพท์นั้น อาจเป็นการกำหนดความหมายของคำเก่าหรือคำใหม่ก็ได้

• ทำไมต้องบัญญัติศัพท์

เมื่อวิถีชีวิตของคนในสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมี**ศัพท์**ใหม่ ๆ ขึ้นมารองรับ เพื่อใช้พูดถึงสิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อความสะดวก

ในการสื่อสาร และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารว่า กำลังพูดถึงสิ่งเดียวกัน

สิ่งที่ว่านี้อาจเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ อาจเป็นสารเคมีใหม่ที่เพิ่งค้นพบ อุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ แนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมใหม่ ๆ ในกิจการด้านต่าง ๆ พฤติกรรมหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ฯลฯ

• ใครเป็นผู้บัญญัติศัพท์

ผู้บัญญัติศัพท์อาจเป็นบุคคลหรือองค์กรที่มีความจำเป็นต้องกำหนดคำศัพท์ขึ้นใช้ในศาสตร์หรือในกิจการของตน ในประเทศไทย หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการบัญญัติศัพท์โดยตรงได้แก่ **ราชบัณฑิตยสถาน**

• ราชบัณฑิตยสถานมีขั้นตอนในการบัญญัติศัพท์อย่างไร

เมื่อจำเป็นต้องบัญญัติศัพท์ในศาสตร์แขนงใดแขนงหนึ่งราชบัณฑิตยสถานก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์แขนงนั้นจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มักจะมาจากส่วนราชการและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การแต่งตั้งมี 2 ลักษณะ กล่าวคือ แต่งตั้งเป็นผู้แทนของหน่วยงาน (ขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานจะพิจารณาส่งใครไป

เป็นผู้แทน) และแต่งตั้งเป็นตัวบุคคลโดยตรง นอกจากนี้จะมีเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถานทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ

ในการประชุมคณะกรรมการ ก็จะมีการเสนอคำศัพท์ที่สมควรบัญญัติขึ้นในภาษาไทย โดยอิงคำศัพท์ในภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในระหว่างการปฏิบัติงาน คณะกรรมการอาจรับคำร้องขอให้บัญญัติศัพท์คำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ และรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติใหม่ที่ทดลองให้หมุนเวียนใช้เป็นการภายในจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน

เมื่อผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ก็จะเสนอให้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถานพิจารณาเป็นครั้งสุดท้าย เมื่อผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแล้ว ก็จะตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

ศัพท์บัญญัติที่เผยแพร่ไปแล้ว หากไม่ติดตลาด หรือมีผู้ท้วงติงว่าไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็จะนำมาพิจารณาแก้ไขใหม่ในโอกาสต่อไป

• หลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน มีอะไรบ้าง

ในหนังสือศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีคำชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์ ซึ่งก็อาจถือเป็นเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปของราชบัณฑิตยสถานได้ด้วย ดังต่อไปนี้

ก. ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน คือ พยายามหาคำที่ใช้อยู่ในภาษาไทยมากำหนดเป็นศัพท์บัญญัติก่อน เมื่อหาคำไทยที่เหมาะสมไม่ได้ จึงคิดหาคำบาลีและสันสกฤตซึ่งเป็นภาษาแม่ส่วนหนึ่งของภาษาไทย แต่ถ้าคิดค้นตามหลัก 2 ประการนั้นแล้วยังไม่สามารถหาคำที่เหมาะสมได้จึงใช้วิธีทับศัพท์เป็นประการสุดท้าย

ข. ในการบัญญัติศัพท์พยายามใช้คำน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยสื่อความหมายของศัพท์เต็มให้ชัดเจน และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ทั้งนี้เพื่อสะดวกแก่การ

นำไปใช้ ส่วนความหมายโดยละเอียดของศัพท์จะไปแสดงไว้ในคำอธิบาย ...

ค. คำที่มีความหมายหลายนัย หรือมีความหมายตรงกับคำไทยหลายคำ ก็จะมีบัญญัติศัพท์ไว้หลายศัพท์ตามความหมาย เพื่อให้ผู้ใช้เลือกนำไปใช้ได้ตามความหมายที่ต้องการ ถ้าศัพท์บัญญัติเหล่านั้นมีความหมายใกล้เคียงกัน จะพิมพ์เรียงต่อกันโดยมีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น แต่ถ้ามีความหมายต่างกัน จะพิมพ์แยก โดยมีเลขกำกับหน้าศัพท์ เช่น

racketeering การกรรโชกทรัพย์, การขู่เข็ญ

charge 1. ข้อกล่าวหา

2. ภาระติดพัน

3. ภาระหน้าที่

• ในการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย ทำไมต้องอิงภาษาอังกฤษเป็นหลัก

คงต้องยอมรับว่า วิทยาการสมัยใหม่แขนงต่าง ๆ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) เราต้องถ่ายทอดมาจากสังคมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ และมักผ่านทางประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร) ในขณะที่เราเริ่มเอาความเจริญทางวัตถุของประเทศตะวันตกเข้ามา เราก็พลอยได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกด้วย ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นได้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นในด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมืองก็ตาม

ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ภาษาอังกฤษได้กลายสถานะเป็นภาษานานาชาติไปแล้วโดยสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำทางด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องการติดตามความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมืองก็ตาม

ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ ในการสื่อสารด้วยภาษา เมื่อมี**สังกัป** (concept) ใหม่ ๆ เกิดขึ้น เราจึงนิยมอาศัยคำภาษาอังกฤษซึ่งใช้แสดงสังกัปนั้น ๆ เป็นต้น

แบบหรือแนวทางในการกำหนดศัพท์ขึ้นมาในภาษาไทย เพื่อใช้แสดงสัทกบอย่างเดียวกัน ความสัมพันธ์ 3 เส้นนี้อาจแสดงให้เห็นเข้าใจได้ง่าย ๆ ด้วยแผนภูมิดังต่อไปนี้

วิธีบัญญัติศัพท์

สังกัป => คำอังกฤษ => คำไทย

ตัวอย่าง

☎ => telephone => โทรศัพท์

- ถ้าเช่นนั้น การบัญญัติศัพท์ภาษาไทยก็เท่ากับเป็นการแปลศัพท์จากภาษาอังกฤษนะสิ

ส่วนใหญ่จะเป็นเช่นนั้น ในกรณีนี้ที่ผู้อ่านจะใช้วิธีที่ทางภาษาศาสตร์เรียกว่า **การแปลยืม (loan translation)** กล่าวคือ แปลหน่วยคำจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย ผลที่ได้จากการแปลยืมนี้เรียกว่า **คำแปลยืม (loan translation หรือ calque)** เช่น tele = โทร, phone = ศัพท์, telephone = โทรศัพท์ (ในตัวอย่างนี้ โทร กับ ศัพท์ แปลงมาจากคำสันสกฤต ในทำนองเดียวกับที่ tele กับ phone แปลงมาจากคำกรีก)

ส่วนในกรณีที่จำเป็นต้องทับศัพท์ ศัพท์บัญญัติที่ได้มาอาจถือได้ว่าเป็น**คำยืม (loan word)** ก็ได้ เช่น คอมพิวเตอร์ (computer)

- การอิงภาษาอังกฤษเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์นั้นพอจะเห็นความจำเป็นอยู่ แต่เมื่อต้องการบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยแล้ว ทำไมยังต้องใช้คำบาลีและสันสกฤตอีกด้วยเล่า

เรื่องนี้จะมีเหตุผลหลักอยู่ 2 ประการ คือ

• **เหตุผลทางวัฒนธรรม** แม้ว่าภาษาไทยจะอยู่คนละตระกูลกับภาษาบาลีและสันสกฤต เราก็มีคำยืมจากภาษาทั้งสองนี้มากมาย จนบางครั้งเราอาจไม่ทราบหรือไม่เคยรู้สึกด้วยซ้ำว่า คำที่เราจำเป็นต้องใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันหลาย ๆ คำก็เป็นคำที่มีกำเนิดมาจากบาลีและสันสกฤต เช่น ภาษา, ชีวิต, เวลา, ประปา ฯลฯ ภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาในวัฒนธรรมไทยพร้อมกับพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท (ในกรณีของบาลี) และ

ศาสนาฮินดู (ในกรณีของสันสกฤต) เมื่อเป็นภาษาที่เราถือว่าศักดิ์สิทธิ์ จึงได้รับการเชิดชูให้มีสถานะเหนือกว่าภาษาไทยแท้ ๆ ดังจะเห็นได้จากการใช้คำบาลีและสันสกฤตแทนคำไทยในราชาศัพท์และคำสุภาพโดยทั่วไป นอกจากนี้ การใช้คำบาลีและสันสกฤตยังอาจเป็นเครื่องแสดงว่าผู้ใช้ภาษาทั้งสองนี้เป็นผู้มีการศึกษา ภาษาทั้งสองนี้จึงมีความเชื่อมโยงแนบแน่นกับสังกัปว่า “มีการศึกษา” (educated) รวมทั้งในเรื่องการบัญญัติศัพท์ ซึ่งอยู่ในแวดวงการศึกษาเสียเป็นส่วนใหญ่อีกด้วย

• **เหตุผลทางภาษา** ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงความหมาย โครงสร้างของคำจึงซับซ้อนกว่า หน่วยคำที่นำมาประกอบเป็นคำก็จุความหมายได้มากกว่าเมื่อเทียบกับคำไทยเช่น คำว่า biology เมื่อนำมาบัญญัติในภาษาไทย เราใช้ศัพท์สันสกฤตว่า ชีววิทยา ซึ่งกระชับมากกว่านิยามของศัพท์คำนี้ที่ว่า “วิชาว่าด้วยสิ่งที่มีชีวิต (โปรดสังเกตว่า แม้แต่ในนิยามนี้ เราก็กังต้องอาศัยคำว่า วิชา และ ชีวิต ซึ่งมีใช้คำไทย)

อนึ่ง การบัญญัติศัพท์โดยนำคำบาลีและสันสกฤตมาใช้เช่นนี้ก็มิมีลักษณะเทียบเคียงได้กับวิธีการสร้างศัพท์วิชาการสมัยใหม่ในภาษาอังกฤษเองที่นิยมใช้คำที่มาจากลาตินและกรีก ทั้งนี้ก็เพราะว่า หน่วยคำลาตินและกรีกจุความหมายได้มากกว่าคำอังกฤษแท้ ๆ นั่นเอง

- ถ้าเช่นนั้น หมายความว่าเราสมควรใช้คำบาลีและสันสกฤตได้โดยอิสระเต็มที่อย่างนั้นหรือ

เมื่อเทียบกับวิธีการสร้างศัพท์ในภาษาอังกฤษโดยใช้คำลาตินและกรีกแล้ว คงต้องยอมรับว่า วิธีการบัญญัติศัพท์ในภาษาไทยโดยใช้คำบาลีและสันสกฤตนั้นมีข้อเสียเปรียบมากกว่า ทั้งนี้คงเป็นเพราะภาษาอังกฤษกับภาษาลาตินและกรีกต่างก็อยู่ในตระกูลภาษาอินเดีย-ยุโรปเหมือนกัน เมื่อนำคำใหม่ ๆ ที่สร้างจากคำลาตินและกรีกมาใช้ในภาษาอังกฤษ จึงดูกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน แต่ศัพท์บัญญัติในภาษาไทยที่เกิดจากคำบาลีและสันสกฤตมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่อาจเข้ากับระบบของ

ภาษาไทยได้สนิทแนบแน่นนัก ศัพท์บัญญัติที่เข้าใจยากที่สุดและทำให้ยอมรับได้ยากที่สุดเห็นจะได้แก่ศัพท์ปรัชญา เช่น *สหชาติกมโนภาพ (innate idea)*, *อัมมัต-ติกญาณนิยม (intuitionism)* และ *ปรัตถานุमान (syllogism)*

กล่าวโดยสรุปการใช้คำบาลีและสันสกฤตมาบัญญัติศัพท์มิใช่เรื่องง่าย แม้ว่าผู้บัญญัติจะพยายามสร้างศัพท์ขึ้นมาตามหลักวิชาอย่างเคร่งครัด ก็มิได้มีหลักประกันว่า ศัพท์บัญญัตินั้นจะติดตลาด หากเป็นคำที่คนทั่วไปหรือแม้แต่คนในวงการเดียวกันไม่อาจเข้าใจได้โดยง่าย

• **การทับศัพท์ซึ่งเป็นวิธีสุดท้ายของการบัญญัติศัพท์ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร**

ปัญหาเรื่องการทับศัพท์มีประเด็นที่แยกพิจารณาได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

• **ในแง่ความหมายของศัพท์** สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ก่อนว่า ศัพท์ภาษาอังกฤษที่เราใช้วิธีทับศัพท์มีความหมายอย่างไร การทับศัพท์ย่อมไม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจใด ๆ ขึ้นมาได้เลย

แต่สำหรับผู้ที่ทราบความหมายของศัพท์คำนั้นอยู่แล้ว การทับศัพท์ย่อมไม่เป็นปัญหาในเรื่องความเข้าใจ และอาจดีกว่าการใช้คำบาลีและสันสกฤตที่คนส่วนใหญ่ไม่คุ้นด้วยซ้ำ

• **ในแง่วิธีการทับศัพท์** การทับศัพท์มีอยู่ 2 วิธี คือ **การถอดอักษร (transliteration)** กับ **การถ่ายถอดเสียง (transcription)** วิธีแรกถือตัวเขียนที่เป็นตัวอักษรเป็นหลัก จะใช้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อเป็นการแปลงตัวอักษรต่างชนิดที่มีรูปตัวเขียนมารองรับอย่างเพียงพอ และหากมีการวางระบบที่รัดกุม ก็สามารถถอดอักษรกลับไปกลับมาได้โดยไม่คลาดเคลื่อน ดังเช่นในการถอดอักษรเทวนาครีซึ่งใช้เขียนภาษาสันสกฤตเป็นอักษรโรมันหรืออักษรไทย ส่วนวิธีหลังนั้นถือการออกเสียงเป็นหลัก จึงใช้ได้กับระบบการเขียน 2 ระบบที่คล้ายกันหรือต่างกันก็ได้ ดังเช่นในการถ่ายถอดเสียงคำภาษาอังกฤษเป็นอักษรไทย หรือการถ่ายถอดเสียงคำภาษาจีนเป็นอักษรไทย

ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปในการทับศัพท์ไว้เป็นข้อแรกว่า “การทับศัพท์ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์ และให้เขียนในรูปที่จะอ่านได้สะดวกในภาษาไทย” ส่วนในการทับศัพท์ภาษาอังกฤษมักจะถือการถ่ายถอดเสียงเป็นหลัก แต่อาจเป็นเพราะรักพี่เสียดายน้อง จึงมีลักษณะของการถอดอักษรปะปนอยู่ด้วย เช่น *key* ให้ถอดเป็น *คีย์* (แทนที่จะเป็น *คี*) เพราะเห็นว่ามี *y* อยู่ด้วย แนวความคิดที่ว่า “ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์นั้น” จึงทำให้เกิดความลักลั่นขึ้น และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงด้วย แท้ที่จริงแล้วไม่ว่าจะเป็นการถอดอักษรหรือการถ่ายถอดเสียงย่อมไม่อาจช่วยให้ผู้ใช้คำทับศัพท์เขียนกลับเป็นคำในภาษาเดิมได้ถูกต้องอยู่ดี หากไม่เคยรู้จักคำในภาษาเดิมนั้นมาก่อน เช่น ศัพท์วิทยาศาสตร์ว่า *อินเตอร์เฟส* บัญญัติมาจากคำอังกฤษว่า *interphase* (ไม่ใช่ *interface*) ส่วนผู้ที่รู้จักคำในภาษาเดิมอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยคำทับศัพท์นั้นแต่อย่างใดในอันที่จะสามารถเขียนกลับเป็นคำในภาษาเดิมได้ถูกต้อง

• **หลักเกณฑ์ในการบัญญัติศัพท์ทั้ง 3 ประการ (คือ 1. ให้ใช้คำไทย 2. ถ้าหาคำไทยที่เหมาะสมไม่ได้ก็ให้ใช้คำบาลีและสันสกฤต และ 3. ใช้ทับศัพท์เป็นวิธีสุดท้าย) ที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้นี้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร**

หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการนี้ แม้จำเป็นและมีประโยชน์มากอยู่ ก็ยังไม่เพียงพอ เพราะเป็นการพูดถึงแต่ **เชื้อสายของรูปคำ**ที่จะนำมาใช้ในการสร้างศัพท์เท่านั้น (กล่าวคือ คำไทย, คำแขก หรือ คำฝรั่ง) สิ่งที่ผู้บัญญัติศัพท์น่าจะอภิปรายกันก่อน ก็คือ **ข้อสมมุติพื้นฐานเกี่ยวกับภาษา คำศัพท์ในภาษา** (ทั้งในด้านรูปตัวเขียน วิธีออกเสียง ไวยากรณ์ และความหมาย) การนิยามศัพท์ การแปล เทคนิคการบัญญัติศัพท์ ตลอดจนการนำศัพท์บัญญัติไปใช้จริงในบริบท สิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการหาคำที่เหมาะสมมาใช้ และจะ

เป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าศัพท์บัญญัติคำใดมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

- ศัพท์ที่บัญญัติออกมาจำเป็นต้องมีสถานะเป็นคำเสมอไปหรือไม่

ไม่จำเป็น อาจเป็นคำประสมแบบไทย เช่น ศูนย์ถ่วง (= center of gravity) หรือเป็นคำสมาสแบบบาลีสันสกฤต เช่น สาธารณูปโภค (public utility) หรือเป็นวลี เช่น รุหายใจของแมลง (stigma) และ อาการปวดหลังคลอด (after-pains) อย่างนี้ก็มี

- ปัญหาที่พบเห็นเสมอในการบัญญัติศัพท์หรือในตัวศัพท์บัญญัติมีอะไรบ้าง

สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในการบัญญัติศัพท์มีอยู่ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

- ศัพท์บัญญัติไม่ควรมีรูปที่ใกล้เคียงจนเกินไป เช่น กระบวนการ (process) กับ ขบวนการ (movement) ใกล้เคียงมากจนคนส่วนใหญ่สับสนและใช้ผิด ๆ เสมอ แม้ในหมู่ผู้มีการศึกษาสูงก็ตาม

โทรทรรศน์ (telescope) กับ โทรทัศน์ (television) ต่างก็มาจากรากศัพท์เดียวกัน เมื่อใช้ในภาษาพูดอาจเกิดความสับสน ระหว่าง กล้องโทรทรรศน์ (telescope) กับ กล้องโทรทัศน์ (television camera) ก็ได้ หากไม่มีบริบทช่วย

ทัศนวิสัย (visibility) กับ วิทัศน์ (vision) ซึ่งติดอยู่แล้ว แต่กลับมีผู้บัญญัติศัพท์ขึ้นเองเพื่อใช้แทน vision ว่า วิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นการสับสนกับทัศนวิสัย จนอาจทำให้เกิดความสับสนได้

- ศัพท์บัญญัติใหม่ไม่ควรซ้ำกับศัพท์เดิมที่มีความหมายเฉพาะและชัดเจนอยู่แล้ว เช่น

globalization ซึ่งราชบัณฑิตยสถานบัญญัติว่าให้ใช้ โลกาภิวัตน์ ก่อนหน้านี้นี้มีผู้บัญญัติว่า โลกานุวัตร แต่โลกานุวัตร เป็นศัพท์ที่มีใช้อยู่เดิมแล้วในภาษาไทย แปลว่า “ความประพฤติตามโลก” จึงมีความหมายไม่ตรงกับ globalization ซึ่งหมายถึง “การแผ่ขยายหรือแพร่

กระจายไปทั่วโลก” (ท่านที่สนใจศัพท์บัญญัติสำหรับคำว่า vision และ globalization โปรดอ่านเพิ่มเติมได้ในบทความเรื่อง “วิทัศน์ในยุคโลกาภิวัตน์” ของ นิรุจน์ ปัญญาภาวนา ในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538)

- ทำอย่างไรจึงจะทราบว่า ศัพท์ที่บัญญัติขึ้นมาใหม่ใช้ได้หรือไม่ได้อย่างไร

ประชาชนผู้ใช้ภาษานั้นแหละจะเป็นผู้ตัดสิน เมื่อมีการบัญญัติศัพท์แล้ว ก็ต้องเผยแพร่ หากประชาชนยอมรับและใช้กันแพร่หลายจนถึงขั้นที่เรียกว่าติดตลาดแล้ว ก็ถือว่าใช้ได้ แม้ว่าศัพท์บัญญัตินั้นอาจมีข้อบกพร่องทางวิชาการอยู่บ้างก็ตาม

จะขอยกตัวอย่างคำว่า วิวัฒนาการ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงบัญญัติให้ใช้สำหรับ evolution ต่อมาทรงเห็นว่า ความหมายไม่ค่อยตรงนัก เพราะมีนัยว่า “การเจริญ” มิใช่ “การคลี่คลาย” เท่านั้น น่าจะใช้คำว่า วิวัฒนาการ มากกว่า แต่ก็ทรงเห็นว่าไม่คุ้มที่จะเปลี่ยนเพราะ วิวัฒนาการ เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายแล้ว

- สื่อมวลชนควรมีบทบาทอย่างไรในเรื่องของการใช้ศัพท์บัญญัติ

สื่อมวลชนในยุคปัจจุบันนับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ศัพท์บัญญัติ ดังจะเห็นได้จากกรณีของคำว่า globalization เมื่อราชบัณฑิตยสถานได้เริ่มเผยแพร่คำว่า โลกาภิวัตน์ แล้ว ก็ปรากฏมีผู้ใช้ตามมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งที่ก่อนหน้านี้มีที่ทำว่าจะยอมรับคำว่า โลกานุวัตร โดยปราศจากการโต้แย้งหรือถกเถียงเชิงวิชาการ บทเรียนที่ได้จากกรณีนี้ก็คือ ศัพท์บัญญัติใหม่ ๆ เมื่อเริ่มใช้แม้จะไม่คุ้นหูคุ้นตาครั้นใช้บ่อย ๆ เข้า ก็จะทำให้เกิดความเคยชินขึ้นมาเอง

สื่อมวลชนจึงควรช่วยกันเผยแพร่ศัพท์บัญญัติด้วยการใช้ศัพท์ให้ถูกต้อง (เช่น กระบวนการ กับ ขบวนการ) แต่ก็ควรเป็นเวทีให้ประชาชนมีโอกาสดูแลความคิดเห็นโดยเสรีเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติเช่นกัน

• มีแง่คิดเพิ่มเติมอะไรอีกบ้างใหม่ในเรื่องของการบัญญัติศัพท์

หน้าที่ในการบัญญัติศัพท์มักจะตกอยู่กับนักวิชาการเสียเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีโอกาที่จะเสาะแสวงหาความรู้ในศาสตร์ของตนมากกว่าชาวบ้านโดยทั่วไป แต่นักวิชาการก็ต้องไม่ลืมว่า ภาษาเป็นสมบัติของส่วนรวม

มิใช่เป็นสมบัติส่วนตัวของนักวิชาการเพียงหยิบมือเดียวเท่านั้น จึงควรเปิดใจให้กว้าง และรับฟังความเห็นของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของภาษาร่วมกัน หากปรากฏว่าคำที่บัญญัติขึ้นมานั้นไม่อาจใช้สื่อความหมายให้คนส่วนใหญ่เข้าใจได้ ก็สมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยปราศจากอคติต่อไป

หนังสืออ้างอิง

- นราธิปพงศ์ประพันธ์, พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น. 2516. “การบัญญัติศัพท์ภาษาไทย”, *บัญญัติศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- นิรุดี บัญญาภาวนา. 2538. “วิทัศน์ในยุคโลกาภิวัตน์” *มติชนสุดสัปดาห์* ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538 ปีที่ 15 ฉบับที่ 755, หน้า 66-68.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2508. *พจนานุกรมศัพท์แพทย์ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2524. *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2528. *ศัพท์วิทยาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2532. *พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2532. *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. 2536. *ศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บนทางด่วนสารสนเทศ

ยุพิน จันทรเจริญสิน

Adams & Bailey (1993) ได้เสนอแนะว่าถึงเวลาที่จะเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเก่า ๆ มาสู่ยุคใหม่ซึ่งเป็นยุคของสารสนเทศได้แล้ว ผู้สอนจะต้องรู้จักผสมผสานเทคโนโลยีเข้าไปในหลักสูตร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้บทบาทของผู้เรียน และบรรณารักษ์ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เทคโนโลยีอะไร ใครจะเป็นผู้บริหารจัดการสารสนเทศได้มากมายถูกต้องตรงกับความต้องการและทันกับเหตุการณ์

Connell & Frankin (1994) แนะนำ Internet จะเป็นถนนสายใหม่สู่ความสำเร็จในวงการศึกษา ทั้งสองยืนยันในความคิดของ Dinham & Stritter ที่เคยเสนอแนะไว้ตั้งแต่ปี 1986 ว่าควรมี Internet อยู่ในห้องเรียนตั้งแต่ ชั้น K = 12 ด้วยซ้ำ

ทำไมจึงต้องเป็น Internet

Parish (1995) กล่าวอย่างชื่นชมว่า เป็นมวลสารสนเทศมหึมา ที่มีตั้งแต่ general encyclopedias (such as Grolier on compuserve) to specialized business directories

ในการประชุมเรื่อง Global Information Infrastructure ของประเทศกลุ่ม G 7 เมื่อเดือนมีนาคม 1995 ที่กรุงบรัสเซลส์ เบลเยียม มีการจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ขึ้นถึง 11 โครงการ ซึ่งหนึ่งในสิบเอ็ดโครงการคือ Cross Cultural Education and Training มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ เพื่อส่งเสริมการศึกษาวัฒนธรรมและเพื่อช่วย

ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาโลก - global language เพื่อการใช้งานจะได้มีการจัดทำจัดหาวัตถุดิบเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมั่นใจว่าสิ่งที่มีอยู่ใน Internet นั้นน่าจะเพียงพอกับการเรียนการสอนภาษาผ่านวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมแบบผ่านภาษา สิ่งที่จะเพิ่มเติมเข้าไปนั้น คือ การเรียนภาษาเชิงธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้ นักธุรกิจทั้งหลายได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงพาณิชย์ และธุรกิจการนำเข้า-ส่งออก การพาณิชย์ต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนจะนำข้อมูลไปปรับใช้กับบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้เลย

Etchells (1994) กล่าวว่า the Internet is vast and I have only just begun to scratch the surface ... the possibilities is almost endless. Teachers will appreciate the potential of such a rich and readily accessible source of information for their students.

เพียงปลายนิ้วสัมผัส login เข้าสู่ระบบ Internet เท่านั้นบรรณจักรวาล (Docuverse) อันกว้างใหญ่ไพศาลจะถูกเปิดออก กระแสข่าวสารไหลหลั่งเข้าสู่เครือข่ายตลอดเวลาไม่หยุดยั้ง ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบภูมิอากาศของ Denver หรือสุนทรพจน์อันล่าสุดของประธานาธิบดี Clinton จาก CNN จะดูภาพยนตร์สักเรื่องหรืออยากได้บทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไปทำบทเรียน มีปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ ทุกสิ่งล้วนมีในจักรวาล Internet ตอบ

ปัญหาได้

ถ้าเช่นนั้น Internet คืออะไร

ในปี 1969 อันเป็นโลกยุคสงครามเย็น ขบวนการใต้ดิน สืบความลับฝ่ายตรงข้าม กลุ่มกรรมเป็นไปอย่างเผด็จร่อน กระทรวงกลาโหม สหรัฐอเมริกา ได้สร้าง ARPANET (Advance Research Project Agency) ขึ้น เมื่อสิ้นสุดยุคสงครามเย็นได้เชื่อมโยงศูนย์งานวิจัยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จนในที่สุดวางรากฐานและกำหนดโปรโตคอลที่ใช้ในการเชื่อมโยงจนได้เป็น IP-Internet Protocol เชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ผู้คนเข้าถึงข้อมูลได้จากเครือข่ายกว่า 23,000 แห่ง ใน 130 กว่าประเทศบนเส้นทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway) ตามคำที่บัญญัติโดย รองประธานาธิบดี Al Gore ผู้มองเห็นคุณค่าของสารสนเทศ มองการณ์ไกลเปิดให้ผู้คนจากทั่วโลกได้ร่วมใช้ Internet - Network of Networks

แล้วทำไมจึงเหมาะกับการเรียนการสอนภาษา ก็เพราะทุกข้อมูลข่าวสารบน Internet เป็นภาษาอังกฤษ และผู้ที่ใช้กว่าครึ่งบน Internet ก็ไม่ใช่เจ้าของภาษา การไม่รู้จักกัน ไม่เห็นหน้ากัน ทำให้กล้าคิดกล้าเขียนภาษาที่ไม่ใช่ภาษาแม่

ทำอย่างไรจึงจะเข้าสู่ระบบ Internet ได้

เพียงขอลงทะเบียนเป็นสมาชิก ให้ได้มาซึ่ง User ID เพื่อ login เข้าสู่ระบบจากนั้นใส่ Password ซึ่งตั้งขึ้นเป็นความลับเฉพาะตัวเหมือนไขประตูเข้าบ้าน จักรวาลใหม่ซึ่งพร้อมพร้อมหลายหลากเปิดออกพร้อมให้ผู้ใฝ่รู้ได้ใช้ตามความต้องการ ทรัพยากรที่น่าสนใจเหมาะกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สำคัญอยากจะเสนอแนะไว้ ณ ที่นี้ คือ

Electronic Mail

หรือที่เรียกกันแพร่หลายว่า e-mail คือจดหมายหรือข้อความที่ส่งถึงกันผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นการใช้โปรแกรมส่ง ไม่ใช่บุรุษไปรษณีย์อีกต่อไป และเปลี่ยนจากการใช้เส้นทางจราจรปกติ มาเป็นเส้นสาย

สื่อสารที่เชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายแทน ในปัจจุบันมีเครือข่ายทั่วโลกที่เชื่อมต่อเข้าถึงกันช่วยให้สามารถติดต่อกับผู้ใช้ทั่วทุกมุมโลกได้อย่างง่ายดาย โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ 1 ครั้งเท่านั้น คือ 3 บาท ไม่ว่าจดหมายฉบับนั้นจะสั้นเพียง 2 บรรทัดหรือยาวถึง 20 หน้า เวลาที่ใช้ในการส่งหลังจากที่พิมพ์เสร็จแล้วก็เพียง 2 วินาทีเท่านั้น และไม่เพียงเฉพาะจดหมายเท่านั้น แต่จะเป็นบทความ หรือแม้แต่รูปภาพแผนที่ แผนที่ แผนผัง ตาราง ก็สามารถส่งได้ไม่ผิดเพี้ยน

ปัจจุบันการจัดสัมมนานานาชาติ ก็ได้อาศัยบริการ e-mail ในการส่งรายละเอียดใบสมัครและรับสมัครซึ่งเป็นการประหยัดทั้งค่าไปรษณีย์และเวลาของทั้ง 2 ฝ่าย การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วเวลาของประเทศต่าง ๆ ที่แตกต่างกันทำให้การติดตามประสานงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเชื่อหรือไม่ Anita Pincas แห่ง College of Education University of London จัดการการเรียนการสอนระดับปริญญาโทการเรียนทางไกล Distance Learning ขึ้น ทาง e-mail

Hytelnet

เป็นโปรแกรมการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศทั่วโลกได้ ใช้ง่าย มีเมนูให้เลือก On-line Public Access Catalog-OPAC, Bulletin Board ของห้องสมุด ระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับข่าวยาน มีหลายแห่งที่จัดทำ Fulltext และหนังสือ electronic ไว้ให้สืบค้นได้ ซึ่งถ้าเจาะลึกถึงขั้นนี้ ผู้เป็นเจ้าของต้องขอค่าใช้จ่าย ซึ่งถ้าผู้ใช้ยินดีเสียค่าใช้จ่าย ก็เพียงบอกหมายเลขบัตรเครดิตสากล เช่น Visa, Mastercard ให้เจ้าของฐานข้อมูลได้หักจากบัญชีก็จะได้ข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปในเวลาอันรวดเร็ว

Newsgroup

คือกลุ่มผู้ใช้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ร่วมมือกันส่งข่าวความเคลื่อนไหว ถกเถียงอภิปราย สนับสนุนเพิ่มเติม แก้ไขปัญหาซึ่งกันและกัน Newsgroup

บน Internet มีนับเป็นพันกลุ่ม แต่ที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนผู้สอนภาษาอังกฤษ คือ TESL-L ซึ่งมี Anthea Tillyer เป็นคนดูแลอยู่ มีสมาชิกประมาณ 4,000 คน ใน 67 ประเทศ ซึ่งมีแม้กระทั่งการเตรียมบทเรียน การนำเข้าสูบทเรียนติดต่อทาง snail-mail ได้ที่ ESL Department, NAC 5-218, City College, New York, N.Y. 10031, USA หรือ e-mail ที่ LISTSERVE @ CONYV M. CUNY. EDU เปิดบริการตลอด 24 ชม. ไม่มีวันหยุด

และถ้าต้องการรายชื่อ pen-pal สำหรับให้นักเรียนฝึกหัดการเขียนจดหมาย เครือข่าย GSNET (Grammar School Net) มีไว้พร้อมให้บริการ

Gopher

จะมีเมนูต่าง ๆ ให้เลือกใช้นับตั้งแต่ข้อมูลของมหาวิทยาลัย ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็มีข้อมูลอยู่ใน Gopher ด้วย จะมีเรื่องเกี่ยวกับ ประวัติมหาวิทยาลัย คณะ สถาบัน วิทยาลัย หลักสูตรต่าง ๆ ปฏิทินการศึกษา กิจกรรมก็มีปรากฏข้อความสั้น ๆ อยู่ด้วย นอกจากข้อมูลของมหาวิทยาลัยแล้วก็มีอย่างอื่น ๆ เช่น Games and Leisure, Cookery, Entertainment ซึ่งในแต่ละประเภทเมนูที่เลือกก็จะสามารถสืบค้นข้อมูลมาใช้ได้อีก เช่นถ้าต้องการทำอาหารชนิดใด สามารถเรียกตำราอาหารซึ่งมีให้เลือกนับร้อยนับพันจาก Cookery ได้ หรืออยากดูภาพยนตร์สักเรื่อง แต่ยังไม่เลือกไม่ถูกก็สามารถ Click เอา entertainment ซึ่งมีบทวิจารณ์ภาพยนตร์ขึ้นมาอ่านเพื่อตัดสินใจได้ และไม่เพียงบทวิจารณ์ภาพยนตร์เท่านั้นแต่ยังมีดนตรี หนังสือ คอลัมน์ ข่าวสังคมดารา ต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนภาษาอังกฤษ อาจสั่งพิมพ์ออกมาใช้ประกอบการสอน การทำบทเรียนได้ ส่วนผู้เรียนก็สามารถใช้เป็นแบบฝึกหัดการอ่านได้เช่นกัน และใช้เป็นแนวทางและสไตล์การเขียนบทวิจารณ์ บทความต่าง ๆ ได้ด้วย

นอกจากการใช้ Internet ส่งข่าว ส่งจดหมาย ซึ่งไปได้รวดเร็วว่าการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ซึ่งบัดนี้

ได้กลายเป็น snail mail ไปแล้ว หรือการส่งข้อมูลต่าง ๆ จากฐานข้อมูล ห้องสมุด หน่วยงานวิจัยต่าง ๆ กันซึ่งเริ่มเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากขึ้นแล้ว Internet ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารด้วยการคุยกันได้ด้วย จะต่างกับโทรศัพท์ก็คือไม่ได้ยินเสียงไม่ได้ใช้ปากพูดหากเป็นการใช้ปลายนิ้วสัมผัส ผู้ใช้จะเลือกคุยกับใครบางคนโดยเฉพาะตัวต่อตัวก็ได้ หรือจะคุยกันเป็นกลุ่มบุคคลรวมกันเป็นการประชุมกันข้ามประเทศย่อมทำได้ คือ

Talk คือการคุยกันตัวต่อตัว โดยผู้ใช้จะต้องนัดแนะเวลากับผู้ที่คุยได้ให้เข้าสู่ระบบในเวลาเดียวกัน คู่สนทนาของเราจะอยู่ที่ไหนในโลกก็ได้ ถ้าเขาสามารถเข้าสู่ระบบ Internet ได้ก็คุยกันได้จะคุยกันโดยการพิมพ์ข้อความนานเท่าใดก็ได้ ท่านจะพิมพ์ข้อความโต้ตอบกับข้อความที่เขาพิมพ์มาในเวลาเดียวกัน โดยไม่ปะปนกันเลย

IRC (Internet Relay Chat) เป็นโปรแกรมการคุยแบบเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมสนทนาจะอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของโลก มีความหลากหลายและเพราะต่างก็ไม่รู้จักกันทำให้ผู้ใช้กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย คุณสมบัติประการหนึ่งของ IRC ที่เหมาะสมกับการเรียนภาษาอังกฤษก็คือ ภาษาที่ใช้ใน IRC ที่เป็นภาษาอังกฤษ ผู้ที่ร่วมวงสนทนาจะได้ฝึกคุย และฝึกอ่านภาษาพูด เป็นภาษาอังกฤษ อีกทั้งยังได้ฝึกการอ่านเร็วไปในตัวด้วย เนื่องจากกลุ่มผู้สนทนาในระบบมีความคล่องในการพิมพ์มาก ข้อความบทสนทนาจะปรากฏบนจอและผ่านเลยไปอย่างรวดเร็ว การจะเข้าร่วมกลุ่มนั้นจะต้องรู้ว่า มี channel อะไรบ้างที่อยากร่วมวงสนทนา channel ที่แพร่หลายรู้จักในหมู่นักไทยในทุกมุมโลกมีชื่อว่า Siam เพื่อจะเข้าร่วมวงสนทนานั้น ทำได้ไม่ยากโดยเมื่อ login เข้าสู่ Internet ได้แล้วใช้คำสั่ง IRC และ / join #siam

ไม่ว่าท่านจะเข้าร่วม #siam เวลาใด ก็จะทำให้มีคนไทยกำลังคุยกันอยู่บนเส้นทางนี้ตลอดเวลาหรือถ้าต้องการทราบว่า มี channel อะไรบ้าง พิมพ์ /list หรือรายชื่อของผู้ใช้ใน channel ที่ท่านรู้จัก /who #ชื่อ

channel และเมื่อต้องการเลิกก็เพียงแต่พิมพ์ / exit

channel ที่น่าสนใจในวงการคือ irc. caltech edu (สหรัฐอเมริกา) และ munagin. cc. mu. oz. au (ออสเตรเลีย) หรือท่านจะนัดหมายผู้ที่อยู่ในวงการวิชาชีพเดียวกันให้เปิดchannelเฉพาะขึ้นมาในเวลาที่กำหนด เพื่อเหมือนการประชุมทางโทรศัพท์ข้ามโลกทีเดียว โดยท่านเสียเพียงค่าโทรศัพท์ภายในประเทศ 3 บาทเท่านั้น

World Wide Web (WWW, W3 หรือ the Web)

เป็นการสานเทคนิคการโยงใยสารสนเทศเข้ากันกับ hypertext ซึ่งแท้ที่จริงแล้วก็คือ text ธรรมดา ๆ นี่เอง ที่ผู้ใช้สามารถจะเก็บ จะอ่าน จะแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงได้ตามต้องการ แต่สิ่งที่พิเศษกว่า text ก็คือมันสามารถเชื่อมโยงติดต่อกับอันต่อไปที่เอกสารชิ้นใหม่ได้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด

Pacific Neighborhood Consortium ซึ่งมีการจัดประชุมรายปีเพื่อแสวงหาความร่วมมือกันในการจัดหา จัดเก็บ เผยแพร่ แบ่งปันกันใช้สารสนเทศในปี 1995 ซึ่งจัดประชุมที่กรุงเทพฯ ได้มีผู้เสนอแนวความคิดที่จะจัด Cultural Exposition บน Internet ด้วย Concept WWW

ถ้าสนใจอยากให้องค์ติดต่อ \$lynxnttp:ll WWW. yahoo.com.

งาน Expo ในปี 1996 นั้น จะจัดยิ่งใหญ่และแปลกกว่าครั้งใด ๆ ไม่ใช่จัดในที่ใดที่หนึ่งเท่านั้น แต่จะจัดพร้อมกัน 5 ประเทศ มีสัก্ষิพยานในงานเปิดที่อยู่ตามที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เห็นได้ผ่านจอคอมพิวเตอร์ที่ต่อเชื่อมกับ Internet เพราะนี่คืองาน Internet Expo ซึ่งแต่ละประเทศรับผิดชอบจัดทำเรื่องที่จะบรรจุบนทางด่วนนี้ ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นหนึ่งใน 5 ประเทศของโลกพร้อมกับสหรัฐ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่นและไทย เนื้อหาความหลากหลายจะมีอยู่พร้อมและทันสมัยทันเหตุการณ์

และนี่คือชุมชนทรัพยากรของผู้เรียนและผู้สอนผู้ใฝ่รู้ภาษาอังกฤษ เพราะมวลสารสนเทศที่ปรากฏอยู่บน Internet นี้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางเป็นภาษาโลก ชุมทรัพย์บนเส้นใยแก้ว ทางด่วนสายข่าวสารที่ผ่านมามีไปแล้ว เพื่อนำผู้ใฝ่รู้ทั้งหลายสู่ docuverse บรรณจักรวาลอันกว้างใหญ่ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีเวลาหยุดพักไม่อ้างว้างเพราะมีผู้คนนับเป็นล้าน ๆ คนอยู่บนเครื่อง

Internet คือ เทคโนโลยี และ Internet ก็คือสารสนเทศ ทรัพยากรมีพร้อมแล้ว ในส่วนของห้องสมุดก็มีการเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว ผู้เรียนก็ตื่นตัวแล้ว แล้วผู้สอนจะพร้อมหรือยัง พร้อมเท่าไรสำหรับยุคโลกาภิวัตน์โลกไร้พรมแดนแห่งยุคสารสนเทศ

เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น โปรดดูภาพประกอบ 2 ภาพ ต่อไปนี้

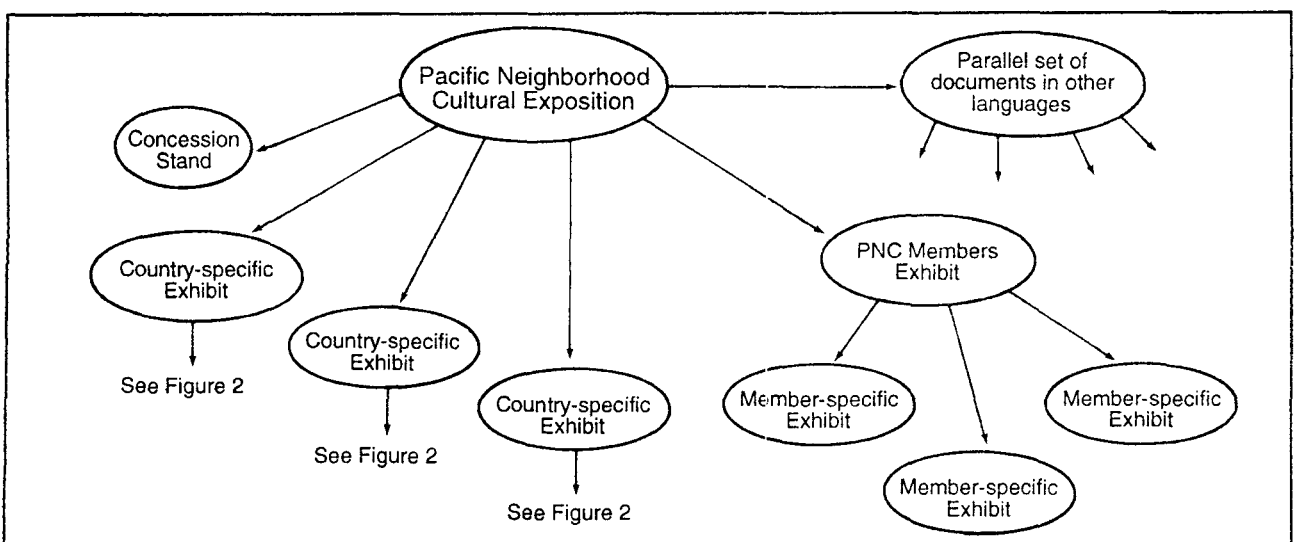


Figure 1: Organization of the Pacific Neighborhood Cultural Exposition

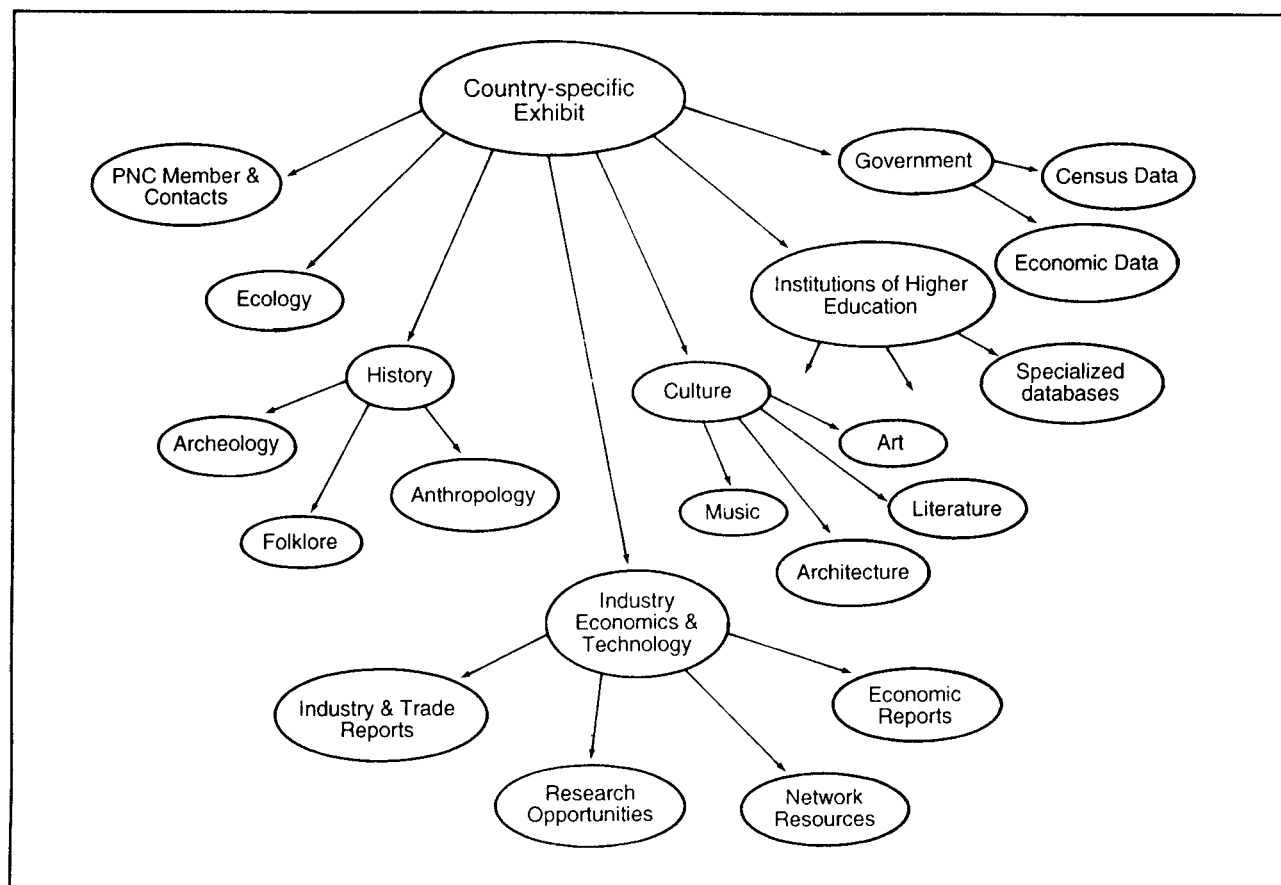


Figure 2: One Possible Organization of Country-Specific Information

เอกสารอ้างอิง

- Adams, S. & Bailey, G.D. (1993) Education for the Information Age: Is it time to trade vehicles? NASSP Bulletin, 77 (553), pp. 57-63 Quoted in Connell, T.H. and Franklin, Carl (1994)
- "The Internet: educational issues" *Library Trends* 42: 4 Spring: pp. 608-625
- Clift, Eleanor (1994) "The Surprising Mr.Gore: miles ahead on the Information Superhighway" *Media Studies Journal*. (Spring): pp. 73-79.
- Etchells, Christopher (1994) "EFL goes on-line" *EFL Gazette* (no. 75): p.4 "First Internet Exposition to be unveiled on March 29" Post Database p. 7. *The Bangkok Post* March 15, 1995.
- "G7's global language goals" (1995) *EFL Gazette* (no. 183): p. 4
- Hahn, Harley & Stout, Rick (1994) *The Internet Complete Reference Berkley*: McGraw-Hill, 817 p.

ภาษาอังกฤษในภาษาไทย

วณิช จรุงกิจอนันต์

ผมเป็นคนที่ได้ชื่อว่าภาษาอังกฤษดีในหมู่เพื่อนฝูง... เฉพาะในหมู่เพื่อนฝูงเป็นเช่นนั้นเพราะในหมู่เพื่อนฝูงของผมนั้นส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษไม่เอาไหน เพื่อนผู้ภาษาอังกฤษไม่เอาไหนหรือเอาไหนแต่ไม่ได้เอาดีกว่าผมหลายคนนั้นใช้ภาษาอังกฤษแซมในภาษาไทยได้ดีกว่าผมมาก คือใช้อย่างเป็นธรรมชาติแนบเนียนและไม่ขัดเขิน

ผมเป็นคนที่ไม่ถนัดในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษแซมในภาษาไทย รู้สึกว่าในบางวาระบางโอกาสนั้นกะนะครับ แต่ใช้ไม่คล่องและไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ จะใช้เมื่อไรคำไหนก็รู้สึกว้าๆ ชืดๆ เขินๆ

เข้าใจว่าระบบคิดเกี่ยวกับภาษาของผมจะเป็นไทยๆ มากไปหน่อย

การพูดภาษาไทยโดยมีคำภาษาอังกฤษแทรกแซมเป็นระยะนั้นไม่ใช่เรื่องแปลกอีกแล้วนะครับ และก็ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายอะไร คนรุ่นใหม่ใช้ภาษาสื่อสารในแวดวงธุรกิจทั่วไปจะรู้ว่าการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อให้สื่อสารกันได้นั้นเป็นเรื่องจำเป็น

เคยมีคนต่อต้านเรื่องการใช้คำภาษาอังกฤษในภาษาไทยอยู่มากในสมัยหนึ่งแต่ถึงวันนี้แล้วผมว่าคนที่เคยต่อต้านนั้นดูจะต่อต้านไม่ไหวแล้ว และหลายคนที่ยังต่อต้านก็คงจะพอเข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องจำเป็น...ประเด็นไปอยู่ตรงที่กาลเทศะในการใช้มากกว่าอยู่ที่ว่าเราพูดกับใคร ก็คงจะเป็นเรื่องชวนให้สับสนถ้าจะใช้ภาษาอังกฤษแทรก

โอกาสที่จะโดนไล่ให้ไปพูดห่าง ๆ ก็น่าจะมีอยู่

ภาษาอังกฤษที่พรรคพวกผมพูดปนไปกับภาษาไทยให้ได้ยินนั้น เป็นศัพท์ที่ผมรู้ความหมายทุกคำ แล้วนึกได้หาได้ แต่แปลกที่เวลานี้ก็อยากจะพูดหรือใช้บ้าง กลับตะขิดตะขวงผมเข้าใจว่าคนที่พูดภาษาอังกฤษแทรกในภาษาไทยได้แคล่วคล่องนั้น โดยทั่วไปแล้วจะพูดโดยไม่ต้องคิด

ถ้ามันแต่คิดหรือตั้งหลักคิดว่าจะต้องใช้ภาษาอังกฤษแทรกแล้วละก็เห็นจะไปไม่ไหว คงอดที่จะตะขิดตะขวงใจไม่ได้

แต่ก็ต้องไม่ลืมเหมือนกันนะครับว่าสำหรับนักวิชาการหรือนักธุรกิจที่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษนั้น จะมีบ่อยครั้งที่จำเป็นต้องนึกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่ออธิบายความในภาษาไทยที่ตัวเองกำลังพูด ภาษาแต่ละภาษามีอสังการของตัวเองซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิต....ภาษาไทยบางคำหาคำภาษาอังกฤษมาใช้แทนได้ยาก ภาษาอังกฤษบางคำก็เช่นกันอาจจะหาคำภาษาไทยแทนไม่ได้เลย ถ้าจะแปลก็อาจจะต้องใช้เชิงบทกวีวนวาย โดยเฉพาะในทางเทคนิคต่าง ๆ

ผมเคยนั่งประชุมกับพรรคพวกซึ่งมีอาชีพเกี่ยวกับการทำรายการโทรทัศน์คุยกันเรื่องเกี่ยวกับการจัดรายการ จัดดนตรี การโฆษณาประชาสัมพันธ์อะไรพวกนี้ นั่งประชุมอยู่สองชั่วโมงกว่า ผมไม่ค่อยได้พูดเพราะไม่ค่อยมีอะไรเกี่ยวข้องกับตัวผม ระหว่างประชุมผมก็เลยนั่งจด

คำภาษาอังกฤษที่เขาใช้กันในห้องประชุมนั้น

ปรากฏว่าผมจดศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขาใช้กันได้ถึงหนึ่งหน้ากระดาษเต็ม ๆ

เริ่มตั้งแต่คำว่า “เช็กเม้นต์ชั่น” ซึ่งหมายถึงการแยกส่วนของกลุ่มเป้าหมายให้เล็กลงและชัดเจนขึ้น.... เขาใช้คำว่าเช็กเม้นต์ชั่นจริง ๆ นะครับ อันที่จริงคำว่าเช็กเม้นต์คำเดียวโดยไม่ต้องมีเดชั่นนั้นเป็น (โนนหรือ) นาวนหรือค่านามอยู่แล้ว

อีกคำหนึ่งที่เขาใช้กันบ่อย ๆ คือว่า “ซัพซี้ดี” ในที่ซึ่งควรจะใช้ “ซัพซี้ไคซ์” ก็เป็นกริยากับนาม คำนี้ใช้ในความหมายว่าให้เงินสนับสนุน

คำที่ผมจดไว้ไล่เรียงมาได้ต่อมาคือ “สกรีน” “สต็อกชอท” “ครีเอท” “ปาร์ตีซีเปท” “เอ็กซ์คลูสิฟ”

คำพวกนี้ผมไม่สะกดตัวภาษาอังกฤษให้นะครับ ผมเป็นคนที่ไม่เขียนหนังสือโดยไม่ชอบใช้ตัวภาษาอังกฤษ ซึ่งเกียจเว้นช่องว่างไว้แล้วมาเติมภาษาอังกฤษทีหลัง ที่สำคัญคือซึ่งเกียจเปิดดิก..คำว่า “ดิก” นี้มาจากดิกชันนารี เป็นภาษาไทยเรียบบ่อยมานานแล้วถ้าไม่เรียกดิกเราก็ต้องเรียกพจนานุกรม แล้วก็อาจจะต้องระบุด้วยว่า พจนานุกรมอังกฤษไทย เรียกดิกคำเดียวรู้เรื่องทันที ไม่ต้องเรียกดิกชันนารีให้ยาวไปอีกต่างหาก

คำว่าปาร์ตีซีเปทนั้นสะกดตามภาษาอังกฤษที่ออกเสียงจริง ๆ ควรจะสะกดถ่ายมาเป็น “พาร์ทิสเปท” แต่เขาออกเสียงกันอย่างนั้นก็สะกดตามเสียงเขาไป คนไทยเรามีแนวโน้มที่จะออกเสียงตัวพีเป็นปอปลาเสมอ ทั้ง ๆ ที่ตัวพีจะออกเสียงปอปลาก็คือเมื่ออยู่ตามตัวเอสเท่านั้น....หลักวิชาในเรื่องนี้เขามีนะครับ แต่อย่าถามผม

ที่จดไว้ต่อมาคือ “รูทีน” “เคอร์เรนซ์” “ไอดีล” “มาสเตอร์พีช” “ซิงเกิ้ลมายด์” “คลิฟ” “อินเทลลิกซ์วล” “เอฟโพรช” “อิมแพคท์” “แอสซุม” “ลอจิก” “เอ็กซ์-ตรึม” “เซินเซชั่น”

คำทั้งหมดในย่อหน้าที่แล้วนั้น ให้ผมเห็นด้วยโดยไม่เคยรู้เรื่องอะไรมาก่อนเกี่ยวกับความที่เกี่ยวเนื่อง ผมก็พอจะรู้ว่าคำเหล่านั้นมาจากคำว่าอะไรในภาษาอังกฤษ และมีความหมายอย่างไร คิดแทนคนอื่น ๆ ที่

ภาษาอังกฤษพออ่านได้เขียนได้และเกี่ยวข้องในแวดวงธุรกิจบันเทิงหรือโฆษณา ก็น่าจะรู้ได้เช่นเดียวกัน

มีคำว่า “คลิฟ” ซึ่งเห็นแล้วอาจจะงง ๆ คำว่าคลิฟนี้ในที่ประชุมนั้นใช้ในความหมายของการตัดหนังละครหรือรายการโทรทัศน์ อื่น ๆ มาเป็นห้วงสั้น ๆ เพื่อดูเป็นตัวอย่าง คำอื่น ๆ น่าจะพอเป็นที่เข้าใจนะครับ คำว่าคลิฟนี้ที่ผมคิดว่าอาจจะเป็นที่น่าสงสัยก็เป็น เพราะเป็นคำพยางค์เดียวมีตัวสะกดน้อย.... อย่างไรก็ตามการถ่ายคำภาษาอังกฤษของผมไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องทั้งหมด และผมพยายามใส่วรรณยุกต์เพื่อให้รู้สึกถึงการออกเสียงว่าเขาออกเสียงเช่นนั้นทำนองนั้น

ระหว่างประชุมมีคนเอ่ยถึงคำว่า “ริสต์แบนด์” น่องที่นั่งติด ๆ กันแบบกระชับถามผมว่าหมายถึงอะไรผมเล่นเทนนิสอยู่เลยรู้คำนี้บอกน้องว่าหมายถึงผ้ารัดข้อมือเพื่อขับเหงื่อนักวิ่งว้ยรันหรือบางคนเขาใช้กันมี “ริสต์แบนด์” แล้วก็ “แฮดแบนด์” ใช้สวมรัดหัวเพื่อขับเหงื่อเหมือนกัน

ต่อมาการประชุมดำเนินไปและผมก็จดคำเพิ่มได้อีกมี “แฟลสซิเนตติ้ง” “พาร์ทิกูลาร์” “ทวิสท์พอยน์ท์” “ไฟร์เวิร์ค” “ฟิลลิ่ง” “อีกันอร์” “คอนฟิเด็นท์” “บอร์น” “แอฟฟริชีเอท” “โมดิเวท” “โซฟิสติเกต”

คำว่าแฟลสซิเนตติ้ง ทวิสท์พอยน์ท์ โซฟิสติเกต อาจจะเป็นคำที่ไม่คุ้นเคยอยู่บ้างสำหรับคนที่ไม่คุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากนัก แฟลสซิเนตติ้งใช้ในความหมายของความมีเสน่ห์ชวนดูชวนชมชวนหลงใหล ทวิสท์พอยน์ท์ใช้ในความหมายของการหักมุมทำให้คนดูประหลาดใจ โซฟิสติเกตหมายถึงอะไรที่หุรหุรามีสุนิยมอลังการอะไรทำนองนั้น

คำว่าบอร์นไม่ได้หมายความว่าเกิด....แต่หมายถึงคนที่มีพรสวรรค์

ในความหมายจริง ๆ คือหมายถึงคนที่เกิดมาเพื่อจะเป็นอย่างนั้น ทำอาชีพนั้น คือมีความสามารถอย่างยิ่งในกิจการหรือกิจกรรมที่ตนทำ ประมาณความหมายว่าเก่งมาแต่เกิด หรืออะไรทำนองนั้น

คำที่ผมจดไว้ต่อมา มีคำว่า “เคลียร์” “ออเตียนซ์” “คอนเซพท์” “สกุ๊ป” “ลีด” “ทานสะเลท” “แฟคท์”

“แมส” “ไอเท็ค” “เอ็กไซตัง” “เอนเตอร์เทนนิ่ง” “คีย์”
 “แคฟตีฟ-ออเดียน” “อันเอ็กซ์เป็คท” “โฟลว” “อิมพลี-
 เมนเตชั่น” “ซีเรียส” “อิมพอร์ฟ” “เฟรนด์ลี” “อเมเจอร์”

ยังมีอีกหลายคำนะครับ แต่เป็นคำพื้นทั่วไป เอา
 ไว้แค่นี้แล้วกัน

คำภาษาอังกฤษชุดหลังนี้มีสองสามคำที่ผมรู้สึกว่า
 อาจจะไม่เป็นที่เข้าใจ อย่างคำว่าแคฟตีฟออเดียน ซึ่ง
 หมายถึงผู้ดูผู้ชมที่กำหนดไว้และได้มาดังที่กำหนด คำว่า
 “ทานสะเลท” ซึ่งมีความหมายว่าถ่ายทอดจากภาษา
 หนึ่งนั้นควรสะกดเป็นภาษาไทยเป็น “ทรานสะเลท”...
 คือมีตัวรือเรื่อตามหลังตัวทอทหาร...ผมคิดว่าเมื่อไรที่มี
 ตัวรือเรื่อตามหลังทอทหารน่าจะออกเสียงเป็นตัวซอโซ่
 ก็เลยสะกดโดยใช้ตัวทอทหารตัวเดียว

คำอื่น ๆ ไม่น่าจะเป็นปัญหามากสำหรับคนอ่าน
 หรือฟังภาษาไทยที่พอจะรู้เรื่องเกี่ยวกับภาษาอังกฤษดี
 มีคำว่าอิมพลีเมนต์ชั่น “ที่ผมรู้สึกว่าจะออกจะเป็นคำที่
 เข้าใจยากและใช้ยากอยู่ โดยเฉพาะถ้าจะใช้ในแบบ
 ภาษาอังกฤษที่แทรกในภาษาไทย

คำนี้มีความหมายทำนองว่าไปปฏิบัติให้เกิดผลหรือ
 ลงมือปฏิบัติให้เห็นผล

ที่เขียนมาที่ผมประชุมคนเดียวเรื่องเดียวนะครับ
 จริง ๆ แล้วผมประชุมอีกหลายหน และแต่ละหนก็นาน
 เป็นสองสามชั่วโมง ยังจดไว้อีกเยอะ ไม่ได้ซ้ำกับที่ยก
 ตัวอย่างมา ยังมีอีกมาก

ได้โอกาสแล้วจะเอามาเล่าให้ฟังใหม่

คนไทยกับภาษาอังกฤษ

วิชัย เชิดชูศาสตร์

จะว่าไปแล้วคนไทยกับภาษาอังกฤษไม่ใช่เรื่องใหม่ คนไทยรู้จักภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ยุคกรุงศรีอยุธยา เพียงแต่เป็นการรู้จักแบบผิวเผิน เพราะวัฒนธรรมตะวันตกสมัยนั้นเป็นแบบจำกัดเขตเฉพาะในหมู่เจ้านายบางท่าน

มาถึงยุครัตนโกสินทร์ภาษาอังกฤษได้เข้ามาสัมผัสกับคนไทยอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ไม่ได้จำกัดวงแคบอยู่ในสมัยก่อน หากแต่แพร่หลายกระจายออกไป

การเปิดประเทศไทยต้อนรับอารยธรรมและเทคโนโลยีตะวันตก คือการเปิดประตูต้อนรับภาษาอังกฤษ ในขณะที่ประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงบางประเทศรับเอาภาษาอังกฤษเข้ามาแบบครอบงำผ่านทางระบบล่าอาณานิคมของกลุ่มประเทศยุโรปโดยที่อังกฤษสามารถเข้ามามีบทบาทใน อินเดีย พม่า มลายู จนถึงสิงคโปร์

คุณภาพในการรับภาษาอังกฤษของไทยจึงไม่ค่อยเป็นระบบนัก เมื่อเทียบกับการยกกระบวนกรสอนของตะวันตกเข้ามาล้างภาษาพื้นเมืองในประเทศเมืองขึ้น

เพราะฉะนั้นถ้าภาษาอังกฤษของคนไทยอย่างคุณอย่างผมยังอยู่ในสภาพที่ไม่ค่อยได้เรื่องเมื่อเทียบกับอาจารย์มหาวิทยาลัยของประเทศที่เคยถูกอังกฤษปกครองก็อย่าได้น้อยใจหรือเกิดความอับอายเลยนะครับ

บอกไปเลยครับว่าสำเนียงแบบนี้แหละคือสำเนียงอังกฤษของประเทศเอกราช

เมื่อหมดยุคล่าอาณานิคมก็เข้าสู่ยุคของโรคระบาด

เทคโนโลยี

ประเทศที่ปฏิเสธเทคโนโลยีคือประเทศที่ปฏิเสธการพัฒนา

ประเทศไทยพยายามพาตัวหนีออกจากการถูกตราหน้าว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนาโดยการรับเอาเทคโนโลยีเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย แม้กระทั่งเทคโนโลยีล่าสุดของโลกที่มีการใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกับโทรศัพท์ระบบไร้สายหรือระบบดาวเทียมของไทยก็มีแถมเยอะเต็มเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแบบซื้อเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาแกะกล่องใช้

การรับเอาเทคโนโลยีตะวันตกแบบไม่ยั้งนี่เองที่ทำให้คนไทยต้องรับเอาภาษาอังกฤษเข้ามามากอย่างปฏิเสธไม่ได้

ในขณะเดียวกัน เมืองไทยก็พยายามขายภาพว่าเป็นประเทศที่เหมาะสมมากสำหรับการท่องเที่ยว คนไทยที่อยากทำมาหากินกับการท่องเที่ยวจึงต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น จีน ฝรั่งเศส มาจนถึงอังกฤษ นี่คือการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระดับชาวบ้านที่ได้ผลเกินคาด

เช่นเดียวกับการส่งออกแรงงานไทยไปต่างประเทศที่หลายแห่งมีระบบหัวหน้างานพูดภาษาอังกฤษ แรงงานไทยบางส่วนจึงต้องฝึกเรียนภาษาอังกฤษสำหรับใช้เพิ่มฐานะเงินเดือนของตัวเอง

คนไทยมองว่าตะวันตกคือดินแดนที่อุดมสมบูรณ์

ด้วยวิทยาการสมัยใหม่และศิลปะล้ำค่า ลูกหลานไทยจำนวนไม่น้อยจึงต้องมานั่งเรียนภาษาอังกฤษเพื่อที่จะให้ได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนนอก

ถ้าเป็นนักเรียนนอกแบบลงทะเบียนเรียนจริงจัง ๆ จนจบประกาศนียบัตร หรือปริญญาไม่ได้ก็ขอให้ เป็นนักเรียนนอกประเภทเรียนภาษาอังกฤษซัมเมอร์คอร์ส ที่เมืองนอกก็ยังดี

ถึงแม้เมืองไทยมีภาษาไทยของตนเองที่คนทุกภาค ทุกจังหวัดอ่านออกได้ความหมายตรงกัน ถึงแม้จะมี สำเนียงการอ่านต่างกัน

แต่เมืองไทยก็มีหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษนิตยสาร รายสัปดาห์ รายเดือนภาษาอังกฤษ แถมยังมีนิตยสาร ชื่อภาษาอังกฤษแต่ข้างในเป็นภาษาไทยล้วน ๆ อีกมากมาย

ทุกวันนี้คนไทยกับภาษาอังกฤษจึงไม่ใช่เรื่องแปลก อีกต่อไป

การเปิดตัวด้วยยอดขายที่สูงลิบของเทปเรียนภาษาอังกฤษชุด English For You ในปี 2537 คือดัชนีบ่งชี้ ชัดเจนว่าคนไทยสนใจเรียนภาษาอังกฤษมากมายขนาด ไหน

จะว่าไปแล้วการเรียนภาษาอังกฤษในเมืองไทยก็ สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เรียนพอ สมควรคือ เรียนมาเพื่อใช้ภาษาอังกฤษในเมืองไทย ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นการอ่านมากกว่าการเขียนหรือการพูด

เพราะคนไทยต้องการแค่เนื้อหาของข่าวสารหรือ เทคโนโลยีตะวันตกจากการอ่านไม่ใช่การโต้ตอบกันด้วย การเขียน หรือการพูด

จะมีก็แต่ในออฟฟิตที่มีฝรั่งร่วมงานอยู่ที่พอจะ ได้เห็นการเขียนหรือการพูดภาษาอังกฤษโดยคนไทย แต่เป็นที่น่าสนใจว่าออฟฟิตในลักษณะนั้นทวีจำนวนมาก

ขึ้นทุกที จนเดี๋ยวนี้อาชีพหลักของบัณฑิตใหม่อย่างคณะ อักษรศาสตร์ก็คือเลขากิจกรรมการจัดการชาวต่างชาติ

นักบริหารยุคนี้พยายามปรับแนวทางบริหารบริษัท หรือองค์การจากการบริหารด้วยระบบครอบครัวหรือระบบ สมัครงศ์พวก มาเป็นการบริหารแบบเป็นชั้น ๆ ใน สไตล์ตะวันตก วิธีการบริหารที่ว่ำน้นย่อมต้องการข้อมูล และระบบสื่อสารบางส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทในเมือง ไทยตั้งแต่ฟรอนท์ออฟฟิตของโรงแรม ถึงสำนักงานบน ดึกหรรุ ๆ ย่านสีลมจนถึงกลางป่าในเชียงใหม่ที่บรรดา มัคคุเทศก์พ่นเมืองกำลังต้อนรับฝรั่งไปเที่ยวจิ้งเกิ้ลทัวร์อย่าง สนุกสนาน

ภาษาอังกฤษไม่ใช่ของแปลกในเมืองไทยอีกต่อไป จะมีก็แต่การสอนภาษาอังกฤษในเมืองไทยเท่านั้น ที่แปลกประหลาดกว่าใครในโลก

จะเป็นการเรียนภาษาอังกฤษแบบเร่งรัดแบบที่คน ต่างชาติต้องเรียนเพื่อเอาตัวรอดในประเทศที่พูดภาษา อังกฤษี่ไม่ใช่

จะเป็นการเรียนภาษาอังกฤษแบบปูพื้นฐานทุก อย่างตั้งแต่อ่าน พูด จนถึงเขียนแบบในประเทศที่ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการก็ไม่เชิง

เพราะเหตุนี้กระมังที่ทำให้คนไทยไม่ว่าจะผ่านการ เรียนภาษาอังกฤษจากสำนักไหนก็ตาม เวลาไปเรียนต่อ ที่เมืองนอก ไปประชุมที่เมืองนอก ไปติดต่อธุรกิจเมือง นอก หรือไปเที่ยวเมืองนอก เวลาพูดภาษาอังกฤษออก มาคนข้างๆ จะรู้ได้เลยว่าเป็นคนไทย

เพราะการสอนภาษาอังกฤษแบบไทย ๆ สามารถ บั่นให้คนไทยพูดภาษาอังกฤษแบบไทย ๆ ได้ เฉพาะตัว ไม่เหมือนใครเลยจริง ๆ

วีนัยปรีชาสตร์และการทดสอบทางภาษา

แบบปฏิบัตินิยม

อัจฉรา วงศ์โสธร

“วีนัย” หมายถึงแนวทางที่เป็นหลักการของการปฏิบัติในด้านการทดสอบทางภาษา วีนัยที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควรสอดคล้องกับวีนัยของการเรียนการสอนภาษา วีนัยปรีชาสตร์ (Cognitive Academic Language Learning Approach / CALLA) หมายถึงวีนัยที่เน้นความสามารถทางสมองของมนุษย์ในการเรียนรู้และสื่อสารทางภาษา

จิตวิทยาที่เป็นกรอบของการอ้างอิงพื้นฐานของวีนัยนี้คือจิตวิทยาด้านปรีชาสตร์ที่ให้ความสำคัญแก่ความสามารถทางสมองของมนุษย์ที่ประเสริฐเหนือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในโลก ความสามารถอันเป็นพรสวรรค์เฉพาะนี้ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้และสร้างสรรค์ภาษาขึ้นเพื่อสื่อความรู้ความคิด และความต้องการได้ (Chomsky, 1965, 1972) การเรียนรู้จึงเน้นความสมจริงและจัดสภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพจริงโดยมีบริบทของการใช้ภาษา ความสามารถของผู้เรียนในการใช้กลวิธีทางเชาวนปัญญาช่วยให้ตนเองจำและเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ และผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนตามวีนัยที่เน้นการฝึกทางปัญญาและสิ่งที่เอื้อต่อพัฒนาการทางปัญญา

O'Malley & Chamot (1989) ได้กล่าวถึง CALLA ว่าประกอบด้วย (1) กลวิธีทางอภิปัญญา (metacognitive strategies) ที่ช่วยผู้เรียนในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเองในการทำความเข้าใจกับข้อมูลทางภาษาในการเรียนรู้ นอกจากนี้ นักวิชาการด้านนี้เห็นว่ากลวิธีทางอภิ

ปัญญานี้คือวิธีการที่ผู้เรียนจัดการด้านการเรียนของตนเองและเลือกใช้กลวิธีในการเรียนเพื่อควบคุมหรือชี้แนะและตรวจสอบตนเองในการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ความคิด (Wendon, 1991) สรุปได้ว่าแนวทางของการใช้กลวิธีทางอภิปัญญาพัฒนาความรู้และความคิดของตนเองมีอยู่ 3 ด้าน คือ (1) วางแผน (2) ปรับปรุงแก้ไขตนเอง และ (3) ตรวจสอบผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้คือ “ความคิดที่เกี่ยวข้องกับการให้ได้มาซึ่งความรู้” ซึ่งจะต้องมีการสอนให้ผู้เรียนได้รู้ได้เข้าใจและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองได้อย่างดี (2) กลวิธีทางเชาวนปัญญา (cognitive strategies) ที่ผู้เรียนใช้ในการช่วยตนเองให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยการสร้างมโนภาพ (mental images) การจัดประเภทหัวข้อเนื้อหาที่จะเรียนให้เข้าเป็นหมวดหมู่ที่มีความหมาย และการทำบันทึกข้อมูลที่จำต้องจดจำ การถ่ายโอน การตีความ การขยายความ การอุปมาอุปไมย การทำบันทึกช่วยจำ การย่อความ การทบทวนข้อมูลทางภาษาที่ได้เรียน และ (3) กลวิธีทางด้านสังคมและด้านจิตใจ (socio-affective strategies) ที่ผู้เรียนใช้ขณะที่ติดต่อกับหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้แก่การถามครูหรือเพื่อนร่วมเรียนเพื่อหาคำตอบคำถาม เพื่อการเรียบเรียงความใหม่ให้ชัดเจนขึ้นหรือเพื่อยืนยันความคิดของตน นอกจากนี้ยังหมายความว่าความถึงการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหา

รวบรวมข้อมูล หาข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับงานเขียนหรือการพูดของตน ตรวจสอบกิจกรรมทางการเรียน และหารูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้องในหมู่เพื่อนร่วมเรียน

วิธีนัย CALLA นี้เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้คิดคำนึงเกี่ยวกับขั้นตอนของการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนได้คิดทบทวนถึงขั้นตอนต่าง ๆ และวิธีการที่ตนใช้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หรือวิธีการที่ตนใช้แล้วล้มเหลว นอกจากนี้แล้วผู้เรียนยังได้ฝึกการตั้งคำถามด้วยตนเอง (student-generated questions) ในระยะก่อนเรียน ระหว่างเรียน และเมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนได้ประโยชน์อย่างมากจากการได้คิด ทบทวน ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ตนจะเรียน กำลังเรียน และที่ได้เรียนไปแล้ว การใช้กลวิธีทางด้านความคิดเตรียม คิดทบทวน ตั้งคำถามตนเอง การปรึกษาหารือและอภิปรายกับเพื่อนร่วมเรียน ระหว่างเรียนและเมื่อภายหลังการเรียนแล้วนี้เป็นวิธีการที่ผู้เรียนใช้ช่วยให้ตนเรียนได้ดีขึ้น และเป็น การทดสอบ วัดและประเมินตนเองตามวิธีนัยการเรียนรู้แบบปรีชาศาสตร์ ซึ่งผู้เรียนคนใดที่ได้ใช้กลวิธีเหล่านี้จะสามารถเรียนภาษาได้ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ใช้กลวิธี เพราะการใช้กลวิธีทางปรีชาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ว่าควรเรียนรู้ภาษาอย่างไรทั้งในและนอกชั้นเรียน (Cohen, 1992: 179)

วิธีนัยแบบปรีชาศาสตร์นี้สอดคล้องสัมพันธ์กับวิธีนัยของการสื่อความหมายแบบปฏิบัตินิยม (Communicative/Pragmatic Approach) ซึ่งมีการนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษานับได้กว่าสิบปี (Harrison, 1991) ได้มีการประยุกต์วิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับแต่ละสถานการณ์หรือบริบทของการเรียนการสอนภาษาในประเทศไทย หลักสูตรภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการ และของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ก็ได้ใช้แนวทางการปฏิบัติตามวิธีนัยนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (communicative effectiveness)

ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของวิธีนัยของการสื่อความหมายนี้คือ ภาษาศาสตร์เชิงสังคมและจิตวิทยาการเรียน

รู้แบบปรีชาศาสตร์ การเรียนการสอนภาษาตามวิธีนัยนี้ให้ความสำคัญแก่สังคมวิทยาและจิตวิทยาของการใช้ภาษา อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533:188) ได้นำงานของ Finocchiaro & Brumfit (1983: 22) มาประกอบคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีนัยนี้ไว้ดังนี้ ... “แนวทางแบบนี้เล็งเห็นข้อเท็จจริงที่ว่า บทบาททางสังคมและทัศนคติทางด้านจิตวิทยาของผู้พูดและผู้ฟังที่มีต่อกันในการสนทนา (นายจ้าง-ลูกจ้าง ครู-นักเรียน หมอ-คนไข้ พ่อ/แม่-ลูก เป็นต้น) สถานที่ และเวลาของการสื่อสารกิจกรรมหรือเรื่องที่พูดเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบน้ำเสียง และความเหมาะสมของการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน”

การเรียนการสอนและการทดสอบภาษาตามวิธีนัยนี้จึงครอบคลุมทักษะภาษาทุกด้านทั้งที่เป็นทักษะเดี่ยว ทักษะสัมพันธ์ ทักษะรับสาร และทักษะส่งสาร

การทดสอบตามแนวทางนี้วัดความสามารถในการใช้ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารผ่าน กิจกรรมทางภาษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ซึ่งมีคุณสมบัติรวมส่วนประกอบของภาษา ได้แก่ เสียง ศัพท์ โครงสร้าง และความสัมพันธ์ของเนื้อความไว้แล้วอย่างอัตโนมัติจึงไม่จำเป็นต้องวัดส่วนย่อยนี้โดยวิธีการทดสอบแบบจุลภาษา (discrete-point testing) แต่วัดความสามารถสื่อสารผ่านทักษะภาษาโดยตรง (communicative language testing) และเป็นการวัดการใช้ภาษาโดยให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาตามที่ Baker (1989: 11-15) เรียกว่า performance-referenced testing ไม่ใช้การทดสอบระบบของเนื้อหาภาษา หรือ system-reference testing ที่ไม่มีกรอบทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นบริบทของภาษามาใช้ร่วมในเกณฑ์กำหนดความสำเร็จทางการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ (Baker, 1989: 28)

วิธีนัยของการสื่อความหมายทางภาษานี้มีความสัมพันธ์กับปรัชญาและแนวคิดปฏิบัตินิยม (pragmatism) เพราะต่างก็เน้นบริบทและตัวผู้ใช้ภาษาว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการสื่อสารปรัชญา

ปฏิบัตินิยมเชื่อว่า ความจริงเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้โดยการปฏิบัติ และเป็นเรื่องของบุคคลและสังคมแวดล้อมมากกว่าที่จะเป็นความจริงที่เที่ยงแท้ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามปรัชญาคือการนำเอาประสบการณ์มาวิเคราะห์สร้างสรรค์เรียบเรียงขึ้นใหม่ เนื้อหาของการศึกษา คือประสบการณ์ทุกอย่างที่นำไปสู่พัฒนาการและการนำเอาปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวผู้เรียน ความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนมาประยุกต์เข้ากับเนื้อหาวิชาซึ่งยึดหยุ่นได้ วิธีการเรียนการสอนใช้การอภิปรายในชั้น การให้ผู้เรียนช่วยกำหนดแก่นเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นศึกษามาวิเคราะห์ แสวงหาคำตอบเอง มีการเรียนด้วยตนเอง การเสนอโครงการ และทำรายงานที่เป็นผลของการศึกษาค้นคว้าเอง (Rosen, 1968)

Levinson (1984: 21) กล่าวว่าการศึกษาภาษาตามวิธีนัยปฏิบัตินิยมคือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและบริบทซึ่งเป็นพื้นฐานของความเข้าใจภาษาที่ต้องอาศัยการตีความพาดพิงถึงสารที่สื่อและการสันนิษฐานคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้สื่อสาร ในการติดต่อสื่อสารผู้สื่อสารจะต้องสามารถสันนิษฐานเกี่ยวกับบริบทและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร รวมทั้งวัตถุประสงค์แฝงที่มาด้วย นักวิชาการหลายท่านต่างเห็นว่าการเรียนภาษาต่างประเทศอาศัยความรู้และทักษะเชิงปฏิบัตินิยมช่วยให้ผู้สื่อสารเข้าใจข้อแตกต่างในเรื่องการคาดการณ์หรือการสันนิษฐานความหมายทั้งทางตรงและที่แฝงมาด้วยได้ เพราะแต่ละภาษาต่างมีพื้นฐานและวัฒนธรรมต่างกัน เช่น ในการกล่าวขอร้องคน ชาวเยอรมันจะใช้ภาษาอย่างตรงไปตรงมาและสุภาพน้อยกว่าคนอังกฤษ เช่น คนอังกฤษจะกล่าวว่า “Would you mind closing the window for me, please?” ในขณะที่คนเยอรมันจะใช้ subjunctive แบบสุภาพที่มีความหมายว่า “Could you close the window?” วิธีนัยปฏิบัตินิยมนี้สัมพันธ์กับภาษาศาสตร์เชิงสังคมและเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจกรอบอ้างอิงของการสื่อสารทางภาษาได้ นอกจากนี้

วิธีนัยปฏิบัตินิยมยังสัมพันธ์กับภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาโดยสองนัยด้วยกันคือ (1) สัมพันธ์กับจิตวิทยา ด้านเชาวน์ปัญญา (cognitive psychology) ในด้านทฤษฎีของกระบวนการสื่อสาร และ (2) สัมพันธ์กับจิตวิทยา ด้านพัฒนาการ (developmental psychology) ได้แก่การเรียนรู้ภาษาและบริบทของการเรียนรู้ว่าเรียนอะไร เรียนด้วยวิธีใด และเรียนได้เมื่อไร (how what is learned when) (Levinson, 1984: 376)

Widdowson (1992b: 334) กล่าวถึงแนวทางของการเรียนการสอนภาษาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันว่าเน้นที่ความหมายปฏิบัตินิยม (pragmatic meaning) ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ภาษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้สื่อสารทางภาษาหรือผู้ใช้ภาษา และกับบริบทแวดล้อมของการสื่อสาร Widdowson จำแนกความหมายปฏิบัตินิยมออกเป็น 3 นัยด้วยกัน ได้แก่ ความหมายที่ใช้บ่งชี้หรือระบุถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (reference) ความหมายที่เกิดจากวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษา (force) และความหมายที่เกิดจากการใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสังคมซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคม และมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นกรอบของการปฏิบัติ ความหมายปฏิบัตินิยมโดยนัยนี้หมายถึงการใช้ภาษาเพื่อแสดงออกทางทัศนคติ ความเชื่อและคุณค่าทางสังคม (force) การสื่อสารทางภาษาจะมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ที่ร่วมใช้ภาษาสามารถเจรจาเพื่อให้ได้ความหมาย (negotiation of meaning) ปรับเปลี่ยนสารเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจอันถ่องแท้ได้ (Widdowson, 1992a: R. W-B. Olsen, 1992) ตามจิตวิทยาการเรียนรู้ การเจรจาความหมายนี้เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการสื่อความหมายทั้งระหว่างบุคคลและระหว่างบุคคลกับสาร (message) เช่น ในการอ่านที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจความหมายของสารที่ผู้เขียนสื่อผ่านทางหน้ากระดาษและในการสนทนา ผู้ที่ร่วมสนทนาก็ต้องทำความเข้าใจโดยการเจรจาเพื่อให้ได้ความหมายของสารที่ผ่านช่องทางของการสื่อสารแบบตัวต่อตัว

Rivers (1987: VIII) กล่าวว่าโดยเนื้อแท้แล้ว

การสื่อสารเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์และด้วยความสนใจและความตั้งใจของผู้สื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารภาษาต่างประเทศจะต้องมีตั้งแต่แรกเริ่ม ไม่ว่าจะเป็นการใช้ทักษะส่งสารหรือทักษะรับสารก็ตาม ถ้าผู้สื่อสารไม่มีความสนใจและความตั้งใจแล้ว การสื่อสารก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

Savignon (1992: 153-154) กล่าวว่าการศึกษาการสื่อสารทางภาษาจากมุมมองของทักษะส่งสารและทักษะรับสารเท่านั้นยังไม่เพียงพอ เพราะการสื่อสารมิได้มีแต่เพียงการส่งและรับสารแต่จำเป็นต้องรวมการตีความ (interpretation) การแสดงออก (expression) และการเจรจาความหมาย (negotiation) เข้าไว้ด้วย และการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (communicative language teaching/CLT) จะสมบูรณ์เมื่อได้รวมตัวแปรด้านปฏิบัตินิยมเข้าไว้ด้วย

การทดสอบตามวิธีนัยของการสื่อสารที่เป็นไปตามปรัชญาปฏิบัตินิยมจะนำเอามิติทางสังคมซึ่งเป็นบริบทของการสื่อสารมาประกอบเข้ากับมิติของบุคคลที่สื่อสาร การทดสอบจึงยึดสภาพการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง มีการเจรจาความหมายในระหว่างที่ผู้ร่วมใช้ภาษาเกิดปฏิสัมพันธ์กัน การทดสอบมีขึ้นเพื่อวัดและประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อให้ได้ความหมายปฏิบัตินิยม หรือที่ Widdowson (1992b: 334) เรียกว่า force นอกจากนี้ Savignon (1992: 168) ได้เน้นความสำคัญของการให้ผู้เรียนประเมินตนเองระหว่างการเรียนตามกระบวนการ CLT ซึ่งการประเมินตนเองนี้จะช่วยผู้เรียนให้ตระหนักถึงปัญหา ระดับความรู้ความสามารถ ความพร้อมของตน และสามารถหาวิถีทางการเรียนมาช่วยให้ตนบรรลุเป้าหมายของการสื่อสารทางภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

วิธีนัยของการสื่อความหมายตามปรัชญาปฏิบัตินิยมนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้ (schema theory) ซึ่งเป็นกรอบอ้างอิงของการจัดกระบวนการเรียนให้เป็นไปตามความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน เนื้อหา จะทำโดยใช้

โครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เป็นเกณฑ์เพราะประสบการณ์ที่มีอยู่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่คำนึงถึงพื้นความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน (Mason, 1984) Bridge (1987) ได้อธิบายบทบาทของโครงสร้างความรู้ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านว่า ช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาและจำความหมายได้ดี เพราะความรู้เดิมที่มีเกี่ยวกับหัวเรื่องช่วยให้ผู้อ่านรับสารใหม่ได้ดี ช่วยในการตั้งจุดประสงค์ในการอ่านและช่วยขจัดความคลุมเครือทั้งทางด้านความหมาย ทางด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ไปได้ นอกจากนี้โครงสร้างความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาต่างประเทศได้ โดยที่ความรู้แต่เพียงภาษาไม่อาจมาแทนที่ได้ (Carrell & Eisterhold, 1987)

การทดสอบ วัด และประเมินผลตามวิธีนัยสื่อความหมายตามทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ใช้กระบวนการตั้งคำถามก่อนการเรียนเพื่อเป็นการเร้าความรู้เดิมและชี้นำผู้เรียนให้คาดเดาเกี่ยวกับความหมายของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ (Eskey & Grabe, 1988) นอกจากนี้ยังมีการนำเอาตัวแปรด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนหรือที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้มาเป็นบริบทของการทดสอบเพื่อวัดความสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนตามสถานการณ์จริง การนำประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมที่ใกล้ตัว ยากที่ผู้เรียนจะเข้าใจได้ หรือที่ไม่มี การเรียนการสอนไว้ก่อนมาทดสอบเป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยง เพราะอยู่นอกเหนือประสบการณ์ของผู้เรียน ไม่มีอยู่ในโครงสร้างความรู้ที่ผู้เรียนสามารถดึงมาใช้ช่วยคาดเดาได้

วิธีนัยของการเรียนการสอนภาษาซึ่งเป็นแนวทางกำหนดวิธีนัยของการทดสอบเพื่อการวัดและประเมินผลความสำเร็จในการใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เป็นวิธีนัยที่มีจิตวิทยาปริศาสตร์และภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นพื้นฐานรองรับร่วมกับทฤษฎีปฏิบัตินิยมและทฤษฎีโครงสร้างความรู้

ตามวิธีนัยข้างต้น ตัวแปรด้านผู้เรียน ได้แก่ โครงสร้างความรู้ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้

และการดำเนินชีวิตในสังคม จะมีส่วนสำคัญต่อการจัด ของการใช้ภาษาซึ่งเป็นกรอบทางสังคมและวัฒนธรรมของ การเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ประกอบกับบริบท การสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

- Baker, D. 1989. *Language Testing: A Critical Survey and Practical Guide*. London: Edward Arnold.
- Bridge, C.A. 1987. "Strategies for promoting reader-text instructions" in R.J. Tierney, P.L. Anders, and J.N. Mitchel (eds): *Understanding Readers' Understanding: Theory and Practice*. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum Associates: 283-305.
- Carrell, P.L., and J.C. Eisterhold. 1987. "Schema theory and ESL reading pedagogy" in M.H. Long and J.C. Richards (eds.): *Methodology in TESOL: A Book of Readings*. Singapore: Harper & Row: 218-232.
- Chamot, A.U., and J.M. O'Malley. 1992. "The cognitive academic language learning approach: A bridge to the mainstream" in P.A. Richard-Amata and M.A. Snow (eds.) 1992.
- Chomsky, N. 1965. *The Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Cohen, A. 1992. "The role of strategy training in ELT methodology" in T.J. Kral, et al. (eds): 174-191.
- Finocchiaro, M. and C. Brumfit. 1983. *The Functional-Notional Approach: From Theory to Practice*. New York: Oxford University Press.
- Harrison, A. 1991. "Language assessment as theatre: Ten years of communicative testing" in J.C. Alderson and B. North (eds.): 95-105.
- Hymes, D. 1974. *Foundations in Sociolinguistics*. London: Javistock.
- Kral, T., A. Wongsothorn, L. Mork-pring, S. Tiancharoen, P. Navarat, S. Tanewong, and D. Chulasai (eds.) 1992. *Explorations and Innovations in ELT Methodology: Selected Papers Presented at CULI's Second International Conference on Explorations and Innovations in ELT Methodology, 2-4 December 1991, Bangkok*. Bangkok: Chulalongkorn University Language Institute.
- Levinson, S.C. 1984. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mason, J.M. 1984. "A schema - theoretic view of the reading process as a basis for comprehension instruction" in G.G. Duffy, L.R. Roehler, and J. Mason (eds.): *Comprehension Instruction: Perspectives and Suggestions*. New York: Longman: 26-37.

“เพศ” ในวงการการสอนภาษาอังกฤษ

ทรงพร ทาเจริญศักดิ์

ในปัจจุบันกระแสความตื่นตัวด้านสิทธิของสตรีกำลังเป็นที่สนใจกระแสสูงในวงการการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาได้มีการตื่นตัว และเกิดการวิพากษ์ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะการใช้คำสรรพนาม ‘he’ อย่างพร่ำเพรื่อ ตลอดจนมีการกล่าวหาตำราสอนภาษาอังกฤษบางเล่ม ว่าแสดงทัศนคตินิยมเพศใดเพศหนึ่ง (sexist) อย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ ในบทความเรื่อง ‘The concept of method, interested knowledge, and the politics of language teaching’ ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร TESOL Quarterly (23/4) Penny Cook (1989) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในวงการผู้สอนภาษาอังกฤษมีการแบ่งแยกทางเพศอย่างเห็นได้ชัดกล่าวคือกลุ่มที่ทำงานด้านทฤษฎีมักจะเป็นผู้ชายส่วนพวกที่ลงมือปฏิบัติมักจะเป็นพวกผู้หญิง

ในบทความนี้ผู้เขียนมิได้มีจุดมุ่งหมายจะร่วมแสดงทัศนะ หรือวิพากษ์เกี่ยวกับประเด็นนี้ หากแต่จะนำเสนอภาพรวมของการเคลื่อนไหวในประเด็นนี้ ในวงการการสอนภาษาอังกฤษในต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา

Sexism คืออะไร

คำว่า sexism หรือความลำเอียงเข้าข้างเพศใดเพศหนึ่ง เป็นคำที่ใช้กันมาหลายทศวรรษแล้ว โดยทั่วไป

คำคำนี้มักใช้เกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ เช่น ค่าตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างหญิงชายที่ทำงานประเภทเดียวกัน

เมื่อนำมาใช้กับภาษา Porteca (1984 : 705-724) บอกว่า Linguistic sexism หรือความลำเอียงทางเพศที่ปรากฏในภาษานั้นละเอียดอ่อนและผู้เรียนภาษาจะซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัว ภาษาจึงมีอิทธิพลมากต่อความรู้สึกนึกคิดของคน นักวิชาการทางด้านการสอนภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งทั้งที่เป็นชายและหญิงจึงเริ่มหันมาวิเคราะห์เจาะลึก และวิพากษ์ภาษาอังกฤษว่ามีส่วนเผยแพร่ sexism อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพจนานุกรม ตำราไวยากรณ์ หรือหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งคนทั่วโลกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษ

Sexism ในพจนานุกรม

นักวิชาการหลายท่านได้วิจัยผลกระทบของความตื่นตัวเรื่องสิทธิสตรีต่อภาษาอังกฤษว่าจะมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ภาษาในพจนานุกรมมีลักษณะ sexist น้อยลงหรือไม่เพียงไร

Cameron (1985 : 83) ในหนังสือ Feminism and Linguistic Theory ได้ค้นพบว่าการให้คำนิยามคำศัพท์หลายคำที่ยังไม่เหมาะสมในพจนานุกรมบางเล่ม เช่น คำนิยามของคำว่า woman, unfeminine และ clitoris เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Kaye (1989 : 12) ในบทความ ชื่อ “Women are alcoholics and drug addicts, says dictionary.” ได้วิพากษ์วิจารณ์พจนานุกรม COBUILD ของสำนักพิมพ์ Collins ที่โด่งดังว่าได้ยกตัวอย่างประกอบคำนิยามเกี่ยวกับผู้หญิงในแง่ไม่ดี เช่น เวลายกตัวอย่างพวกติดเหล้าและยาเสพติด ก็มักจะใช้ตัวอย่างที่เป็นผู้หญิง

นักวิชาการกลุ่มนี้วิตกกังวลว่าคนทั่วไปมักให้ความเชื่อถือ พจนานุกรมเหล่านั้นมาก ยิ่งคนต่างชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษมาตั้งแต่เกิดจะมองพจนานุกรมเป็นเหมือนคัมภีร์ไบเบิล จนอาจได้ทัศนคติที่ไม่ถูกต้องติดตัวไป เพราะจดจำตัวอย่างการใช้คำเหล่านั้นจากพจนานุกรม

Sexism ในตำราเรียนภาษาอังกฤษ

ในทศวรรษที่ผ่านมาได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ที่เด่น ๆ ก็มีงานของ Hartman และ Judd (1978: 383-393) ซึ่งได้สรุปผลงานวิจัยไว้ในบทความ เรื่อง Sexism and TESOL Materials ดังนี้

1. จริงอยู่ที่คำว่า “Man” ใช้หมายถึงมนุษยชาติทั้งหมด แต่จริง ๆ แล้วไม่ได้รวมผู้หญิงไว้ด้วย จนมีผลให้มีการใช้ he อย่างพร่ำเพรื่อ เช่น ประโยคที่ใช้กันติดปาก *Everyone should do his homework* ตลอดจนการใช้ - man ต่อท้ายอาชีพและตำแหน่ง เช่น *craftsman, journeyman, newsman, statesman* และ *Chairman* เป็นต้น ภาษาที่มีคำว่า -man ต่อท้ายคำที่แสดงอาชีพหรือตำแหน่งอาจทำให้ฝังลึกในจิตสำนึกว่ามีแต่ผู้ชายเท่านั้นที่มีความสามารถ

2. สิ่งที่แสดงการแบ่งแยกทางเพศมากกว่านี้ก็คือการมีคำนามเฉพาะสำหรับอาชีพชายและหญิง เช่น

author - *authoress*

director - *directress*

sculptor - *sculpteress*

usher - *usherette*

ผู้วิจัยได้แสดงทัศนะว่า การใช้คำที่แสดงเพศในอาชีพอาจทำให้มองได้ว่าผู้หญิงที่มีอาชีพเหล่านั้นเป็นพวก

ที่มีอาชีพแตกต่างจากผู้หญิงส่วนใหญ่ และเป็นพวกที่มักไม่ทำตามประเพณีของสังคม

ที่น่าสังเกตคือ คำที่บ่งบอกความเป็นสตรีบางคำมีความหมายในเชิงลบ เช่น *master* และ *mistress* ในขณะที่คำว่า *master* แสดงความเป็นนายผู้ชาย คำว่า *mistress* กลับใช้ไปในเชิงลบว่าเป็น เมียเก็บ เมียลับ

3. มักมีการใช้คำว่า -girl แทนการใช้ ‘woman’ เช่น *The girl is on her honeymoon.* ทั้ง ๆ ที่ผู้หญิงคนนี้แต่งงานและบรรลุนิติภาวะแล้ว นอกจากนี้ยังมีการใช้ ‘-girl’ ต่อท้ายคำอื่น เช่น *salesgirl* ทั้ง ๆ ที่คนเหล่านี้มิใช่เป็นเด็กแล้ว ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตด้วยว่า ในภาษาอังกฤษจะใช้ *salesman* แต่จะไม่มี ‘salesboy’

4. การใช้คำบอกเพศนำหน้าชื่อ เช่น *Mr., Mrs., Miss* หรือ *Ms.* บ่อยครั้งถ้าเป็นผู้ชายมักไม่มีการระบุเพศแต่ถ้าเป็นผู้หญิง มักจะต้องระบุเพศและฐานะการสมรส ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างนักมานุษยวิทยาชื่อดังของโลกคือ *Dr. Margaret Mead* ซึ่งเป็นสตรี แต่ในตำราสอนภาษาอังกฤษหลายเล่มมักเรียกเธอว่า *Miss Mead* แทนการใช้ *Dr. Mead*

5. มีการใช้คำศัพท์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่เป็น Stereotypes และมีลักษณะลำเอียงทางเพศ เช่น ใน *Random House Dictionary* (1966) มีการใช้คำคุณศัพท์ *manly, strong, brave, resolute, virile* ในคำนิยามเกี่ยวกับคำว่า ‘man’ ส่วนคำ *woman* ก็ให้คำนิยามว่า *feminine* และใช้คุณศัพท์ ‘*weak and gentle*’ มาช่วยขยายความ

สำหรับคำว่า ‘womanly’ ก็ใช้คำนิยามว่า ‘*not masculine having womanly decorum, modesty*’

ส่วนคำว่า ‘mannish’ และ ‘effeminate’ ผู้วิจัยรู้สึกว่าเป็นคำที่มีความหมายด้านลบ เพราะเป็นการตีกรอบว่าแต่ละเพศจะต้องมีลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร

6. ผู้วิจัยได้พบลักษณะความลำเอียงทางเพศอีกอย่างหนึ่งในภาษาอังกฤษ คือลำดับก่อนหลังของคำที่เกี่ยวกับเพศ เช่น เรานำหน้าด้วยคำที่บอกเพศชายก่อน คำที่บอกเพศหญิงจนติดปาก เช่น

male and female

Mr. and Mrs.

brother and sister

husband and wife

มียกเว้นเฉพาะ *ladies and gentlemen* ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าวลีนี้เป็นเพียงวลีเดียวเท่านั้นในภาษาอังกฤษที่ยอมให้ผู้หญิงนำหน้าผู้ชาย

ต่อมา Porreca (1984 : 705-724) ก็ได้ทำการวิจัย และสรุปผลการวิเคราะห์ไว้ในบทความ เรื่อง Sexism in Current ESL Textbooks หรือความลำเอียงทางเพศที่ปรากฏในตำราสอนภาษาอังกฤษ

ในงานวิจัยชิ้นนี้ Porreca (1984) ได้วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของตำราเรียนภาษาอังกฤษที่ได้รับความนิยมสูงสุดในอเมริกา 15 เล่ม และได้พบว่าตำราภาษาอังกฤษยังคงย่ำเท้าอยู่กับที่ ไม่ได้มีตำราเล่มใดเลยที่แสดงว่าผู้เขียนได้พยายามที่จะใช้ภาษาที่มีลักษณะลำเอียงทางเพศน้อยกว่าตำราภาษาอังกฤษที่ Hartman และ Judd (1978) ได้เคยทำวิจัยไว้เมื่อห้าปีก่อนเลย

Porreca (1984) ได้พบว่า ในตำราเหล่านี้ ทั้ง 15 เล่มนี้มีการยกตัวอย่างประโยคที่เกี่ยวกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ถ้าเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับผู้หญิงก็มักจะมีอาชีพพื้น ๆ เช่น พนักงานเสิร์ฟ พยาบาล เลขานุการ หรือนักแสดง ส่วนอาชีพครูหรือหมอไม่ค่อยจะมีทั้ง ๆ ที่สมัยนี้ผู้หญิงประกอบอาชีพได้หลายประเภทใกล้เคียงกับผู้ชาย ภาพพจน์เกี่ยวกับผู้หญิงที่น่าเสนอก็คงเป็นภาพพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานและมีลูก Porreca ยังได้วิจารณ์การใช้คำว่า *lady* แทนคำว่า *woman* ว่าเป็นการดูถูกว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอกว่าชาย

Porreca ได้ยกตัวอย่างข้อความจากหนังสือเรียนบางเล่มที่มีอคติต่อผู้หญิง โดยเฉพาะคำว่า *mother-in-law* ว่ามีความคิดชั่วร้ายถึงกับวางยาพิษลูกเขย หรือไม่ก็พยายามมีอิทธิพลกับการตัดสินใจของลูกสะใภ้มากเกินไป

I think his mother-in-law poisoned him.
(จาก Understanding and Using English Grammar

แต่งโดย Betty S. Azar เมื่อปี 1981 โดยสำนักพิมพ์ Prentice Hall)

Caroline thinks she should get a divorce, but her mother-in-law disagrees with her. (จาก American Idioms-take it easy ของ Pamela Mc Partland เมื่อปี 1981 โดยสำนักพิมพ์ Prentice Hall)

นอกจากนี้ยังมีการให้ภาพผู้หญิงว่าเป็นสัญลักษณ์ของความยั่ววนทางเพศ และหมกมุ่นแต่เรื่องจะมีสามีให้ได้

- *The party was boring until one girl started to do a belly dance. That livened things up.*

(จาก American Idioms - take it easy โดย Mc Partland 1981)

- *Then there are the subtle provocative leg gestures that women use, consciously and unconsciously.*

(จาก Developing Reading Skills : Advanced โดย Markstein และ Hirasawa ปี 1977 สำนักพิมพ์ Newbury House)

- *His wife is jealous of his beautiful secretary.*

(จาก Reflections : an intermediate reader โดย Griffen และ Dennis ปี 1979 สำนักพิมพ์ Newbury House) และ *My sister's only goal is to find a husband.* จากหนังสือเล่มเดียวกัน เป็นต้น

ในหนังสือเรียนหลายเล่มได้พยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำ 'he' ในความหมายทั่วไป (generic) และพยายามใช้ 'him or her' หรือ 'she' หรือ 'his (her)' แทนแต่ใช้ไปใช้มาผู้แต่งก็สับสนเอง เช่น ตัวอย่างจาก Expanding Reading Skills : Advanced ของ Markstein และ Hirasawa (1977 : 133) จะเห็นว่ามีการใช้สรรพนามเกี่ยวกับทารกหลายคำจนยุ่งไปหมด

From the moment of birth, a baby has a great deal to say to his parents, and they to him. But a decade or so ago, these experts were describing

the newborn as a primitive creature who reacted only by reflex, a helpless victim of its environment without a capacity to influence it ... As a result, psychologists now describe the new baby as perceptive, with remarkable learning abilities and an even more remarkable capacity to shape his or her environment - including the attitudes and actions of his parents.

นอกจากนี้ Porreca ยังได้พบว่ามีความลำเอียงทางเพศในการใช้คำคุณศัพท์เพื่อบรรยายเกี่ยวกับหญิงและชาย เช่น ตัวอย่างเกี่ยวกับเพศหญิง ก็มักจะมีเฉพาะคำคุณศัพท์เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก (emotions) ลักษณะที่ดึงดูดตา (physical attractiveness) การแต่งงาน และเรื่องเพศเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ชายก็มักจะเน้นใช้คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับสติปัญญา การศึกษา และความมีชื่อเสียง ในสังคมปัจจุบันนี้มีการส่งเสริมสตรีให้มีบทบาทมากขึ้นในทุกด้าน การให้ภาพด้านเดียวของผู้หญิงจึงไม่ค่อยสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

Non-Sexist Reforms

เนื่องจากบทบาทและความสำคัญของตำราไวยากรณ์ และพจนานุกรมภาษาอังกฤษที่มีต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษมีมากเหลือเกิน นักวิชาการกลุ่มนี้จึงได้เสนอให้มีการปฏิรูปภาษาอังกฤษเพื่อขจัดลักษณะลำเอียงต่อเพศใดเพศหนึ่ง (Non-Sexist reforms) ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นเรื่องของสังคมซึ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

สำนักพิมพ์ใหญ่ ๆ หลายแห่งก็ขนานรับการปฏิรูปนี้ และได้ออกแนวปฏิบัติให้ผู้แต่งตำราในสังกัดของตนได้รับทราบล่วงหน้า เพื่อลดลักษณะ sexism ในสิ่งตีพิมพ์ของทางสำนักพิมพ์ตนให้น้อยลง

ปี 1975 สภาครูผู้สอนภาษาอังกฤษแห่งชาติ (National Council of Teachers of English - NCTE) ของสหรัฐอเมริกา ก็ได้ออกนโยบายที่จะให้สมาชิกร่วมกันลดลักษณะ sexist ในภาษาอังกฤษให้น้อยลง ดังปรากฏในผลงานของ Nilsen (1977)

ผลของการปฏิรูป

Sunderland (1986) ได้ศึกษาดำรัสสอนไวยากรณ์ 22 เล่ม ว่าจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงไร จากการปฏิรูปนี้ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ยังมีการใช้สรรพนาม 'he' เพื่อหมายถึงทั้งสองเพศอยู่บ้างแต่เริ่มได้รับการยอมรับน้อยลง Woods and McLeod ในหนังสือชื่อ Using English Grammar : Meaning and Form (1990) ได้เสนอให้ใช้คำแสดงทั้งสองเพศคู่กัน เช่น *her or his* หรือ *his/her* หรือใช้รูปพหูพจน์ *their* ไปเลย อย่างไรก็ตามการใช้ *their* ยอมรับกันว่าใช้ได้ ในภาษาพูดเท่านั้น ในภาษาเขียนยังไม่ยอมรับกัน เช่น *Everyone brought their own lunch.*

2. มีการนิยมใช้ บั๊จย -ess ต่อท้ายคำนามที่แสดงเพศชายเพื่อให้เป็นเพศหญิงลดน้อยลง เช่น คำ *Poetess* มักไม่นิยมใช้กัน โดยจะใช้ *poet* กับทั้งกวีหญิงและชาย อีกตัวอย่างคือ *authoress* มักนิยมใช้ *author* มากกว่า ดังจะเห็นได้จากในหนังสือ Comprehensive Grammar of the English Language (1985) ซึ่งแต่งโดย เควิร์ค (Quirk) ได้ให้คำอธิบายว่าการที่คนนิยมคำกลาง ๆ ที่ไม่ระบุเพศ เช่น *poet* หรือ *author* มากกว่า *poetess* หรือ *authoress* ก็เพื่อจะหลีกเลี่ยงอคติหรือฉันทาคติต่อเพศใดเพศหนึ่ง โดยเฉพาะในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

3. ในหนังสือไวยากรณ์ทั้ง 22 เล่มนี้ มีการใช้คำว่า -person ต่อท้ายคำนาม มากกว่าการใช้ -man และ -woman ดังจะเห็นได้จากการยกตัวอย่างในหนังสือ Practical English Grammar (1986) ซึ่งแต่งโดย Thomson and Martinet ในการพิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 1980 ของหนังสือไวยากรณ์เล่มนี้ผู้แต่งยอมรับว่า มีความพยายามจะใช้ -person แทน -man เช่น *salesperson* และ *chairperson* เป็นต้น แต่ทั้งสองคำนี้ยังเป็นที่รู้กันว่าหมายถึงผู้หญิง แต่พอมาถึงการพิมพ์ครั้งที่ 4 ปี 1986 จะเห็นได้ว่าการใช้คำว่า *salesperson* แทนคำว่า *salesman* และ *saleswoman* อย่างสิ้นเชิง อีกคำหนึ่งก็คือคำว่า *spokesperson* ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมมากกว่า *spokesman* หรือ *spokewoman*.

4. มีการใช้คำกลาง (neutral) ที่ไม่ระบุเพศใดเพศ

หนึ่งชัดเจน แทนการใช้คำที่ระบุเพศชายและเพศหญิง แยกเป็นคนละคำกัน เช่น จะนิยมใช้คำว่า *flight attendant* (พนักงานต้อนรับระหว่างการบิน) มากกว่าคำว่า *air hostess* หรือ *air stewardess* และใช้ *air steward* เมื่อหมายถึงผู้ชาย

5. ในหนังสือไวยากรณ์ระยะหลังมักใช้ *Ms.* นำหน้าชื่อสตรีแทนการใช้ *Miss* หรือ *Mrs.* ยกเว้นในหนังสือไวยากรณ์ ชื่อ *Practical English Usage* ของ Michael Swan (1980 : 212) ซึ่งได้รับคำวิจารณ์ว่ามีท่าทีที่เสียดสีการใช้ *Ms.* เพราะได้ให้คำอธิบายในหนังสือเล่มนี้ว่า *Ms.* มักใช้เพื่อนำหน้าชื่อผู้หญิงที่ไม่ปรารถนาจะบอกให้คนรู้ว่าตนเองแต่งงานแล้วหรือเป็นโสด ทักษะเช่นนี้สะท้อนว่าผู้เขียนต้องการทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณผู้หญิงที่ใช้ *Ms.* นำหน้าชื่อ เป็นผู้หญิงประหลาด ชอบแหกคอก

คำอธิบายข้างต้นของ Michael Swan (1980) สร้างความไม่พอใจให้กับ Janet Holmes (1989) ซึ่งได้เขียนบทความออกมาตอบโต้ในชื่อว่า ‘Stirring up the dust : the importance of sex as a variable in

the ESL classroom.’ โดยโต้แย้งว่า คำอธิบายของ Swan ที่ว่า *Ms.* มักใช้เวลาที่คุณผู้หญิงไม่ต้องการบอกว่าคุณแต่งงานแล้วหรือยังเป็นคำอธิบายที่ไม่ถูกต้องทั้งนี้เพราะคำ *Ms.* นั้นมักจะใช้กับผู้หญิงทั่วไปโดยเฉพาะในภาษาเขียน

บทสรุป

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพียงแต่จะรายงานความเคลื่อนไหวที่จะปฏิรูปภาษาอังกฤษเพื่อจัดลักษณะลำเอียงเข้าข้างเพศใดเพศหนึ่ง ความเคลื่อนไหวนี้มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับหนึ่งต่อ พจนานุกรม ตำราไวยากรณ์ และตำราสอนภาษา จึงสมควรที่ครูไทยจะเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงนี้ และเตรียมผู้เรียนให้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาอังกฤษซึ่งเกิดขึ้นเกือบตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นเรื่องของสังคมซึ่งย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนไป

บรรณานุกรม

- Cameron, D. 1985. Feminism and Linguistic Theory. London : Mc Millan.
- Hartman, Pat L., and Elliot L. Judd, 1978. "Sexism and TESOL Materials." TESOL Quarterly 12(4) : 383-393
- Holmes, J. 1989. "Stirring up the dust : the importance of sex as a variable in the ESL classroom." Proceedings of the ATESOL 6th Summer School, Sydney 1/4 : 4-39.
- Kaye, P. 1989. "Women are alcoholic and drug addicts, says dictionary." ELT Journal 43/3 : 192-195.
- Nilsen, Ailene Pace et al. 1977. Sexism and Language. Urbana, Ill. : National Council of Teachers of English.
- Pennycook, A. 1989. "The concept of method, interested knowledge, and the politics of language teaching." TESOL Quarterly 23/4 : 589-617.
- Porreca, K. 1984. "Sexism in Current ESL Textbooks." TESOL Quarterly 18/4 : 705-724.
- Quirk, R.S., S. Greenbaum, Q. Leech, and J. Svartvik. 1985. A Comprehensive Grammar of the English Language. Longman : London.
- Sunderland, J. 1992. "Gender in the EFL Classroom." ELT Journal Vol. 46 /1 : 81-91.
- Thomson, A.J. and A.V. Martiret. 1980. 3rd edition and 1986 (4th edition). A Practical English Grammar. Oxford : OUP.
- Woods, E. and N. McLeod. 1990. Using English Grammar : Meaning and Form. London : Prentice Hall.

เทคนิค

การแปลแบบล่าม

สิทธา พินิจกุล

ในวงการแปลอาชีพมีนักแปลอยู่สองประเภทคือ นักแปลข้อเขียนกับนักแปลคำพูด

นักแปลข้อเขียนทำหน้าที่ถ่ายทอดสาร โดยการเขียน ส่วนนักแปลคำพูดนั้นถ่ายทอดสารด้วยคำพูดหรือ วาจา

นักแปลคำพูดเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ล่าม” (interpreter)

การแปลแบบล่ามมีลักษณะส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับการแปลข้อเขียน กล่าวคือ เป็นงานที่ต้องการทั้งศิลปะ และเทคนิค การแปลสารทั้งที่เป็นข้อเขียนและวาจาต้องแปลทั้งความหมายทางภาษาและวัฒนธรรม การแปลทั้งสองแบบต้องการความถูกต้อง ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้แปลมีความเข้าใจสารที่แปลอย่างถูกต้องแจ่มแจ้ง

ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีในภาษาทั้งสองคือ ภาษาต้นฉบับ (source language) กับภาษาเป้าหมาย (target language) สามารถพูดจาได้คล่องแคล่วนั้น ไม่สามารถเป็นล่ามที่ดีได้เสมอไปเพราะผู้ที่เก่งภาษาบางคน รู้ภาษาเพื่อความรู้ มีความรอบรู้กับสารานุกรมที่มีชีวิต แต่ไม่สามารถแปลความรู้ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบุคคลดังกล่าวขาด “เทคนิค” ในการแปล ดังนั้นการเป็นนักแปลและล่ามจึงมีความจำเป็น

ต้องมีการศึกษาและฝึกฝนอย่างมีระเบียบวิธี มีขั้นตอน มีการควบคุมอย่างถูกต้อง

ประเภทของการแปลแบบล่าม (interpretation) ในปัจจุบันมีอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. การแปลแบบล่ามทันที (simultaneous interpretation)
2. การแปลแบบล่ามภายหลัง (consecutive interpretation)
3. การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร (a vue translation)

1. การแปลแบบล่ามทันทีหรือการแปล ฉับพลัน

การแปลแบบล่ามทันทีนี้หมายถึง การที่ล่ามแปลตามผู้พูดซึ่งพูดต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ การเป็นล่ามชนิดนี้จะต้องมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีประสาทแข็งแรงเป็นเลิศ มีความรอบรู้ในเรื่องที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่ และที่สำคัญที่สุด มีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี คือ ทันทีที่คำพูดของผู้พูดกระทบโสตของล่ามก็จะส่งสัญญาณไปที่ลิ้นซึ่งจะต้องรีวอกเป็นภาษาเป้าหมายได้ทันทีอย่างอัตโนมัติ

การแปลล่ามแบบนี้ใช้ในการประชุมนานาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศซึ่งล่ามจะอยู่โดดเดี่ยวในห้องต่างหาก และผู้เข้าร่วมประชุมมีหูฟังเฉพาะบุคคล

คุณสมบัติประจำตัวที่ล่ามทันทใจจำเป็นต้องมีได้แก่

1.1 **สุขภาพดี** ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยออกแอด โดยเฉพาะโรคทางเดินหายใจ การหายใจแผ่วเบาทั้งการสูดลมเข้าและผ่อนลมหายใจออก ทั้งนี้เพราะเสียงของการหายใจที่ไม่แผ่วเบาจะดังรบกวนการฟังของผู้เข้าร่วมประชุมที่ใช้อุปกรณ์การฟัง สุขภาพที่แข็งแรงจะมีผลต่อการทำงานที่ว่องไวเพราะล่ามทันทใจจะต้องทำงานเป็นทั้งผู้ฟังและผู้พูดพร้อมกัน

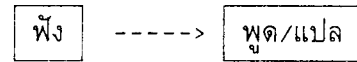
1.2 **สมาธิดี** สามารถควบคุมความสนใจในคำพูดที่ได้ยินตลอดเวลา ไม่วอกแวก ไม่ฟังชาน ไม่ฟังเป็นส่วน ๆ ขาดตอน บังคับตัวเองให้ติดตามผู้พูดอย่างกระชั้นชิดต่อเนื่อง และไม่คิดโต้แย้ง และไม่ปล่อยความรู้สึกให้เฟลิดเฟลีนไปกับคำพูด ได้ยินเช่นใดก็ถ่ายทอดเปลี่ยนภาษาทันที

1.3 **สำเนียงและภาษาดี** สำเนียงพูดและเสียงของล่ามมีความสำคัญต่อการทำงานอย่างยิ่ง ก่อนอื่นไม่ควรมีสำเนียงแปร่ง เหน่อ ลิ่นคับปาก เปล่งลมเสียดมากเกินไป เมื่อพูดพยางค์อะสุ่ม เช่น ส ช ไม่ลงน้ำหนักคำหรือกระแทกเสียงและไม่ใช้เสียงแผ่วเบายืดยาดยานคางเนิบนาบ จังหวะการพูดสม่ำเสมอ มีภาษาดี โดยเฉพาะรู้จักคำไวพจน์มาก ๆ เพื่อนำมาสับเปลี่ยนใช้โดยรวดเร็ว รู้จักรูปศัพท์ในหลาย ๆ วงการ เพื่อให้การทำงานคล่องตัวกว้างขวางรอบด้าน รู้จักพลิกแพลงรูปศัพท์ พลิกแพลงรูปประโยค การรู้จักคำไวพจน์มาก ๆ และการรู้จักพลิกแพลงรูปประโยคนั้นมีความจำเป็นมากเมื่อล่ามพบรูปประโยคในภาษาต้นฉบับที่ทำให้ต้องหยุดคิด ชะงัก ลังเลโดยไม่เสียเวลานานเกินไป

อย่าลืมว่าล่ามทันทใจทำงานโดดเดี่ยวอยู่ในห้องหรือในคอกเล็ก ๆ (booth) ไม่เห็นหน้าผู้ฟัง ไม่เห็นปฏิริยาของผู้ฟัง ดังนั้นจึงต้องพยายามสื่อสารกับคนที่เราไม่เห็น

หน้าให้ได้ ถ้าผู้พูดภาษาต้นฉบับพูดตะกุกตะกักเร็วบ้างช้าบ้างไม่สม่ำเสมอ ล่ามจะต้องพูดให้ชัดเจนด้วยเสียงที่แจ่มใสพร้อมกับการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแม่นยำตรงไม่กำกวม

หลักการของการแปลแบบล่ามทันทใจ คือ



2. การแปลแบบล่ามภายหลัง หรือการแปลต่อเนื่อง

การแปลแบบล่ามภายหลังนี้หมายถึง การแปลเมื่อผู้พูดพูดจบตอนหนึ่งแล้วล่ามจึงสรุปความแปลออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง เป็นการแปลทีละตอนทีละช่วงหลังจากที่ผู้พูด พูดจบลงแล้ว การเป็นล่ามชนิดนี้ล่ามจะต้องบันทึกข้อความสำคัญที่จะแปลต้องมีความเข้าใจในความคิดและเรื่องที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่ มีความจำดี มีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี แต่คุณลักษณะพิเศษที่ล่ามประเภทนี้จะต้องมีก็คือ ทำทางและบุคลิกที่ดูงาม สำเนียงและลีลาการพูด (แปล) ที่ดูประทับใจโดยไม่ประหม่า เมื่ออยู่ท่ามกลางที่ประชุมที่มีผู้เข้าร่วมมากหน้าหลายตา

การเป็นล่ามภายหลังนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบฉบับแห่งการเป็นล่ามที่สูงส่งที่สุด เพราะล่ามต้องรวมความเป็นเลิศในหลาย ๆ ด้านไว้พร้อมกันในขณะปฏิบัติหน้าที่ ก่อนอื่นต้องมีคุณสมบัติทุกประการของล่ามทันทใจ และมีความจำที่ดีด้วย ได้แก่

2.1 สุขภาพดี

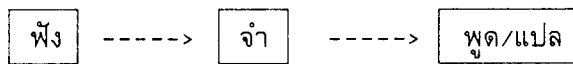
2.2 สมาธิดี

2.3 สำเนียงและภาษาดี และ

2.4 ความจำดี ความจำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับล่าม

เพราะต้องกำหนดจดจำคำพูด ความหมาย และเนื้อหาของผู้พูดภาษาต้นฉบับให้ได้อย่างครบถ้วน เพื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาเป้าหมาย ดังนั้นล่ามภายหลังจึงต้องฝึกฝนความจำให้แม่นยำและอาจจะใช้วิธีการช่วยจำแบบต่าง ๆ เช่น ใช้ตัวเลข สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องหมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจนสามารถนำมาใช้อย่างเป็นอัตโนมัติ

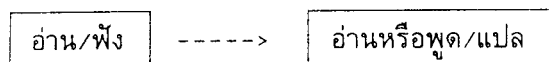
หลักของการแปลแบบล่ามภายหลังนี้ คือ



3. การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร

การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสารนี้หมายถึงการที่ล่ามได้รับเอกสารของผู้พูดในภาษาต้นฉบับ เพื่อใช้ประกอบการแปลแบบทันที วิธีนี้นิยมใช้ในการประชุมที่สำคัญ ซึ่งจะมีการผิดพลาดไม่ได้เป็นอันขาดทั้งการใช้ถ้อยคำ การเน้นความสำคัญ การเสนอข้อคิดเห็น การต่อรอง การตกลง ฯลฯ ล่ามจะอ่านเอกสารที่แปลแล้วพร้อมกับฟังผู้พูด ข้อควรระวังคือการฟังภาษาต้นฉบับกับการอ่านภาษาเป้าหมายต้องสัมพันธ์กันด้วยดี คือไปพร้อม ๆ กัน ตามจังหวะของผู้พูด ถ้าล่ามไม่ระวังอาจจะแปลล่วงหน้าไปก่อนผู้พูดก็ได้ ซึ่งไม่สมควร

หลักการของการแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร คือ



ขั้นตอนการฝึกฝนการแปลแบบล่าม

ขั้นตอนในการฝึกฝนล่ามนั้นเริ่มด้วยการศึกษาความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักแปลดังกล่าวแล้ว ต่อจากนั้นคือการฝึกฝนการใช้ภาษาด้วยความรวดเร็วคล่องแคล่ว ซึ่งต้องการตารางฝึกที่สม่ำเสมอและสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และการฝึกทักษะ ในที่นี้จะกล่าวถึงการฝึก 3 ขั้น คือ ขั้นเบื้องต้น ขั้นกลางและขั้นสูง

1. การฝึกฝนเบื้องต้น

การฝึกทักษะแปลแบบล่ามทันทีที่ได้ผลดีที่สุด และใช้ปฏิบัติในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาการแปลต่าง ๆ มีขั้นตอนที่สำคัญที่สุด 2 ขั้นตอน คือ

1. ฝึกทักษะทั้งสี่ของการใช้ภาษา
2. ฝึกถ่ายทอดทัศนคติจากการอ่านและการพูด

1.1 การฝึกทักษะทั้งสี่ของการใช้ภาษา ตามหลักจิตวิทยาของการฝึกทักษะภาษานักจิตวิทยาได้ให้

ความเห็นว่าการฝึกฝนทักษะทั้งสี่ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ควบคู่กันไป ผลที่ได้รับจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วเป็นอัตโนมัติและไม่ลืมภาษา การฝึกล่ามก็นำวิธีการนี้มาใช้ คือล่ามต้องได้รับการฝึกให้มีทักษะในการฟัง สามารถฟังคำพูดได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าผู้พูดจะสามารถออกเสียงชัดหรือไม่ชัด พูดเร็วหรือพูดช้า การฝึกล่ามนั้น ผู้ฝึกต้องหา “รูปแบบ” เสียงต่าง ๆ ของผู้พูดมาให้ฟัง เช่น เสียงต่ำ เสียงสูง เสียงห้าว เสียงอ้อมแอ้ม เสียงเด็ก เสียงผู้ใหญ่ เสียงผู้ชาย เสียงผู้หญิง เสียงคนพูดเหนือจากท้องถื่นต่าง ๆ บางคนออกเสียงยาวเป็นเสียงสั้น บางคนพูดเร็ว บางคนพูดเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง ฯลฯ ไม่ว่าผู้พูดจะพูดในลักษณะใด ล่ามต้องพยายามทำความเข้าใจเพื่อเข้าใจ ล่ามจะเลือกแปลคำพูดของคนพูดชัดถ้อยชัดคำแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ล่ามจำเป็นต้องแปลคำพูดของคนพูดเร็ว ฟังยาก ฯลฯ ดังนั้นการฝึกทักษะทั้งสี่ของล่ามจึงเป็นการฟังมากที่สุด เสียงคนพูดต่าง ๆ ชนิดนี้ได้จัดเก็บไว้ในห้องปฏิบัติการสำหรับล่ามซึ่งผู้เรียนจะเข้าไปใช้ฝึกฝนด้วยตนเองได้

1.2 การฝึกถ่ายทอดทัศนคติจากการอ่านและการพูด ในขั้นเริ่มแรกนี้ ให้ฟังคำพูดในเรื่องง่าย ๆ ธรรมดา ๆ แต่ตรงตามความเป็นจริง ฟังจนจบให้ตลอดทั้งเรื่องก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วจึงลงมือแปลทีละประโยค การฝึกขั้นนี้ไม่ให้ผู้แปลเห็นข้อความใด ๆ เลย ผู้ฝึกอาจอธิบายความหมายของคำบางคำตามเสียงที่ได้ยิน แต่ไม่ควรเขียนคำนั้น ๆ เพราะการเห็นรูปศัพท์ จะทำให้การฝึกฟังไม่ได้ผล

ในขั้นนี้ ยังไม่ต้องใช้สำนวนแปลที่เก๋ลิ้งเกลาก็ได้ แต่ควรให้แปลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ต้องแปลให้จบก่อนที่ผู้พูดจะขึ้นประโยคใหม่

การฝึกการแปลจากการอ่านคือให้ผู้แปลแปลทันทีที่ผู้อ่านข้อความหยุดอ่านข้อความที่นำมาอ่านจะเป็นบทความในหน้าหนังสือพิมพ์หรือข้อความสัมภาษณ์ หรือข้อเขียนสั้น ๆ ที่มีเรื่องราวจบในตัวก็ได้ ครูผู้ฝึกจะเป็นผู้อ่านหรือนักศึกษาจะผลัดกันเป็นผู้อ่านและผู้แปลก็ได้

สำหรับในขั้นตอนนี้ยังไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาให้ทัดเทียมกับภาษาในต้นฉบับก็ได้ ทั้งนี้เพราะการฝึกขั้นต้นนี้มีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนแปล แปลได้ถูกต้องตาม

ตัวอย่างการแปลภาษาพูด:

บทสัมภาษณ์ 1

Mrs. Finder: Good morning, Mr. Welty, how are you this morning?

Mr. Welty : Very well, thank you, how are you Mrs. Finder?

F : Just fine. Ah! You had quite an interesting life here in Thailand. Could you tell us a little bit about what made you come to Thailand?

W : Oh, I wanted to come to Thailand since I was a child. Siam, it was in those days. A really romantic name. I discovered that there were a lot of things here I might enjoy so I planned to come. I nearly came when I was in the army in Japan but things went wrong and I messed up for a few more years. Eventually I got here, though. And here I am.

F : Well, can you think of some of your more exciting experiences here and give us a little bit about what happened to you?

W : Here in Thailand, exciting experiences?

F : Oh, exciting or interesting. Things that happened to you that made you want to stay here.

W : Oh, lots things. One thing I like -- the food. I like eating. That's exciting. And I like most the people I

ความหมายด้วยความรวดเร็วและมีความเคยชินต่อการฟัง แล้วถ่ายทอดออกไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

- สวัสดีค่ะ อาจารย์เวลที่ สบายดีหรือคะ

- ผมสบายดีครับ ขอขอบคุณ แล้วคุณล่ะ คุณฟินเดอร์

- สบายดีค่ะ คุณจะบอกดิฉันหน่อยได้ไหมคะว่าทำไมคุณจึงอยากมาอยู่เมืองไทย ความเป็นอยู่ในเมืองไทยของคุณดูน่าสนใจดีนะคะ

- ผมนะหรือครับ ผมอยากมาเมืองไทยตั้งแต่ผมยังเด็กๆ ในสมัยก่อนประเทศไทยใช้ชื่อว่า สยาม ผมว่าเป็นชื่อที่โรแมนติกดี ต่อมาผมรู้ว่าเมืองไทยมีอะไรหลาย ๆ อย่างที่ผมชอบผมก็เลยมาผมเกือบจะมาครั้งหนึ่งแล้วตอนเป็นทหารอยู่ที่ญี่ปุ่น แต่ก็พลาดไปหมด ไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ ก็เลยไม่ได้มาเสียหลายปี แต่ในที่สุดผมก็มาเมืองไทยจนได้ และขณะนี้ผมก็อยู่เมืองไทยแล้ว

- คุณพอจะเล่าเรื่องที่ประทับใจฟังดูแล้วน่าตื่นเต้นของคุณในช่วงที่คุณอยู่เมืองไทยให้ดิฉันฟังบ้างได้ไหมคะ

- คุณหมายถึงประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นเร้าใจในเมืองไทยนะหรือครับ

- ประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นหรือน่าสนใจก็ได้ค่ะ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคุณและสาเหตุที่ทำให้คุณอยากอยู่เมืองไทย

- โอ๊ยมากมายหลายอย่างครับ สิ่งหนึ่งที่ผมชอบมากคืออาหารไทยผมชอบกินอาหารอร่อย ๆ เพราะเป็นความสุข และผมชอบคนไทยที่ผมได้รู้จัก อีกอย่างที

meet. Also, it's too bad that I like jungles and jungle rivers and I like klongs and klong-boats. These things are becoming old fashioned now. As for really exciting experiences, I've never been hit by a cobra or stepped on by an elephant. I love lots of nice experiences but I can't think of any here that you call really very exciting and this I would call it exciting.

ผมชอบคือป่าทึบ และต้นน้ำลำธาร คลอง และเรือ แต่ที่น่าเสียดายมากที่ว่สิ่งเหล่านี้จะไม่มีให้ดูอีกแล้ว สำหรับประสบการณ์ที่ตื่นเต้นจนลูกขนพองนั้นผมเห็นจะไม่มี เพราะผมไม่เคยถูกงูเห่ากัด หรือไม่เคยถูกช้างเหยียบ ผมชอบประสบการณ์ที่ผ่านมา แต่บอกไม่ได้ว่าประสบการณ์ไหนบ้างที่ตื่นเต้นตามความคิดของคุณ ประสบการณ์ที่ดีของผมเป็นประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น และประทับใจทั้งนั้นแหละครับ

(จากแบบฝึกการแปล เอกสารการอบรมปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 5-20 มิ.ย. 2536)

บทสัมภาษณ์ 2

Q : How is the construction of the Rayong Refinery progressing?

A : The project is at present three months ahead of the original schedule. By the end of 1994, the construction is 50 per cent complete, with more than 10,000 contractor personnel working on the construction site.

The present plan aims for the refinery to be ready for start-up, in the first week of January 1996, This should lead to full commercial operations in April 1996.

Q : Will the project remain within budget?

A : Thanks to the thorough preparation in the earlier phases of the project, the number of change orders has been relatively few for a project of this size and complexity.

We are confident that the project will be completed within its original budget. The most important factor in this respect will be the timely completion.

Q : What products will the refinery produce and have there been any changes in the production configuration?

ถาม : การก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันระยองมีความคืบหน้าไปอย่างไรบ้าง

ตอบ : โครงการนี้มีการก่อสร้างเร็วกว่ากำหนดการเดิมถึง 3 เดือน โดยที่เมื่อสิ้นสุปี 2537 งานก่อสร้างได้แล้วเสร็จไปกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ และมีพนักงานของบริษัทรับเหมาก่อสร้างทำอยู่ที่บริเวณโครงการกว่า 10,000 คน

แผนงานของเราในขณะนี้ตั้งเป้าให้โรงกลั่นนี้พร้อมเปิดดำเนินการได้ภายในสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม 2539 ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการในเชิงพาณิชย์ได้ในเดือนเมษายน 2539

ถาม : โครงการนี้จะแล้วเสร็จภายในงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่

ตอบ : จากการเตรียมการที่รัดกุมทำให้เรามั่นใจว่าโครงการนี้จะเสร็จภายในงบประมาณที่กำหนดไว้แต่เดิม สิ่งสำคัญที่สุดขณะนี้คือ การทำให้โครงการนี้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

ถาม : โรงกลั่นนี้จะผลิตผลิตภัณฑ์อะไรบ้างและมีการเปลี่ยนแปลงประเภทของผลิตภัณฑ์หรือไม่

ตอบ : ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่คือกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิต ของโรงกลั่นน้ำมันระยองอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ชั้นกลาง (Middle Distillate) เพื่อเป็นไปตามโครงการสร้างความต้องการบริโภค

A : More than 50 per cent of the Rayong Refinery products falls in the middle distillate range, in line with the consumption pattern in Thailand. The overall product range includes LPG (liquefied petroleum gas), naphtha for chemical feedstock, unleaded gasolines, aviation fuel, diesel oil and fuel oils.

Early in the project, it was decided not to produce leaded gasoline any more and to change the design in order to produce only the unleaded grades.

ในประเทศ ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของเราจะประกอบด้วยก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) นาฟทา (Naphtha) ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานเคมีภัณฑ์ น้ำมันไร้สารตะกั่ว เชื้อเพลิงอากาศยาน น้ำมันดีเซล และน้ำมันเชื้อเพลิง

ในช่วงต้น ๆ ของโครงการเราได้ตกลงใจที่จะไม่ผลิตน้ำมันที่มีสารตะกั่วต่อไป จึงได้เปลี่ยนการออกแบบเพื่อผลิตน้ำมันไร้สารตะกั่วเกรดต่าง ๆ เท่านั้น

(จาก Spotlight, Vol. 12, No. 4, Fourth Quarter, 1994)

หมายเหตุ : โปรดสังเกตว่าในการแปลบทสัมภาษณ์บางครั้ง มีการรวบรัดบ้างเพื่อความเหมาะสม และถ้าเป็นข้อเฉพาะหรือศัพท์วิชาการที่ยังไม่เป็นที่คุ้นเคยก็อาจใช้ทับศัพท์ได้

2. การฝึกชั้นกลาง

การฝึกฝนทั้งสองลักษณะดังกล่าวแล้ว เป็นบทเรียนขั้นต้นที่สำคัญที่สุดของการเป็นล่าม ดังนั้น การฝึกชั้นสูงยังคงใช้วิธีการเหมือนขั้นต้น โดยเพิ่มเติมความระมัดระวังในการใช้ภาษาให้สละสลวยขึ้น หัดเลือกถ้อยคำที่หลากหลาย ใช้สำนวนไทย ๆ (ถ้าแปลเป็นไทย) ซึ่งมิได้แปลคำต่อคำจากต้นฉบับโดยตรง เช่น

ภาษาในต้นฉบับ

Four youngsters trapped behind windows fitted with iron bars, died in a predawn fire which destroyed two 3-storey shophouses of Soi Onnuj in Phrakhanong, early yesterday morning.

การแปลตรงตัว

เด็กสี่คนติดอยู่หลังหน้าต่างลูกกรงเหล็ก ดายเมื่อตอนเช้ามืด ขณะเกิดไฟไหม้ตึกแถวสามชั้นสองคูหาอดีตซอยอ่อนนุช พระโขนงเมื่อเช้ามืดวานนี้

การแปลด้วยสำนวนไทย

เด็กสี่คนถูกไฟครอกตายติดอยู่ข้างหน้าต่างลูกกรงเหล็ก

เมื่อเกิดไฟไหม้ตึกแถวสามชั้นสองคูหาอดีตซอยอ่อนนุช พระโขนง เมื่อเช้ามืดวานนี้

นอกจากนี้การฝึกชั้นนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาคำนึงถึงผู้พูดผู้ฟังและระดับของภาษาดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ว่าด้วยหลักทั่วไปในการแปล

แบบฝึกในชั้นนี้อาจใช้สถานการณ์จำลองโดยครูจัดกิจกรรมสมมุติขึ้น เช่น ถ้าต้องการฝึกแปลการต้อนรับครูอาจสมมุติห้องรับแขกของผู้จัดการบริษัท มีลูกค้ามาติดต่อขอซื้อตัวอย่างสินค้าสำเร็จรูป เจริญเป็นภาษาฝรั่งเศสแล้วจัดให้มีล่ามเป็นผู้แปล ทั้งผู้จัดการลูกค้าและล่ามให้นักศึกษาเป็นผู้แสดงบทบาท ส่วนบทสนทนานั้นจะต้องเตรียมมาก่อนหรือสร้างขึ้นทันทีทันใดก็ได้ ทั้งนี้ตามความสามารถและความเป็นไปได้ของนักศึกษา

การใช้สถานการณ์จำลองนี้จะสร้างความเคยชินให้แก่มล่าม สร้างความมั่นใจตัวเองมิให้ประหม่า และสร้างความกล้าหาญในการปฏิบัติงานแบบล่ามซึ่งถ้าขาดความมั่นใจตัวเอง และความกล้าหาญเสียแล้ว การทำงานจะเสียผลหรือล้มเหลวได้

เมื่อเริ่มถึงขั้นนี้แล้ว การสังเกตการณ์นอกสถานที่ก็เริ่มมีความจำเป็น สถานที่ที่สมควรในการสังเกตการณ์การแปลแบบล่ามคือที่ประชุมระหว่างชาติ เช่นสถานที่ใน

การประชุมยูเนสโก การประชุมอาเซียน และการประชุมอื่น ๆ ที่มีผู้จัดขึ้นเป็นครั้งคราว และได้มีการนัดหมายขออนุญาตให้นักศึกษาไปสังเกตการณ์อย่างเป็นทางการ

**ตัวอย่างสุนทรพจน์ในการประชุมนานาชาติ
อุดมศึกษาระบบเปิด ตัวอย่างนี้ใช้ในการแปลแบบ
กึ่งล่ามกึ่งเอกสาร**

OPENING ADDRESS*

Mr. Rector, Distinguished Speakers, Conference Participants. Ladies and Gentlemen:

It is my great honour to be invited to this Opening Ceremony of the International Conference of Open Higher Education.

For twelve years now, Ramkhamhaeng University has been responsible for providing open higher education for the people of this Kingdom. The unique system of open higher education at Ramkhamhaeng Universities differs from that found in other open universities in the world in that it employs distance education, and at the same time it also provides classroom instruction on campus and in regional centres. This has given learners an opportunity to choose the channel of education they deem most appropriate for themselves.

The open higher education system undertaken by Ramkhamhaeng University has achieved outstanding positive impact as can clearly be seen in the number of students enrolled - several hundreds of thousands - and in the widely-accepted quality of the university as reflected in its graduates.

Providing education is, in fact, a process of

developing human efficiency. Hence, it is an important work that requires special attention and thoroughness. It has to accommodate the changing phases of the surrounding society. This conference, assembling distinguished international scholars, will therefore yield a great contribution to the development of the educational system of Ramkhamhaeng University and other universities throughout the world. This will be of demonstrable benefit to the efficient development of the human race.

As the Rector has just reported, this conference has received welcome cooperation and support from various institutions and individuals. I would like to thank those benefactors. Further, I wish to express my thanks to all the distinguished speakers, both foreign and Thai, who are to contribute to this conference. I welcome all the international academicians to this conference...and to Thailand.

And now, I would like to declare open the International Conference on Open Higher Education. May this conference proceed successfully and fruitfully as expected by all.

(จากแบบฝึกการแปลเอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5-20 มิ.ย. 2536)

3. การฝึกขั้นสูง

เป็นการฝึกลำดับสุดท้ายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานจริง กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือการฝึกงานล่ามโดยจัดส่งนักศึกษาเข้าห้องแปลของล่ามในการประชุมนานาชาติ หรือฝึกงานกับล่ามประจำตัวของผู้ติดตามของผู้เข้าร่วมประชุม

* H.E., Gen. Prem Tinsulanonda, Prime Minister of Thailand.

นอกจากนี้อาจเป็นผู้ติดตามเข้าร่วมประชุมเพื่อบริการแปลหลังการประชุมการฝึกฝนในสถานที่จริงนี้ควรมีการอบรมหรือปฐมนิเทศก่อน เช่น อบรมมารยาทของล่าม มนุษย์สัมพันธ์ ความรับผิดชอบ และการบันทึก รายงาน การฝึกพูดในที่ชุมชน

หากเป็นการแปลทันทีในที่ประชุมควรฝึกฝนการจดบันทึกด้วยวิธีชวเลขหรือรหัสเพราะผู้พูดมักจะบรรยายด้วยประโยคยาวซับซ้อน ล่ามอาจจำข้อความไม่ได้ครบถ้วน และเพื่อป้องกันมิให้ผิดพลาดหรือข้ามข้อความที่สำคัญไปการจดชวเลขนั้นจะใช้แบบฝึกสากลหรือคิดสร้างขึ้นเองเป็นรหัส พร้อมกับเฉลยรหัสที่แน่นอนก็ได้ เช่น

ตกลง OK

ไม่ตกลง (มีกากบาทเขียนทับคำ OK)

จะตกลง (ในอนาคต) OK ----->

(มีลูกศรเขียนแสดงว่าไปข้างหน้า)

เคยตกลงกันไว้แล้ว (ในอดีต) OK <-----

(มีลูกศรเขียนแสดงย้อนหลัง)

อาจจะตกลงหรือไม่ตกลงก็ได้ยังไม่แน่นอน OK

(มีเส้นแสดงความไม่แน่นอน)

คุณสมบัติของล่าม

คุณสมบัติของนักแปลกับล่ามโดยพื้นฐานนั้นเหมือนกัน แต่งานที่ปฏิบัติต่างกัน วิชาพื้นฐาน วิชาบังคับ วิชาเลือกตามที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดขึ้นสำหรับนักศึกษา 2 ประเภทนี้เป็นอย่างเดียวกันแต่ทางด้านปฏิบัติต่างกัน คนที่เป็นนักแปลที่ดีเก่งกล้าสามารถอาจจะทำหน้าที่ล่ามไม่ได้ ส่วนล่ามที่คล่องแคล่วว่องไวอาจจะเป็นนักแปลที่เขียนภาษาไม่สื่อความหมายเลยก็ได้ ทั้งนี้เพราะนักแปลต้องใช้ทักษะการเขียน ส่วนล่ามต้องใช้ทักษะการพูด ดังนั้นในการฝึกฝนจึงต้องแยกนักแปลกับล่ามคนละกลุ่ม

ตารางเปรียบเทียบการทำงานของนักแปลกับล่าม

นักแปล	ล่าม
อ่าน- เข้าใจ เขียนได้	ฟัง เข้าใจ จำได้ พูดออกมาได้
← สาธารณชน →	

1. **ฟัง** ล่ามจำเป็นต้องมีประสาทการรับฟังที่ว่องไว จับคำได้ถูกต้อง โดยเฉพาะเมื่อผู้พูดพูดได้เร็วมาก รวด และไม่ชัดเจนนัก มีสมาธิในการฟังดี มีความแน่วแน่มั่นใจ ไม่ใจลอย ล่ามควรได้รับการฝึกฝนฟังภาษาต่างประเทศจากสำเนียงหลาย ๆ แบบของคนทั่วไปในสังคม การฝึกฟังเฉพาะสำเนียงมาตรฐานนั้นไม่เพียงพอ เพราะในการปฏิบัติงานจริง ล่ามอาจต้องฟังคนพูดเหนือ ๆ พูดแปร่งพูดไม่ชัด ดัดสำเนียงต่างประเทศ ฯลฯ ดังนั้น ล่ามควรได้รับการฝึกฝนให้ได้ฟังสำเนียงต่าง ๆ จนเกิดความคุ้นหู

2. **เข้าใจ** หมายความว่าฟังแล้วเข้าใจความหมายได้ทันทีและถูกต้องต้องแท้ ความสามารถนี้ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย คือ มีประสาทหูซึ่งไวและสามารถรับฟังได้ชัดเจนและขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจมีความตั้งใจแน่วแน่มั่นใจ ไม่ใจลอย ไม่ใจสั่น สามารถรับฟังได้ทันที ถ้ารับฟังช้าจะทำให้เก็บสารที่ส่งได้ไม่สมบูรณ์ล่ามไม่มีโอกาสขอให้ผู้พูดกล่าวข้อความเดิมซ้ำอีกที ดังนั้นคุณสมบัติข้อนี้จึงจำเป็นต้องฝึกฝนและเสริมสร้างให้ได้ การฝึกความเข้าใจที่สถาบันการสอนล่ามใช้นั้น มีทั้งสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง ขึ้นแรกเริ่มด้วยสถานการณ์จำลอง ซึ่งสร้างขึ้นในห้องปฏิบัติการล่ามประกอบด้วย อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ได้แก่ เทป เสียง เทปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ ในการปฏิบัติผู้ฝึกฝนจะเริ่มด้วยเทปภาพ หรือภาพยนตร์ ที่มีภาพและเสียงของต้นฉบับ คือผู้พูดพูดระยะหนึ่งแล้วปล่อยว่าง เพื่อให้ผู้ฝึกแปลได้อัดเสียงการแปลของตน แล้วฉายภาพต่อสลับกับการแปลจนจบเรื่อง ต่อจากนั้นผู้แปลก็จะตรวจสอบการแปลของตัวเองจากการอัดเสียง การที่เริ่มด้วยภาพกับเสียงเป็นอันดับแรกเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น โอกาสผิดพลาดมีน้อยและทำให้เน้นหนักความรวดเร็วได้เป็นอย่างดี การแปลแบบล่ามต้องอาศัยความรวดเร็วทันการเป็นพื้นฐานทุกขั้นตอน บางครั้งถ้าใช้สไลด์ก็จะเป็นสไลด์ที่ถ่ายจากหนังสือการ์ตูนหรือภาพวาดชุด หรือนวนิยายภาพถ่าย หรือบทละครโทรทัศน์ซึ่งจะอัดเสียงบทบรรยายกับบทสนทนาของตัวละครในเรื่องไว้ การฉายภาพสไลด์กับการเปิดเทปจะสัมพันธ์กัน ผู้ฝึกฝนการแปลจะอัดเสียงแปลไว้เพื่อตรวจ

สอบคุณภาพการแปลเช่นกัน

การฝึกฝนด้วยสถานการณ์จำลองจะทำให้ผู้จะเป็นล่ามมีความคล่องแคล่วและมั่นใจในตัวเองด้านความเข้าใจ ต่อจากนั้นเป็นการฝึกฝนคุณสมบัติขั้นต่อไปของล่าม คือ ความจำ

3. **จำได้** หมายความว่าจำคำพูดหรือ “วาจาสาร” ได้ครบถ้วน รู้จักใช้รหัสหรือการจดตัวเลข หรือการจดจำด้วยวิธีอื่น ๆ เพื่อมิให้สารที่จะแปลเกิดความบกพร่องได้ การฝึกฝนความจำมีวิธีการหลายอย่าง ถ้าเป็นการฝึกที่ใช้ได้ในห้องเรียน ก็จะใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่น ภาพยนตร์ ภาพการ์ตูนที่ถ่ายลงบนแผ่นใสหรือสไลด์ ฯลฯ ฉายให้ผู้ฝึกดูและฟังครั้งหนึ่งหรือสองครั้ง เพื่อให้ผู้ฝึกฝนทดลองใช้ความจำโดยไม่มีการจดบันทึกและผู้ฝึกก็แปลตามที่จำได้ต่อจากนั้นจึงตรวจสอบผลงานจากการดูภาพยนตร์เดิมอีกครั้งหนึ่งในตอนท้าย ถ้าไม่ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ก็อาจใช้ข้อความสำหรับอ่านได้ โดยครูเป็นผู้อ่านทีละประโยคหรือหลาย ๆ ประโยคจนพัฒนาถึงขั้นที่ละย่อหน้าเพื่อให้นักศึกษาแปลจากปากสลับกัน ทั้งนี้โดยเน้นการเก็บความให้ครบถ้วน ในบางกรณีที่ข้อความประกอบด้วยเรื่องราวซับซ้อนยุ่งยาก ครูอาจใช้วิธีย่อความเข้าช่วยในการฝึกทั้งความเข้าใจและความจำควบคู่กันไป

วิธีฝึกฝนความจำจากข้อความที่อ่านอีกวิธีหนึ่งก็คืออ่านข้อความสั้น ๆ ให้ฟังโดยตลอดครั้งหนึ่งก่อน ต่อจากนั้นก็ให้ข้อความที่ขาดหายไปบางตอน ให้ผู้ฝึกค้นหาข้อความที่ขาดหายไป

ตัวอย่าง การฝึกความจำจากการฟัง

1. ครู อ่านข้อความนี้ 1 เทียบ

Three lakes to be developed

The Fisheries Department yesterday signed a 42 million baht contract with a consulting company for a 16-month study of a development plan for three lakes in Nakhon Sawan, Phayao and Sakhon Nakhon provinces.

Department chief Vanich Vareekul and rep-

resentatives of a Thai-Japanese consortium signed the contract for the Inland Fisheries Project at the lakes of Bueng Boraphet in Nakhon Sawan, Kwan Phayao in Phayao and Nong Harn in Sakhon Nakhon. The consortium will start work next month.

The lakes become shallow and deteriorated because of weeds and plants such as water hyacinth, and encroachment by villagers for farming and residence.

The Government is trying to get the lakes back to their former condition so they can be used for water supplies and fish farming.

A Fisheries Department source said that the consortium of 13 Japanese and 34 Thai consultants will survey the three lakes and within 16 months will submit a development plan.

It is expected that about 600 million baht will be needed for the actual development work which is expected to be completed in about two years.

2. ครู อ่านข้อความดังกล่าวโดยเว้นข้อความบางตอนที่สำคัญ ทั้งนี้ตามแต่ครูผู้สอนจะเห็นสมควร เช่น

ย่อหน้าที่ 1 เว้น : - Nakhon Sawan, Phayao

ย่อหน้าที่ 2 เว้น : - a Thai-Japanese consortium กับ next month

ย่อหน้าที่ 3 เว้น : - water hyacinth กับ villagers

ย่อหน้าที่ 4 เว้น : - A Fisheries Department source กับ 16 months

ย่อหน้าที่ 5 เว้น : - 600 million baht กับ about two years

ให้ผู้ฝึกหาคำที่เว้นไว้เอง

4. **พูดออกมาได้** หมายความว่า ผู้แปลสามารถพูดอย่างคล่องแคล่วในขณะที่แปลสารที่รับจากภาษาหนึ่ง

ไปสู่อีกภาษาหนึ่งได้ทันที โดยไม่อีกอักขรซ้ำ สามารถพูดด้วยน้ำเสียงที่ฟังชัด ไม่ติดอ่าง ไม่มีคำที่ติดปาก ไม่จำเป็น เช่น อ้า ง่า อื้อ เอ้อ แบบว่า ถ้าสามผู้ใดมีความเคยชินเช่นนี้ก็ต้องฝึกฝนเพื่อจัดคำเหล่านี้ให้หมดสิ้นไป เพราะเป็นสิ่งทำลายคุณภาพที่ดีของการสื่อสาร ล้ำที่พูดอ้อมอ้อมนั้น มีผู้กล่าวว่าเกิดจากความขี้ลาดและไม่มั่นใจในตนเอง ดังนั้นล้ำจึงจำเป็นต้องฝึกฝนตัวเองให้มีความกล้าหาญมั่นใจในตัวเอง และเผชิญหน้าสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยสภาพอารมณ์ที่มั่นคง

การฝึกฝนการพูดของล้ำใช้ชีวิต ตามแบบหลักการพูดในที่ชุมชน ทั้งการฝึก กิริยา มารยาท ท่าทาง การใช้ น้ำเสียง จังหวะการพูด หรือการเว้นวรรคตอนของคำพูด สำหรับล้ำแบบกึ่งล้ำกึ่งเอกสารซึ่งมักจะทำงานในการประชุมจะต้องฝึกฝนการอ่านทอดจังหวะให้เหมาะสมด้วย ขณะเดียวกันล้ำต้องคอยจังหวะการพูดของผู้เสนอเอกสาร เพื่อมิให้เร็วหรือช้ากว่าผู้พูด บางครั้ง ผู้เสนอเอกสารอาจจะเพิ่มเติมข้อความ ตัวอย่างความเห็น ฯลฯ ซึ่งไม่มีในเอกสาร ล้ำจะต้องแปลข้อความที่เพิ่มเติมนั้นอย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังต้องสังเกตการเน้นน้ำหนักของคำและความหมายตามผู้พูดด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังการแปลได้รับความรู้สึกตรงตามผู้พูดบางครั้ง ถ้าผู้พูดเป็นผู้หญิงใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ดิฉัน” ล้ำเป็นผู้ชายเวลาแปลก็ต้องใช้คำว่า “ดิฉัน” เช่นกัน

จรรยาบรรณของล้ำ

ล้ำทั้งสองประเภทนี้ ย่อมมีจรรยาบรรณเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเริ่มด้วยความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ สิ่งพิเศษของล้ำ คือ ความซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับ และการรักษาความลับของข้อความที่แปลที่ภาษาต้นฉบับต้องการ สงวนไว้เป็นความลับ ล้ำต้องไม่แพร่พรายไปยังผู้อื่นเป็นอันขาดไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะจงใจหรือเผลอ

ปัญหาเบ็ดเตล็ดของล้ำ

จากอดีตถึงปัจจุบันทั้งล้ำสมัครเล่นและล้ำอาชีพ

จะเผชิญปัญหาร่วมกันที่สำคัญ คือ

1. ปัญหาด้านภาษา

ภาษาพูดและภาษาเขียน มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แล้วข้อยุติทางภาษากลับเชื่องช้าไม่สมดุลกัน โดยเฉพาะภาษาเพื่อการสื่อสารถึงกันถึงสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในกระแสคลื่นของโลกาภิวัตน์ คำว่า โลกาภิวัตน์ (globalization) ก็เชื่อกันกว่าจะพบข้อยุติก็ต้องผ่านโลกาภิวัตน์มาก่อนเป็นเวลานาน ตอนนี้อำนาจ re-engineering กำลังรอกการยุติว่าจะใช้คำใด ที่ผ่านมามีคำ ยกเครื่อง ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่... คำ takeover บางท่านก็ว่าได้ข้อยุติแล้ว แต่ผู้ใช้ก็ยังไม่ใช่คำที่ว่ายุดินนั้น เช่นในคอลัมน์ “จุดจบโจรสลัดจริยะ” (ไทยรัฐ 4 มี.ค.38) ยังคงทับศัพท์ในประโยค “มีข่าวว่ากลุ่มธนาคารของเนเธอร์แลนด์เตรียมเข้า เทคโอเวอร์ กิจการของแบร์ริงส์แล้ว” คำ optical fiber หรือ fiber optic ค่อนข้างแน่นอนว่าจะใช้ใยแก้วนำแสง ส่วนคำ super highway information มีผู้ใช้ว่าข้อมูลทางด่วนบ้าง ทางด่วนข้อมูลบ้าง ข้อมูลฉบับพลันบ้างยังไม่ยุติ ดังนั้นผู้ทำหน้าที่ล้ำจึงนั่งนอนใจไม่ได้ ต้องมูมานะติดตามความเคลื่อนไหวของการใช้ศัพท์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้รวมทั้งสำนวน “เก้เก้” ต่าง ๆ ในการสนทนาด้วย ความก้าวหน้าทางวิชาการที่รวดเร็วทำให้เกิดศัพท์เฉพาะด้าน ชื่อเฉพาะและอื่น ๆ ซึ่งไม่ควรพินสายตาของผู้เป็นล้ำไปได้เป็นอันขาด ตัวสะกดของชื่อเฉพาะกับเสียงอ่านที่แท้จริง ซึ่งไม่ตรงกันเลยทำให้ล้ำ “หน้าแตก” ท่ามกลางสาธารณชนมานักต่อนักแล้ว จะประมาทมิได้ ดังนั้นล้ำจึงต้องมีการเตรียมตัวและเตรียมพร้อมทางด้านภาษาตลอดเวลา

2. ปัญหาด้านวิจรรณญาณ

ปัญหานี้แก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยประสบการณ์จาก “ชั่วโมงบิน” ของล้ำตลอดเวลาและทุกครั้งที่ล้ำทำงาน จำเป็นต้องใช้วิจรรณญาณควบคู่ไปด้วย ต้องตัดสินใจเลือกว่าข้อความที่จะแปลตอนนี้ควรแปลแบบ “หญิงชื้อแต่ไม่สวย” หรือแบบ “หญิงสวยแต่ไม่ชื้อ” ทั้ง ๆ ที่ในสำนึกของล้ำต้องการและต้องเป็น “หญิงชื้อ

แสนสวย” ซึ่งทำได้ลำบากแสนเข็ญ เพราะต้องมี “กำลังภายใน” ทุกรูปแบบสะสมไว้มากมายให้เลือกใช้ทันด่วน ดังนั้นล่ามจำเป็นต้องสะสมประสบการณ์ไว้มาก ๆ ด้วยความขยันขันแข็งทำงานบ่อย ๆ มาก ๆ อย่าเลือกงาน แต่ไม่ต้องถึงกับ “รับและ” ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณอีกเช่นกัน วิจารณญาณจะประสบความสำเร็จด้วยระยะเวลา ยาวนานของการทำงาน ความรอบรู้ สุขุมรอบคอบ มีไหวพริบ มีความว่องไว

3. ปัญหาด้านความว่องไว

ล่ามแทบทุกคนจะพบว่าในการทำงานมักจะ “จำไม่หมดจดไม่ทัน” เพราะผู้ที่ล่ามทำงานด้วย คือ “ผู้พูดต้นฉบับ” ต้องรีบพูดให้ทันกระแสความคิดของตนเอง จนไม่มีเวลาสำหรับล่าม ดังนั้นล่ามต้องทำเวลาเอง โดย มีผู้ช่วยคือ ประสาทแข็ง สมาริตีในการฟังและจำต้อง เป็นนักย่อคำหรือย่อความในระหว่างจดบันทึก การเป็นนักย่อความ นักจับใจความที่ดี จะช่วยให้การแปลมีความสมบูรณ์ แปลได้ครบความไม่ขาดตกบกพร่อง และใช้สำนวนภาษาของคนไทยตามที่ใช้กันจริง ๆ ในสังคมไทย

4. ปัญหาบุคลิกภาพ

ล่ามในห้องหรือคอกเล็ก ๆ (booth) อาจจะมองข้ามปัญหาบุคลิกภาพทางร่างกายได้ และน้ำเสียง ก็ยังเป็นบุคลิกภาพที่ล่ามต้องดูแลเอาใจใส่ เสียงไม่ควรสูงหรือต่ำเกินไป ไม่ควรแหลมเกินไป ควรเป็นระดับกลาง หูมสดใส่กังวาน ชัดเจน แจ่มใส ไม่สั่นเครือ ไม่พูดยืดยาด ยานคาง หรือรวบคำตัดคำจนยากแก่การฟังให้เข้าใจ ถ้าล่ามมีจิตใจเบิกบาน น้ำเสียงชัดเจนแจ่มใสชัดถ้อยชัดคำจิตใจที่เบิกบานจะอยู่ในร่างกายที่แข็งแรงล่ามตัวต่อตัว หรือล่ามที่ทำงานบนเวที ซึ่งต้องปรากฏตัวใกล้ชิดผู้พูด จำต้องสำรวมท่าทีกริยา มารยาทอย่างเหมาะสม การวางสีหน้าควรอยู่ในระดับเฉย ไม่แสดงอารมณ์ออกนอกหน้า การแต่งกายสุภาพและดี รู้จักพิธีการทุดพอสมควร รู้จักคำขึ้นต้นลงท้ายของการปราศรัยอย่างเป็นทางการฝึกใช้คำราชาศัพท์ให้คล่องแคล่ว ล่ามไม่ควรอ้างว่าใช้คำราชาศัพท์ไม่เป็นทั้ง ๆ ที่วัฒนธรรมไทย มีการใช้ราชาศัพท์มาไม่ต่ำกว่า 700 ปี

บรรณานุกรม

Déjean Le Féal, Karla, “L’ enseignement des Méthodes d’ interpretation”, in *Bulletin de l’ A.T.P.F.* Vol. 58,59, Avril-Septembre, 1992

Lederer, M., *La Traduction simultanée - expérience et théorie*, Paris, Lettres Modernes, 1980

Seleskovitch, D., *L’ interprète dans les conférences internationales problèmes de langage et de communication*, Paris, Letters Modernes, 1968

Seleskovitch, D., Lederer, Marianne, *Interpréter pour traduire*, Publication de la Sorbonne, Didier, 1984

จงจิตต์ อรรถยุกติ และโจน สารสิน คำบรรยายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” 5-20 มิถุนายน 2536 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัญญา บริสุทธิ์, *ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล*, ราชบัณฑิตยสถาน, 2533

สิทธา พินิจกุลดล, *ทฤษฎีการแปลและการฝึกฝนการแปลเพื่ออาชีพ*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525

วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ฉบับพิเศษ การแปล เมษายน - กันยายน 2535

สอนอ่านเพื่อแปล หรือ สอนแปลเพื่ออ่าน

วรนาก วิมลเจลา

โดยปกติแล้วนั้น ผู้ที่จะแปลหนังสือได้ดีต้องอ่านหนังสือได้ดีก่อนนั่นก็คือต้องเข้าใจเนื้อหาของต้นฉบับเป็นอย่างดี เพื่อจะแปลให้ได้ถูกต้อง อันนับเป็นคุณสมบัติหลักประการแรกของการแปลโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ก็คือผู้แปลจะต้องมีความรู้ในภาษาที่ใช้ในต้นฉบับเป็นอย่างดี ตั้งแต่ระดับคำศัพท์สำนวน ระดับวลี ไปจนถึงระดับประโยค ซึ่งต้องอาศัยความรู้ในเรื่องไวยากรณ์และโครงสร้างประโยคเป็นสำคัญ ยิ่งไปกว่านั้นยังต้องมีความเข้าใจในระดับความสัมพันธ์ระหว่างประโยค อันแสดงจาก pronoun reference (เช่น which, this, it, they) และคำประเภท connectives (เช่น otherwise, however, moreover) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ นับเป็นกลไกทางภาษาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อความเข้าใจของผู้เรียน ดังนั้นในการสอนอ่านภาษาต่างประเทศแก่ผู้เรียนในระดับต้นและกลาง โดยเฉพาะผู้เรียนภาษาอังกฤษนั้น จึงมักเน้นในประเด็นเหล่านี้มาก และมักจะมีแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจของผู้เรียนในเรื่องที่อ่านที่เน้นในประเด็นเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน อันจะเห็นได้จากข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย และข้อสอบชิงทุนต่าง ๆ เป็นอาทิ ซึ่งมักจะออกมาในแบบปรนัยโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะวัดความเข้าใจในระดับเนื้อหาของผู้เรียนในเรื่องที่อ่าน เช่นให้ผู้เรียนระบุใจความหลัก (main idea) หรือให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องโดยอิงข้อเท็จจริงหรือข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน และวัดความรู้ในระดับภาษาโดยตรงของผู้เรียนเช่น

ให้ระบุว่า pronoun reference ที่ยกมานั้น แทนคำหรือข้อความใดในประโยค เป็นต้น โดยมากแล้วผู้เรียนซึ่งทำข้อสอบประเภทนี้ได้ดีมักจะมีคามพอใจกับทักษะการอ่านของตนอยู่พอสมควรและเมื่อเข้ามาเรียนวิชา Reading ในระดับอุดมศึกษาก็ยังคงมีความพอใจกับทักษะการอ่านของตนอยู่ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการสอนอ่านโดยอาศัยทฤษฎีการสอนอ่านทั่วไป เช่น การใช้ dictionary, การเดาความหมายของศัพท์จาก context clues, skimming and scanning, การหา main idea และ supporting “details” การแยกแยะระหว่าง facts และ opinions การหา inference ตลอดจนถึง การอ่านแบบวิพากษ์วิจารณ์ (critical reading) เป็นต้น ซึ่งหลักของการอ่านเหล่านี้มักจะมุ่งประเด็นไปในการฝึกฝนผู้เรียนให้มีความเข้าใจในระดับเนื้อหาของสิ่งที่อ่านและการวัดผลส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นคำถามในแบบปรนัยซึ่งผู้เรียนก็มีความคุ้นเคยอยู่แล้วตั้งแต่เรียนอยู่ในระดับมัธยม เรียกได้ว่าเมื่อผ่านวิชา Reading มาแล้วผู้เรียนน่าจะมีทักษะการอ่านที่ดีและน่าจะมีคามพร้อมพอสมควร สำหรับทักษะการแปลและทักษะการเขียนซึ่งต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นบันไดเบื้องต้น อย่างไรก็ตาม เหล่าอาจารย์ทั้งหลายที่สอนวิชาแปล และวิชาเขียนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษารวมทั้งตัวผู้เขียนเองด้วยนั้น คงต้องยอมรับว่าในความเป็นจริงแล้วผู้เรียนหาได้มีความพร้อมดังที่ควรจะเป็นไม่ จึงเป็นเรื่องชวนให้คิดว่าจะมีวิธีใดหรือไม่ที่จะช่วยผู้เรียน

ได้พัฒนาทักษะการอ่านของตนให้อยู่ในระดับที่เรียกได้ว่า “เข้าใจจริง ๆ” แทนระดับ “คิดว่าเข้าใจ” อย่างที่เป็นอยู่

ผู้เขียนมาได้รับคำตอบหนึ่งสำหรับคำถามนี้เมื่อได้มาสอนวิชาแปลเบื้องต้นที่คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อหลายปีมาแล้วที่แรกนั้นผู้เขียนก็มีความเข้าใจในเรื่องไขเบื้องต้นของวิชาแปลว่าต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นหลัก เพราะ “เมื่ออ่านเข้าใจ ก็ต้องแปลได้” โดยไม่ได้ตระหนักเลยว่านิสิตอักษรศาสตร์ซึ่งน่าจะถือว่ามีความถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่านิสิตคณะอื่นนั้น แท้ที่จริงแล้ว ก็ยังมีปัญหาในการอ่านอยู่อีกมาก โดยเฉพาะในระดับภาษา ทั้งในเรื่องคำศัพท์ส่วนตัวตลอดไปจนถึงไวยากรณ์และโครงสร้างของประโยคเป็นสำคัญ ดังนั้นสิ่งที่ต้องแก้ไขให้ผู้เรียน ส่วนใหญ่จึงไม่ใช่อุปกรณ์ปรับปรุงสำนวนภาษาดังที่ผู้เขียนเข้าใจแต่แรก หากแต่เป็นการแก้ไขในเรื่องความถูกต้องของความหมายอันนับเป็นเกณฑ์สำคัญประการแรกของการแปลเลยทีเดียว การสอนแปลอังกฤษ-ไทย โดยเฉพาะในระดับต้นของคณะอักษรศาสตร์จึงมีลักษณะเป็นการให้ผู้เรียนฝึกแปลเพื่อช่วยเสริมการอ่านไปโดยปริยาย ทั้งนี้โดยเน้นในเรื่องไวยากรณ์และโครงสร้างของประโยคซึ่งแต่แรกผู้เรียนอาจจะไม่ค่อยได้สนใจหรือให้ความสำคัญเท่าที่ควรเมื่อสอนอยู่ในรูปของวิชาไวยากรณ์ หรือหลักภาษาโดยตรง ทั้ง ๆ ที่ก็เรียนมามากแล้วในระดับมัธยม แต่เมื่อต้องมาประยุกต์ใช้ในวิชาแปล ผู้เรียนจะตระหนักมากขึ้นว่ากลไกทางภาษาเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งและได้เรียนรู้ข้อจำกัดของตนเองว่า “ยังเข้าใจไม่จริง” ในยามที่ต้องแปลข้อความนั้นออกมาทั้งหมด ทำให้ต้องฝึกการอ่านโดยละเอียดเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่ระดับคำ ระดับวลี ระดับประโยคตลอดมาจนถึงระดับย่อหน้าเลยทีเดียว จะขอยกตัวอย่างให้เห็นว่าการทดสอบด้วยการแปล ได้แสดงให้เห็นปัญหาการขาดความเข้าใจในระดับต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างไรบ้าง ดังต่อไปนี้

ระดับคำ

จุดประสงค์ : เพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน

ในเรื่องคำศัพท์และความสามารถในการเลือกความหมายที่ถูกต้องของคำศัพท์ที่มีหลายความหมายในพจนานุกรม ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยในหมู่นักเรียน

ตัวอย่างประโยคทดสอบ :

1. If there are more **patient** pedestrians, there will be fewer pedestrian **patients**.

ข้อสังเกต patient เป็นได้ทั้งนาม และคุณศัพท์ เมื่อเป็นนาม แปลว่า “คนป่วย” เมื่อเป็นคุณศัพท์แปลว่า “ใจเย็น, อุตุน” ดังนั้น patient pedestrians จึงควรแปลว่า “คนเดินถนนที่ใจเย็น” และ pedestrian patients ควรแปลว่า “คนป่วยที่เป็นคนเดินถนน”

2. This is a good week for you to pay **outstanding** bills.

ข้อสังเกต outstanding เป็นคุณศัพท์ที่มีความหมายหลายอย่างแล้วแต่คำนามที่ขยาย เช่น outstanding work แปลว่า “ผลงานดีเด่น” แต่ outstanding problem แปลว่า “ปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข” และถ้าเกี่ยวกับเรื่องเงินทองเช่น outstanding fines จะแปลว่า “ค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระ” ดังนั้น outstanding bills จึงควรแปลว่า “บิลที่ยังไม่ได้ชำระ”

3. A committee is a group of persons who keep **minutes** and waste hours.

ข้อสังเกต minute เมื่อเป็นคำนาม ออกเสียงว่า มิ-นิต แปลว่า “นาที” หรือบางทีก็แปลว่า “รายงานการประชุม” to keep minutes ในประโยคนี้ เป็นการเล่นคำเพื่อล้อเลียนความล่าช้าในการทำงานของคณะกรรมการ แปลได้ 2 ความหมายว่า “รักษานาที” หรือ “จดรายงานการประชุม”

ระดับวลีและระดับประโยค

จุดประสงค์ : 1) เพื่อทดสอบความเข้าใจที่ถูกต้องในระดับวลีของผู้เรียนให้เห็นชัดเจนว่าผู้เรียนทราบแน่นอนว่าคำใดเป็นคำหลัก (headword) และคำหรือข้อความใดเป็นส่วนขยาย และที่สำคัญก็คือ ทดสอบว่า

ผู้เรียนทราบหรือไม่ว่า คำขยายเหล่านั้นเป็นคำประเภทใด (parts of speech) เพื่อจะได้บอกความหมายได้ถูก

2) เพื่อทดสอบความรู้ในระดับประโยคของผู้เรียน อันได้แก่ความรู้ด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง ตลอดจนความรู้ใน reference ต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้เรียนเข้าใจความหมายของทั้งประโยคอย่างถูกต้องจริง ๆ ไม่ใช่ใช้แค่เพียงความรู้ในเรื่องคำศัพท์ และผูกเป็นเรื่องออกมาเอง ดังที่นิยมกระทำกัน

ตัวอย่างประโยคทดสอบ :

1. Children afflicted with this disease (Kwashiorkor), have **swollen bellies, limbs, and faces** as well as pale skin and reddish hair.*

ข้อสังเกต : วลีที่พิมพ์ตัวเข้มเป็นอาการของเด็กที่ป่วยด้วยโรคขาดโปรตีน (Kwashiorkor) ที่พบมากในแอฟริกา โดยที่ผู้ป่วยจะมีอาการต่าง ๆ คือ “ท้องป่อง, แขนขาบวม และใบหน้าบวม” เพราะ swollen ขยายคำนาม bellies, limbs and faces ที่ตามมาทั้ง 3 ตัว แต่ก็มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อยที่แปลข้อความส่วนนี้ว่า “เด็กที่ป่วยด้วยโรคนี้จะมี ท้องป่อง แขนขา และใบหน้า” โดยเข้าใจว่า swollen ขยายเฉพาะ bellies เท่านั้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อความที่ฟังดูแปลก เพราะผู้ป่วยที่ไหน ๆ ก็น่าจะมี “แขนขา และใบหน้า” อันนับเป็นอวัยวะสำคัญด้วยกันทั้งนั้น ไม่น่าจะเป็นอาการพิเศษของโรคนี้แต่ประการใด

2. If there is no family history of **similar periodic headaches**, the doctor will tend to look for some physical cause for the headaches rather than diagnosing **them** as migraines.*

ข้อสังเกต : มีผู้เรียนแปลประโยคนี้น่าว่า “ถ้าครอบครัวไม่เคยมีประวัติมาก่อนว่าเคยปวดหัวคล้าย

กันเป็นชั่วโม่ง ๆ หมอมักจะมองหาสาเหตุทางร่างกายของการปวดหัว มากกว่าจะวินิจฉัยว่า **คนไข้เป็นไมเกรน** ซึ่งฟังดูเหมือนจะถูก แต่เมื่อเทียบกับประโยคภาษาอังกฤษแล้ว มีสิ่งที่ส่อว่าผู้เรียนยังต้องปรับปรุงความรู้ด้านโครงสร้างทั้งในระดับวลี และระดับประโยค กล่าวคือ

ก. ควรแปล similar periodic headaches ว่า “การปวดศีรษะเป็นระยะ ๆ ทำนองนี้” เพราะ similar ขยาย periodic headaches ทั้งข้อความและ periodic ก็มีความหมายตามพจนานุกรมว่า happening occasionally and at fairly regular intervals จึงควรแปลว่า “เป็นระยะ ๆ” ไม่ใช่ “เป็นชั่วโม่ง ๆ”

ข. them แทนคำว่า headaches ที่อยู่ข้างหน้า ไม่ใช่แทนคำว่า patients ที่ผู้เรียนเติมขึ้นมาเองจากความเข้าใจของตน เพราะแพทย์จะไม่สามารถ diagnose the patients as migraines ได้เนื่องจากจะมีผลให้ทั้ง patients และ migraines กลายเป็นสิ่งเดียวกัน แต่ถ้าต้องการให้มีความหมายดังที่ผู้เรียนแปลมาภาษาอังกฤษจะเป็น diagnose the patients as **having** migraines ดังนี้เป็นต้น

3. To increase blood circulation in the hands and legs and therefore ease **the pressure of blood circulation in the painful swollen blood vessels in the head**, relax the limbs, shake them and place them in hot or cold water.*

ข้อสังเกต : ก. มีผู้เรียนแปลวลีที่พิมพ์ตัวเข้มมาว่า “(ความดันของการไหลเวียนของเลือด) ซึ่งก่อให้เกิดอาการบวมในหลอดเลือด และปวดศีรษะ” ซึ่งฟังดูแล้วเหมือนกับว่าไม่มีอะไรผิด แต่เมื่อมาพิจารณาจากโครงสร้างของวลีในภาษาอังกฤษแล้วจะเห็นว่าคำแปลนี้ไม่น่าจะถูกต้อง เพราะ painful จะขยายข้อความที่ตามมาทั้งหมด คือ swollen blood vessels in the head.

* ผู้เขียนได้ทดลองใช้ประโยคเหล่านี้กับนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ อุฬารกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เรียนวิชา Foundation English II กับผู้เรียนภาคต้น ปีการศึกษา 2538 เป็นประโยคที่พบในบทเรียนของวิชาดังกล่าวอยู่แล้ว

คำแปลที่ถูกตั้งจึงน่าจะเป็น “ในหลอดเลือดที่ปวดบวม
ในศีรชะ” (“ในศีรชะ” ขยาย “หลอดเลือด”)

ข. มีผู้เรียนจำนวนไม่น้อย (ประมาณ 10 คน จากจำนวนผู้เรียน 38 คนที่แปลประโยคนี้มาส่ง) ไม่อาจสังเกตได้ว่าประโยคนี้มีรูปเป็นประโยคคำสั่ง โดยดูจากกริยาหลักคือ relax จึงแปลไม่ได้หรือไม่ก็แปลไปโดยได้ใจความรวม ๆ ออกมาแต่ขาดน้ำหนัก และการเน้นของประโยคคำสั่งรูปเดิมไป

ตัวอย่างคำแปลที่ควรเป็น

“เพื่อเพิ่มการหมุนเวียนของเลือดในแขนขาและเพื่อ
 ช่วยให้ความดันของการไหลเวียนของเลือดในเส้นเลือด
 ที่ปวดบวมในศีรษะเป็นไปอย่างสะดวกได้ในที่สุดนั้น ให้
 พักหรือผ่อนคลายแขนขา สะบัดมันไปมา และแช่ในน้ำ
 ร้อนหรือน้ำเย็น”

ตัวอย่างคำแปลของผู้เรียน

“เพื่อเพิ่มการหมุนเวียนของเลือดในแขนขา ดังนั้น การทำให้ความดันของการหมุนเวียนของเส้นเลือดใน ศีรษะดีขึ้น ด้วยการพักผ่อนแขนขา เขย่งมัน และแช่ใน น้ำร้อนหรือน้ำเย็น”ซึ่งน่าจะมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งให้การเน้นและน้ำหนักที่เท่ากันว่า

“To increase blood circulation in the hands and legs, one therefore, should ease the pressure of blood circulation in the head by relaxing the limbs, shaking them, and placing them in hot or cold water.”

หนึ่ง จากประสบการณ์ของผู้เขียนนั้น ได้พบว่าผู้เรียนเป็นจำนวนมากที่มีปัญหาในด้านการแปลวลียาว ๆ เพราะมักจะตกใจเสียก่อนเมื่อเห็นคำศัพท์เรียงกันเป็นพืดแยกไม่ออกว่าควรจะแปลตัวไหนก่อนดี ที่จริงแล้วนั้น การแปลวลียาว ๆ ไม่ใช่ปัญหาที่ยากเลย ถ้ารู้หลักว่า ในภาษาอังกฤษนั้น คำสำคัญที่สุด (headword) จะอยู่ท้ายสุดเป็นส่วนใหญ่ซึ่งต่างจากภาษาไทยที่คำสำคัญที่สุดมักจะอยู่ข้างหน้าดังนั้นเมื่อจะต้องแปลวลียาว ๆ ในภาษาอังกฤษก็ให้แปลจากหลังมาหน้า แต่ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์ช่วยด้วยว่าคำขยายต่าง ๆ ที่อยู่

ข้างหน้านั้นเป็นคำประเภทใด และมีความหมายอะไร เช่น

3 2 1

undernourished adolescent girls =

1 2 3

สตรีวัยรุ่นที่ขาดอาหาร

3 2 1
the warped bone structure =

1 2 3

โครงสร้างของกระดูกที่คิด

ปัญหาเรื่องการขาดความรู้และความสนใจใน parts of speech ในหมู่ผู้เรียนนี้มีส่วนอย่างมากต่อการขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงในการอ่านและส่งผลเสียที่เห็นได้ชัดเจนนในการเขียนของผู้เรียนอีกต่อหนึ่ง โดยมากแล้วผู้เรียนมักจะนิยมจำแต่ความหมายของคำศัพท์ที่พบมาแล้วก็นำไปใช้ในการเขียนโดยไม่คำนึงว่าคำศัพท์นั้นเป็นคำชนิดใดตามหลักไวยากรณ์ และควรจะเปลี่ยนรูปเป็นอย่างไรจึงจะถูกต้องเมื่อเข้าไปอยู่ในประโยคแล้ว เช่น จะพบบ่อยในการตรวจงานของผู้เรียนว่าผู้เรียนจะเขียน He **afraid** very much of his parents. แทนที่จะเป็น He **was so afraid** of his parents. หรือ She **succesded** in her work. แทนที่จะเป็น She **is successful** in her work. หรือ She **has succeded** in her work. เป็นต้น ดังนั้นการฝึกหัดให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของ parts of speech ว่ามีส่วนอย่างมากต่อความเข้าใจที่ถูกต้องในการอ่าน และจะช่วยให้การเขียนของผู้เรียนดีขึ้นได้นั้น ควรจะได้รับการเน้นเป็นพิเศษจากผู้สอน ซึ่งวิธีหนึ่งที่น่าจะทำได้ก็คือด้วยการให้ฝึกแปลวลียาว ๆ และประโยคที่มีส่วนขยายมาก ๆ ดังตัวอย่างที่ยกให้เห็นดังกล่าวข้างต้น

ระดับย่อหน้า

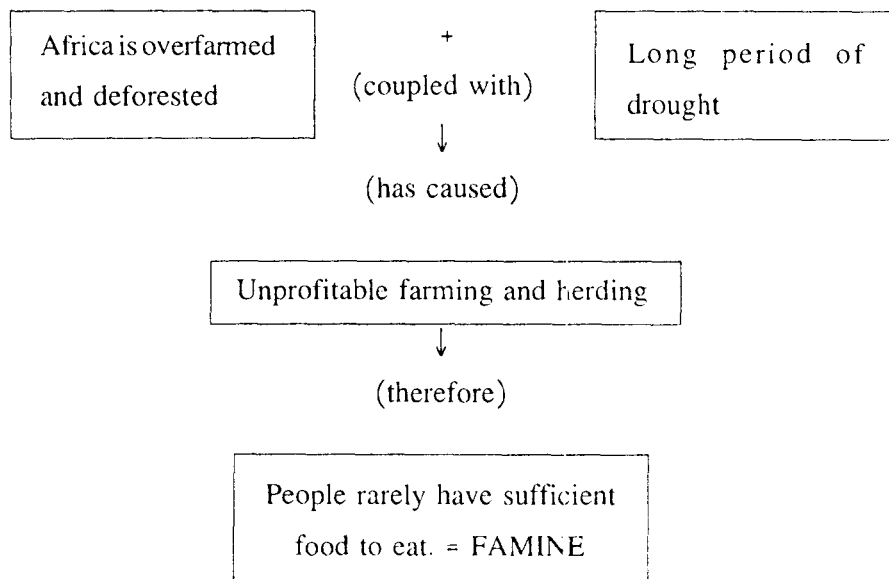
จุดประสงค์: เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่ว่าแต่ละประโยคที่อ่านในย่อหน้านั้นมีความเกี่ยวโยงกันอย่างไร โดยดูจาก reference และ connectives ต่างๆ ที่ใช้ในแต่ละประโยคเป็นสำคัญ

ตัวอย่างประโยคทดสอบ :

Famine often occurs because Africa is overfarmed and deforested. **This, coupled with** long periods of drought, has caused farming and herding to be unprofitable. **Therefore**, people rarely have sufficient food to eat.

ข้อสังเกต : ผู้เรียนอาจจะหาความหมายของคำศัพท์ที่ตนไม่คุ้นเคยในประโยคนี้ได้จากพจนานุกรม โดยที่บางคำอาจหาความหมายได้เลยตรง ๆ เช่น famine, drought, sufficient แต่บางคำก็อาจต้องใช้ความรู้ทางไวยากรณ์เข้าช่วย เช่น overfarmed อาจดูได้จากคำว่า

farm (verb) หรือ deforested อาจดูได้จากคำว่า deforest หรือ deforestation เป็นต้น แต่คำที่พิมพ์ตัวเข้มโดยเฉพาะ This (ในประโยคที่สอง) นั้นผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจข้อความทั้งหมดจริงๆ จึงจะบอกได้ว่า This แทนข้อความว่า (The fact that) Africa is overfarmed and deforested. ในประโยคข้างหน้าไม่ใช่แทน famine คำเดียว หรือ แทนข้อความทั้งหมดในประโยคหน้า และเมื่อแปลข้อความทั้งย่อหน้านี้ออกมาก็ต้องให้เห็นชัดเจนว่าย่อหน้านี้เป็นการอธิบายสาเหตุการเกิดทุพภิกขภัย (famine) ในแอฟริกา ว่าเกิดจากสาเหตุหลัก 3 ประการ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันดังนี้



ควรแปลว่า

“ทุพภิกขภัยมักเกิดขึ้น เพราะแอฟริกาใช้พื้นที่ทำไร่ทำนาและทำลายป่ามากเกินไป ซึ่งเมื่อประกอบกับการที่มีฤดูกาลแห้งแล้งอันยาวนานด้วยแล้วจึงทำให้การเลี้ยงสัตว์และการทำไร่ไถนาประสบภาวะขาดทุนตามไปด้วย ดังนั้นผู้คนจึงไม่ค่อยมีอาหารพอที่จะรับประทาน”

การฝึกให้ผู้เรียนได้แปลข้อความบางข้อความที่ตนอ่าน เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนเข้าใจจริงหรือไม่ น่าจะเป็นหนทางที่ดีหนทางหนึ่งในการขจัดปัญหาในการอ่านของผู้เรียนลงได้ เพราะอย่างน้อยก็น่าจะทำให้ผู้สอนได้รู้จุด

ที่ควรแก้ไขปรับปรุงในเรื่องการอ่านของผู้เรียน เช่น หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหาในการแปลวลีเพราะขาดความรู้ในเรื่อง parts of speech เป็นหลัก ก็ต้องหาแบบฝึกหัดที่เน้นในการแปลวลีมาให้ผู้เรียนทำเพิ่ม หรือถ้าหากเป็นปัญหาการขาดความเข้าใจไวยากรณ์ และโครงสร้างของประโยค โดยเฉพาะประโยคลดรูป (เช่น ประโยคที่ละ Which + Verb to be เอาไว้) ที่มีมักจะก่อปัญหาต่อผู้เรียนมากที่สุดปัญหาหนึ่งนั้น ก็ควรจะหาแบบฝึกหัดที่เน้นในเรื่องเหล่านี้มาให้ทำเสริมเป็นต้น ดีกว่าจะปล่อยให้ผู้เรียนฝึกอ่าน และทำแบบฝึกหัดที่วัดความเข้าใจ

ด้วยการให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องไปเรื่อย ๆ ดังที่นิยมปฏิบัติกันเพราะการทดสอบเช่นนั้นนอกจากจะมีข้อโหว่คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเดาคำตอบได้แล้วก็ยังไม่อาจช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนส่วนใหญ่ ที่ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่าเป็น**ปัญหาในระดับภาษา**ได้ติดนัก เนื่องจากคำถามที่ใช้ในการทดสอบความเข้าใจในเรื่องที่อ่านนั้นโดยมากจะต้องอิง**ข้อเท็จจริง** จากเรื่องที่อ่านมาเป็นหลัก จึงเป็นการนำเอา**เนื้อหา**เข้ามามีส่วนในการวัดความเข้าใจของผู้เรียนมากกว่าที่จะมุ่งประเด็นไปยังปัญหาในเรื่องของภาษาจริง ๆ และผู้สอนก็มักต้องใช้เวลาไปไม่น้อยในการอ้างอิงข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่านในการเฉลยคำตอบแก่ผู้เรียน แทนที่จะได้ใช้เวลามากกว่าที่ควรในการช่วยแก้ไข**ปัญหาในระดับภาษา**ของผู้เรียน แต่ในการสอนอ่านผ่านการแปลนั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะสามารถมุ่งความสนใจไปยังปัญหาระดับภาษาได้อย่างเต็มที่ โดยอาศัยคำแปลที่ถูกต้องและครบถ้วนเป็นกระจุกส่องให้เห็นระดับความสามารถของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ในการแปลหน่วยเล็กสุดของประโยค คือระดับคำและระดับวลี ไปจนถึงระดับประโยคและระดับย่อหน้าเลยทีเดียว อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำความหมายของคำศัพท์ที่ตนพบตลอดจนวิธีใช้ได้ดีกว่าการปล่อยให้คำศัพท์ “ผ่านตาไปเฉย ๆ” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการอ่านของผู้เรียนโดยทั่วไป ทั้งนี้เพราะการเน้นให้ผู้เรียนแปลอย่างถูกต้องและครบถ้วนนั้นจะเป็นการบังคับกลายๆ ให้ผู้เรียนต้องเปิดพจนานุกรมเพื่อหาคำแปลที่ถูกต้องที่สุดให้ได้ เป็นการส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและฝึกความละเอียดถี่ถ้วนในเชิงภาษา ซึ่งเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่พึงมีของผู้เรียนภาษาโดยทั่วไป แต่ไม่อาจจะฝึกให้มีได้เต็มที่ในการสอนอ่านแบบที่ปฏิบัติกันอยู่ในเวลานี้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้เรียนไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเปิดพจนานุกรมในเวลาฝึกอ่าน เพราะอาจจะเดาความหมายได้โดยเลา ๆ จาก Context หรือไม่ก็อาจจะไม่เห็นความจำเป็นว่าต้องรู้ความหมายของศัพท์คำนั้นเพราะคำถามที่เกี่ยวกับคำศัพท์นั้นไม่มี หรือไม่ก็อาจจะเป็นเพราะปัญหาที่พบบ่อยที่สุดปัญหาหนึ่ง คือชี้แจงเปิดพจนาน-

ุกรมหรือไม่มีพจนานุกรมอยู่ในเวลานั้นเป็นต้น ผลก็คือผู้เรียนจะได้รับความรู้และการฝึกฝนภาษาในระดับที่ผิวเผินและไม่ค่อยจะจดจำอะไรได้เท่าที่ควรนักทั้งในด้านคำศัพท์และรูปประโยคซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมทักษะการเขียนและการพูดของผู้เรียนได้ต่อไป ผู้เขียนมีความเชื่อว่าการสอนภาษานั้น ตัวผู้เรียนคือบุคคลสำคัญที่สุดที่จะต้อง “ออกแรง” เพื่อการเรียนรู้ของตน ผู้สอนเป็นแต่เพียงผู้ให้หลักเกณฑ์และข้อสังเกตต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปฝึกฝนและพัฒนาได้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่การสอนอ่านเท่าที่เป็นอยู่นี้ จะพบว่าผู้เรียนมิได้ “ออกแรง” มากอย่างที่ควรจะเป็น ยิ่งถ้าเป็นการให้อ่านด้วยตัวเอง เช่นการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาหรือการฝึกอ่านใน Reading lab โดยไม่มีผู้สอนคอยตรวจตราอยู่ด้วยแล้ว ก็คงพบว่าปัญหาของการที่ผู้เรียนละเลยหน้าที่ของตนนั้นจะยังมีมากขึ้น ซึ่งต่างจากการสอนแปลเพราะในการที่จะต้องผลิตคำแปลที่ถูกต้องและครบถ้วนออกมาให้ได้นั้น ผู้เรียนจะต้องใช้ทั้งความรู้และความสามารถทางภาษา ตลอดจนการค้นคว้าหาคำศัพท์จากพจนานุกรมต่าง ๆ ไปด้วย และสิ่งที่ควรจะมีอย่างยิ่งในห้องเรียนแปล ก็คือพจนานุกรมที่ดีเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้และหากจะมีแบบฝึกหัดแปลพร้อมทั้งคำเฉลย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนได้ด้วยตัวเองก็น่าจะเป็นการดียิ่งขึ้น เพราะถึงแม้ว่าบางครั้งผู้เรียนอาจจะไม่ได้ลงมือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองทั้งหมดแต่อย่างน้อยการที่ได้เห็นคำศัพท์ต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแปลผ่านสายตาไป ก็อาจจะจดจำคำศัพท์เหล่านั้น ได้ดีกว่าด้วยการอ่านแบบธรรมดาๆ ทั่วไป ยิ่งถ้าอาจารย์ผู้เตรียมแบบฝึกหัดแปลด้วยตนเองเหล่านี้ สามารถจะยกประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกันระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยออกมาเป็นข้อสังเกตให้ผู้เรียนได้เห็นด้วยแล้วผู้เรียนก็จะยิ่งได้ประโยชน์มากขึ้น ข้อสำคัญก็คือ แบบฝึกหัดแปลด้วยตนเองเหล่านี้ ไม่ควรมีความยาวเกิน 1 ย่อหน้า (ประมาณ 4-5 บรรทัด) เพราะ**ความยาวจะเป็นอุปสรรค**ทำให้ผู้เรียนชิงเบี่ยงไปเสียก่อนที่จะอ่านจบประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งความยาวจะทำให้เกิด

ความยุ่งยากในการเทียบคำแปลกับต้นฉบับอีกด้วย อันที่จริงแล้วนั้นสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านในระดับต้น การฝึกแปลในระดับประโยค (ความยาวประมาณ 2-3 บรรทัด) น่าจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะ**รากฐานสำคัญทั้งในการอ่านและการเขียนนั้นก็คือในระดับประโยค**นี้เองเพราะถ้าผู้เรียนยังไม่มีความรู้และความเข้าใจที่แท้จริงในระดับประโยคแล้วก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะอ่านข้อเขียนซึ่งมีระดับความยากง่าย และความสั้นยาวแตกต่างกันไปอย่างไม่รู้จะเข้าใจนัก และเมื่อจะต้องเขียนซึ่งก็ต้องอาศัยความรู้ในการสร้างประโยคเป็นสำคัญ ก็ยังเขียนได้ไม่ดีเพราะไม่ได้รับการฝึกฝนให้เขียนประโยคโดยใช้โครงสร้างแบบต่าง ๆ กันเท่าที่ควร ยิ่งให้เขียนยาวเท่าไรผู้เรียนก็จะยิ่งทำผิดมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้เพราะขาดความรู้และการฝึกฝนให้เขียนในระดับประโยค ซึ่งเป็นรากฐานของการเขียนย่อหน้า และเรียงความ จึงนับได้ว่าการฝึกให้แปลในระดับประโยคนี้นอกจากจะช่วย

ให้ผู้เรียนแก้ปัญหาในการอ่านของตนได้แล้ว ก็ยังอาจจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทางการเขียนของผู้เรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย

ผู้เขียนก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่เชื่อว่า Practice makes perfect. แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับกลวิธี ของการ practice ด้วยว่าจะช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตรงจุดหรือไม่ และเนื่องจากโดยส่วนตัวของผู้เขียนเองนั้นมีความเชื่อว่าปัญหาในระดับภาษาเป็นปัญหาหลักของการที่ผู้เรียนขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และเนื่องจากเชื่อว่าการสอนอ่านผ่านการแปลเป็นทางออกอย่างหนึ่งของการช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาในระดับภาษาของตนและช่วยให้ผู้สอนได้รู้จุดที่ควรช่วยผู้เรียนแก้ไขได้อย่างชัดเจน จึงได้เขียนบทความเพื่อนำเสนอแนวคิดนี้ให้เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของผู้สอนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษที่อาจจะเคยมีปัญหาดังที่ผู้เขียนเคยประสบมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะมีผู้เห็นประโยชน์จากแนวคิดนี้บ้างตามสมควร

การแปล

ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์

การแปลเกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องของภาษาต้นฉบับ และภาษาที่รับถ่ายทอด อาจกล่าวได้ว่า การแปล คือ การถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีที่มีอยู่ในลายลักษณ์ และศิลาจารึกต่าง ๆ ของชนเผ่าหนึ่งหรือชาติหนึ่งไปสู่ชนอีกเผ่าหนึ่งหรืออีกชาติหนึ่งเพื่อสานความรู้จัก และการไปมาหาสู่ติดต่อกันในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมและสันติภาพที่มาจากความเข้าใจดีที่มีต่อกันและกัน การแปลที่จะให้ได้ธรรมและอรรถประโยชน์นั้นจึงมีศิลปะทางปัญญาที่องกวมขึ้นจากความรู้ และประสบการณ์ของปัจเจกชน ข้อนี้ต่างจากการแก้เครื่องจักรกลซึ่งมีสูตรจำเพาะว่าต้องแก้ที่ตรงไหนเครื่องจึงจะทำหน้าที่ได้ตามปรกติ กล่าวคือการแปลเป็นศิลปะของการสื่อความหมายที่อาศัยส่วนประกอบอันลึกซึ้ง และเป็นศิลปะของการจินตนาการซึ่งมิได้แก่ผู้เคยเรียนการแปลและผู้ด้อยโอกาสที่ฝึกฝนได้จากการเป็นหนอนหนังสือ การแปล การเป็นล่าม การถอดความหมายเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งเพื่อปิดช่องว่างที่เป็นหลุมพรางทั้งหลายให้เกิดความเข้าใจดีต่อกันและร่วมทุกข์สุขอยู่บนแผ่นดินเดียวกัน

ภาษามีลีลาของตนเอง ผู้ใดคุมภาษาได้ผู้นั้นมีความคิดอ่านและสภาพทางจิตดี ความเข้าใจผิดมักเนื่องมาจากความผิดพลาดของการสื่อสารของคำพูดเพราะคำพูดระบายความคิด เมื่อเป็นเช่นนั้นการแปล การเป็นล่ามจะมีความสำคัญยิ่งที่ต้องฝึกฝนหาความชำนาญอย่างถ่องแท้หรือ

ภาษาพูดไพเราะด้วยน้ำเสียงและการเปล่งเสียง การแปลก็มีลีลาเพื่อความเหมาะสมเช่นกัน ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความแตกฉานของภาษาต้นฉบับและภาษาที่รับถ่ายทอด นักพูดและนักแปลมักจะเคารพและมีความซื่อตรงต่อความหมายของถ้อยคำ คือจะไม่เห็นแก่ได้โดยบิดเบือนความหมาย บางทีผู้พูดพูดโดยนอบน้อมแต่ผู้แปลเติมการประจบในคำแปลด้วย เช่นนี้ถือว่าไม่ซื่อตรงต่อภาษาและวิชาชีพของตน นักเขียนชาวอังกฤษคนหนึ่งชื่อ Ezra Pound เขียนไว้ว่า “The sum of human wisdom is not contained in any one language, and no single language is capable of expressing all forms and degrees of human expression- สรรตถะแห่งความสุขของคนนั้นมีได้อยู่ในภาษาใดโดยเฉพาะ และไม่มีภาษาใดเพียงภาษาเดียวที่จะสามารถสื่อคำพูดของคนได้ครบถ้วนตามรูปแบบ (ลีลา) และความหนักเบาของคำพูด”

การแปลจึงมิใช่เพียงการรู้ภาษาต่างประเทศอย่างดีแต่ต้องแตกฉานในภาษาของตนเองประกอบด้วยเราอาจเสียเวลาที่จะไปเสาะหาพจนานุกรมฉบับมาตรฐาน ในเมื่อคนส่วนมากไม่มีมาตรฐานในการใช้ภาษา กล่าวคือยามนี้คำหนึ่งเป็นที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ในกาลข้างหน้าอาจจิตจางคลายความนิยมก็ได้ แม้แต่บทเพลงของกรมศิลปากรบางเพลงก็ตามเช่นที่เกี่ยวกับอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิในสมัย “เชื้อผู้นำ ชาติพันธุ์ภัย”

เป็นต้น ขึ้นต้นว่า “ยิ่งแลยิ่งสูง ดั่งจะจงให้เดิน ยิ่งพิศ ยิ่งเพลิน อนุสาวรีย์ไทย สร้างไว้เพื่อแสดงให้ได้แลเห็น ให้ได้แลเห็นแต่ไกล...” ถ้าแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นใดก็ตาม ก็อาจจะสื่อความหมายเท่าเทียมที่ รจนาในภาษาไทยไม่ได้ บางทีอาจจะไม่รู้ทันทีตามเนื้อร้อง ก็ได้ว่าเป็นใคร อะไร เมื่อใด ที่ไหน ทำไม และอย่างไร? คือ Who, What, When, Where, Why and How? ต่างจากหลายๆ เพลง ของคุณสุเทพ วงศ์กำแหง สวลี ผกาพันธุ์ รวงทอง ทองลั่นทม หรือ ล้วน ควันธรรมเมื่อ 40 ปีก่อน ถ้าเอามาแปลเป็นภาษาต่างประเทศก็จะ สะท้อนให้เห็นมโนภาพและวัฒนธรรมของไทยได้พอสมควร

มีกลอนภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้แปลถ่ายทอดเป็นภาษาไทยอย่างสมส่วนและหมดจดดังต่อไปนี้

But a mightier power and stronger
Man from his throne has hurled.
And the hand that rocks the cradle
Is the hand that rules the world.
ถึงชายได้กวัดแกว่งเพลงจากอาสน์
ซึ่งอำนาจกำแหงแรงยิ่งกว่า
อันมือไกวเปลไซร้แต่ไรมา
คือหัตถาครองพิภพจบสากล

Who ran to help me when I fell
And would some pretty story tell
Or kiss the place to make it well?
My mother.

Ann Taylor : “My Mother”

เมื่อลัมกลิ้งใครหนอวิ่งเข้ามาช่วย
แล้วปลอบด้วยนิทานกล่อมขวัญให้
และจูบที่เจ็บช้ำมัดปิดเป่าไป
ผู้นั้นไซร้ที่แท้แม่ฉันเอง

พระราชธรรมนิเทศ

Trans เป็นอุปสรรค - prefix - หมายถึงข้ามหรือ ผ่านไป บางคำก็มีความหมายตามนี้ เช่น Transfer - โยกย้าย, โอน Transfer paper - กระดาษรูปลอก Transform - เปลี่ยนลักษณะ, รูปร่าง, หน้าตา Transformer - หม้อแปลงไฟฟ้า Transfusion - การถ่ายเลือด Transaction - การทำธุรกิจร่วมกัน Transistor - ทรานซิสเตอร์ (ยังหาคำแปลไม่ได้) Transparent - โปร่งใส Transplant - ผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะในร่างกาย Transport - ขนส่ง Transcribe - ลอก คัด จด Transgress - ล่วงล้ำ ผ่าฝืน Transshipment - การถ่ายคน หรือสินค้าจากเรือลำหนึ่งไปสู่อีกลำหนึ่ง

to translate, translation - การแปลข้อความของภาษาหนึ่งให้เป็นที่เข้าใจกันในอีกภาษาหนึ่ง นักแปลด้วยการเขียนเรียกว่า translator ส่วนที่แปลคำจากนั้น เรียกว่า oral translator - นักแปลด้วยปากเปล่า หรือ interpreter - ล่าม เนื่องจากการแปลอาจให้ความหมายได้ไม่สมบูรณ์นักจึงมี commentary - การอธิบายเนื้อความ บางทีก็ว่า The meaning of, หรือ the interpretation of - การให้ความหมายของ

แม้ว่า Trans เป็น prefix แต่ก็มิได้เป็นกฎตายตัวเสมอไป เช่น Trans + late ก็มิได้หมายความว่าตามสองคำนั้นว่า ผ่านไปโดยช้า ๆ แต่ Translate มีความหมายว่า แปล ส่วน literal translation คือ การแปลคำต่อคำซึ่งมิได้ในบางกรณีที่ไม่ทำให้เสียความหมาย

โปรดดูตัวอย่างดังต่อไปนี้ :-

1) Chinese is a difficult language to translate into English. ภาษาจีนเป็นภาษายากที่จะแปลเป็นภาษาอังกฤษ

2) It is time you translate your beliefs into actions! ถึงเวลาแล้วที่คุณต้องแปรความเชื่อของคุณมาเป็นการกระทำ!

3) Please translate the medical diagnosis into terms I can understand.

โปรดอธิบาย (ผลของ) การวินิจฉัยโรคในถ้อยคำที่ผมนจะเข้าใจได้

4) Poetry is what gets lost in translation.

กวีนิพนธ์คือที่ต้องสูญ (อรรถรส) ไปเนื่องในการแปล

(คำกล่าวของ Robert Frost (1875-1963) กวีชาวอเมริกัน)

เพื่อจะได้ทราบถึงความหมายอันหลากหลายของคำในภาษาอังกฤษ จึงนำตัวอย่าง to translate และ translation จาก The Oxford English Dictionary ตีพิมพ์ครั้งที่สอง ค.ศ.1989 เล่มที่ 18 หน้า 409-411 มาอ้างต่อไปนี้ :-

1) To bear, convey, or remove from one person, place or condition to another; to transfer, transport; spec. to remove a bishop from one see to another, or a bishop's seat from one place to another, and, in Scotland, a minister from one pastoral charge to another; also, to remove a dead body or remains of a saint, or, by extension, a hero or a great man, from one place to another. ดังตัวอย่างของประโยค

a) Heat is translated among bodies in a certain manner, and electricity in another. (ข้อเขียน ค.ศ. 1794)

b) A discussion has been arisen on the question whether the Charterhouse School ought or ought not to be translated into the country (ข้อเขียน ค.ศ. 1865)

2) To carry or convey to heaven without death; also, in later use, said of the death of the righteous.

a) She was ninety years of age when the Lord translated her. (ค.ศ. 1848)

b) Here and here alone, the Hyperborean land is an Elysium to which mortals are translated without dying. (ค.ศ.1904)

3) To remove the seat of (a disease) from

one person, or part of the body, to another. (Now rare or obsolete - เดิวนั้นมีใช้กันน้อยแล้ว)

a) He could cure a carbuncle by making upon it the sign of a cross, and translate swellings from his pupil's arm to his own. (ค.ศ.1826)

4) To undergo translational motion.

a) One is therefore forced to conclude that these deep structures do indeed constitute the lower portions of the continental plates and that they have been translating coherently with the crust for hundreds or even thousand of million years. (ค.ศ.1979)

5) Figuratively to interpret, explain; to expound the significance of conduct, gestures etc.; also, to express (one thing) in terms of another.

a) Right Doctrine is an inexhaustible spring of strength if it be translated into deed. (ค.ศ.1892)

6) To change in form, appearance, or substance; to transmute; to transform, alter, spec. in industrial use: of a tailor, to renovate, turn, or cut down (a garment); of a cobbler, to make new boots from the remains of (old ones).

a) A place near Monmouth street, where 'they translate the old shoes into new ones.' (ค.ศ.1815)

7) To re-transmit (a telegraphic message) by means of an automatic repeater.

8) To transport with the strength of some feeling; to enrapture, entrance.

a) The elegant Apostle, which seemed to have a glimpse of Heaven...was translated out of himself to behold it.

9) To result in, to be converted into, to manifest itself as,

a) The price of raw coffee could gradually decline to about \$ 1 per lb. on the New York market, which would translate into a retail price somewhere in the \$ 2 range.

นอกจากนี้ พจนานุกรมเล่มนี้ยังให้ตัวอย่างของการใช้คำ translating, translation, translational, translative, translator ฯลฯ

ในภาษาไทย เป็นเรื่องยากพอสมควรที่เจ้าของภาษาโดยกำเนิดจะคุมภาษาไทยเองให้ชวนอ่าน น่าคล้อยตามด้วย ไม่ใช่แบบน้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง เพราะพูดได้ตามใจคือ ไทยแท้ ถ้าชาวต่างประเทศมาอ่านโคลงเช่นนี้

เจ้าย้ายักคิ้วให้	เรียมเหงา
ดูดยนายพรานเขา	ล่อเนื้อ
จะยิงก็ยิงเอา	อกพี่ ราแม่
เจ็บไปปานเจ้าเงื่อ	เงือดแล้วรอกอย

ก็จะเข้าใจยากสักหน่อย เพราะนี่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมของไทยแต่จำเนียรกาลแล้ว พูดถึงคำว่า **ยัก** ก็มีแยกแยะหลายคำ เช่น ยักคิ้ว - to raise the eyebrow, ยักท่า to play tricks, ยักไหล่ - to shrug the shoulders, ยักยอก - to embezzle, ยักย้าย - to shuffle, ปลายัก - to sting, ยักยืม - ลักยืม - a dimple, ไม่ยักมา - not even turn up. ยิ่ง “คอยัก ๆ สักแต่เป็นคน” เล่าจะแปลอย่างไร จึงจะเจาะเนื้อหาได้!

การแปลกาพย์ โคลง กลอนไทยเป็นภาษาอื่นนั้น ไม่ใช่่ง่ายนัก เพราะของเราชอบเล่นอักษรสัมผัสมาก เช่น

น้ำเคี้ยวยุ่งว่าเงี้ยว	ยุ่งตาม
ทรายเหลือบหางยุ่งาม	ว่าหญ้า
ตาทรายยั้งนิลวาม	พรายเพริศ
ลิ่งว่าหว่าห้วงหว่า	หว่าดินโดดตาม

นกน้อยนอนแนบน้า	ในนา
ตมเตอะติดเต็มตา	ตื่นเด่น
เมฆหมอกมืดมืดมา	มัวหมด
เร็วเร่งรีบร้อนเร่ง	เรียกร้องรักเร่ง

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมาประชาชนได้ตระหนักถึงความโดดเด่นของภาษาอังกฤษซึ่งมิได้เป็นภาษาทางราชการในประเทศอังกฤษเท่านั้น แต่ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อัฟริกาใต้ เกาะฟอล์คแลนด์ ฯลฯ ด้วย เป็นภาษาที่สองในพม่า บังกลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย* เนปาล ปากีสถาน* ตุรกี เดนมาร์ก สวีเดน นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ ทั้งหมดนี้พูดกันมากในประเทศอื่น ๆ ทั่วทวีปยุโรป, อัฟริกา, อเมริกาใต้ และภาคพื้นแปซิฟิก คำกล่าวที่ว่า “The sun never sets on the British Empire.” “ดวงตะวันไม่ตกบนราชอาณาจักรของอังกฤษ” นั้น แสดงว่า ภาษาอังกฤษได้เข้ามาแทนที่ภาษาพื้นเมืองที่เดิมชาตินั้น ๆ ใช้อยู่

ความโดดเด่นของประชาชนที่รู้ภาษาอังกฤษในวิชาแขนงต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์, การค้าระหว่างประเทศ, ข่าวสาร การพิมพ์ และการกระจายข่าวทางวิทยุ, โทรทัศน์ ฯลฯ ทำให้เป็นที่ยอมรับกันว่าภาษาอังกฤษได้เป็นภาษาที่สองของหลายชาติแล้ว ในการประชุมนานาชาติ

อินเดีย - India - มาจากคำ Indus - แม่น้ำสินธุ - ซินด์ คำว่า อินเดีย เริ่มแต่ศตวรรษที่ 16 เนื่องจากที่เรียกกันจนเคยชินโดยพวกสเปนหรือโปรตุเกสที่มาล่าเมืองขึ้นในสมัยนั้น แต่เมื่อรวมภาคอื่น ๆ เข้าด้วย จึงเรียกว่า อินเดีย โดยพวกเปอร์เซีย มาจากคำฮินดู กับ อิสถานะ เรียกชาวเมืองและภาษาว่า ฮินดูสถาน มีฮินดี เป็นภาษาพื้นเมือง ผสมด้วยภาษาอูรดู, เปอร์เซีย และภาษาต่างประเทศบางภาษา ในปากีสถานเรียกว่า ภาษาอูรดู โดยตัดคำฮินดูออกให้เหลือน้อยลง อูรดูเป็นภาษาที่พูดกันตามค่ายทหารในสมัยราชวงศ์โมกุล - Moghul แล้วต่อมาเป็นภาษาในราชสำนัก ปัจจุบันเป็นภาษาราชการของปากีสถาน

ปากีสถาน - Pakistan - แผ่นดินบริสุทธิ์ จากคำเปอร์เซีย ปาก - สะอาด, บริสุทธิ์ และสันสกฤต อิสถานะ - สถาน ไม่ใช่ **ภาคีสถาน**

ชาติ, การเจรจาความเมืองและกิจการทั้งหลายระหว่างประเทศ ผู้ใดแตกฉานและพูดภาษาอังกฤษได้ถนัดถนี่มีค่าคอมสละส่วยซาบซึ้ง ผู้นั้นเป็นต่อ ความแพร่หลายของภาษาอังกฤษทำให้หลายประเทศยอมรับว่าเป็นภาษาหลักสำหรับสอนนักเรียนเพิ่มจากภาษาพื้นเมือง

ถ้าเราไม่สามารถถ่ายทอดภาษาได้สอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะไม่สามารถสร้างความสำเร็จได้ ถ้าเราไม่เอาใจใส่ในการหาความเข้าใจในภาษาแม่และภาษาของต่างชาติ ก็อาจจะถึงคราวหนึ่งซึ่งไม่ต่างจากนกแก้วที่หัดพูดภาษาคนได้ไม่กี่คำ เพื่อให้ขบขันกันเท่านั้น เพราะฉะนั้นภาษาจึงเป็นจดหมายเหตุของประวัติศาสตร์และสถาปนิกของอารยธรรมมากพอ ๆ กับเป็นสาเหตุของการล้างผลาญ ทำลายกัน ถ้าเราใช้ภาษาในด้านลบหรือไม่มีการแปลสื่อสารกันเลย! ล่ามสิบสองภาษาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์จึงเป็นรัฐนโยบายที่ถูกต้อง

โดยทั่ว ๆ ไป การแปล หมายถึง การถอดความจากภาษาหนึ่งมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง, ไขความ, ทำให้เข้าใจความหมาย

- แปลเจตนา** - ทายความมุ่งหมาย
- แปลตามตัว** - ถอดความเรียงลำดับ
- แปลตามตัวอักษร** - แปลตามพยัญชนะ
- แปลตามอรรถ** - ถอดความโดยถือใจความเป็นสำคัญ
- แปลโทรเลข** - ถอดความในโทรเลขให้เป็นข้อความธรรมดา
- แปลร้อย** - แปลเอาความโดยยกศัพท์บาลีมาค้นไว้
- แปลรหัส** - ถอดข้อความในรหัสให้เป็นข้อความธรรมดา
- แปลและเรียบเรียง** - แปลแล้วจัดใหม่ให้สละสลวย (พจนานุกรมไทย รวบรวมโดยนายมานิต มานิตเจริญ ตีพิมพ์ครั้งที่ 5 ที่กรุงสยามการพิมพ์ พ.ศ.2519)

ไม่มีอะไรเป็นสูตรสำเร็จสำหรับวิชาการแปล นอกจากมีมานะอ่านหนังสือให้มากสังเกตให้ถ้วนถี่ถึงการสร้าง

ประโยคในภาษาอังกฤษ ศัพท์ที่ใช้ น้ำหนักแห่งถ้อยคำ และความสำเร็จในการสื่อความหมาย ซึ่งจำเป็นเช่นเดียวกันในการเขียนบทความหรือการสนทนาในภาษาไทย

ทุก ๆ ภาษามีกฎเกณฑ์ในการเรียงถ้อยคำเป็นประโยค เรียกว่าไวยากรณ์ - grammar ซึ่งในทวีปยุโรป, คาบสมุทรอิตาลี, แอฟริกาเหนือและชมพูทวีปเคร่งครัดในเรื่องนี้มาก แต่ในภาษาไทยเรา แม้จะมีไวยากรณ์ไทยเราก็มองไม่ค่อยสนใจศึกษาและเคร่งครัดเท่าใดนัก นอกจากในกฎหมายไทย เพราะฉะนั้น แทนที่เราจะเขียนหรืออ่านบทความไทยในประโยคที่กะทัดรัด กระฉับและคมคาย เรามักได้อ่านประโยคที่ยืดเยื้อและหลงหลักไวยากรณ์

ในภาษาอังกฤษและอีกหลาย ๆ ภาษาในทวีปยุโรป ในภาษาอารบิก ภาษาฮิบรู ฮินดี อินโดนีเซีย และภาษาอื่น ๆ ในอินเดีย, ปากีสถาน, บังกลาเทศและศรีลังกา ฯลฯ นิยมเติมแต่งประโยคทั้งการเขียนและการสนทนาเป็นกรรมวาจก - Passive voice ทั้งนี้เพื่อเรียกหรือเน้นความสนใจที่กรรมแล้วตามด้วยส่วนประกอบของการสร้างประโยคจนถึงประธานซึ่งอยู่ท้ายประโยคแทนที่ต้นประโยค ในภาษาอังกฤษเช่น He was kicked. He was punched. เราก็แปลตามต้นฉบับได้โดยไม่ขัดเขิน - “เขาถูกเตะ เขาถูกต่อย” เพราะเป็นประโยคสั้น ๆ ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยประสบการณ์ว่ามีความซ้ำซ้อนในภาษาเพียงใดที่จะแปลไม่ให้ “ตกรถตกเรือ” ได้! ซึ่งคำ “ตก” ในที่นี้ ภาษาอังกฤษว่า miss เป็นคำกริยา ถ้าเป็นคำนามแปลว่า “นางสาว” เช่น Miss Thailand - นางงามแห่งประเทศไทย (ที่ต้องเป็นโสດขณะอยู่ในตำแหน่ง) I missed the bus. - ฉันพลาด (ตก) รถโดยสาร I miss you desperately. - ฉันคิดถึงเธออย่างโหยหา

ในภาษาอังกฤษมี Tenses คือรูปกาลกริยาที่บอกถึงเวลาต่าง ๆ ของการกระทำเช่น present, past และ future รวมทั้ง continuous, perfect เป็นต้น ซึ่งเมื่อสร้างประโยคผิด tense ก็ผิดความหมายหรือการลำดับเหตุการณ์ได้ ในภาษาไทยเราไม่เคร่งครัดในการผูกประโยคที่ขึ้นต่อกาลกริยานัก

ในภาษาอังกฤษ คำกริยา คุณศัพท์หรือบุพบท เมื่อ

ผนวกคำอื่นก็แปลความหมายทันที เช่น by: pass by, stand by, put by. หรือ call: A man called, calling him names, call on, call at, call for, call upon, call up, call out, I received a call. และอื่น ๆ อีก ซึ่งศึกษาได้จากพจนานุกรมหรือหนังสือว่าด้วย idioms หรือ grammar of words, phrasal verbs หนังสือเหล่านี้ได้มีการตีพิมพ์แล้วมากพอสมควร ถ้านำเอาที่ได้เล่าเรียนมาเขียนและสนทนากันเนื่อง ๆ ก็จะทำให้เกิดความเคยชินจนนี่อย่างคนรู้ภาษาอังกฤษและสื่อความหมายในภาษาเช่นนั้นได้แม้จะไม่มีโอกาสได้ไปเล่าเรียนที่ประเทศอังกฤษก็ตาม

นักแปลภาษาใดก็ตามต้องรู้ เข้าใจและมีความรู้สึกหรือสัมผัสในภาษานั้น เช่นในภาษาอังกฤษว่า to think in English - คิดอย่าง (ความหมาย) ในภาษาอังกฤษ หรืออย่างที่คนอังกฤษพูดและเข้าใจว่ามีความหมายแตกต่างและลึกซึ้งกว่ากันเพียงใด ดังบางตัวอย่าง

The mother danced the child up and down.

- แม่ยกลูกชูขึ้น ๆ ลง ๆ

I'll edge that knife, it is blunt.

- ฉันจะลับมีดเล่มนั้น มันทื่อ

The mother hen had hatched six eggs.

- แม่ไก่ได้ฟักไข่แล้วหกฟอง

The boat is ready. Will you pull or shall I?

- เรือพร้อมแล้ว คุณจะพายหรือผม?

Money lenders stripped him bare of all his property.

- คนให้กู้เงินได้ปอกลอกเอาสมบัติของเขาไปจนเกลี้ยง

สำนวนหรือโวหารเช่นนี้ขึ้นต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ภาษาและวัฒนธรรมของชาติหนึ่งซึ่งมีภาพสะท้อนแตกต่างจากของชาติอื่น และทำให้มีการเปรียบเทียบต่างสำนวนกันก็ได้ เช่นสุภาษิตต่อไปนี้ :- Beauty is in the eye of the beholder. - ความงามอยู่ที่ตาของคนมอง

ของไทยเราว่า

เรียมพิศแต่บาทเท้า	ถึงผม
บ่ต่ำบ่สูงสม	แน่นน้อย
อ่อนแออ่อนเอวกลม	กำรอบ
ดิแต่เนมเล็กหน้อย	หนึ่งนั้นเสียโฉม

นั่งนอนนึกนึมน้อง	นางนวล
คิดครุ่นครุ่นครางครวญ	คร่ำไห้
จิตใจเจ็บจวบจวน	จักจอด
ปั้นป่วนปานปั้นป้าย	ปักเป้าปลิดปราด

Beauty is only a skin deep.

- ความงามมีเพียงแคผิวหนัง

A liar ought to have a good memory.

- คนโกหกควรต้องมีความจำดี

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks.

- ผู้ชายแก่ตามที่เขารู้ตัวและผู้หญิงแก่ตามที่สำแดง (คือตามที่ปรากฏให้เห็น)

ตัวอย่างข้างต้นนี้ไม่มีสูตรจำเพาะว่าจะต้องให้แปลอย่างไร นอกจากได้อ่านมากเห็นมากจึงจะตีความจนเข้าใจได้ เช่นในตัวอย่างของภาษาไทย ดูข้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ กล่าวคือ แม่มีนิสัยอย่างไรก็ถ่ายทอดอย่างนั้นแก่ลูกสาว "Penny wise and pound foolish. - เสียหน่อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย" หรือ "ถีลอดตาข้าง ห้างลอดตาเส้น" a pen-portrait, a pen-picture -

การเขียนบรรยายตามภาพ คือ การเขียนอย่างกับตาเห็น เหล่านี้เกิดจากขนบธรรมเนียม ภาษาที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานานเรียกว่า Adage - อะดิจ - ภาษิต จนกลายเป็นสุภาษิต - Proverb ซึ่งให้ความหมายว่า A pithy saying, especially one condensing the wisdom of experience; adage; saw; maxim. - คำกล่าวที่มีแก่นสาร โดยเฉพาะที่กลั่นกรองสติปัญญาจาก

ความชำนาญ, ภาษิต คำโบราณที่เป็นคำพังเพยและความจริงทั่ว ๆ ไป

ของไทยเราก็มีมากแต่จะเป็นสากลเช่น ในภาษาอังกฤษบ้างหรือไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการใฝ่รู้ เช่น เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียผ้าให้ใคร ปลิงเกาะเลือดก็ออก ลืมตัวเหมือนวัวลืมตีน เล็กพริกชี้หนู อยากเป็นหนี้ให้เป็นนายหน้า อยากเป็นข้า ให้เป็นนายประกัน เหล่านี้ได้มาจากความสนใจ ศึกษา หมั่นจำและเปรียบเทียบใช้เนื่อง ๆ

นอกจากการสร้างประโยคแล้ว ภาษาอังกฤษยังมีสุภาษิตซึ่งบางครั้งก็มีความหมายเป็นสากล บางครั้งก็มีความหมายเฉพาะถิ่นหรือภูมิภาค และบางครั้งก็พ้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ดูตัวอย่างดังนี้

1) Easy come, easy go; First come, first served.

- มาง่าย ไปง่าย (รักง่าย หน่ายเร็ว) มาก่อนได้ก่อน

2) When poverty comes in at door, love flies out of the window.

- เมื่อความจนเข้ามาที่ประตู ความรักก็บินออกทางหน้าต่าง

3) A hungry man is an angry man.

- คนหิวข้าวคือคนโมโห คือโมโหหิวจนตาลาย

4) A barking dog never bites.

- หมาเห่าเล่าอย่าหวัง จักขบใครนา

5) The quarrel of lovers is the renewal of love.

- การทะเลาะของคู่รักคือการสานรักกันใหม่ กล่าวคือ กลับมางอนง้อคืนดีกันใหม่ และมองข้ามเรื่องหยาบหยาบ เข้าทำนอง พ่อแฉ่ แม่เอน ไม่นานก็คืนดีกันรักกันมากกว่าเก่า

ลองดูคำว่า “เล่น” ในภาษาไทยบ้าง เล่นหูเล่นตา เล่นซ่อนหา เล่นไฟ เล่นกีฬา เล่นลิ้น พูดเล่น ๆ เล่นเรือ เล่นกล เล่นกับไฟ เล่นคำ เล่นขายของ เล่นงาน เล่นขู้ เล่นดลก เล่นตัว เล่นเบี้ย เล่นพวก เล่นพิเรน เล่นเพลงยาว เล่นหัว เล่นม้า เล่นเอาเถิดเจ้าล่อ ฯลฯ เหล่านี้ยากที่จะหาศัพท์อังกฤษมาเทียบได้

ในภาษาอังกฤษมีลักษณะพิเศษอยู่หลายประการ เช่นที่มีในภาษาอื่น ๆ และภาษาไทย แต่บางบทไม่มีคำในภาษาไทยเลยก็มี ซึ่งก็เป็นธรรมดา เช่น “a finishing school - a school where rich parents send their children (usually girls) to be ‘finished’ i.e. to acquire cultural tastes, social assurance, good manners, etc.”

- “โรงเรียนซึ่งผู้ปกครองที่ร่ำรวยส่งลูก ๆ ของตน (โดยปกติเป็นลูกผู้หญิง) ไปให้ได้รับการอบรม “เบ็ดเสร็จ” กล่าวคือ ให้มีรสนิยมทางวัฒนธรรม มีความมั่นใจในการสังคม มีมารยาทดี ฯลฯ ประเทศไทยก็มีบางโรงเรียนของแม่ชีฝรั่งดำเนินการอบรมปณิสัยและการศึกษาในทำนองนี้

ไม่มีสูตรที่แน่นอนว่า การแปลมีสมการที่จะ ช.ต.พ. กันได้เสมอไปอย่างไร ถ้าอยากจะทำหนังสือให้เข้าใจก็ต้องคร่ำหวอดจนแตกฉาน “Every book must be chewed to get out the juice. - หนังสือทุกเล่มต้องถูกเคี้ยวให้ได้น้ำคั้น” กล่าวคือ อ่านจนเข้าใจดีและย่อข้อความได้ ส่วนที่กล่าวว่า “The pen is mightier than the sword. - ปากกามีพลังมากกว่า (คม) ดาบ” นั้นก็เป็นอมตะวาจา ถ้าสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นทางการเขียนให้มหาชนคล้อยตามได้

“The art of translation lies less in knowing the other language than in knowing your own. A child, when it begins to speak, learns what it is that it knows.” (John Hall Wheelock - What is Poetry - 1963) - “ศิลปะของการแปลมีความจำเป็นที่ต้องรู้ภาษาอื่นน้อยกว่าการรู้ภาษาของตนเอง เมื่อเด็ก ๆ เริ่มจะพูด ก็เรียนแต่สิ่งที่ตนรู้”

ความสมหวังของการแปลนั้นคือการอ่านหนังสือดี ๆ โดยเฉพาะหนังสือที่เขียนด้วยผู้ที่ภูมิใจในภาษาแม่ของตน และไม่ตั้มยำภาษาด้วยการเขียนลวก ๆ เพื่อให้เต็มหน้าหรือเต็มบท อาหาร “fast-food” นั้นจะมีคุณค่าเพียงใดหรือไม่ก็ตาม ก็ต่างไปจากอาหารที่บรรพบุรุษและพ่อแม่

พี่น้องของเราได้ปรุงเลี้ยงปากเลี้ยงท้องมาชั่ววันดาปืออย่างแน่นอน มีสุภาษิตอินเดียว่า “Sip the milk and chew your food well. - จงจิบน้ำนมและเคี้ยวอาหารของตนให้ละเอียด” หมายถึงให้ดื่มช้า ๆ มิฉะนั้นจะสำลักได้ และเคี้ยวให้ละเอียดเพื่อช่วยในการย่อย ในทำนองเดียวกัน การเขียนการแปลหนังสือต้องมีความสุขุม ที่เรียกว่า คัมภีรภาพและประสบการณ์

หนังสือที่ดี ให้ความรู้และน่าอ่านเล่มหนึ่ง คือ “Glimpses of World History - ชำเลืองดูประวัติศาสตร์โลก” เขียนเป็นจดหมายโดยท่านยะวาฮิร ลาล เนฮรู (มาเขียนเพี้ยนเป็น Jawahar) จากที่คุมขังผู้ต้องโทษทางการเมืองในประเทศอินเดียถึงลูกสาว - อินทิดา ท่านเรียกลูกสาวของท่านเมื่อขึ้นต้นจดหมายว่า Priya Darshini - ปรียะ ทัศนี เมื่อ 26-10-1930 ถึงฉบับที่ 196 เมื่อ 09-08-1933 หนังสือนี้หนา 992 หน้า รวมทั้งดรรชนี มีผู้แปลเป็นภาษาไทยบ้าง แต่ได้หยุดกลางคัน อาจเป็นเพราะตลาดหนังสือของเรายังไม่เขยิบถึงอันดับนั้นก็ได้ เป็นหนังสือที่น่าอ่าน แฝงคติ, ปรัชญาและอุดมการณ์ของชีวิต ชลช. เข้าใจง่าย มีสวรรณกรรมภาษาอังกฤษ ดีพิมพ์ครั้งที่ 4 เมื่อ ค.ศ.1949

หนังสือต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการคุรุสภา ล้วนเสริมสร้างภาษาไทย หนังสืออ่านเพลิน อ่านเพื่อความรู้ของศรีบูรพา สด กุรมะโรหิต หลวงวิจิตรวาทการ พระราชนิพนธ์ ไกลบ้าน พระราชนิพนธ์แปล ดิโด และนายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ รวมเรื่องสั้น 50 ปีชาวศิลปากร “พรงนี้ก็สายเสียแล้ว” และอื่น ๆ อีกที่จะเสริม

สร้างสติปัญญา ความรอบรู้และอรรถรสของภาษาไทยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้แปล เพราะการแปลเป็นศิลป-ศาสตร์แขนงหนึ่งที่ไม่มียุทธสำเร็จรูป

ความสำคัญของภาษาอังกฤษคือการสร้างประโยคที่ต้องแม่นยำในการใช้ Tenses - กาลกิริยา มิฉะนั้นจะสับสนและทำให้เข้าใจผิดได้ง่าย หรือไม่เข้าใจเลย ควรมีหนังสือว่าด้วย Synonyms - คำพ้อง และ Antonyms - คำตรงกันข้าม เพื่อเสริมการรู้ความหมายโดยต้องแท้ และช่วยให้รู้จักการเลือกใช้ศัพท์ด้วย

สิ่งละอันพันละน้อยเหล่านี้ คือโรงเรียนของชีวิต รวบรวมที่ตนเองเคยเขียนและแปลไว้ให้ดี อีกสักห้าปีเอามาอ่านดูใหม่ จะพบความแตกต่างที่น่าระทึกว่า ตัวอักษรเหล่านั้นยังโลดเต้นชูธงให้เราตระหนักว่าพวกเขาเองที่ได้สนับสนุนให้สร้างเวทีชีวิตแห่งการเขียนและการแปลขึ้น ขอลงท้ายว่า

First sow, then mow. First deserve, then desire. Hurry makes bad curry. Know yourself, others will know you. Knowledge is a transcendental power. Remember the three Rs. - to read, to write and to research; these will enhance your potentiality. If you can't ride two horses at once, you shouldn't be in the circus. Similarly to be a bi-linguist, you should know how to ride a bi-cycle. You can't tell a book by its cover. Everyone should know at least one language other than his own.

ข้อคิดจากประสบการณ์การเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ

อัญชลี ชยานุวัชร

ภาษาอังกฤษคือยาขมหม้อใหญ่ของนักเรียนไทยจำนวนมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญนักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ตั้งใจเรียน และเมื่อเรียนไปแล้วก็ไม่ได้มีโอกาสนำไปใช้นอกห้องเรียน อีกทั้งมีกฎเกณฑ์มากมายที่ต้องท่องจำ ครูผู้สอนจำนวนมากไม่น้อยดุและเข้มงวดจนทำให้ผู้เรียนเกลียดกลัวภาษาอังกฤษไปเลย ที่เรียนได้เก่ง จะเก่งกฎต่าง ๆ สามารถจำได้แม่นยำ หากแต่เวลาพูดกลับพูดไม่ได้ดี เพราะไม่สามารถจะนำความรู้มากมายมหาศาลที่ตนมีมาใช้สื่อสารให้เกิดผลลงจะเหมือนผู้เขียนตอนอยู่ชั้นประถม สมัยนั้นต้องเรียนวิชาดนตรีเป็นวิชาบังคับ จำได้ว่ายังไม่รักกรักชอบเพลงอะไรก็ต้องเรียนดนตรี และไม่ได้เรียนร้องแบบคาราโอเกะที่สนุกสนานเหมือนในสมัยนี้ มีการเรียนเขียนตัวโน้ตดนตรี หัดขีดเส้นให้สวย เขียนหัวตัว โด เร ให้สวย เป็นต้น ถ้าเขียนตัวโน้ตไม่สวยก็ต้องเขียนแล้วเขียนเล่าจนกว่าจะเข้ามาตรฐาน แถมคุณครูยังสอน (แกมบังคับ) ให้ผู้เขียน ต้องบอกให้ได้ว่าเขียนอย่างไร คือสองช่วงจังหวะถ้าจะต้องออกเสียงอย่างนี้เขียนอย่างไร ทั้ง ๆ ที่ผู้เขียนยังไม่เข้าใจอะไรดี คงจะต้องเรียกว่าเป็นเด็กหัวขำทางด้านดนตรี จำได้ว่าคุณครูสอนทั้งชั้นไปพร้อม ๆ กัน บางคนหัวไวไปได้เลย แต่ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่คุณครูต้องเซ็นแล้วเซ็นอีก สุดแสนจะทน ในที่สุดก็ไม่รักดนตรีอีกต่อไป

ความรู้สึกนี้เทียบได้กับความรู้สึกของสุตา (นาม

สมมติ) ในกรณีศึกษาเกี่ยวกับผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษอ่อนของผู้เขียนในปีการศึกษา 2535 สุตาคงไม่เคยเข้าใจภาษาอังกฤษจริง ๆ รู้แต่ว่าคำตอบที่ถูกน่าจะเป็นอย่างนั้น หรือน่าจะเป็นอย่างนี้ ไม่เคยมีสักครั้งเลยที่ความเข้าใจจะแจ่มกระจ่าง ใช้การเดา ๆ ไปทุกครั้ง เมื่อผู้เขียนถูกเกณฑ์ไปเป็นกองเป่าหีบเพลงปากในการสวนสนามในงานกีฬาประจำปีผู้เขียนเป่าเพลงวันเผด็จศึกได้แต่ก็ไม่ดี ในใจมีความกังขาอยู่ตลอดเวลาว่าที่เราเป่าออกมาเป็นเพลงนี้ได้ คุณภาพของเสียงเพลงเป็นอย่างไร ความรู้ของเราถูกต้องแล้วหรือยัง คุณครูก็ไม่เคยเรียกเราไปสอนเดี่ยวสักที นักเรียนก็ไม่เคยถูกแบ่งกลุ่มให้ช่วยสอนซึ่งกันและกัน คาดว่าผู้เรียนภาษาอังกฤษคงจะประสบปัญหาแบบเดียวกัน ถึงได้มีนักเรียนจำนวนมากเป็นไม้เบื่อไม้เมากับภาษาอังกฤษ

จริง ๆ แล้วที่เรียน ๆ สอน ๆ กันมา ผู้เรียนจำได้บ้างไม่ได้บ้าง เพราะเราขาดการฝึกฝนอย่างจริงจัง พอออกมานอกห้องเรียนแล้ว สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเลยเรายังคงพูดภาษาไทยกันทั้งในและนอกห้องเรียนแทบจะตลอดเวลา

เมื่อผู้เรียนไปสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประเทศบรูไน มีโอกาสเปลี่ยนบรรยากาศ คือแทนที่จะใช้ภาษาไทยสอนภาษาอังกฤษ กลับต้องใช้ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนอดอึดใจอย่างมากในครั้งแรก เพราะต้องเตรียมตัวมาก แทบจะต้องเตรียม

บทพูดอย่างละเอียดสำหรับชั่วโมงสอนแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นคำศัพท์ใด ส่วนภาษาอังกฤษใด ๆ เราก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษอธิบายทั้งสั้นไม่สามารถหันกลับไปหาภาษาไทยได้คนที่บรูไนพูดเฉพาะภาษามาลายกับภาษาอังกฤษปีแรกหนักที่สุด ปีต่อ ๆ มาก็เริ่มชิน และในที่สุดผู้เขียนสามารถสอนหนังสือโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างสบาย สู้กับเพื่อนร่วมแผนกที่เป็นชาวอังกฤษ อินเดีย และฟิลิปปินส์ได้

ครั้งหนึ่ง เมื่อเดินผ่านห้องนักเรียนชั้นเล็กกว่า ได้ยินครูพินเมืองชาวบรูไนสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ภาษามาลายสอน ฟังดูแล้วรู้สึกแปลก ๆ ที่ว่าเขาสอนวิชาภาษาอังกฤษ แต่นักเรียนได้ยินแต่ภาษามาลายของครู จึงสรุปเอาเองว่า เราฟังเขาแล้วรู้สึกแปลก เพราะตัวเราออกมามองดูจุดนั้นจากภายนอก ทั้ง ๆ ที่ตอนที่สอนอยู่ที่จุฬาก่อนไปประเทศบรูไน ไม่เคยตระหนักในเรื่องนี้ไม่เคยเห็นตัวเองประหลาดที่ใช้ภาษาไทยสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่นั้นมาแม้จะกลับมาแล้วผู้เขียนจะพยายามไม่ใช้ภาษาไทยในการสอน

ที่คณะนิติศาสตร์เมื่อปี 2534 ผู้เขียนสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะของคณะ นิสิตในกลุ่มที่สอนเป็นนิสิตที่ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนกลุ่มอื่นได้ จึงจำใจต้องเข้าเรียนในกลุ่มที่ผู้เขียนสอนนิสิตส่วนใหญ่ของกลุ่มนี้เรียนอ่อนมาก ผู้เขียนได้ทำตามปณิธานที่ตั้งใจไว้ คือพูดภาษาอังกฤษในการสอนตลอดเวลาและพูดด้วยความเร็วปกติ คือ ไม่มีการพูดช้าลงอย่างตั้งใจ เพราะครั้งหนึ่งเคยได้ฟังฝรั่งพูดภาษาอังกฤษอย่างช้า ๆ หวังว่าจะทำให้ทุกคนเข้าใจ กลับกลายเป็นว่าฟังไม่รู้เรื่องเลย เพราะผิดธรรมชาติไปมากเหมือนเทพที่ยึดยานไปแล้ว นิสิตคณะนิติศาสตร์ทนเก็บความอึดอัดใจไว้เพียงสองสามชั่วโมง และแล้วก็มีตัวแทนที่เพื่อนส่งมาพบอาจารย์บอกว่า “อาจารย์ครับ อาจารย์พูดเร็วมาก พวกผมตามไม่ทัน” ผู้เขียนรู้ทันทีว่ามีปัญหาเสียแล้ว แต่ข่มใจบอกนิสิตว่า “ฟังครูไปก็แล้วกัน เดี่ยวก็รู้เรื่องเอง” สังเกตดูว่านิสิตไม่ค่อยจะพอใจนัก จนเกือบจะสิ้นเทอม จึงได้ถามนิสิตว่าตอนนี้เป็นอย่างไกันบ้าง รู้เรื่องดีหรือยัง

นิสิตทุกคนตอบว่า “ไม่มีปัญหาแล้ว” ทำให้ผู้เขียนรู้สึกปลื้มใจเป็นอันมาก

ก็ได้บอกให้นิสิตทบทวนผู้เขียนไปเพราะมีความเชื่อว่าผู้เรียนต้องปรับหูของตนให้ฟังภาษาอังกฤษให้ออก ผู้เขียนเองเมื่อไปอยู่ประเทศบรูไนใหม่ ๆ จำต้องดูหนังทีวีที่ไม่มีคำบรรยายภาษาไทย ต้องใช้ความพยายามทุกอย่างที่มีเพื่อฟังหนังทีวีที่ดูให้ออกจึงจะได้รสชาติแรก ๆ ฟังรู้เรื่องน้อยทั้ง ๆ ที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษเอง ในที่สุดความพยายามก็เป็นผล หลังจากฟังรู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง ระยะเวลาหนึ่ง เสียงภาษาอังกฤษกลับฟังชัดเจนทุกคำ แต่แล้วเมื่อกลับมาเมืองไทยอีกครั้ง สภาพแวดล้อมก็ทำให้หูช็อก เราเลือกที่จะดูหนังพากย์ไทยถึงแม้จะมีเสียงภาษาอังกฤษให้รับฟังได้เวลามีตัวภาษาไทยวิ่งอยู่บนจอก็ดูตัวหนังสือนั้น ๆ แทน ทำให้พลังการฟังลดลงไปกว่าครึ่ง โชคดีตรงที่ว่าเมื่อปรับหูไปรับฟังภาษาอังกฤษได้ชัดเจนขนาดนั้นแล้ว เรียกว่าผ่านจุดปรับไปได้อย่างถาวร เพราะฉะนั้นผู้เรียนทุกคนน่าจะได้รับการพัฒนาไปจนถึงจุดปรับถาวรนี้

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการที่ครูแปลข้อความที่อ่านเป็นภาษาไทยอีกครั้งหลังจากที่อธิบายเป็นภาษาอังกฤษแล้ว โดยหวังว่าผู้เรียนจะได้เข้าใจเรื่องได้สมบูรณ์ที่สุดนั้น Elaine Wylie จาก Griffith University, Australia ได้กล่าวว่าจากประสบการณ์ของตน ผู้เรียนจะไม่ฟังคำอธิบาย ภาษาที่ใช้สอน แต่จะรอฟังเมื่อครูแปลเป็นภาษาแม่ และสิ่งนี้จะกลายมาเป็นนิสัย เพราะผู้เรียนจะไม่พยายามฟังอีกต่อไปเนื่องจากครูผู้สอนได้แสดงให้เห็นเป็นนัยสำคัญว่าเมื่อไหร่ถึงตอนสำคัญจะแปลให้ฟัง

คนไทยส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อหน้าคนไทยด้วยกัน เพราะเราเน้นเรื่องการออกเสียงและความถูกต้องมากเกินไป ครูผู้สอนไม่มั่นใจว่าตนจะเป็นต้นแบบที่ดี จึงไม่พยายามใช้ภาษาอังกฤษ ส่วนผู้เรียนกลัวจะพูดผิดต่อหน้าเพื่อน ๆ เกรงจะขายหน้า จึงไม่พยายามใช้ภาษาอังกฤษ สุดา (ในกรณีศึกษาที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น) กล่าวว่า “รู้สึกอิจฉาชาวฟิลิปปินส์” สุดาปรารถนาเพียงพูดได้เช่นนั้น

เพราะใช้สื่อสารได้อย่างดีแล้ว สิ่งที่สุดตาพูดถึงคือความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นนักกีฬาเดกวนโดทีมชาติไทยไปเข้าแข่งขันกีฬาสีเกมส์ครั้งที่แล้วที่ฟิลิปปินส์ ความคิดของสุดาตรงกับที่ โสภณ องค์กรการ ผู้ช่วยผู้จัดการหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นกล่าวไว้ในการสัมมนาระดับชาติประจำปี 2537 เรื่องการใช้สื่อต่าง ๆ ในการสอนภาษาอังกฤษ ที่จัดโดยสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โสภณยกเรื่องพอสอนลูกไว้ว่า “ลูกเอ๋ย ถ้าได้ยินใครพูดภาษาต่างประเทศที่มีสำเนียง จงระลึกไว้เสมอว่าเขาผู้นั้นพูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา”

ดังนั้นครูสอนภาษาอังกฤษควรคิดว่าภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาของเจ้าของภาษาเท่านั้น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของคนทั้งโลกไปแล้ว โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ จุดประสงค์หลักของการเรียนภาษาอังกฤษคือการนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา จึงควรมีความสำคัญมากกว่าความถูกต้องแบบหลักไวยากรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์เพียงอย่างเดียว ถ้าครูเน้นเรื่องความถูกต้องเพียงอย่างเดียวผู้เรียนจะไม่กล้าแสดงออกเพราะกลัวผิด ผู้เขียนเคยเจอคนไทยหลายคนสมัยที่อยู่บูรูไน แต่ไม่เคยมีใครสักคนเดียวที่ยอมพูดภาษาอังกฤษกับคนต่างชาติต่อหน้าผู้เขียน เคยถามเขาว่า “ไม่พูดภาษาอังกฤษอย่างนี้มาอยู่บูรูไนไม่ลำบากหรือ” คนเหล่านั้นตอบว่า “พูดพอได้ครับพี่ แต่ผมไม่

กล้าพูดต่อหน้าคนไทยด้วยกัน อาย กลัวพูดผิด” สรุปว่า คนไทยเหล่านั้นสามารถสื่อสารได้และสามารถเอาตัวรอดได้ในต่างประเทศทั้ง ๆ ที่พูดภาษาอังกฤษได้ไม่สมบูรณ์แบบ

ที่กล่าวมานี้ไม่ได้หมายความว่าให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเลิกสนใจความแม่นยำ หากแต่จะอย่างไรให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีความกล้าใช้ภาษาอังกฤษในความรู้เท่าที่ตนมี ให้ความสำคัญการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษเท่า ๆ กับกฎเกณฑ์ของภาษาอังกฤษ สำหรับครูที่คิดว่าตนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียวนั้น คงจะทราบว่ามีผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี ๆ มีจำนวนไม่มากที่เคยเป็นนักกีฬาชั้นแนวหน้ามาก่อน ครูสอนภาษาอังกฤษก็เช่นกัน ไม่จำเป็นต้องมีระดับความเก่งทางด้านภาษาเป็นเลิศ หากแต่จะต้องรู้เทคนิคและกลยุทธ์ในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเป็นอย่างดี สุดา (ในกรณีศึกษาที่ได้กล่าวถึงในตอนต้น) กล่าวว่า อยากให้ครูสอนภาษาอังกฤษบอกกลยุทธ์ในการเรียน และให้ชี้จุดอ่อนจุดแข็งของตน จะได้ปรับปรุงจุดอ่อนให้ดีขึ้น สุดาเห็นว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างอาจารย์ชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงน่าจะสรุปได้ว่าเราควรจะพอใจที่ได้เป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียน เพราะเรารู้มากกว่าผู้เรียน แทนที่จะคิดว่าเราจะต้องเป็นให้ได้อย่างเจ้าของภาษาเสียก่อนจึงจะสอนผู้เรียนได้โดยไม่อายใคร

Golden Jubilee or 50th Anniversary

กามนี ขจรบุญ

เนื่องจากมีงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการนี้มีคำศัพท์ในภาษาอังกฤษหลายคำที่นำมาใช้อย่างสับสน อย่างไรก็ตาม นี่เป็นโอกาสอันดีที่จะทำให้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง และวิธีการใช้คำศัพท์เหล่านี้

งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี จะใช้ His Majesty the King's Golden Jubilee Year และ 50th Anniversary of His Majesty's Ascension to the Throne.

“Jubilee” แปลว่า การฉลองครบรอบ, 25 ปี = silver jubilee, 50 ปี = golden jubilee

บางครั้งคนจะสับสนเกี่ยวกับการใช้ศัพท์

Anniversary Gifts

1st paper (กระดาษ)

2nd cotton (ผ้าฝ้าย)

calico (ผ้าฝ้ายขาว)

straw (ฟาง, กองฟาง)

3rd leather (เครื่องหนัง)

4th flowers (ดอกไม้)

fruit (ผลไม้)

5th wood (ไม้)

6th sweets (ขนมหวาน)

iron (เหล็ก)

7th wool (ใย ขนสัตว์)

copper (ทองแดง)

brass (ทองเหลือง)

bronze (ทองแดง + ดีบุก)

8th bronze (ทองแดง + ดีบุก)

pottery (เครื่องปั้นดินเผา, เครื่องเคลือบ)

rubber (ยาง)

9th pottery, willow (ต้นหลิว)

china (ชุดจานชาม)

glass (กระจก, crystal)

10th tin (ดีบุก) aluminum

11th steel (เหล็กกล้า)

12th silk (ไหม)

nylon (ใยสังเคราะห์)

13th lace (ลูกไม้)

14th agate (หินโมรา)

ivory (งาช้าง)

15th glass (กระจก)

crystal (แก้วเจียรไน)

20th china (ชุดจานชาม)

25th silver (เงิน)

30th pearl (ไข่มุก)

personal items (ของใช้ส่วนตัว)

Anniversary Gifts

- 35th coral (หินปะการัง)
 jade (หยก)
 40th ruby (ทับทิม)
 garnet (โกเมน)
 45th sapphire (นิลสีน้ำเงินเข้ม)
 50th gold (ทอง)
 55th turquoise (แร่สีน้ำเงินอมเขียว)
 emerald (มรกต)
 60th diamond (เพชร)
 gold (ทอง)
 75th diamond, gold

เนื่องในการครบรอบ 25, 50, 60, และ 70 ปี นิยมใช้คำ “jubilee” แทน “anniversary” อีกคำที่นำรู้ความหมายคือ “commemorate” (v.)- เป็นที่ระลึก, ฉลอง, เป็นอนุสรณ์, กล่าวระลึกถึง เช่น

The names of many roads commemorate famous people, such as Henri Dunant Road.

The Lincoln Memorial Monument was built to commemorate President Abraham Lincoln.

อีกสองคำที่อยู่ในตระกูลเดียวกับ “commemorate” คือ “commemoration” (n.) และ “commemorative” (adj.)

“commemoration” (n) การระลึก, การฉลอง, พิธีฉลอง ที่ระลึกสิ่งที่เป็นอนุสรณ์ เช่น

Next year is the commemoration of the 220th anniversary of the American Revolution.

The wreath laying ceremony is in commemoration of the dead soldiers.

“commemorative” (adj.) ซึ่งเป็นการฉลองหรือระลึกถึง, ซึ่งเป็นอนุสรณ์ เช่น

Early this year the U.S Postal Service issued Elvis Presley commemorative stamps.

Commemorative coins are minted for special occasions.

ยังมีคำศัพท์อีกหลายคำซึ่งควรทำความเข้าใจความหมาย เช่น คำว่า “birth” และ “birthday” ซึ่งมักจะใช้สับสนกับคำว่า “anniversary”(การครบรอบ)

“birth” แปลว่า การเกิด การคลอดหรือการคลอดบุตร เช่น

She gave birth to a baby boy.

Pop came back to the land of her birth.

“birthday” แปลว่า วันครบรอบวันเกิด, วันเกิด, ถ้าเป็นราชาศัพท์ คือ วันเฉลิมพระชนมพรรษา, วันพระราชสมภพ, วันประสูติ

He will be 30 years old on his birthday.

The birthday is on June 27.

เนื่อง คำที่เกี่ยวข้องที่มีรากศัพท์มาจาก birth ที่ควรรู้จักยังมีคำต่อไปนี้

“birthday suit”, “birthmark”, “birthright”

“birthday suit” แปลว่า ความเปลือยเปลือย, ชุดวันเกิด เช่น

Some foreigners sunbathe in their birthday suit at Samui Island.

In Japan people wear their birthday suit to bathe in mineral water.

“Birthright” แปลว่า สิทธิที่มีมาแต่กำเนิด เช่น

He believes that a good education is his birthright.

Freedom is a birthright of most people.

“Birthmark” แปลว่า ตำนับบนผิวหนังแต่กำเนิด, ฝ้า, ปาน เช่น

His birthmark is on his left hip.

Gorbachev has a birthmark on his forehead.

คนส่วนมากอยากรู้เกี่ยวกับพลอยประจำราศี (birthstone) ของตนเอง ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ประจำราศีนั้น ต่อไปนี้จะเป็นรายการชนิดและความหมายของพลอยประจำราศีต่าง ๆ

Birth stones & What they signify

Month (เดือน)	Significance (สัญลักษณ์)	Stone (หิน)
January (มกราคม)	constancy (ความมั่นคง)	garnet (โกเมน)
February (กุมภาพันธ์)	sincerity (ความจริงใจ)	amethyst (แร่ย้อมสีม่วง) bloodstone (พลอยมีจุด)
March (มีนาคม)	wisdom (ความฉลาด)	aquamarine (พลอยสีเขี้ยวส่อง)
April (เมษายน)	innocence (ความบริสุทธิ์)	diamond (เพชร)
May (พฤษภาคม)	love (ความรัก)	emerald (มรกต) moonstone (พลอยสีขาว)
June (มิถุนายน)	wealth (ความมั่งคั่ง)	alexandrite (พลอยเปลี่ยนสี) pearl (ไข่มุก)
July (กรกฎาคม)	freedom (อิสรภาพ)	ruby (ทับทิม)
August (สิงหาคม)	friendship (มิตรภาพ)	sardonyx (หินโมราสีขาว) peridot (พลอยใสสีเขียว)
September (กันยายน)	truth (ความจริง)	sapphire (นิลสีน้ำเงินเข้ม)
October (ตุลาคม)	hope (ความหวัง)	tourmaline (แร่ซิลเกตที่มีสีดำ พลอยสีเหลือง) opal (มุกดา, หินไขขาว)
November (พฤศจิกายน)	loyalty (ความซื่อสัตย์)	topaz บุษราคัม zircon (เพชรปลอม) lapis, Lazali (ไพฑูรย์)
December (ธันวาคม)	success (ความสำเร็จ)	turquoise (แร่สีน้ำเงินอมเขียว)

ศัพท์อีกจำนวนหนึ่งที่จะเป็นสาเหตุของความสับสน คือ “ascend”, “ascension”, “coronation”, “succeed” และ “succession”.

“ascend” (v.) ascend the throne แปลว่า การขึ้นครองราชสมบัติ เช่น

Queen Victoria ascended the throne in 1837.

His Majesty the King has ascended the throne for 50 years.

“ascension” (n.) ขึ้นสู่ที่สูง, ลอยขึ้น เช่น His

Majesty the King 50th anniversary ascension to the throne is in May.

“coronation” (n.) แปลว่า พิธีราชาภิเษก และ Coronation Day วันฉัตรมงคล เช่น The coronation of Queen Elizabeth was about 40 years ago.

In Thailand Coronation Day is on May 5.

“succeed” (v.) ไม่ได้หมายความว่าประสบความสำเร็จ แต่ยังมีความหมายว่ารับช่วงก็ได้ “succeed after” หรือ

“succeed to” แปลว่า รับช่วง, สืบต่อ, รับมรดก เช่น

Queen Elizabeth succeeded to the throne in 1952.

His Majesty the King of Thailand succeeded the throne in 1944.

“succession” (n.) แปลว่า การต่อเนื่อง, สืบต่อมรดก, การรับช่วง, ทายาท เช่น

The succession of Queen Elizabeth was in 1952.

In the event of the heir's death the succession passes to his son.

คำหลายคำในภาษาอังกฤษมีความหมายหลากหลายและคล้ายคลึงกัน เช่นคำว่า Jubilee และ anniversary, birthday และ commemorate, ascend, coronation, succeed และ succession ทำให้ผู้ใช้ภาษาอังกฤษเกิดความสับสน เพราะฉะนั้นผู้ใช้ภาษาอังกฤษจึงควรได้เรียนรู้คำจำกัดความของศัพท์เหล่านี้อย่างลึกซึ้งเพื่อที่จะสามารถใช้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน และเหมาะสมในโอกาสต่อไป

การพัฒนาแบบทดสอบภาษาอังกฤษ อิงวัดอุปประสงค์แบบอุดม สำหรับการศึกษา 3 ระดับ

อจธรา วงศ์โสธร

1. ความสำคัญของปัญหาและวัดอุปประสงค์ ของการวิจัย

การวัดผลการเรียนรู้ภาษาซึ่งเป็นทั้งทักษะความรู้ และมีจิตวิสัยประกอบอยู่ด้วยไม่สามารถใช้วัดอุปประสงค์ แบบพฤติกรรม และการทดสอบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ เท่านั้น อีกทั้งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การใช้ภาษา เกิดขึ้นในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมมีตัวแปรซึ่งเกิด จากผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และสภาพแวดล้อมของการสื่อสาร มากมาย จึงควรที่จะใช้วิธีการทดสอบอิงวัดอุปประสงค์ แบบอุดมที่ใช้ในการทดสอบแบบอิงปริเจตซึ่งรวมเอามิติ ดังกล่าวเข้าไว้

การพัฒนาข้อทดสอบอิงวัดอุปประสงค์แบบอุดม โดยใช้ตารางกำหนดลักษณะข้อสอบตามแนวการ สื่อสารทางภาษาสามารถใช้เป็นกรอบอ้างอิงเดียวกันหรือ ตารางเดียวกันในการพัฒนาข้อสอบภาษาได้เป็นจำนวนมากโดยไม่จำกัดจำนวน ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของภาษา มีการสร้างตัวเองโดยสามารถเพิ่มคำศัพท์ได้เรื่อย ๆ และถึงแม้ว่าภาษาจะมีโครงสร้างตายตัว ก็สามารถผูก ข้อความที่มีความหมายต่าง ๆ กันได้อย่างไม่จำกัดจำนวน (Chomsky, 1971: 13) ดังนั้น ข้อทดสอบภาษาที่ สร้างขึ้นสามารถนำมาบรรจุเข้าธนาคารข้อสอบไว้ เพื่อ การนำมาใช้ต่อ ๆ ไป ธนาคารข้อสอบมีประโยชน์อย่าง มากในกระบวนการประเมินทักษะและความรู้ภาษาของ ผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน ใช้ผลมาปรับปรุงคุณภาพการ

เรียนการสอน และช่วยแบ่งเบาภาระในการออกข้อสอบ ซึ่งเป็นกิจวัตรประจำภาคลงไปได้มาก

การวิจัยเรื่อง“การพัฒนาแบบทดสอบภาษาอังกฤษ อิงวัดอุปประสงค์แบบอุดมสำหรับการศึกษา 3 ระดับ” มี วัดอุปประสงค์เพื่อพัฒนาข้อทดสอบอิงวัดอุปประสงค์แบบ อุดมให้เป็นมาตรฐาน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ โดยกำหนด ปริเณของการใช้ภาษาในทักษะมาลาทางเสียง ได้แก่ การฟัง การพูด และในทักษะมาลาทางตัวอักษรได้แก่ การอ่าน การเขียน ทั้งที่เป็นทักษะเดี่ยว และทักษะสัมพันธ์ ตามหลักสูตรของแต่ละระดับ สำหรับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีที่ 6 และอุดมศึกษา ระดับละ 3 ฉบับจากวัดอุปประสงค์ แบบอุดมและตารางกำหนดลักษณะข้อสอบเดียวกัน

2. วิธีการวิจัย

การวิจัยมี 2 ระยะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การวิจัยระยะที่หนึ่ง (ปีการศึกษา 2529)

1. พัฒนาแบบทดสอบอิงวัดอุปประสงค์แบบอุดม

การพัฒนาข้อทดสอบอิงวัดอุปประสงค์แบบอุดมมี ขั้นตอนดังนี้:

(1) กำหนดปริเณ

ในการกำหนดปริเณของแบบทดสอบระดับมัธยม ดันและมัธยมปลายนั้นผู้วิจัยใช้เอกสารดังต่อไปนี้:

- หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524 ของกระทรวงศึกษาธิการ

- จุดประสงค์ปลายทางการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและจุดประสงค์ปลายทาง
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สร้างขึ้นโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

- ผลการวิจัยของรายงานการวิจัยในระดับบัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เรื่อง “การสำรวจ
ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน
ผู้ปกครอง และครู ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ของสุนันทา
พากเพียร และเรื่อง “การสำรวจความต้องการในการ
เรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย” ของ วิริยา สิทธิสาร

- บทเรียนภาษาอังกฤษชุด “The Learning Kit”
สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

- บทเรียนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
และตอนปลายของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณา
โดยคณะกรรมการพิจารณาบทเรียนของกระทรวงศึกษา-
ธิการอนุญาตให้นำมาใช้กับนักเรียนมัธยมฯ ได้ ประกอบ
ด้วย

New Horizons in English

Odessey

Active Context English

Lado English Series

In Touch

Practical English

Tempo

ในการกำหนดปริเฉทสำหรับแบบทดสอบอิงวัตถุ-
ประสงค์แบบอุดมในระดับอุดมศึกษานั้นผู้วิจัยได้ใช้หลัก
สูตรและบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษของสถาบันภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษ
พื้นฐาน I และ II (รหัส 092-115 และ 092-116)
รายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา I สำหรับคณะ
นิเทศศาสตร์ และสำหรับคณะรัฐศาสตร์ (092-223)

สำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (092-213)
รายวิชาภาษาอังกฤษระดับสูงอังกฤษสังคม (092-311)
อังกฤษธุรกิจ (092-312) ภาษาอังกฤษสื่อสาร (092-
341) และรายวิชาภาษาอังกฤษวิชาเลือก การพูดภาษา
อังกฤษ (092-192)

2. สร้างวัตถุประสงค์แบบอุดมจากหลักสูตรและ
บทเรียนของการศึกษาสามระดับที่กล่าวถึงใน ข้อ 1

3. สร้างตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบจาก
วัตถุประสงค์แบบอุดมในข้อ 2 สำหรับเป็นกรอบของ
การพัฒนาข้อทดสอบอิงวัตถุประสงค์แบบอุดม มีพารามิเตอร์ของหน้าที่ของเนื้อความ (function) สถานการณ์ (situation/setting) ทักษะมาลา (modality) ประเภทของเนื้อความ (genre) ช่องทางของการใช้ภาษา (channel) บทบาทของผู้สื่อสาร (role) สถานภาพของผู้สื่อสาร (status) และหัวข้อของเนื้อความ (topic)

4. ทดลองแบบทดสอบที่สร้างขึ้น 2 ครั้งดังนี้:

ครั้งที่ 1 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่ม
ที่ 1 และนำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย
และค่าอำนาจจำแนก ตามวิธีการวิเคราะห์แบบประเพณี
นิยม เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของข้อสอบ การพิจารณา
คุณภาพของข้อสอบได้ใช้เกณฑ์ดังนี้:

ค่าความยากง่าย	คุณภาพ
.40-.60	ดีมาก
.31-.39, .61-.69	ดี
.20-.30, .70-.80	พอใช้ได้
.81 ขึ้นไป	ง่ายไป
ต่ำกว่า .20	ยากไป

ค่าอำนาจจำแนก

ค่าอำนาจจำแนกที่ใช้คือค่า r_{ph} เพราะไม่ได้ยึดการ
กระจายคะแนนแบบปกติ (normal distribution) การ
พิจารณาปรับปรุงข้อสอบใช้เกณฑ์ดังนี้:

ค่าอำนาจจำแนก	คุณภาพ
.60>	ดีมาก
.35-.59	ดี
.20-.34	พอใช้ได้
ต่ำกว่า .20	ต่ำ
ติดลบ	ต้องตัดทิ้งหรือเปลี่ยนแปลง

แบบทดสอบอิงวัตถุประสงค์แบบอุดมไม่ได้มุ่งที่จะจำแนกผู้เข้าสอบออกเป็นกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนเหมือนกับแบบทดสอบอิงกลุ่มในการปรับปรุงจึงให้ความสำคัญแก่ค่าความยากง่ายมากกว่าค่าอำนาจจำแนก และปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกติดลบ โดยดูค่าเฉลี่ยความยากง่ายของทั้งฉบับประกอบคุณภาพรายข้อพิจารณาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก แบ่งเป็น

(1) ข้อที่ใช้ได้คือข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก

(2) ข้อที่ต้องปรับปรุงคือข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนกติดลบ และข้อที่มีค่าความยากง่ายต่ำกว่า .20 หรือ สูงกว่า .80 และมีค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก

(3) ข้อที่ต้องตัดทิ้งหรือเปลี่ยนแปลงคือข้อที่มีค่าความยากง่ายต่ำกว่า .20 หรือ สูงกว่า .80 และมีค่าอำนาจจำแนกติดลบ

สำหรับคุณภาพของตัวลวง (distractor) ต้องปรับปรุงตัวเลือกที่เป็นตัวลวงเมื่อตัวเลือกนั้นมีผู้เลือกตอบไม่ถึงร้อยละ 5 ($p < .05$) และตัวเลือกนั้นมีผู้ตอบในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงเลือกตอบมากกว่ากลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ ($N_H > N_L$)

ครั้งที่ 2 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรชุดเดิม ห่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 เป็นเวลา 1 เดือนแล้วหาคุณภาพของข้อสอบโดยการหาค่าดัชนี ความง่าย และดัชนีความไว ใช้เกณฑ์การยอมรับข้อทดสอบที่มีดัชนีความง่ายระหว่าง .20 ขึ้นไป เชื่อถือได้ (reliability) แบบ Cronbach Alpha แบบ inter-rater และหาค่าความเที่ยงตรง (validity) โดยวิธีการของ Swaminathan, Hambleton & Algina (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2529)

5. นำแบบทดสอบที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ 2 ครั้งไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัย

6. วิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้วิธี Rasch Model ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้: (1) ดูค่า

ความยากง่าย (B) ว่าอยู่ในพิสัยของการยอมรับได้ คือ ± 3.00 หรือไม่

(2) ดูค่าความสอดคล้องของโค้งคุณลักษณะข้อสอบ/ ICC (item characteristic curve) ว่าเป็นไปตามความคาดหวังหรือว่าสอดคล้องมากน้อยเพียงใด โดยดูจากค่า weighted mean square (weighted MNSQ) ว่ามีค่าใกล้เคียงกับ 1.00 หรือไม่ และนำค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (Se_m) มาบวกและลบในการพิจารณาความสอดคล้องด้วย

7. หาคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยวิธีการดังนี้:

ค่าความเชื่อถือได้ สำหรับแบบทดสอบปรนัย ใช้วิธี Cronbach Alpha

แบบทดสอบอัตนัยด้านการเขียน การฟัง-เขียน การอ่าน-เขียน และการฟัง-อ่าน-เขียน ใช้วิธีที่ให้ผู้ตรวจ 2 คน และหาค่าสหสัมพันธ์ในการหาค่าความเชื่อถือได้แบบ inter-rater

แบบทดสอบอัตนัยด้านการพูดที่ให้ผู้เรียนประเมินความสามารถของตนเองในการพูดตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ใช้วิธีหาค่าความคงที่ของการประเมินความสามารถของตนเองโดยให้ผู้เรียนประเมิน 2 ครั้ง ในระยะเวลาห่างกัน ประมาณ 4 สัปดาห์

ค่าความเที่ยงตรง ใช้วิธีวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แบบความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบกับวัตถุประสงค์ (test-item objective congruence) โดยให้ครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการทดสอบ จำนวน 10 คนประเมิน สำหรับระดับมัธยมศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษาให้ผู้สอนรายวิชาที่เป็นกรอบอ้างอิงของการพัฒนาแบบทดสอบ จำนวน 10 คนเป็นผู้ประเมิน

8. สร้างแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบชุดแรก จำนวน 2 ฉบับ ต่อดัชนีการศึกษาระดับรวมเป็นแบบทดสอบอิงวัตถุประสงค์แบบอุดม 3 ฉบับต่อดัชนีคือ Form A Form B และ Form C รวมทั้ง 3 ระดับเป็น 9 ฉบับ โดยแต่ละชุดสร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์แบบอุดม

และตารางกำหนดลักษณะ ข้อสอบของฉบับแรก (Form A)

9. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ ทั้ง 3 ฉบับโดยให้ครูผู้สอนในแต่ละระดับการศึกษาจำนวน 10 คน เป็นผู้ประเมินค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับ วัตถุประสงค์แบบอุดมของระดับการศึกษาเป็นรายข้อ

การวิจัยระยะที่สอง (ปีการศึกษา 2530)

การดำเนินงานมีขั้นตอนดังนี้:

1. นำแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับที่สร้างจากวัตถุประสงค์แบบอุดมและตารางกำหนดลักษณะข้อสอบเดียวกันไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในภาคต่าง ๆ โดยความอนุเคราะห์ของสำนักงานทดสอบ กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนแบบทดสอบระดับอุดมศึกษาทั้ง 3 ฉบับได้ให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในชั้นปีที่ 1 2 และ 3 ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรของสถาบันภาษาทำ

2. นำผลการสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของข้อสอบแต่ละข้อในแต่ละฟอร์มโดยวิธี Rasch Model และหาค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับโครงสร้างคุณลักษณะข้อสอบ

3. หาค่าความคงที่ของการให้คะแนนเพื่อเป็นการยืนยันว่าแบบทดสอบฟอร์ม A B และ C ของแต่ละระดับอยู่ในโครงสร้างคุณลักษณะข้อสอบมีคุณสมบัติคู่ขนานกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยความยากง่าย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยการวิเคราะห์ที่ใช้ F-test

4. หาค่าความเชื่อถือได้แบบ Cronbach Alpha ของแบบทดสอบแต่ละฉบับ

5. หาค่าความคู่ขนานกันของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับของแต่ละระดับการศึกษา โดยใช้ F-test ค่าเฉลี่ยความยากง่ายของแบบทดสอบแต่ละฉบับที่ประกอบด้วยข้อทดสอบที่สอดคล้องกับโครงสร้างคุณลักษณะของข้อสอบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p.05$ หรือไม่

6. กำหนดคะแนนมาตรฐานตามปริเฉทของเนื้อหา เพื่อกำหนดว่าผู้ที่มีความสามารถทำกลุ่มข้อสอบใดตามมวลของเนื้อหาเป็นผู้ที่มีความสามารถเป็นระดับเปอร์เซ็นต์ใดที่เท่าใด

2. กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรในระดับมัธยมศึกษาได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนอย่างมีชั้นภูมิ โดยขั้นแรกสุ่มจากขนาดของโรงเรียนตามการกำหนดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ชั้นที่ 2 สุ่มโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการคือเป็นโรงเรียนดี และปานกลาง และชั้นที่ 3 สุ่มจากชั้นเรียนของโรงเรียนขนาดต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างประชากรในระดับอุดมศึกษาสุ่มจากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีที่ 1 2 และ 3 ที่เรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษของสถาบันภาษา ได้มาโดยการสุ่มอย่างมีชั้นภูมิ (stratified random sampling)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่หนึ่ง

การเก็บข้อมูลครั้งแรกซึ่งนับเป็นการศึกษานำเป็นพื้นฐานของการคำนวณ เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษานำครั้งที่ 1 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 142 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 89 คน สำหรับการศึกษานำครั้งที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 47 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยได้มาจากการใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษานำ มีค่าความเชื่อถือได้ร้อยละ 99 เป็นกลุ่มตัวอย่างในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 697 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 525 คน และเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 496 คน

(ดูรายละเอียดการเก็บข้อมูลใน อัจฉรา วงศ์โสธร. 2536 ระดับทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่สอง

การเก็บข้อมูลเพื่อหาความคู่ขนานของแบบทดสอบ Form A B และ C ของแต่ละระดับการศึกษา การหาคุณภาพของแบบทดสอบ และการกำหนดคะแนนตามปริเฉทของเนื้อหาใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 563 คน ทำ Form A 183 คน Form B 156 คน Form C 224 คน กลุ่มตัวอย่างในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 469 คน ทำ Form A 152 คน Form B 150 คน Form C 167 คน ในระดับอุดมศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 257 คน ทำ Form A 87 คน Form B 94 คน Form C 78 คน (ดูภาคผนวกที่ 1)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบอิงวัตถุ-ประสงค์แบบอ้อมที่สร้างโดยใช้ขั้นตอนที่กล่าวไว้ในตอนที่ 2

วิทยวิธีของการทดสอบ (testing method) มี 2 แบบคือแบบทักษะเดียว ได้แก่การทดสอบการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และแบบทักษะสัมพันธ์ ได้แก่การทดสอบการ ฟัง-เขียน การฟัง-อ่าน-เขียน การอ่าน-เขียน และการพูดวัดแบบอ้อมโดยการให้อ่านบทสนทนา การตรวจให้คะแนนมี 2 วิธีคือ

(1) แบบปรนัย มีการให้คะแนน 1 สำหรับข้อที่ถูก และ 0 สำหรับข้อที่ผิดหรือละไว้ไม่ตอบ

(2) แบบอัตนัย ซึ่งมีการให้คะแนนแบบพหุคูณ ได้แก่การทดสอบการฟัง-เขียน การฟัง-อ่าน-เขียน การอ่าน-เขียน การเขียนเรียงความ และการประเมินความสามารถของตนเองในการพูดใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1-5 คือ 1 = อ่อนมากยังต้องแก้ไขปรับปรุงอีกมาก
- 2 = ค่อนข้างอ่อนยังต้องแก้ไขปรับปรุง
- 3 = ปานกลางยังต้องแก้ไขปรับปรุง
- 4 = ค่อนข้างดียังมีที่ต้องแก้ไขปรับปรุงบ้าง
- 5 = ดี-ดีมากไม่ต้องแก้ไขปรับปรุง

และได้กำหนดให้คะแนน 1 และ 2 = 0 (ตก) และ

3-5 = 1 (ได้) ในการวิเคราะห์ข้อทดสอบแบบอัตนัย

4. การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลทำระหว่างเดือนสิงหาคม 2529-กุมภาพันธ์ 2531 โดยเก็บเป็น 4 ระยะดังนี้ :

(1) เก็บข้อมูลในการทดลองแบบทดสอบอิงวัตถุ-ประสงค์แบบอ้อมครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คน และนิสิตจุฬาย 89 คน

(2) เก็บข้อมูลในการทดลองแบบทดสอบอิงวัตถุ-ประสงค์แบบอ้อมครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน และนิสิตจุฬาย 47 คน

(3) เก็บข้อมูลในการวิจัยเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบอิงวัตถุ-ประสงค์แบบอ้อมเป็นรายข้อ และของทั้งฉบับ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 679 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 525 คน และนิสิตจุฬาย 493 คน

(4) เก็บข้อมูลเพื่อหาความคู่ขนานกันของแบบทดสอบฟอร์ม A B และ C เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบและเพื่อกำหนดคะแนนมาตรฐานตามปริเฉทของเนื้อหาของแบบทดสอบในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2531 กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 563 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 469 คน และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 257 คน

(5) สอบถามความคิดเห็นของผู้สอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีที่ 6 และระดับอุดมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบใน Form A Form B และ Form C ของแต่ละระดับการศึกษากับวัตถุ-ประสงค์แบบอ้อมของแต่ละระดับเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อทดสอบและแบบทดสอบ

การวิเคราะห์ข้อทดสอบ

ใช้วิธีวิเคราะห์ดังนี้:

1. ใช้ 27% ของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำตามวิธีของ Chung Teh Fan เพื่อหาค่าความยากง่าย FV และ ค่า delta และค่าอำนาจจำแนก r biserial การวิเคราะห์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของสถาบันภาษาและเครื่องคอมพิวเตอร์ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าดัชนีความง่ายและดัชนีความไว (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2529)

3. ใช้วิธีวิเคราะห์แบบ Rasch Model ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ BICAL Sub- program UCON ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อหาความสอดคล้องของค่าความยากง่ายของข้อสอบกับโค้ง ICC และคัดเฉพาะข้อที่สอดคล้องไว้สำหรับนำเข้าไปในธนาคารข้อทดสอบ

4. ใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของข้อทดสอบกับวัตถุประสงค์แบบอุดมโดยใช้วิธี item-objective congruence ของแบบทดสอบ Form A Form B และ Form C ของแต่ละระดับการศึกษา และเพื่อยืนยันความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ

การวิเคราะห์แบบทดสอบ

ใช้วิธีวิเคราะห์ดังนี้:

1. หาค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบโดยหาค่า Cronbach Alpha

2. หาค่าความเชื่อถือได้แบบความเท่ากันของการให้คะแนน (inter-rater reliability) และแบบความคงที่ของการประเมินความสามารถในการพูดตามวัตถุประสงค์ของตนโดยใช้ค่า สหสัมพันธ์ Pearson-product moment

3. หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบใช้วิธีหาค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับวัตถุประสงค์แบบอุดมซึ่งเป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ Form A Form B และ Form C ของแต่ละระดับการศึกษา

4. พิสูจน์ความคู่ขนานกันของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับของแต่ละระดับการศึกษาที่ประกอบด้วยข้อสอบที่สอดคล้องกับโค้งลักษณะข้อสอบจากการ วิเคราะห์แบบ

Rasch Model โดยการใช้ F-test หาค่าความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยความยากง่ายของแบบทดสอบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p.05$ หรือไม่

3. ผลของการวิจัย

การวิจัยได้พัฒนาวัตถุประสงค์แบบอุดมจากหลักสูตรภาษาอังกฤษของระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีที่ 6 และระดับอุดมศึกษาปีที่ 1-3 ของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบของแต่ละระดับการศึกษา

แบบทดสอบภาษาอังกฤษอิงวัตถุประสงค์แบบอุดมที่พัฒนาขึ้นในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดทักษะด้านการฟัง 10 ข้อ การอ่าน 10 ข้อ การเขียน 1 ข้อ การพูดแบบประเมินความสามารถของตนเอง 1 ชุด และแบบทดสอบทักษะสัมพันธ์วัดการฟัง-เขียน การฟัง-อ่าน-เขียน การพูด-อ่าน (การพูดวัดแบบอ้อม) และการอ่าน-เขียน อย่างละ 1 ชุด สำหรับแบบทดสอบทักษะเดี่ยวระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย การอ่าน 15 ข้อ การพูด (แบบประเมินความสามารถของตนเอง) 1 ชุด การเขียน 1 ข้อ และแบบทดสอบทักษะสัมพันธ์ วัดการพูด-อ่าน (การพูดวัดแบบอ้อม) การฟัง-เขียน การฟัง-อ่าน-เขียน และการอ่าน-เขียน อย่างละ 1 ชุด

แบบทดสอบที่นำมาทดลองปรับปรุงให้มีค่าสถิติเข้าตามเกณฑ์มาตรฐานคือแบบทดสอบ Form A ของแต่ละระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามแบบประเพณีนิยม (Chung Teh Fan) พบว่าแบบทดสอบในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีข้อทดสอบที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 24 ข้อที่ต้องแก้ไขปรับปรุงเพราะง่ายเกินไป 2 ข้อ และยากเกินไป 9 ข้อ คิดเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 69 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน 32 ข้อ ต้องแก้ไขปรับปรุงเพราะง่ายเกินไป 2 ข้อ และยากเกินไป 1 ข้อ คิดเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 91 ในระดับอุดมศึกษา มีข้อทดสอบที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ 27 ข้อ ที่ต้องแก้ไขปรับปรุงเพราะ

ยากเกินไป 3 ข้อ และไม่มีข้อที่ง่ายเกินไป คิดเป็นข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 90

ผลการวิเคราะห์ข้อทดสอบครั้งที่ 2 ที่ปรับปรุงแล้ว ด้วยการหาดัชนีความง่ายและดัชนีความไว พบว่าในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพิสัยดัชนีความง่ายระหว่าง .357-.571 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนดัชนีความไวมีค่าติดลบเพียงข้อเดียวคือข้อทดสอบการอ่านข้อที่ 5 ซึ่งต้องแก้ไขปรับปรุง ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าข้อทดสอบมีพิสัยดัชนีความง่ายระหว่าง .340-.634 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และมีดัชนีความไวมีค่าบวกทุกข้อเข้าเกณฑ์เช่นเดียวกัน ส่วนแบบทดสอบระดับอุดมศึกษาพบว่าข้อทดสอบมีพิสัยดัชนีความง่าย .319-.590 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และมีข้อที่มีดัชนีความไวติดลบ 2 ข้อ ซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขคือการอ่านข้อที่ 2 และ 14

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบทั้งฉบับเพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และค่ามัชฌิมฐานของคะแนน ค่าความแปรปรวน ค่าเฉลี่ยความยากง่าย และอำนาจจำแนกตลอดจนค่าความเชื่อถือได้ และค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบในทั้ง 3 ระดับมีค่าความยากง่ายอยู่ในเกณฑ์ดีมากใกล้เคียงกัน คือ ค่าเฉลี่ย p .371, .421 และ .427 ตามลำดับโดยที่ค่าความยากแบบ delta มีค่าเฉลี่ย 14.588, 13.895 และ 13.903 ตามลำดับ ส่วนค่าอำนาจจำแนกแบบ r_{pb} อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน .466, .451 และ .448 ตามลำดับ ค่าความเชื่อถือได้แบบ Cronbach Alpha อยู่ในระดับปานกลาง คือ .568 .641 และ .590 ตามลำดับ การวิเคราะห์เฉพาะแบบทดสอบอรรถนัยที่มีการให้คะแนนแบบพหุคูณพบว่ามีความเชื่อถือได้แบบความเท่ากันของการให้คะแนน r_{xy} .91, .89 และ .95 ตามลำดับ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบความสอดคล้องของข้อทดสอบกับวัตถุประสงค์แบบอุดม พบว่า มีค่า I_{α} .90, .92 และ .86 ตามลำดับ

สรุปได้ว่าแบบทดสอบในทั้ง 3 ระดับมีค่าเฉลี่ยความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

มีค่าความเชื่อถือได้แบบ Cronbach Alpha ในระดับปานกลาง ค่าความเที่ยงตรงแบบความคงที่ของการให้คะแนนและแบบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อยู่ในระดับสูง

ผลการพัฒนาแบบทดสอบคู่ขนานเพิ่มขึ้นจาก Form A อีก 2 ฉบับ คือ Form B และ Form C ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ได้แบบทดสอบที่มีค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แบบอุดม หรือ ค่า I_{α} อยู่ในระดับสูง-สูงมาก ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่า I_{α} ของ Form A = .92 Form B = .91 และ Form C = .93 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่า I_{α} ของ Form A = .90 Form B = .90 และ Form C = .95 ในระดับอุดมศึกษา ค่า I_{α} ของ Form A = .94 Form B = .95 และ Form C = .90 สรุปได้ว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ ในแต่ละระดับการศึกษามีค่าสูง

ผลการวิเคราะห์ข้อทดสอบตามวิธี Rasch Model เพื่อคัดเลือกเฉพาะข้อทดสอบที่สอดคล้องกับโครงสร้างของข้อสอบ (item characteristic curve/ICC) ได้ข้อที่สอดคล้อง 32 ข้อจาก 35 ข้อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องทุกข้อ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสอดคล้อง 28 จาก 30 ข้อในระดับอุดมศึกษา สรุปได้ว่ามีข้อทดสอบที่สามารถนำเข้าธนาคารข้อสอบ ร้อยละ 91 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกข้อหรือ 100 เปอร์เซนต์ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละ 93 ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นที่น่าพอใจ

การวิเคราะห์ F-test ค่าเฉลี่ยความยากง่ายของแบบทดสอบ Form A B และ C ของแต่ละระดับการศึกษาที่ประกอบด้วยข้อสอบที่สอดคล้องกับโครงสร้างข้อสอบ พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p .05 สรุปได้ว่าแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วมีความคู่ขนานกัน

เกณฑ์ระดับความสามารถในการสื่อสารทางภาษาทั้งด้านทักษะเดียวและทักษะสัมพันธ์พัฒนาขึ้นจากคะแนนที่ได้จากการสอบแบบทดสอบอิงวัตถุประสงค์แบบอุดม

โดยใช้เกณฑ์ 7 ระดับที่ดัดแปลงจากเกณฑ์ของ The Council of Europe ซึ่งกำหนดให้ระดับ 3 เป็นระดับ Threshold หรือระดับของการเริ่มสื่อสารในภาษาต่างประเทศได้ (ดูเกณฑ์ที่กำหนดในภาคผนวก)

3. อภิปรายผล

แบบทดสอบภาษาอังกฤษอิงวัดอุปประสงค์แบบอุดม ที่สร้างขึ้นและพัฒนาให้เป็นมาตรฐานมีคุณภาพตามเกณฑ์

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยทางการทดสอบภาษา ตามนัยที่หนึ่งในนัยสามนัยดังนี้ (อัจฉรา วงศ์โสธร, 2535: 4-5):

นัยที่หนึ่ง หมายถึงการพัฒนาข้อทดสอบทางภาษาขึ้นมาให้เป็นมาตรฐาน โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้ :

- (1) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือภาวสันนิษฐาน (construct) ที่จะวัดและกำหนดว่าประกอบด้วยอะไร
- (2) สร้างเครื่องมือหรือข้อทดสอบที่มีความเชื่อถือได้ (reliable) และความเที่ยงตรง (valid) ขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะที่ประสงค์
- (3) นำข้อทดสอบไปทดลองใช้และวิเคราะห์คุณภาพเป็นรายข้อและทั้งฉบับ
- (4) ปรับปรุงข้อทดสอบจากสถิติวิเคราะห์ที่ได้จากการทดลองข้อทดสอบ
- (5) นำข้อทดสอบไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งแล้วตรวจสอบค่าความยากง่ายค่าความเที่ยงและค่าความตรง

นัยที่สอง หมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถ สมรรถิผล สมรรถวิสัยทางภาษาโดยการนำเครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบทางภาษาไปใช้ในการเก็บข้อมูล

นัยที่สาม หมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัย (factor) ของทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาว่ามีลักษณะเช่นใด เช่นงานวิจัยของ Oller & Hinofotis (1980) Bachman & Palmer (1981) Carrol (1987) และ อัจฉรา วงศ์โสธร (1990)

งานวิจัยเรื่อง“การพัฒนาแบบทดสอบภาษาอังกฤษ

อิงวัดอุปประสงค์แบบอุดมสำหรับการศึกษา 3 ระดับ” เป็น การวิจัยทางการทดสอบโดยนัยที่หนึ่งตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างธนาคารข้อทดสอบภาษาขึ้นใช้ได้อย่างต่อเนื่องและมีการเพิ่มพูนจำนวนของข้อสอบในธนาคารได้อย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อทดสอบโดยวิธีประเพณีนิยม (classical) และวิธี Rasch Model เพื่อการตัดทิ้ง ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงข้อทดสอบเพื่อพัฒนาให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน และเพื่อนำเข้าไว้ในธนาคารข้อทดสอบนั้นเป็นวิธีที่นักทดสอบ นักวัดและประเมินผลทางภาษานิยมใช้กัน เช่น Lim Tock Keng (1994) ได้ใช้วิธีวิเคราะห์แบบประเพณีนิยมสำหรับหาค่าสถิติของตัวเลือก และใช้ Rasch Model ในการหาความสอดคล้องของข้อสอบวัดความเข้าใจในการอ่านในระดับประถมศึกษา กับโครงสร้างข้อสอบและการพิจารณานำข้อสอบบรรจุไว้ในแบบทดสอบฉบับต่อไป

การใช้ Rasch Model ในการวิเคราะห์และนำเข้าข้อทดสอบไว้ในธนาคาร มีประโยชน์ในการใช้ข้อสอบที่ผู้มีความสามารถสูงทำได้เป็นข้อสอบจัดระดับหรือยกเว้นการเรียนและจัดข้อสอบได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เข้าสอบ โดยใช้ข้อสอบที่ผู้มีความสามารถปานกลางและอ่อนมีแนวโน้มทำได้ในการใช้ผลวินิจฉัยปัญหาเพื่อการเรียนการสอนซ่อมเสริม

Bachman (1990: 206) ได้กล่าวถึงการใช้ Rasch Model วิเคราะห์ข้อทดสอบอย่างแพร่หลาย และมีประสิทธิภาพดังที่กล่าวถึงในงานของ Davidson & Henning (1975) Griffin (1985) Henning, et al (1985) Madsen & Larson (1986) Pollitt & Hutchinson (1987) Larson (1987) นอกจากนี้ McNamara (1990) ได้กล่าวถึงการใช้ Rasch Model วิเคราะห์ข้อสอบภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์ในการตัดสินระดับความสามารถเป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดอุปประสงค์แบบอุดมซึ่งกำหนดขอบเขตของเนื้อหา และทักษะภาษาและกิจกรรมการใช้ภาษาในการวัดผลไว้เกณฑ์ทั้ง 7 ระดับนี้ให้คำอธิบายความสามารถในการ

รับสารที่เป็นทักษะเดียวได้แก่การฟัง และการอ่านไว้ พร้อมกับทักษะส่งสารด้านการพูดและเขียน รวมทั้งเกณฑ์ของการใช้ทักษะสัมพันธ์ ด้านการฟัง-เขียน การฟัง-อ่าน-เขียน และการอ่าน-เขียน การใช้เกณฑ์เป็นการให้ความหมายแก่คะแนนซึ่งโดยตัวเองไม่มีความหมาย ถ้าปราศจากคำอธิบายและการแปลผลคะแนน การใช้เกณฑ์นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าที่นิยมใช้ช่วงคะแนน (band scores) ในการให้ความหมายคะแนน มาตราประเมินค่าสำหรับการทดสอบทางภาษาที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 4 แบบด้วยกัน คือ

1. แบบของ British Council ซึ่งมี 9 ระดับ ใช้สำหรับทักษะการฟัง-พูด (L-S) การฟัง (L) การอ่าน-เขียน (R-W) การอ่าน (R) และคำเฉลย (AV) ความหมายของแต่ละระดับมีดังนี้ ระดับ 1/0 Non-user, ระดับ 2 Intermittent, ระดับ 3 Extremely limited, ระดับ 4 Marginal, ระดับ 5 Modest, ระดับ 6 Competent, ระดับ 7 Good, ระดับ 8 Very good, ระดับ 9 Expert ระดับฟังประสงค์คือระดับ 7 สำหรับผู้ใช้ภาษาได้ในชีวิตประจำวันและอาชีพ สามารถเข้าใจสถานการณ์ส่วนใหญ่ในสิ่งแวดล้อมที่ใช้ภาษาอังกฤษประจำ มีความไม่เข้าใจหรือข้อจำกัดทางภาษาเป็นครั้งคราวแต่ไม่เป็นอุปสรรคในการสื่อสาร

2. แบบของ Foreign Service Institute (FSI) ใช้สำหรับการวัดความสามารถทางการพูด มีเกณฑ์ 5 ระดับ ระดับ 1 เป็นความสามารถเบื้องต้นของผู้ที่ยังมีประสบการณ์ด้านการใช้ภาษาจำกัด มีความสามารถสื่อสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น เรื่องถามและบอกทิศทาง บอกเวลาและชื่อของได้ ระดับ 2 สนทนาเกี่ยวกับอาชีพ ครอบครัวและเรื่องของตนเองได้ สามารถบอกวิธีทำสิ่งต่าง ๆ ได้ ใช้ไวยากรณ์ผิด ๆ อยู่บ้าง ระดับ 3 ใช้ภาษาที่เป็นพิธีการได้ ใช้ศัพท์และไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องสำเนียงไม่เหมือนเจ้าของภาษาแต่ไม่ก่อความรำคาญให้เจ้าของภาษา ระดับ 4 สามารถสื่อสารได้ดี มีที่ผิดน้อย ระดับ 5 พูดได้ดีเหมือนเจ้าของภาษาที่มีการศึกษา ใช้ภาษาได้ดีจนเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาที่มีความรู้

ในทุกลักษณะ เช่นรู้ศัพท์มากรวมทั้งสำนวน ภาษาถิ่น และวัฒนธรรม เพื่อการกำหนดระดับคะแนนที่ละเอียดยิ่งขึ้น FSI เพิ่มเกณฑ์ + เข้าไปในคำอธิบายการตีความคะแนนที่ได้ว่าอยู่ในระดับใดจึงมีทั้งหมด 9 ระดับ เช่น คะแนน 16-25 คือระดับ 0+ 63-72 คือระดับ 3 และ 73-82 คือระดับ 3+ เป็นต้น

3. แบบของ Clark ประเมินความสามารถในการใช้ภาษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการออกเสียง การใช้ศัพท์ การใช้โครงสร้าง และความคล่องในการใช้ภาษา

4. แบบของ The Council of Europe ซึ่ง Wilkins (1977) พัฒนาขึ้น มี 7 ระดับ จากระดับเริ่มเรียนหรือระดับความสามารถแบบ “งู ๆ ปลา ๆ” ของระดับ 1 จนถึงระดับ 7 ซึ่งเป็นระดับของผู้ที่มีความสามารถเทียบเท่าเจ้าของภาษา เกณฑ์นี้ใช้ประเมินความสามารถในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่านและเขียน

เกณฑ์การตีความเกี่ยวกับระดับความสามารถสื่อสารทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นเกณฑ์ 7 ระดับที่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับแบบทดสอบที่ใช้และเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยที่เป็นนักศึกษาไทยเกณฑ์นี้ ระบุปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารรวมทั้งสื่อที่ใช้ว่าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์แบบใด ตลอดจนช่องทางของการสื่อสารว่าเป็นแบบตัวต่อตัวหรือแบบผ่านเทป โทรศัพท์ ฯลฯ ซึ่งเหมาะสมในการประเมินการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาไทย (ดูเกณฑ์ที่กำหนดในภาคผนวก)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

ควรมีการวิจัยทางการทดสอบภาษาอังกฤษที่ใช้วัดคุณประสงค์แบบอุดมในการพัฒนาข้อทดสอบขึ้นใช้ในระดับการศึกษาอื่น ๆ และควรนำแบบทดสอบอิงวัดคุณประสงค์แบบอุดมที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานไปใช้ในการวิจัยทางการทดสอบภาษาตามนัยที่สอง คือศึกษาเกี่ยวกับระดับทักษะและความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับ

ต่าง ๆ นอกจากนี้ควรได้นำแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษอิงวัดอุปสงค์แบบอุดมไปวิจัยตามนัยที่สาม คือ การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางภาษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ ว่ามีรูปแบบและองค์ประกอบเช่นใด

ข้อเสนอแนะทางการเรียนการสอน

ควรมีการพัฒนาการข้อทดสอบภาษาอังกฤษขึ้นใช้ในการศึกษาทุกระดับเพราะจะช่วยให้การวัดและประเมินผลมีมาตรฐาน และเชื่อถือได้อย่างปราศจากข้อ

สงสัยเกี่ยวกับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ตัดสินผล การเรียนซึ่งหมายถึงอนาคตของผู้เรียน นอกจากนี้ควรนำผลการทดสอบโดยใช้วัดอุปสงค์แบบอุดมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และเพื่อการช่วยครูผู้สอนในการจัดทำหรือจัดเตรียมแบบฝึกทางภาษาซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่อ่อนตลอดจนการจัดทำบทเรียนหรือแบบฝึกหัดเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียนที่เรียนดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2533. *หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533*. กรุงเทพฯ :
คุรุสภา.
- วิริยา สิทธิสาร. 2530. “การสำรวจความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของ นักเรียน ผู้ปกครองและครูชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานครโดยใช้วัตถุประสงค์แบบอุดม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2529. “การทดสอบอิงปริเขต.” 67-84. บทคัดสรรทางวิชาการทดสอบ. ศูนย์พัฒนาศึกษา
แห่งชาติของประเทศ. ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- สุนันทา พากเพียร. 2530. “การสำรวจความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ผู้ปกครองและครูชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วัตถุประสงค์แบบอุดม” วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังฉรา วงศ์โสธร. 2529. *เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ สำหรับวัดและประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการ
สื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- อังฉรา วงศ์โสธร และคณะ. 2535. *การสอบสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษ ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2535 ในโครงการ
“การสร้างและพัฒนาคุณภาพแบบทดสอบสมิทธิภาพทั่วไปทางภาษาอังกฤษและระบบการทดสอบที่เกี่ยวข้อง.”*
(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาและฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อังฉรา วงศ์โสธร. 2536. *ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย*. (รายงานการวิจัย). สถาบันภาษา, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- Bachman, L. F. 1990. *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Carroll. J.B. 1987, “Psychometric Theory and Language Testing.” In Grotjahn, R., Klein-Braley, C. & Stevenson, D.K. (eds.) *Taking Their Measure. The Validity and Validation of Language Tests. Quantitative Linguistics*, Vol. 34. Bochum: Studienver. Brockmeyer.
- Clark, J. L. D. 1980. “Toward a common measure of speaking proficiency” in J. R. Frith (ed.) *Measuring Spoken Language Proficiency*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Cronbach, L.J. 1951 “Coefficient alpha and the internal structure of tests.” *Psychometrika* 16:297-34.
- Cronbach, L. J., N. Rajaratnam, and G.C. Gleser. 1963. “Theory of generalizability: A liberalization of reliability theory.” *British Journal of Statistical Psychology* 16:137-163.
- Cronbach, L. J. 1971. “Validity” in R. L. Thorndike (ed.) *Educational Measurement*. (2nd.ed.) Washington, DC: American Council on Education.
- Davidson, F., and G. Henning. 1985. “A self-rating scale of English difficulty: Rasch scalar analysis of items and rating categories.” *Language Testing* 2, 2: 164-179.
- Fan, C.T. 1952. *Item Analysis Table*. Princeton, N.J: Educational Testing Service.
- Lim T.K. 1994 “Analyzing Primary Level Reading Tests Using the Rasch Model and Classical Model” *Pasaa Journal*. Vol.24. December 1994.

- Madsen, H. S., and J. W. Larson, 1986. "Computerized Rasch analysis of item bias in ESL tests" in C.W. Stansfield (ed.) *Technology and Language Testing*. Washington, DC: TESOL.
- Pollitt, A., and C. Hutchinson. 1987. "Calibrating graded assessments: Rasch partial credit analysis of performance in writing." *Language Testing* 4, 1:72-92.
- Rasch, G. 1960. *Probabilistic Models for Some Intelligence and Attainment Tests*. Copenhagen: Danish Institute for Educational Research.
- The British Council. 1978. *An English Language Testing Service Specifications*. London: The British Council.
- The British Council and University of Cambridge Local Examinations Syndicate. 1987. *English Language Testing Service: An Introduction to ELTS*. London: The British Council.
- University of Cambridge Local Examinations Syndicate. International Examinations. 1987. *English as a Foreign Language: General Handbook*. Cambridge: University of Cambridge Local Examinations Syndicate.
- Wilkins, D. A. 1977. *Language Performance Scale*. Strasbourg: The Council of Europe.
- Wright, B. D., and M. H. Stone. 1979. *Best Test Design*. Chicago: MESA Press.

ภาคผนวก

การกำหนดระดับความสามารถใช้ภาษาอังกฤษ

เพื่อการใช้ผลคะแนนสอบในการตีความเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามวัตถุประสงค์แบบอุดมของแต่ละระดับการศึกษาได้ใช้เกณฑ์จัดระดับความสามารถ 7 ระดับที่พัฒนาจากเกณฑ์ของ The Council of Europe (1977) (อัจฉรา วงศ์โสธร, 2529) และผลที่คาดหวังตามหลักสูตรของแต่ละระดับการศึกษาในการอธิบายความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากรากฐานคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบอิงวัตถุประสงค์แบบอุดมในแต่ละระดับการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

1. ทักษะการฟัง (คะแนน 0-10)

0-1.5: ระดับ 1 ทราบแต่เพียงว่าบทสนทนาที่ได้ฟังเป็นภาษาอังกฤษโดยไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ได้ยินมีความหมายอย่างไร ทราบแต่เพียงคำหรือข้อความสั้น ๆ เดี่ยว ๆ ที่ได้ฟังและที่ผู้พูดต้องกล่าวซ้ำ ๆ

1.6-2.5: ระดับ 2 เข้าใจข้อความบางข้อความที่เคยชินและง่าย ๆ เช่น การทักทาย การกล่าวคำอำลา

2.6-4.5: ระดับ 3 เข้าใจบทสนทนาได้เพียงเลา ๆ และเข้าใจผิดบ่อยครั้งถ้าไม่ได้ยินข้อความซ้ำ ๆ

4.6-6.5: ระดับ 4 สามารถเข้าใจข้อความที่ใช้ภาษาธรรมดาไม่มีศัพท์สำนวนยาก ๆ ได้แต่ยังไม่เข้าใจข้อความทั้งหมดหรือรายละเอียดในบางตอน

6.6-7.5: ระดับ 5 สามารถเข้าใจเนื้อความที่สำคัญ ๆ ได้ แต่ยังคงมีความลำบากในการฟังข้อความที่ซับซ้อน ต้องฟังซ้ำ ๆ

7.6-8.5: ระดับ 6 สามารถเข้าใจเนื้อความได้เกือบทั้งหมดและที่พูดด้วยความเร็วปกติ

8.6-10: ระดับ 7 สามารถเข้าใจข้อความที่ได้ยินทั้งหมดและสามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อิน

ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

2. ทักษะการพูด (คะแนน 0-30 ในระดับมัธยมศึกษา, 0-60 ในระดับอุดมศึกษา)

0-2.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 0-5.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 1 พูดไม่ได้เลย-ได้น้อยมากจนไม่สามารถสื่อสารได้

2.6-5.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 5.6-11.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 2 พูดติดตะกุกตะกัก มีที่ผิดพลาดไวยากรณ์และการออกเสียงบ่อยมาก

5.6-9.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 11.6-18.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 3 สามารถพูดประโยคง่าย ๆ ได้ ยังมีที่ผิดพลาดไวยากรณ์และการใช้เสียงแปร่งอยู่ ผู้ที่สนทนาด้วยยังมีความลำบากที่จะทำความเข้าใจ

9.6-14.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 18.6-29.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 4 สามารถพูดให้ผู้สนทนาด้วยฟังเข้าใจได้ ยังไม่สามารถพูดข้อความที่ต่อเนื่องยาว ๆ ได้

14.6-19.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 29.6-39.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 5 สามารถพูดสื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ระบุและสามารถแสดงความคิดเห็นได้แต่อาจยังคลุมเครืออยู่ ผู้ที่สนทนาด้วยต้องซักถามบ่อยครั้งเพื่อให้เข้าใจชัดเจนขึ้น

19.6-24.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ (39.6-49.5) (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 6 สามารถพูดสื่อความหมายได้ทุกวัตถุประสงค์อย่างคล่องแคล่วชัดเจนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ มีการใช้เสียง ศัพท์และไวยากรณ์ผิดน้อยมาก

24.6-30.0 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 49.6-60.0 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 7 สามารถพูดได้ชัดเจนและอย่างคล่องแคล่ว ตามวัตถุประสงค์ได้ในทุกสถานการณ์

3. ทักษะการอ่าน (คะแนน 0-10 ในระดับมัธยมศึกษา, คะแนน 0-15 ในระดับอุดมศึกษา)

0-1.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 0-2.5 (ระดับอุดมศึกษา) : ระดับ 1 สามารถอ่านข้อความง่าย ๆ หรือประกาศสั้น ๆ ได้อย่างเลา ๆ

1.6-2.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 2.6-4.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 2 สามารถเข้าใจหัวเรื่องที่อ่านได้อย่างคร่าว ๆ

2.6-4.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 4.6-6.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 3 สามารถเข้าใจหัวเรื่องและเนื้อหาได้อย่างคร่าว ๆ โดยไม่ต้องใช้พจนานุกรม อีกทั้งจะเข้าใจรายละเอียดได้เมื่อใช้พจนานุกรมช่วย

4.6-6.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 6.6-8.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 4 สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างพอเพียง แต่ต้องอ่านข้อความที่ซับซ้อนช้า ๆ ยังต้องใช้พจนานุกรมช่วยให้เข้าใจมากขึ้น ยังอ่านอย่างช้า ๆ

6.6-7.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 8.6-10.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 5 สามารถอ่านข้อความทุกอย่างได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความเข้าใจดีและไม่ลำบาก ยังต้องใช้พจนานุกรมและอ่านอย่างช้า ๆ ในบางตอนในเรื่องที่ตนไม่คุ้นเคย

7.6-8.5 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 10.6-12.5 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 6 สามารถอ่านเนื้อความได้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจดีมาก ถึงแม้ว่าจะต้องอ่านช้า ๆ ในบางตอน

8.6-10.0 (ระดับมัธยมศึกษา) หรือ 12.6-15.0 (ระดับอุดมศึกษา): ระดับ 7 เข้าใจทุกเรื่องที่อ่านอย่างไม่บกพร่อง อ่านอย่างคล่องแคล่วและไม่ต้องใช้พจนานุกรมช่วย

4. ทักษะการเขียน

เกณฑ์นี้อธิบายคะแนนระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายและระดับอุดมศึกษาต่างกันตามวัตถุประสงค์แบบอุดมที่จะระบุไว้สำหรับแต่ละระดับ(คะแนน 0-5)

0-1.0: ระดับ 1 สามารถเขียนคัดลอกข้อความหรือประโยคง่าย ๆ จากความจำได้

1.1-2.0: ระดับ 2 สามารถเขียนเปลี่ยนแปลงประโยคได้แต่ยังมีที่ผิดทั้งทางด้านศัพท์และไวยากรณ์มากทำให้ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจได้นัก

2.1-2.5: ระดับ 3 สามารถเขียนประโยคเดียว ๆ ได้บ้างแต่ถ้าเป็นข้อความที่ซับซ้อนและต่อเนื่องจะสามารถเขียนได้น้อยมาก จำเป็นต้องเปิดพจนานุกรมบ่อยครั้ง

2.6-3.0: ระดับ 4 สามารถเขียนเนื้อความต่อเนื่องได้บ้าง แต่ยังใช้รูปประโยคและสำนวนผิด ๆ อยู่ ยังต้องใช้พจนานุกรมช่วยอยู่มาก

3.1-3.5: ระดับ 5 สามารถเขียนเนื้อความต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ได้แต่ยังมีอิทธิพลของภาษาไทยในการใช้ภาษาอยู่ ยังต้องใช้พจนานุกรมช่วยอยู่บ้าง

3.6-4.0: ระดับ 6 สามารถเขียนเนื้อความได้ทุกวัตถุประสงค์โดยไม่ผิดไวยากรณ์ตัวสะกดและเครื่องหมายวรรคตอน มีการใช้รูปประโยคและศัพท์สำนวนต่าง ๆ ได้ ไม่จำเป็นต้องใช้พจนานุกรมช่วยในการเขียน ยังเขียนช้าและอาจผิดที่ลีลาภาษา

4.1-5.0: ระดับ 7 สามารถเขียนได้ทุกวัตถุประสงค์อย่างคล่องแคล่ว และแทบจะไม่มีที่ผิดเลย ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อเขียนได้ทุกตอนอย่างไม่ลำบาก

5. ทักษะสัมพันธ์ด้านการฟัง-เขียน (คะแนน 0-5)

0-1.0: ระดับ 1 ไม่เข้าใจข้อความที่ได้ฟังและไม่สามารถเขียนตอบคำถามที่เกี่ยวข้องได้อย่างสัมพันธ์กับข้อความที่ฟัง อาจเขียนเป็นคำหรือข้อความภาษาอังกฤษสั้น ๆ ที่จำไว้แต่ไม่ถูกต้องด้านภาษาและความหมาย และไม่สามารถเขียนตามคำบอกได้อย่างต่อเนื่อง อาจเขียนได้คำเดียวและไม่ถูกต้องตามคำบอก

1.1-2.0: ระดับ 2 เขียนตามคำบอกได้เป็นคำ ๆ การตอบคำถามยังมีที่ผิดมากทั้งด้านศัพท์และไวยากรณ์ทำให้ไม่สามารถสื่อความหมายได้นัก

2.1-2.5: ระดับ 3 เขียนตามคำบอกได้เป็นช่วง ๆ มีความยาวมากขึ้น พอสื่อความหมายได้ถึงแม้จะมีที่ผิดพลาดการใช้ภาษาและเครื่องหมายวรรคตอน การตอบคำถามสื่อความได้พอควรยังมีการใช้ศัพท์และไวยากรณ์ที่ไม่ถูกต้องอยู่

2.6-3.0: ระดับ 4 เขียนตามคำบอกและสื่อความหมายได้ ยังมีที่บกพร่องทางการใช้ภาษาอยู่บ้าง การเขียนตอบคำถามข้อความที่ได้ฟังได้ความหมายพอควร

3.1-3.5 ระดับ 5 สามารถเขียนตามคำบอกได้ดี มีความเข้าใจข้อความที่ฟังและมีความสามารถทางการเขียนดีพอที่จะถ่ายทอดความเข้าใจออกมาเป็นภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้

3.6-4.0: ระดับ 6 ไม่มีปัญหาที่สำคัญในการเขียนตามคำบอก มีที่ผิดเล็กน้อยเท่านั้น ความสามารถด้านการฟังและการเขียนดี สามารถรับสารและส่งสารได้อย่างมีความหมายถูกต้อง อาจจะมีที่ผิดพลาดการใช้ศัพท์และไวยากรณ์เล็กน้อย

4.1-5.0: ระดับ 7 สามารถเขียนตามคำบอกได้ดีมาก ความสามารถด้านการฟังและการเขียนเพื่อสื่อความเข้าใจในการฟังถูกต้องได้ใจความสมบูรณ์

6. ทักษะสัมพันธ์ด้านการฟัง-อ่าน-เขียน

0-1.0: ระดับ 1 ความสามารถด้านการรับสารทางการฟังและอ่านอ่อนมากไม่เข้าใจสารพอที่จะเขียนแสดงความเข้าใจได้ อาจเขียนได้เป็นคำ ๆ แต่ไม่สัมพันธ์กับสารที่ฟังและอ่าน

1.1-2.0: ระดับ 2 สามารถฟังและอ่านได้บ้าง แต่ไม่สามารถเขียนสื่อความหมายได้เป็นข้อความที่ต่อเนื่อง อาจเขียนได้บ้างเป็นคำ ๆ หรือข้อความสั้น ๆ แต่ไม่ได้ความหมายนัก

2.1-2.5: ระดับ 3 สามารถจับหัวข้อของสารที่ฟังและอ่านได้แต่ไม่เข้าใจใจความที่สำคัญและรายละเอียดบางตอน สามารถเขียนตอบคำถามเกี่ยวกับสารได้บ้าง ยังมีการใช้ศัพท์และไวยากรณ์ที่ผิดๆ บ้าง

2.6-3.0: ระดับ 4 สามารถเข้าใจเนื้อความที่ฟังและอ่านได้เป็นส่วนใหญ่ และเขียนสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ มีที่ผิดพลาดการใช้ศัพท์และไวยากรณ์บ้าง

3.1-3.5: ระดับ 5 สามารถเข้าใจเนื้อความที่ฟังและอ่านได้ทั้งที่เป็นใจความสำคัญและรายละเอียดและถ่ายทอดความเข้าใจเป็นภาษาเขียนได้ มีที่ผิดพลาดการใช้ศัพท์และไวยากรณ์เล็กน้อย แต่การใช้นำนวนและลีลาภาษายังเป็นไทย ๆ อยู่

3.6-4.0: ระดับ 6 สามารถเข้าใจเนื้อความที่ฟังและอ่านได้ทั้งหมด และสามารถตีความได้ สามารถเขียนแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้เกือบทั้งหมดแต่นำนวนและลีลาภาษายังไม่สละสลวย

4.1-5.0: ระดับ 7 สามารถเข้าใจเนื้อความที่ฟังและอ่านได้ทั้งหมด ตีความได้และเขียนถ่ายทอดสิ่งที่เข้าใจและตีความได้โดยใช้ภาษาถูกต้อง สามารถใช้นำนวนและลีลาภาษาได้อย่างสละสลวย

7. ทักษะสัมพันธ์ด้านการอ่าน-เขียน

การใช้เกณฑ์และการตีความคะแนนเป็นระดับความสามารถ พิจารณาได้จากเกณฑ์ของแบบทดสอบทักษะสัมพันธ์ด้านการฟัง-อ่าน-เขียน ในข้อ 6

การกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบ

— โดยอาศัยรูปแบบราสช์ —

สุวัฒน์ สุขมลสันต์

ความสำคัญของปัญหา

ในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (learning achievement) หรือสมรรถภาพทั่วไป (general proficiency) ของผู้เรียนนั้น ปกติแล้วผล การวัดและประเมินด้วยการทดสอบมักจะเป็นคะแนนดิบ (raw score) ซึ่งผู้วัดและประเมินผลจะใช้ในการแปล ความหมาย (interpret) ระดับความสามารถของผู้สอบ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ปัญหาที่มักเกิดขึ้นเสมอ ๆ ในการ วัดและประเมินผลทุกครั้งก็คือคะแนนดิบเหล่านี้มีความ หมายว่าอย่างไร เช่น ผู้สอบได้คะแนน 50 จากคะแนน ดิบ 100 คะแนน หมายความว่าอย่างไร และผู้สอบได้ คะแนน 60 คะแนน มีความสามารถแตกต่างจากผู้สอบ ได้ 50 คะแนนหรือไม่ และที่สำคัญมากก็คือ ผู้ที่สอบได้ คะแนนต่าง ๆ เหล่านี้สามารถทำอะไรได้บ้าง ปัญหาพื้น ฐานเหล่านี้มักไม่มีคำตอบในเชิงวิทยาศาสตร์ แต่มัก เป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า ผู้ที่ได้คะแนนดิบมากกว่ามี ความสามารถมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า ส่วนความ สามารถของผู้ที่ได้คะแนนต่าง ๆ นั้นคืออะไร ผู้ทำการวัด และประเมินผลทั่วไปไม่สามารถตอบได้ ซึ่งเป็นประเด็น ที่เป็นจุดอ่อนมากทางการศึกษา เพราะไม่สามารถบอก ได้ว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรแล้วบ้าง และยังไม่สามารถ เรียนรู้อะไรอีก ทำให้เป้าหมายในการเรียนและการสอน ขาดเป้าหมายที่ชัดเจน อาจเกิดทั้งความซ้ำซ้อนและการ ข้ามขั้นตอนในการเรียนรู้อันทำให้ผลการเรียนรู้ไม่ประสพ

ผลดีเท่าที่ควร

ดังนั้น ประเด็นที่สำคัญมากทางการทดสอบโดย เฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (crite- rion-referenced test) ก็คือผู้สร้างแบบทดสอบจะ กำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบได้อย่างไร จึงจะ ได้เกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ ทราบได้ ไม่ใช่เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นเอง เช่น ผู้สอบได้คะแนน ดิบร้อยละ 80 ขึ้นไป ได้ระดับคะแนน (grade) = A หรือแม้แต่เกณฑ์ที่ตั้งขึ้นจากความเห็นของคณะกรรมการ ที่เกี่ยวข้อง แต่ขาดการพิสูจน์ก็ไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ ที่ดีในการทดสอบได้

แนวทางแก้ปัญหา

ปัจจุบันนี้ แนวคิดทางการทดสอบและประเมินผล มีความก้าวหน้ามากกว่าแต่ก่อน สาเหตุหนึ่งเกิดจาก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่คือ เครื่องคอมพิวเตอร์และความก้าวหน้าทางสถิติทางการ ศึกษา ทำให้แนวความคิดทางการทดสอบและประเมิน ผลก้าวหน้ามากขึ้นจนเกิดมีทฤษฎีทางการทดสอบใหม่ขึ้น เรียกว่า ทฤษฎีการตอบสนองของข้อทดสอบ (Item Response Theory) หรือที่รู้จักกันดีทั่วไปขณะนี้ว่าทฤษฎี IRT ทฤษฎีดังกล่าวนี้ มีหลายรูปแบบ เช่น

1) รูปแบบ 1 พารามิเตอร์ (One-parameter Model) หรือที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า Rasch Model เพื่อ

เป็นเกียรติแก่ Georg Rasch นักคณิตศาสตร์ชาวเดนมาร์กที่คิดค้นขึ้น รูปแบบนี้ใช้ค่าความยาก (difficulty index:b) ในสูตรคำนวณหาคุณภาพของข้อทดสอบ

2) รูปแบบ 2 พารามิเตอร์ (Two-parameter Model) อาศัยค่าพารามิเตอร์ 2 ค่าในการหาคุณภาพของข้อทดสอบ คือค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก (discrimination index:a)

3) รูปแบบ 3 พารามิเตอร์ (Three-parameter Model) อาศัยค่าพารามิเตอร์ 3 ค่าในการหาคุณภาพของข้อทดสอบ คือค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าการเดาถูก (guessing index:c)

4) รูปแบบ 4 พารามิเตอร์ (Four-parameter Model) อาศัยค่าพารามิเตอร์ 4 ค่าในการหาคุณภาพของข้อทดสอบ คือค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าการเดาถูก และค่าความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ (error index:e)

ในการกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบแบบทดสอบนั้น ผู้สร้างแบบทดสอบอาจอาศัยรูปแบบต่าง ๆ ของทฤษฎี IRT ดังกล่าวแล้วได้ ยกเว้นรูปแบบ 4 พารามิเตอร์ เพราะเป็นรูปแบบใหม่ล่าสุดที่เป็นเพียงแนวคิดและสูตรในการคำนวณหาค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ยังมีปัญหาอยู่ ปกติแล้ว การคำนวณหาคุณภาพของแบบทดสอบหรือข้อทดสอบโดยอาศัยรูปแบบ 2 พารามิเตอร์ และ 3 พารามิเตอร์ เสียค่าใช้จ่ายมากเพราะว่ามักต้องอาศัยกลุ่มตัวอย่างประชากรขนาดใหญ่ (คือมากกว่า 1,000 คน) และใช้เวลาในการคำนวณหาค่าพารามิเตอร์นานกว่าจะได้ค่าพารามิเตอร์ที่คงที่ (convergent values) ดังนั้น นักทดสอบทั่วไปหรือครู-อาจารย์ทั่วไป จึงนิยมใช้รูปแบบ 1 พารามิเตอร์มากกว่าเพราะว่าสามารถใช้ได้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กได้ดีกว่า เช่น ประมาณ 100 คนก็ใช้ได้และเสียเวลารวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ค่าพารามิเตอร์ที่คงที่น้อยกว่ามาก

ดังนั้นในที่นี้ผู้เขียนจึงขอแนะนำการใช้รูปแบบราสซัสหรือรูปแบบ 1 พารามิเตอร์ เพื่อกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบเพื่อใช้ในการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ทั้งนี้

เพื่อแนะนำให้ท่านที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้กับการวัดและประเมินผลการเรียนของท่านผู้อ่านต่อไปได้

การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในทางทฤษฎีการทดสอบแล้ว การที่จะสร้างแบบทดสอบใด ๆ นั้น สิ่งที่คุณสร้างแบบทดสอบควรต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือ ความตรงตามสภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ซึ่งได้แก่แนวคิดเบื้องหลังในเชิงทฤษฎีว่าแบบทดสอบนั้นจะวัดอะไร มากน้อยเพียงไร และทำไมจึงต้องวัดสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น เช่น ในกรณีของการทดสอบความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษ (reading comprehension) นั้น จะต้องวัดความสามารถด้านใดบ้างจึงจะทำให้ผลการสอบสะท้อนออกมาว่าผู้สอบมีความรู้ความสามารถในการอ่านเข้าใจความ ผู้สร้างแบบทดสอบอาจจะต้องวัดความสามารถต่าง ๆ เช่น การอ้างอิงโดยตรง (direct reference) การอนุมาน (inference) การคาดคิด (supposition) และการประเมินผล (evaluation) เป็นต้น (Davies and Widdowson 1974 : 168-176) และในบางระดับผู้สร้างแบบทดสอบอาจต้องการวัดความสามารถอื่น เช่น การถอดความ (paraphrasing) การทดสอบคำศัพท์ในและนอกบริบท (vocabulary in and out of context) และการสรุปเนื้อเรื่อง (conclusion) เป็นต้น และเมื่อกำหนดขอบเขตของความตรงตามสภาวะสันนิษฐานได้แล้ว จึงกำหนดความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตามประเด็น ปัญหาก็คือ เมื่อนำแบบทดสอบไปใช้แล้ว ผู้ทำการทดสอบจะทราบได้อย่างไรว่า ข้อทดสอบแต่ละข้อสามารถทำหน้าที่ในการวัดสิ่งที่มุ่งจะทำการวัดได้ และข้อที่ต้องการจะวัดสิ่งเดียวกันสามารถวัดสิ่งเดียวกันได้หรือไม่การที่จะหาคำตอบดังกล่าวนี้ได้ นักทดสอบได้อาศัยวิธีการตรวจสอบหลายอย่างดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ของผลการทดสอบเพื่อตรวจสอบว่าข้อทดสอบที่มุ่งวัดความสามารถเดียวกัน สามารถจับกลุ่มรวมกันได้หรือไม่ วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายในเชิงการคำนวณ เพราะใน

ปัจจุบันนี้อาจจะสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยได้ แต่ในด้านการดำเนินการมีความจำกัด กล่าวคือ วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบมีหลายวิธี แต่ละวิธีมีแนวคิดเชิงทฤษฎีแตกต่างกันทำให้ผลการวิเคราะห์แตกต่างกัน นอกจากนี้ต้องอาศัยกลุ่มตัวอย่างผู้สอบจำนวนมาก คือ ประมาณ 10 เท่าของจำนวนข้อทดสอบ ซึ่งในระยะเวลาพัฒนาเครื่องมือทดสอบมักเป็นปัญหาในการดำเนินการ

2. วิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อของผลการสอบ (correlation matrix) เพื่อตรวจสอบว่าข้อทดสอบที่วัดสิ่งเดียวกันมีความสัมพันธ์กันสูงหรือไม่ วิธีนี้ง่ายในเชิงการคำนวณ แต่ไม่สามารถตอบได้ว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความยากง่ายแตกต่างกันหรือไม่ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่า ผลของคะแนนรวมแต่ละข้อมีความหมายว่าอย่างไร

3. วิธีวิเคราะห์ผลการสอบตามทฤษฎีการตอบสนองของข้อทดสอบ (Item Response Theory) ซึ่งมีหลายวิธี ดังได้กล่าวมาแล้ว

สิ่งที่วิธีการวิเคราะห์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้นนี้ สิ่งมุ่งแสวงหาก็คือลำดับที่ของความยากของข้อทดสอบ (item difficulty order) ทั้งฉบับ เมื่อคำนึงถึงค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการรวมกลุ่มกันขององค์ความรู้ที่มุ่งทำการทดสอบ ปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้เป็นสิ่งสำคัญมากในการกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบแต่ละคน และการวิเคราะห์ข้อทดสอบด้วยรูปแบบราสช์จะได้คำตอบทั้งสองประการดังกล่าวนี้ด้วย

รูปแบบราสช์ (Rasch Model)

1. ประวัติความเป็นมาโดยสังเขป

ในปี 1960 Georg Rasch นักคณิตศาสตร์ชาวเดนมาร์กได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทดสอบตามรูปแบบ 1 พารามิเตอร์ขึ้น และได้ตีพิมพ์บทความในทำนองเดียวกันอีกในปี 1961 และ 1966 ต่อมา Benjamin Wright ได้เผยแพร่แนวคิดนี้ให้เป็นที่แพร่หลายทั่วไปตั้งแต่ปี 1967 เป็นต้นมา และเรียกชื่อแนวคิดนี้ว่า Rasch Model แนวคิดที่สำคัญของ Rasch Model ก็คือแนวคิดที่เชื่อ

ว่าความเป็นปรนัยของการวัดผล (objectivity of measurement) ที่ไม่สามารถจะหาได้จากทฤษฎีการทดสอบแบบเดิม (Classical Test Theory) ทั้ง ๆ ไปก็คือ

1. ความเป็นอิสระจากกลุ่มตัวอย่าง (sample - free test calibration) กล่าวคือ การคำนวณหาค่าพารามิเตอร์ของข้อทดสอบเป็นอิสระจากกลุ่มตัวอย่างค่าต่าง ๆ ของข้อทดสอบ เช่น ค่าความยาก (b) จะไม่แปรเปลี่ยนไปตามลักษณะกลุ่มตัวอย่าง และ

2. ความเป็นอิสระจากข้อสอบ (item - free person measurement) กล่าวคือ การคำนวณหาค่าพารามิเตอร์ของบุคคลเป็นอิสระจากข้อทดสอบ เช่น ความสามารถของบุคคล (θ) จะไม่แปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของข้อทดสอบ ความสามารถของบุคคลจะคงที่ไม่ว่าจะวัดด้วยข้อทดสอบใด ข้อทดสอบหนึ่ง ๆ ที่คนเคยทำเลยแล้ว จะมีค่าคงที่ เมื่อวัดกับบุคคลเดิม ไม่ว่าข้อสอบนั้นจะไปปรากฏอยู่ที่ส่วนใดของแบบทดสอบ

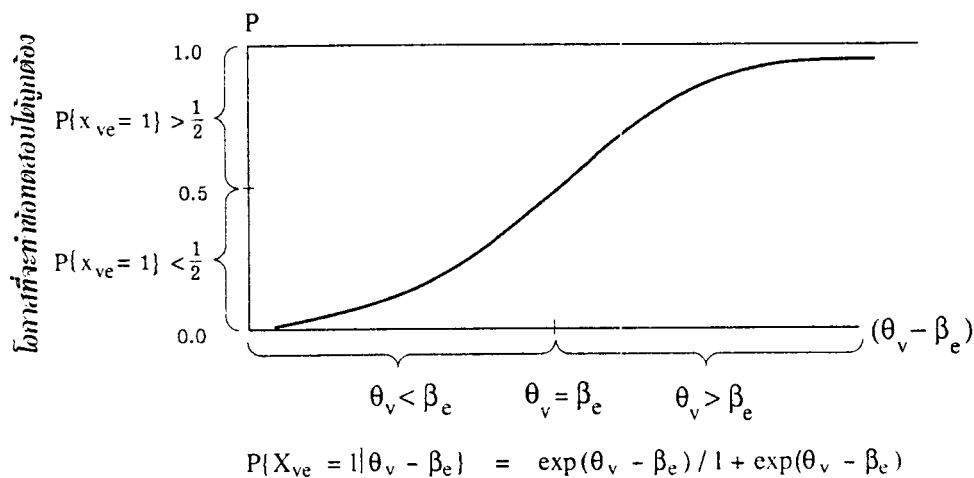
แนวความคิดดังกล่าวนี้นับว่ามีประโยชน์มากในการทดสอบและวัดผล โดยเฉพาะการทดสอบเกี่ยวกับความสามารถทางสมอง (mental measurement) ในปี 1969 Wright และ Panchapakesan ได้ทำการทดสอบแนวคิดดังกล่าวแล้ว และสนับสนุนว่าเป็นไปได้จริง ๆ และในปีต่อ ๆ มาได้มีนักทดสอบได้ทำการทดสอบแนวคิดดังกล่าวอีกหลายครั้ง และยืนยันว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้เป็นไปได้จริงแม้แต่กลุ่มตัวอย่างจะไม่ได้จากการสุ่มมาก็ตาม และมีความแกร่งมาก (robustness) คือสามารถทดสอบเพื่อคำนวณหาความสามารถของบุคคล (θ) และความยากของข้อสอบ (b) ได้ทั้ง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างบุคคลและข้อทดสอบแตกต่างจากข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้รูปแบบนี้ก็ตาม เช่น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 100 คนก็ได้ และไม่ต้องได้มาจากการสุ่มก็ได้ (Wright 1997: 219)

2. แนวคิดของรูปแบบราสช์

ตามแนวคิดของรูปแบบราสช์นั้น โอกาสที่คนจะทำข้อสอบได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถของตนเอง

(ability parameter; θ) และระดับความยากของข้อสอบ (difficulty index :b) เช่น ถ้า $b = .5$ และ $\theta = .5$ โอกาสที่คนผู้นั้นจะสามารถทำข้อสอบข้อนั้นได้ถูกต้องประมาณ 50% ถ้าหากความสามารถของบุคคล (θ) น้อยกว่าความสามารถของข้อสอบ (ความยากหรือ

b) แล้ว โอกาสที่จะตอบข้อทดสอบนั้นได้ถูกต้องก็ย่อมจะน้อยกว่า 50% และในทำนองเดียวกัน ถ้าหากว่าค่า θ มากกว่าค่า b แล้ว โอกาสที่คนผู้นั้นจะตอบข้อทดสอบได้ถูกต้องก็มีมากกว่า 50 % (ดูภาพประกอบที่ 1)



ความสัมพันธ์ระหว่าง θ_v และ β_e ของตัวแปรและโด่งลักษณะเฉพาะของข้อทดสอบ (item characteristic curve: ICC) ของแบบราสช์

ดังนั้น ตามแนวความคิดของ Rasch Model นั้น ค่าพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องมีเพียง 2 ค่าเท่านั้นไม่มีอำนาจจำแนก หรือโอกาสของการเดาถูกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะเป็นข้อตกลงเบื้องต้นว่าข้อสอบที่นำมาใช้กับรูปแบบราสช์นั้น จะต้องมีย่านอำนาจจำแนกเท่า ๆ กันหรือมีลักษณะที่จะทำให้เกิดการเดาได้น้อยที่สุด แต่ในทางปฏิบัติลักษณะทั้งสองนี้ ความแกร่ง (robustness) ของรูปแบบนี้สามารถจะแก้ไขได้

3. พัฒนาของสูตรของรูปแบบราสช์

ดังได้กล่าวมาแล้ว แนวคิดของรูปแบบราสช์ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของความสามารถของบุคคล (θ) และความยากของข้อทดสอบ (b) เท่านั้น ความสัมพันธ์นี้เป็นความสัมพันธ์กับเชิงคณิตศาสตร์ กล่าวคือ โอกาส

ที่บุคคล V ที่มีระดับความสามารถ θ (หรือ θ_v) จะทำข้อสอบ e ที่มีระดับความยากง่าย b (หรือ b_e) จะตอบข้อทดสอบได้ถูกมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความแตกต่างของ $(\theta_v - b_e)$ นั่นคือ

โอกาสของความสำเร็จ (odd of success) = $(\theta_v - b_e)$

แต่เนื่องจาก $(\theta_v - b_e)$ นั้น มีค่าระหว่าง $\pm\infty$ แต่ที่โอกาสของความสำเร็จมีได้ระหว่าง 1 กับ 0 เท่านั้น เพื่อให้ค่าของ $(\theta_v - b_e)$ เป็นค่าที่มีหน่วยเล็กลง และคงที่เหมาะสมแก่การนำมาใช้ จึงใช้ค่า exponent ของ $(\theta_v - b_e)$ แทน ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ $+\infty$ เช่น

$$\begin{aligned} \text{odd of success} &= e (\theta_v - b_e) \\ &= \text{EXP} (\theta_v - b_e) \quad \dots\dots\dots 1 \end{aligned}$$

หน่วยของการวัดเรียกว่า log-odds scale หรือ logits (ค่า $e = 2.71828.....$)

เพื่อให้ค่า $\exp (\theta_v - b_e)$ มีค่าเป็นมาตรวัดอันตรภาค (interval scale) ระหว่าง 0 และ 1 สมการที่ 1 อาจเขียนได้เป็น

$$\text{odd of success} = \frac{\text{EXP} (\theta_v - b_e)}{1 + \text{EXP} (\theta_v - b_e)} \dots\dots\dots 2$$

ดังนั้น สูตรที่แสดงว่าโอกาสที่บุคคล V ที่มีความสามารถ θ จะทำข้อสอบ e ที่มีความยาก b ได้ถูกต้อง (ได้คะแนน = 1 หรือ X_{v_i}) คือ

$$P \{ X_{v_i} = 1 \mid \theta_v, b_e \} = \frac{\text{EXP} (\theta_v - b_e)}{1 + \text{EXP} (\theta_v - b_e)} \dots\dots\dots 3$$

นี่คือสูตรของรูปแบบราสช์ ตัวอย่างเช่น

ถ้า $(\theta_v - b_e) = 2 \log - \text{odds}$ หน่วย โอกาสที่บุคคลจะทำข้อสอบข้อที่ e ได้ถูกต้องคือ

$$P \{ X_{v_i} = 1 \mid \theta_v, b_e \} = \frac{e^2}{1+e^2} = \frac{2.71828^2}{1+2.71828^2} = .88 \text{ หรือ } 88.1\%$$

ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะตอบข้อสอบได้ถูกต้องกับระดับความยากของข้อทดสอบ มีการกระจายเป็นรูปคล้ายตัวเอส (ogive distribution) ต่อมาเพื่อให้การกระจายของโค้งดังกล่าวเป็นโค้งรูปตัวเอสปกติ (normal ogive) จึงนิยมใช้ค่า 1.7 เข้ามาเกี่ยวข้องในการคำนวณด้วยเพื่อปรับโค้งของความสัมพันธ์นี้ ปกติค่าที่นำมาปรับนี้ทำให้ความแตกต่างของโค้งทั้ง 2 ลักษณะ แต่แตกต่างกันน้อยกว่า 1%

4. ข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้รูปแบบราสช์

ข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้รูปแบบราสช์มีดังนี้ (Hambleton and Cook, 1997: 78; Tinsley and Davis, 1975: 326)

1. ข้อทดสอบแต่ละข้อจะต้องวัดคุณลักษณะ (trait) เดียวกัน (unidimensional latent space) กล่าวคือ ข้อทดสอบจะต้องเป็นเอกพันธ์ (homogeneous items) ในการที่จะตัดสินว่าข้อทดสอบมีลักษณะดังกล่าวหรือไม่ อาจทำได้โดยการอาศัยการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ถ้าข้อสอบเป็นวิวิธพันธ์ (heterogeneous items) จะต้องมีการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อจัดกลุ่มเอกพันธ์ก่อน

2. ข้อทดสอบจะต้องมีความเป็นอิสระจากตำแหน่ง (local independence) ใน 2 ลักษณะคือ

2.1 มีความเป็นอิสระทางสถิติ (Statistically independence) กล่าวคือข้อทดสอบแต่ละข้อเป็นอิสระ ไม่เกี่ยวข้องกัน แต่ละข้อวัดความสามารถที่ไม่ซ้ำกันเลย ดังนั้น คำตอบของแต่ละข้อเป็นอิสระต่อกัน แต่รวมกันแล้วจะวัดคุณลักษณะเดียวกันเท่านั้น

2.2 มีความเป็นอิสระเสรี (uncorrelated independence) กล่าวคือ ข้อสอบแต่ละข้อจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งใดของข้อสอบก็ได้ จะไม่มีผลต่อการตอบของผู้ตอบข้อทดสอบ

3. คะแนนมี 2 ลักษณะเท่านั้นคือเป็น 1 หรือ 0

4. ความเร็วในการทำข้อทดสอบไม่มีผลต่อโอกาสที่จะทำข้อสอบได้หรือไม่

5. โอกาสที่จะทำข้อทดสอบได้ถูกต้องหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของความสามารถของบุคคลกับความยากของข้อทดสอบเท่านั้น

5. ความแกร่ง (robustness) ของรูปแบบราสช์

ในการใช้รูปแบบราสช์เพื่อการทดสอบนั้น ได้มีการทดลองใช้ในรูปแบบที่ต่าง ๆ กันเพื่อหาความแกร่งของรูปแบบนี้ ปรากฏว่ารูปแบบนี้ได้รับความนิยมมากเพราะว่ามีความแกร่งมากดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้กับรูปแบบราสช์ อาจจะมีขนาดเล็กประมาณ 100 คนเท่านั้นก็ได้ (Wright, 1977: 219)

2. การกระจายของความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง หรือความยากของข้อทดสอบไม่จำเป็นต้องเป็นโค้งปกติ เพียงแต่มีแนวโน้มว่าจะเป็นโค้งปกติเท่านั้นก็ได้ และตัวอย่างไม่จำเป็นที่จะได้มาเพราะการสุ่มก็ได้ (Wright and Stone, 1979:20)

3. ข้อทดสอบไม่จำเป็นต้องมีอำนาจจำแนกเท่ากัน ก็ได้ และไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงค่าการแตกก็ได้ (Wright and Panchapakesan, 1969:25)

4. ข้อทดสอบที่ให้คะแนนหลากหลายมากกว่า 0, 1 (multiple-point) ก็ใช้กับรูปแบบราสส์ได้ (Willmott, 1980:195)

ขั้นตอนในการกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบ

เพื่อให้ได้เกณฑ์ความสามารถของผู้สอบแบบทดสอบต่าง ๆ ผู้สร้างแบบทดสอบควรดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

1. สร้างแบบทดสอบ

แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ควรมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย (objective test) ที่ข้อทดสอบแต่ละข้อมีความเป็นอิสระจากตำแหน่งของกันและกัน กล่าวคือข้อทดสอบแต่ละข้อ ต้องไม่ให้แนวคำตอบ (cue) ของข้อทดสอบข้ออื่นให้สามารถเดาคำตอบ หรือหาคำตอบได้ ข้อทดสอบดังกล่าวนี้อาจเป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบ (multiple - choice item) ที่มีตัวเลือกจำนวนเท่ากันตลอดส่วนข้อทดสอบแบบ cloze นั้น มักไม่มีอิสระจากตำแหน่ง จึงไม่ควรเลือกใช้ เว้นแต่ผู้สร้างข้อทดสอบจะสามารถจัดกระทำให้ข้อทดสอบมีความเป็นอิสระดังกล่าวได้

นอกจากนี้ แบบทดสอบควรมีความยาวมากเพียงพอต่อการทดสอบ เพื่อให้เกิดมีความเที่ยง (reliability) ของการทดสอบ เช่น ควรมีประมาณ 70-100 ข้อ เป็นต้น และควรคำนึงถึงเรื่องความตรง (validity) ของแบบทดสอบทั้งความตรงตามเนื้อหา (content validity)

และความตรงตามสภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วย จึงจะเป็นข้อทดสอบที่ดีได้

2. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้หรือใช้จริง

ในกรณีที่เป็นไปได้หรือในกรณีที่ผู้สร้างแบบทดสอบต้องการจะสร้างเกณฑ์วัดระดับความสามารถของผู้เรียนให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์อ้างอิงได้อย่างมั่นใจ การนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง ซึ่งควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 100 คน แต่หากได้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่กว่านี้ก็จะเป็นการดี และถ้าเป็นไปได้ กลุ่มตัวอย่างนี้ควรสุ่มมาจากประชากรเป้าหมายที่ผู้สร้างแบบทดสอบจะนำแบบทดสอบไปใช้จริงภายหลัง

แต่อย่างไรก็ตาม หากว่าไม่สามารถนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้วได้ ก็อาจใช้สอบจริงกับกลุ่มเป้าหมายก็ได้ แม้ว่าวิธีนี้จะไม่ดีนัก แต่หากมีความจำเป็นก็สามารถกระทำได้

3. นำผลการสอบจากขั้นที่ 2 ไปวิเคราะห์ข้อสอบตามรูปแบบประเพณีนิยม

เพื่อปรับปรุงแบบทดสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น ผู้สร้างแบบทดสอบควรนำผลการสอบจริงหรือผลการทดลองสอบไปวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ ตามรูปแบบประเพณีนิยม (Classical Model) เช่น ใช้วิธี 27% หรือ 50% โดยอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ได้ เช่น ใช้โปรแกรม CTIA/Grading ปรับปรุงคุณภาพของตัวเลือกของข้อทดสอบแต่ละข้อ และคุณภาพของแบบทดสอบอื่น ๆ ที่จำเป็น (รายละเอียดศึกษาได้จาก สุพัฒน์ สุขมลสันต์, 2538)

4. ศึกษาความเป็นเอกมิติของแบบทดสอบ

เพื่อให้แน่ใจว่าแบบทดสอบทั้งฉบับวัดความรู้ความสามารถของผู้สอบเพียงมิติเดียวผู้สร้างแบบทดสอบควรทำการศึกษาความเป็นเอกมิติ (unidimensionality) เช่น ทำการวิเคราะห์ผลการสอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ

(Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ชื่อ SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science for Personal Computer) หากว่าค่าเกณฑ์เจาะจง (eigenvalue) ขององค์ประกอบที่ 1 มีขนาดแตกต่างจากค่าดังกล่าวขององค์ประกอบที่ 2 มาก และค่าขององค์ประกอบที่ 2 แตกต่างจากค่าขององค์ประกอบอื่น ๆ น้อยมากก็แสดงว่าแบบทดสอบวัดความรู้ความสามารถของผู้สอบเพียงมิติเดียว หรือคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล (r_{pb}) รายข้อที่ได้จากโปรแกรม CTIA/Grading กับค่าน้ำหนักองค์ประกอบรายข้อ (factor loading) ขององค์ประกอบที่ 1 ที่ได้จากโปรแกรม SPSS/PC หากว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า 0.80 ขึ้นไป แสดงว่าแบบทดสอบวัดเพียงมิติเดียว (Warm, 1979: 101)

5. วิเคราะห์ผลการสอบรายข้อตามรูปแบบราชส์

นำผลการทดสอบรายข้อมาวิเคราะห์ตามรูปแบบราชส์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น ใช้โปรแกรม BICAL/PC (Binomial calibration for Personal Computer ซึ่งผู้เขียนได้เขียนขึ้นใช้) โปรแกรม Logist ของ ETS (Educational Testing Service) โปรแกรม Quest ของ ACER (Australian Centre for Educational Research) และโปรแกรม ASCAL ของบริษัท MicroCAT แห่งอเมริกา เป็นต้น โปรแกรมเหล่านี้จะให้ค่าสถิติที่สำคัญหลายอย่างแต่ที่สำคัญมากสำหรับการกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบคือ

1. ค่าความยากของข้อทดสอบรายข้อ (b) ที่เรียงจากข้อที่ง่ายที่สุดไปหาข้อที่ยากที่สุด
2. แผนภาพ (chart) แสดงการกระจายของค่าความยากของข้อทดสอบรายข้อและค่าความถี่ของการกระจายซึ่งมักเรียกกันว่าแผนที่ตัวแปร (map of variable map) และ
3. แผนภาพแสดงการตอบข้อทดสอบถูกและผิด

ของผู้ตอบแต่ละคนในการตอบข้อทดสอบแต่ละข้อ ซึ่งมักเรียกว่าแผนที่ผู้ตอบข้อสอบ (kid map)

ผลการวิเคราะห์ข้อทดสอบข้อที่ 1-2 มีประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้สอบข้อทดสอบและสารสนเทศ (information) จากข้อที่ 3 มีประโยชน์ในการตรวจสอบเกณฑ์ที่ผู้สร้างแบบทดสอบกำหนดขึ้นเมื่อมีความต้องการ

6. จัดกลุ่มระดับความสามารถ

นำแผนที่ตัวแปร (map of variable) มาจัดกลุ่มระดับความสามารถ โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับการกำหนดระดับคะแนน (grading) มาประยุกต์ใช้ (Brown, 1994) กล่าวคือ

1. ศึกษาดูว่าการกระจายของข้อทดสอบทั้งหมดมีความต่อเนื่องกันหรือไม่โดยดูที่ค่าความถี่ภายใต้สัณฐาน (column) ชื่อ item count

2. หากที่ใดมีค่าความถี่น้อยหรือไม่มีเลยให้ศึกษาว่าข้อทดสอบที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันทดสอบสิ่งเดียวกันหรือไม่ โดยศึกษาจากตารางกำหนดลักษณะจำเพาะของข้อทดสอบ (Table of Test Specification) ของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น หรือศึกษาจากความมุ่งหมายของการทดสอบของข้อทดสอบแต่ละข้อในกลุ่มเดียวกันนั้น

อนึ่ง ในขั้นนี้ หากผู้สร้างแบบทดสอบสามารถวิเคราะห์ข้อทดสอบได้ว่าแต่ละข้อมุ่งทดสอบความรู้ความสามารถใดแล้วให้รหัสข้อทดสอบก่อนการนำข้อทดสอบไปวิเคราะห์ด้วยรูปแบบราชส์จะดีมาก เช่น ข้อทดสอบข้อที่ 1 ทดสอบเรื่องความรู้ความสามารถในการอ้างอิงโดยตรง (direct reference) จากการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษ ผู้สร้างแบบทดสอบก็อาจให้รหัสว่า DR1 เป็นต้น

3. ลองปรับปรุงการรวมกลุ่มกันของข้อทดสอบที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน และทดสอบความรู้ความสามารถเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน แล้วจึงลากเส้นแบ่งกลุ่มข้อทดสอบออกเป็นกลุ่ม ๆ

4. พิจารณาดังชื่อกลุ่มของข้อทดสอบแต่ละกลุ่มว่า

ทดสอบความรู้ความสามารถของผู้สอบด้านใด แล้วเขียน
ชื่อพร้อมบรรยายสรุปสิ่งที่กลุ่มข้อทดสอบแต่ละกลุ่มมุ่ง
ทดสอบ

ตัวอย่างเช่น แบบทดสอบวัดความสามารถในการ
อ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษยาว 45 ข้อ วิเคราะห์แล้ว
ได้แผนตัวแปรดังนี้

MAP OF VARIABLE

PERSON	RAW	MEASURE	ITEM	STATS	COUNT	SCORE	MIDPOINT	STDEV	COUNTS	TYPICAL	ITEMS	(BY NAME)			
-550	1	44	11	4.10	(1.04)	11	1								
		11	3.50	(1.04)	11	1									
		11	3.70	(1.04)	11	1									
		43	11	3.50	(.75)	11	1								
-450		11	3.30	(.75)	11	1									
	2	42	11	3.10	(.63)	11	1								
		11	2.90	(.63)	11	1									
	2	41	11	2.70	(.56)	11	1	1	41						
+350		11	2.50	(.56)	11	1									
	2	40	11	2.30	(.51)	11	1								
		39	11	2.10	(.47)	11	1								
	1	36	11	1.90	(.44)	11	1	1	20						
+250		6	36	11	1.70	(.41)	11	1	1	45					
	11	35	11	1.50	(.35)	11	2	1	21	44					
	13	34	11	1.30	(.36)	11	1								
	14	32	11	1.10	(.36)	11	1	1	19						
+150		28	30	11	.90	(.35)	11	1	1	18					
	13	29	11	.70	(.34)	11	5	1	3	23	25	26	42		
	34	27	11	.50	(.33)	11	2	1	5	27					
	34	25	11	.30	(.33)	11	3	1	22	40	43				
MEAN		43	23	11	.10	(.33)	11	3	1	31	36	39			
	31	21	11	-.10	(.33)	11	5	1	6	15	17	30	35		
	27	19	11	-.30	(.33)	11	4	1	10	11	34	38			
	26	17	11	-.50	(.34)	11	4	1	16	29	32	33			
-150		12	16	11	-.70	(.34)	11	6	1	7	8	13	14	24	29
	34	14	11	-.90	(.35)	11	1								
	24	12	11	-1.10	(.37)	11	1								
	12	11	11	-1.30	(.36)	11	2	1	4	9					
-250		3	10	11	-1.50	(.39)	11	2	1	2	12				
	5	8	11	-1.70	(.42)	11	1	1	37						
	2	7	11	-1.90	(.44)	11	1								
	6	11	11	-2.10	(.47)	11	1								
-350		5	11	-2.30	(.50)	11	1								
		11	11	-2.50	(.50)	11	1								
	4	11	11	-2.70	(.55)	11	1	1	1						
	3	11	11	-2.90	(.63)	11	1								

ระดับวิพากษ์วิจารณ์

ระดับการสื่อสาร

ระดับการถ่ายโอน

45 ITEMS CALIBRATED ON 400 PERSONS
400 MEASURABLE PERSONS WITH MEAN ABILITY = .04 AND STD. DEV. = .81

การกำหนดจุดตัดของคะแนนสอบ

ผู้สร้างแบบทดสอบอาจจัดกลุ่มข้อทดสอบได้ดังนี้

1. ระดับที่ 1: ระดับการถ่ายโอน (Transfer Level)

ข้อทดสอบในระดับนี้มี 16 ข้อคือ ข้อ 1, 2, 12, 37, 4, 9, 7, 8, 13, 14, 24, 28, 16, 29, 32 และ 33

ผู้สอบในระดับนี้สามารถอ่านเข้าใจข้อความที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่เป็นความจริงและตัวเลข (facts and

figures) เช่น สถานที่ เวลา จำนวนบุคคล ชื่อบุคคล และข้อมูลง่าย ๆ จากเนื้อเรื่องง่าย ๆ และบทสนทนาสั้น ๆ เป็นต้น ผู้มีความรู้ความสามารถระดับนี้ได้คะแนนสอบประมาณ 1-16 คะแนน

2. ระดับที่ 2: ระดับการสื่อสาร (Communication Level)

ข้อทดสอบในระดับนี้มี 17 ข้อ คือ ข้อ 10, 11, 34,

38, 6, 15, 17, 30, 35, 31, 36, 39, 22, 40, 43, 5 และ 27

ผู้สอบในระดับนี้สามารถอ่านเข้าใจข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจความ ตีความ และการอนุมานความหมาย (inference) ซึ่งได้จากการสรุปนัยของข้อความ รวมทั้งยังเข้าใจ วลี คำศัพท์ และข้อความต่าง ๆ ที่ใช้ในเอกสารทางวิชาการได้ด้วยผู้มีความรู้ความสามารถระดับนี้มีคะแนนสอบประมาณ 17-33 คะแนน

3. ระดับที่ 3: ระดับวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Level)

ข้อทดสอบในระดับนี้มี 12 ข้อ คือ 3, 23, 25, 26, 42, 18, 19, 21, 44, 45, 20 และ 41

ผู้สอบในระดับนี้สามารถอ่านเข้าใจข้อความที่เกี่ยวข้องกับการสรุปความหาใจความสำคัญ วิเคราะห์สังเคราะห์ และประเมินผลจากข้อความทั้งวิชาการและวิชาการขนาด 200-300 คำได้ ผู้มีความสามารถระดับนี้มีคะแนนสอบประมาณ 34-45 คะแนน

ดังนั้น ผู้ที่สอบได้คะแนนระหว่าง 1-16 คะแนน ผู้สร้างแบบทดสอบก็สามารถบอกได้ด้วยความมั่นใจว่าผู้สอบนั้นมีความรู้ความสามารถในระดับที่ 1 และหากว่าได้คะแนน 17-33 คะแนน ก็บอกได้ว่าผู้สอบมีความ

รู้ระดับที่ 1 และ 2 ด้วย เป็นต้น และหากประสงค์จะกำหนดระดับคะแนน (grading) ก็สามารถกำหนดได้โดยพิจารณาว่าผู้ที่สมควรได้ระดับคะแนน A, B, C, และ D ควรมีความรู้ความสามารถในระดับใด แล้วจึงขีดเส้นแบ่งกลุ่มคะแนนสอบเพื่อใช้เป็นคะแนนจุดตัด (cutting score) เช่น หากเห็นว่า ผู้ที่สมควรได้ A ควรมีความรู้ความสามารถระดับที่ 3 (ซึ่งหมายความว่า มีความรู้ความสามารถระดับที่ 1-2 ด้วย) ก็สามารถใช่คะแนน 34 เป็นคะแนนจุดตัดได้ ซึ่งหมายความว่าผู้ที่สมควรได้ A ควรมีคะแนนตั้งแต่ 34 คะแนน เป็นต้น

ด้วยวิธีการใช้การวิเคราะห์ข้อทดสอบตามรูปแบบราชสดักล่าวนี้ ผู้สร้างแบบทดสอบจะสามารถสร้างเกณฑ์ระดับความสามารถเพื่อการวัดผลอิงเกณฑ์ได้อย่างสะดวก และเป็นวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้ทดลองนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง หรือในการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบทดสอบของท่านต่อไป ส่วนวิธีการใช้โปรแกรม BICAL/PC นั้น โปรดศึกษาจากเอกสารอ้างอิง เพราะผู้เขียนได้เขียนไว้อย่างละเอียดแล้วแต่หากยังมีปัญหาในการใช้ หรือไม่เข้าใจแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ก็ขอได้ติดต่อผู้เขียนได้โดยตรง ผู้เขียนยินดีให้คำอธิบายท่านผู้อ่านทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. การวิเคราะห์ข้อทดสอบแนวใหม่โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์, 2538
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์ และคณะ. “ระดับความสามารถทั่วไปของนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป” รายงานการวิจัย สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- Brown, A. and Others. “Mapping Ability and Skill Levels Using Rasch Techniques” *Occational Papers in Language Testing*, Melbourne University, 1994.
- Davies, A. and Widdowson, H. G. “Reading and Writing” in *Techniques in Applied Linguistics*, London: OUP, 1974
- Hambleton, R.K. and Cook, L.L. “Latent Trait Models and Their Use in the Analysis of Educational Test Data”, *Journal of Educational Measurement*. Vol. 14, No. 2, 1977.
- Timsley, H.A. and Davis, R. “An Investigation of the Rasch Simple Logistic Model : Sample Free Items and Test Calibration”, *Journal of Educational and Psychological Measurement*, Vol. 35, 1975.
- Warm, T.A. *A Primer of Item Response Theory*. Oklahoma : US. Coast Guard Institute, 1978.
- Willmott, A. “What does Rasch Promise?”, *Journal of NFER*, Vol. 22, No. 3, 1980.
- Wright, B.D. “Solving Measurement Problems with the Rasch Model” *Journal of Educational Measurement*, Vol. 14, No. 2 1977.
- Wright, B.D. and Panchapakesan, N. “A Procedure for Sample-free Item Analysis” *Journal of Educational and Psychological Measurement*, Vol. 29, 1969.
- Wright, B.D. and Stone, M.H., *Best Test Design*, Chicago: Mesa Press, 1979.

ความต้องการภาษาอังกฤษในด้านวิชาชีพ

ในยุคโลกาภิวัตน์ โลกทั้งโลกดูเหมือนจะแคบลงไปในความรู้สึกของคนทั่วไป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ มุมโลกแห่งหนึ่งจะเป็นที่รับรู้กันทั่วโลกในเวลาอันสั้นมาก ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ อย่างไม่หยุดยั้งของชาติที่มีเทคโนโลยีสูง ในสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ ภาษาอังกฤษถูกนำมาใช้เพื่อการสื่อสารระหว่างกลุ่มชนที่มีภาษาแม่แตกต่าง และไม่แตกต่างกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นเพื่อติดตามเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีให้ทัน ภาษาอังกฤษจึงไม่ได้เป็นภาษาที่ใช้กันมากในวงการเฉพาะ เช่น ในกลุ่มเจ้าของภาษา วงวิชาการ วงการทูต หรือวงการท่องเที่ยวอีกต่อไป ในวงวิชาชีพต่างๆ เช่น วิชาชีพด้านการเงิน การธนาคาร วิศวกรรม กฎหมาย แพทย์ และอื่นๆ บทบาทของภาษาอังกฤษก็กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างเร็วจนสังเกตได้ชัด

ในโอกาส กาญจนภิเษกสมโภช “ภาษาปริทัศน์” ขอเสนอบทความเกี่ยวกับ “ความต้องการภาษาอังกฤษในวิชาชีพด้านวิศวกรรมศาสตร์” ซึ่งเขียนโดย ศาสตราจารย์ อรุณ ชัยเสรี และ “ความต้องการภาษาอังกฤษในวิชาชีพด้านนิติศาสตร์” โดย ศาสตราจารย์ ชัยยศ เหมรัชตะ ด้วยความหวังอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางหลักสูตร และการสอนภาษาอังกฤษทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

“ภาษาปริทัศน์” ขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ทั้งสองท่านที่กรุณาสละเวลาเขียนบทความที่ให้ประสบการณ์ และข้อมูลอันมีค่าแก่เรา ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ความต้องการภาษาอังกฤษในวิชาชีพ

ด้านวิศวกรรมศาสตร์

อรุณ ชัยเสรี*

ท่านเชื่อหรือไม่ว่าเด็กไทยเราเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาล และเรียนเรื่อยมาอีก 12 ปี แถมต่อในมหาวิทยาลัยอีก 1-2 ปี จนจบชั้นปริญญา ถ้าเป็นด้านวิทยาศาสตร์หรือสาขาอื่นที่มีได้เรียนทางภาษาโดยตรง เช่น วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น ผู้เขียนกะว่าราว 90% เขียนภาษาอังกฤษก็ไม่ค่อยจะถูกต่อนัก ยิ่งฟังหรือพูดด้วยแล้ว ไม่เอาไหนเลย อ่านพอจะได้บ้างแต่ก็ช้า ต้องเปิดพจนานุกรมบ่อยๆ ทำให้เมื่อการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อมีการสัมมนาที่มีผู้พูดเป็นชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้จะมีชื่อเสียงอย่างไร หัวข้อเรื่องที่จะพูดจะตืออย่างไรคนไทยจะเข้าฟังน้อยเต็มที บางครั้งลงทะเลเบียนมากมาย แต่พอฟังได้ครึ่งวันเท่านั้น ก็ไม่สู้เสียแล้ว ผู้เขียนมักจะได้ยินเสียงบ่นบ่อย ๆ ว่า “ฟังไม่รู้เรื่อง ไม่รู้จะอยู่ไปทำไม” ถ้าเป็นการประชุมหรือสัมมนาในต่างประเทศก็มักจะไปข้อปบั้งแทน เป็นการเสียโอกาสอย่างมากที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างน่าเสียดาย โดยเฉพาะผู้ที่ทางหน่วยงาน จะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตามส่งไปเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำความรู้นั้นกลับมาพัฒนาหน่วยงานราชการหรือบริษัทของตน เป็นเหตุให้หน่วยงานนั้นไม่สามารถจะพัฒนาให้เจริญทางด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

ผู้ที่ได้เปรียบทางภาษามักเป็นผู้ที่มีโอกาสไปเรียนต่อต่างประเทศ ได้มีโอกาสพูด เขียน อ่าน ภาษาอังกฤษตลอดทั้งวัน แม้เวลานอนก็ยังฝันเป็นภาษาอังกฤษอีกด้วย ผู้ที่สนใจเช่นนี้เพียงชั่วระยะเวลาอันสั้นก็จะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ยกเว้นผู้ที่อยู่ต่างประเทศแต่ไม่สนใจภาษาต่างประเทศเลย กลับพูดแต่ภาษาไทยทั้งวัน ไม่คบเพื่อนต่างชาติ คบและสังสรรค์แต่ในหมู่คนไทยด้วยกัน อย่างนี้แม้จะอยู่เมืองนอกหลายปี กลับมาเมืองไทยก็จะแตกฉานแต่ภาษาไทยอย่างมาก ส่วนภาษาอังกฤษไม่ต้องพูดถึง อาจจะดีกว่าไปนอกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ใช้งานจริง ๆ ไม่ได้

ในอนาคตอันใกล้นี้ คงอยู่ในราว 2 ปี เป็นห่วงว่า GATS กำลังจะเข้ามามีบทบาทในทุกวิชาชีพ เพราะหมายถึงการเปิดการค้าเสรีในรูปการบริการ และการค้าบริการเสรีนี้จะทำให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานในบ้านเรากันมาก เพราะในประเทศต่าง ๆ ทางตะวันตก เศรษฐกิจถดถอยอย่างมาก ตลาดที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ประเทศในทวีปเอเชีย ฉะนั้น วิศวกร ช่างเทคนิค และบุคคลในอาชีพอื่น ๆ จะพากันหลั่งไหลเข้ามาหาเงินในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งเราคงจะสกัดกันได้ยาก เพราะตามข้อตกลงของ GATS ประเทศสมาชิกจะมีข้อบังคับหรือกฎหมายใด ๆ ที่เป็นการกีดกันทางการค้าและบริการ

* ศาสตราจารย์ อรุณ ชัยเสรี นายกวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการบริหารอรุณ ชัยเสรี คอนซัลติง เอ็นจิเนียริ่งในอดีตเคยเป็นศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไม่ได้ เราจำเป็นต้องยอมรับความจริงในข้อนี้ อีกประการหนึ่ง ผู้ว่าจ้าง เช่น เจ้าของโครงการที่เป็นชาวต่างชาติ หรือมีหุ้นส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ก็จะเพิ่มมากขึ้นพวกนี้มักมีแนวโน้มที่จะว่าจ้างวิศวกรต่างชาติอยู่แล้ว ไม่ใช่เพราะความรู้ความสามารถของวิศวกรต่างชาติดีกว่าวิศวกรไทยหรอก แต่อยู่ที่ความสามารถในการสื่อความหมายดีกว่า หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ พูดกันรู้เรื่อง สิ่งงานอะไรก็จะได้ตามสั่ง ต้องการคำปรึกษาอะไรก็จะได้ตามนั้น ทั้งนี้เพราะใช้ภาษาเดียวกัน ส่วนวิศวกรไทยนั้น ถึงแม้เก่งเพียงใด ถ้าพูดกันไม่เข้าใจก็ไม่มีประโยชน์อะไรจะทำให้งานเขาล่าช้าด้วย เช่น ในการออกแบบอาคาร หากสื่อกันไม่เข้าใจจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดระหว่างเจ้าของโครงการกับผู้ออกแบบอยู่เสมอ ทำให้เกิดความสับสน ออกแบบผิดวัตถุประสงค์จนต้องแก้แบบหลายต่อหลายครั้ง จนเป็นเหตุให้งานล่าช้ากว่ากำหนดจนเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจได้

ยิ่งกว่านั้น ในการลงนามในเอกสาร เช่น สัญญากรรมธรรมในการประกันความเสียหาย ตลอดจนการอ่าน specifications ให้เข้าใจต้องแท้ เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะมักจะมีเรื่องที่ไม่เข้าใจ หรือเข้าใจกันไปคนละทางอยู่เสมอ อันเป็นสาเหตุให้เกิดกรณีพิพาทขึ้นบ่อย ๆ เพราะภาษาทางกฎหมายกับภาษาทางเทคนิคความหมายแตกต่างกัน ฉะนั้น งานระดับสากลที่จำเป็นต้องใช้สัญญาและเอกสารต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ การไม่เข้าใจหรือเข้าใจข้อความผิดพลาดเพียงเล็กน้อย อาจนำมาซึ่งความหายนะหรือความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงได้

ดังได้กล่าวมาโดยตลอดแล้วว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ภาษาอังกฤษจะเป็นส่วนสำคัญต่อชีวิตการทำงานประจำวันของวิศวกรเป็นอย่างมาก สมควรที่วิศวกรทุกคนจะเอาใจใส่เป็นพิเศษทั้งในเวลาเรียนและภายหลังจากจบมหาวิทยาลัยแล้ว ในเวลาเรียนระดับมหาวิทยาลัยนั้น ภาษาอังกฤษเสมือนหนึ่งเป็นยาหม้อใหญ่ ที่เกือบทุกคนต้องทนกล้ำกลืนเหมือนถูกบังคับขู่เข็ญให้เรียน ทำให้นิสิต นักศึกษาเรียนโดยไม่มีความสนใจ เพราะมักจะคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้นำไปใช้อะไร มีน้อยคนนักที่ตั้งใจ

เรียนด้วยความสนุก ฉะนั้นจึงมักปรากฏว่านิสิตนักศึกษาสอบตกวิชาภาษาอังกฤษอยู่เสมอ ทั้ง ๆ ที่วิชาอื่น ๆ ได้ “top” อาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษย่อมมีส่วนด้วยในการที่จะทำให้นิสิต นักศึกษา หันมาสนใจในวิชาอื่นอย่างจริงจัง อาจารย์ควรจะชี้ให้เห็นความจริงที่ว่าภาษาอังกฤษมีความจำเป็นและมีประโยชน์อย่างไรที่จะต้องเรียน และควรสอนวิธี presentation เป็นภาษาอังกฤษด้วย ข้อนี้สำคัญมาก ไม่ว่าอาชีพข้างหน้าจะเป็นอาจารย์สอนวิศวกรรมศาสตร์หรือวิศวกรผู้ออกแบบ วิศวกรที่ปรึกษา หรือเป็นนักวิจัย ก็จะต้องเป็นผู้นำเสนอผลงานทั้งนั้น ถ้าเสนอไม่ดี พูดแล้วคนฟังไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ว่าพูดอะไร ไม่นานคนก็จะเบื่อ ทำให้ประสบความล้มเหลวในที่สุด

อีกประการหนึ่ง ตัวอาจารย์เองก็ควรจะพูดภาษาอังกฤษให้ชัดเจน โกลัศเียงภาษาเดิมมากที่สุดมีฉะนั้น ลูกศิษย์ก็จะพูดไม่ชัดตาม โดยเฉพาะการเน้นหนักเบา ในคำหนึ่ง ๆ เพราะการเน้นเสียงหนักในส่วนที่ควรจะเบา หรือกลับกัน ความหมายจะเปลี่ยนไปจนทำให้ฝรั่งเอง ฟังภาษาฝรั่งแล้วไม่เข้าใจ บางครั้งฝรั่งต้องหันมาถามคนไทยว่า “เขาพูดว่าอะไร?”

จริง ๆ แล้ว ภาษาเป็นสิ่งที่เรียนง่าย สิมง่าย ต่อให้ได้ A ในขณะที่เรียน ถ้าออกมาแล้วไม่ได้ใช้บ่อย ๆ ก็เกิดสนิมจนพูดหรือเขียนไม่ออกเลยทีเดียว ฉะนั้น ต้องหมั่นฝึกฝนตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ บางคนคิดว่า วัศัพท์เทคนิคทางช่างนั้นช่วยในการอ่านเขียนได้บ้าง แต่ถ้าจะให้เป็นที่เข้าใจตรงกันจะต้องดูเรื่องไวยากรณ์ และสำนวนด้วย

การถ่ายโอนเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในขณะนี้ การถ่ายโอนเทคโนโลยีนี้จะได้ผลเต็มที่ก็ต่อเมื่อฟังภาษาเขารู้เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอีกฝ่ายหนึ่งเต็มใจจะถ่ายโอนให้จำเป็นต้องไขว่คว้าเอาเอง หากเป็นเช่นนั้น ภาษาอังกฤษจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง ในทางตรงกันข้าม หากต้องทำงานร่วมกับต่างชาติหรือที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษมาก ๆ ถ้าภาษาไม่ดีพอ ก็ไม่มีวันที่จะก้าวหน้าได้ เช่นเดียวกับการทัศนศึกษาและดูงานต่างประเทศ ทางเจ้าของโครงการและเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม และ

แม้ผู้แทนจำหน่ายสินค้าทางอุตสาหกรรม มักส่งวิศวกร และช่างเทคนิคไปดูงานต่างประเทศ หรือไปรับการอบรม ตามโรงงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย ผู้ที่จะไปควรจะมีความรู้ทางภาษาเป็นอย่างดี สามารถเข้าใจ สิ่งที่ต้องการจะไปเรียนรู้ และสามารถซักถามปัญหาที่ยังไม่เข้าใจ และเข้าใจคำตอบ

อยากจะขอเน้นอีกครั้งว่า ภาษาอังกฤษเป็นสิ่ง จำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน และจะเพิ่มขึ้นมากในอนาคต อันใกล้นี้ วิศวกรควรจะกระตือรือร้นฝึกฝนให้ชำนาญ เพื่อที่จะไม่เสียเปรียบวิศวกรต่างชาติ และสามารถร่วมงานกันได้โดยเกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่ายรวมทั้งเจ้าของ โครงการด้วย

ความต้องการภาษาอังกฤษในวิชาชีพ

..... ด้านนิติศาสตร์

ชัยยศ เหมรัชตะ*

ในปัจจุบันอันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งการเดินทางติดต่อสื่อสารของมนุษย์เป็นไปอย่างไร้ขอบเขตพรมแดน ภาษาอังกฤษย่อมเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศที่กำลังพัฒนาดังเช่นประเทศไทยซึ่งจำเป็นต้องติดต่อกับนานาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลภาษาหนึ่งอันเป็นที่ยอมรับสำหรับการติดต่อจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางภาษาหนึ่งในการสื่อสารระหว่างประเทศสมาชิกขององค์การ นอกจากนี้ในเวทีเศรษฐกิจโลกเช่นทุกวันนี้ การแข่งขันทางการพาณิชย์และการลงทุนระหว่างประเทศเริ่มเกิดขึ้นอย่างรุนแรงเพราะแต่ละประเทศต่างมุ่งหวังที่จะได้รับความสำเร็จทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศของตน ด้วยเหตุที่ภาษาอังกฤษเป็นองค์ประกอบอันสำคัญในการเจรจาและสื่อสารระหว่างคู่ค้าแต่ละชาติ ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษมากขึ้นเท่าใด โอกาสแห่งความสำเร็จในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศย่อมเป็นไปโดยง่ายขึ้น ดังตัวอย่างที่ปรากฏในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าประชาชนชาวสิงคโปร์ต่างเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

ยิ่งไปกว่านั้น การคมนาคมที่ได้ถูกพัฒนาให้เกิดความสะดวกรวดเร็วยังก่อให้เกิดการเดินทางไปมาหาสู่หรือเปลี่ยนแปลงถิ่นฐานที่อยู่ระหว่างประชาชนต่างดินแดนหรือต่างภูมิภาคไม่ว่าด้วยเหตุผลในด้านการท่องเที่ยวหรือการอพยพจากสาเหตุทางสังคม เศรษฐกิจหรือการเมือง ภาษาอังกฤษจึงเป็นสื่อกลางอันทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างประชาชนซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านภาษา

วิชาชีพด้านนิติศาสตร์หรือการประกอบอาชีพทางกฎหมายคือการใช้วิชาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทุกลักษณะในการทำงานประเภทต่าง ๆ โดยทั่วไปมักจะเรียกบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านนิติศาสตร์ว่า “นักกฎหมาย” ส่วนประเภทของงานทางด้านนิติศาสตร์นั้นสามารถแยกออกเป็นสองประเภทได้แก่ ประเภทแรกเป็นการใช้ความรู้ทางกฎหมายประกอบอาชีพโดยตรงไม่ว่าจะเป็นการทำงานอันเกี่ยวกับกฎหมายในสถานะข้าราชการของหน่วยงานของรัฐ เช่น ผู้พิพากษาซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการผู้มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งแพ่งและอาญา อัยการซึ่งเป็นข้าราชการทำหน้าที่ทนายของแผ่นดินหรือเจ้าหน้าที่ทางกฎหมายของรัฐในส่วนของงานศาลยุติธรรม และนิติกรซึ่งเป็นข้าราชการ

* ศาสตราจารย์ ชัยยศ เหมรัชตะ ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายและวิธีพิจารณาความและธรรมนูญศาลยุติธรรม ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายฟอกเงินของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของทบวงมหาวิทยาลัย

ประจำอยู่ตามหน่วยราชการต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษากฎหมาย เป็นต้น หรือจะเป็นการทำงานอื่นเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อประโยชน์ของเอกชน เช่น ทุนายความ ซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระที่มีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นการทำงานโดยการรับว่าคดีในศาลยุติธรรมและทำหน้าที่ให้คำปรึกษาตลอดจนดำเนินการใด ๆ ทางกฎหมายให้แก่ลูกค้า และพนักงานฝ่ายกฎหมายของห้างร้านบริษัทเอกชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นลูกจ้างปฏิบัติหน้าที่ทางกฎหมายต่าง ๆ เช่นเดียวกับทุนายความตามที่นายจ้างมอบหมาย เป็นต้น ส่วนประเภทที่สองเป็นการใช้ความรู้ทางกฎหมายประกอบอาชีพโดยทางอ้อม ซึ่งบุคคลผู้ทำงานในลักษณะนี้มีได้หวังในค่าตอบแทนจากการทำงานโดยตรง เช่น อาจารย์สอนวิชากฎหมายในมหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาไม่ว่าของเอกชนหรือของรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายและข้าราชการซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย สมาชิกรัฐสภาทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกผู้ทำหน้าที่เสนอร่างกฎหมายหรือพิจารณาร่างกฎหมายที่ถูกเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีบุคคลจำพวกที่แม้จะมีได้ประกอบอาชีพทางกฎหมาย แต่ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับทับทกฎหมาย อันได้แก่เหล่านิสิตนักศึกษากฎหมายในสถาบันศึกษากฎหมายต่าง ๆ โดยบุคคลเหล่านี้ในแต่ละวันก็จะต้องทำการฝึกฝนหาความชำนาญในวิชากฎหมายสาขาต่าง ๆ ตามหลักสูตรไม่ว่าในชั้นใด ๆ ก็ตามเพื่อความเป็นเลิศสำหรับการประกอบอาชีพภายหลังจากสำเร็จการศึกษาในอนาคต

วิชาชีพด้านนิติศาสตร์เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในสังคมเนื่องจากกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายจึงต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับผู้คนในสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ดังที่กล่าวมาในตอนต้นนี้ นอกจากนักกฎหมายไทยต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนไทยแล้ว ยังต้องทำงานเกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศอีกด้วย

นักกฎหมายจึงจำเป็นจะต้องติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศตลอดจนเพิ่มพูนความรู้เพื่อเปิดโลกทัศน์ของตนให้กว้างขึ้นอันเป็นประโยชน์ในการทำงานระดับระหว่างประเทศภาษาอังกฤษซึ่งได้รับการยอมรับให้เป็นภาษาสากลจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเป็นสื่อกลางในการติดต่อและเป็นกุญแจดอกสำคัญในการไขเข้าสู่ความรู้แขนงใหม่ ๆ ความต้องการภาษาอังกฤษในการประกอบวิชาชีพของนักกฎหมายจึงเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นทุกที ยิ่งไปกว่านั้น หากพิจารณาถึงขอบเขตของการศึกษาวิชากฎหมายในสถาบันศึกษากฎหมายในปัจจุบัน จะพบว่าได้มีการกำหนดวิชากฎหมายพิเศษลักษณะใหม่ ๆ ไว้ในหลักสูตร ดังเช่นวิชากฎหมายทะเล (Law of the Sea) วิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Law) ซึ่งวิชากฎหมายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นวิชาอันมีที่มาจากต่างประเทศเนื่องมาจากหลักกฎหมายอันเป็นรากเหง้าของวิชาได้มีพัฒนาการจากประเทศทางตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นไม่ว่าอาจารย์ผู้สอนหรือนิสิตนักศึกษา ก็จะต้องพยายามศึกษาค้นคว้าจากตำรากฎหมายของต่างประเทศเพื่อการถ่ายทอดความรู้หรือการเพิ่มพูนความรู้ ตำรากฎหมายต่างประเทศส่วนใหญ่ในห้องสมุดมักพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ การที่ผู้ศึกษามีความรู้ทางภาษาอังกฤษมากเท่าใด ผู้ศึกษาย่อมจะเข้าใจเนื้อหาในตำรามากขึ้นเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาอังกฤษเริ่มมีความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษาก่อนที่บุคคลเหล่านั้นจะเป็นนักกฎหมายอย่างเต็มตัวเสียด้วยซ้ำ นอกจากนี้ ในการทำวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายโดยผู้ศึกษาในระดับบัณฑิตต่าง ๆ หรือนงานวิจัยอิสระในระดับชาตินั้น ข้อมูลทางเอกสารส่วนใหญ่มีที่มาจากต่างประเทศซึ่งส่วนมากเป็นภาษาอังกฤษ ความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้วิจัยจึงเป็นที่มาจากต่างประเทศซึ่งส่วนมากเป็นภาษาอังกฤษ ความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้วิจัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของงานวิจัยอันมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากการวิจัยนั้น

ส่วนความต้องการภาษาอังกฤษของนักกฎหมายผู้ประกอบวิชาชีพแขนงต่าง ๆ นั้นย่อมขึ้นกับลักษณะ

หน่วยงานของนักกฎหมายแต่ละพวก เป็นต้นว่า การทำงานในหน่วยงานของรัฐนั้น แม้นักกฎหมายนอกจะคิดว่าไม่น่าที่จะมีความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษหรือมีการใช้ภาษาอังกฤษเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญแต่โดยความเป็นจริงในปัจจุบันแล้ว ความก้าวหน้าทางวงการกฎหมายขึ้นอยู่กับคุณภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ ๆ จากต่างประเทศซึ่งจะเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศไทยตามกระแสแห่งการหลาหลายหลากของวิทยาการ ศิลปะและวัฒนธรรมจากต่างชาติ ดังจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันนี้ นอกจากผู้พิพากษา อัยการ และนิติกรจะต้องมีความรู้เชี่ยวชาญกฎหมายไทยไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสารบัญญัติหรือวิธีสบัญญัติแล้ว ข้าราชการเหล่านี้แต่ละท่านควรจะต้องมีความรู้กฎหมายพิเศษต่าง ๆ อีกด้วย เช่น การสอบสวนจัดทำสำนวนเพื่อดำเนินกระบวนการยุติธรรมต่อศาลโดยพนักงานอัยการ และการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาในคดีอันเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังเช่นคดีปันหุ้น คดีละเมิดลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ คดีละเมิดเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ หรือการดำเนินกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่ของอัยการและผู้พิพากษาในคดีอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ ดังเช่นคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น คดีความในลักษณะเช่นนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยตลอดจนบางเรื่องก็มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายออกมารองรับ แต่บางเรื่องก็ยังไม่ มี ด้วยเหตุนี้ ทั้งอัยการและผู้พิพากษาต่างก็จะต้องแสวงหาความรู้อันเกี่ยวกับกฎหมายเหล่านี้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องเป็นธรรมที่สุดโดยการศึกษาเรียนรู้จากกฎหมายรวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์ทางคดีความในต่างประเทศ ความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อการทำความเข้าใจเอกสารจากต่างประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักกฎหมายเหล่านี้ ส่วนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นนิติกรอยู่ตามหน่วยงานราชการบางแห่งหรือบางแผนกนั้นก็จำเป็นต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษอย่างดีเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามลักษณะของงานหรือที่ได้รับมอบหมาย เช่น นิติกรที่ปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงการต่าง

ประเทศนอกจากจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศในบางครั้งแล้ว ยังจะต้องทำหน้าที่หลักทางด้านเอกสารต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษ ดังเช่นสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ อนุสัญญาระหว่างประเทศ หรือนิติกรซึ่งทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในกองกฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นงานร่างกฎหมายหรือทำความเข้าใจให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายในข้อหาหรือของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่เสนอมากำเป็นจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษเพื่อใช้อ้างอิงในการตอบข้อหาหรือเหล่านั้น เป็นต้น

ในส่วนอันเกี่ยวกับการทำงานของนักกฎหมายในภาคเอกชนนั้น ด้วยเหตุที่ ในปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูง โดยสาเหตุประการหนึ่งมาจากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่บริษัทของต่างชาติมากมายได้เข้ามาเปิดกิจการในประเทศไทยตามนโยบายการค้าเสรีของรัฐบาลไทย อย่างไรก็ตาม อุปสรรคประการหนึ่งของการเปิดและดำเนินกิจการของบริษัทข้ามชาติเหล่านี้คือการไม่ทราบหรือไม่เข้าใจในกฎหมายไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับธุรกิจการพาณิชย์และการลงทุน เช่น กฎหมายภาษีอากร กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายโรงงาน เป็นต้น ความต้องการนักกฎหมายไทยที่มีความรู้ความชำนาญในกฎหมายเหล่านี้ในการขอคำปรึกษาและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอันซับซ้อนเพื่อให้สามารถเปิดและดำเนินกิจการได้โดยถูกต้องตามกฎหมายไทยจึงเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ นักกฎหมายไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษจึงได้เปรียบนักกฎหมายคนอื่นซึ่งแม้ว่าจะมีความรู้ทางกฎหมายมากกว่าแต่ไม่อาจติดต่อสื่อสารกับลูกค้าที่เป็นชาวต่างประเทศได้อย่างเข้าใจดีเนื่องจากความสามารถอันจำกัดทางภาษาอังกฤษ หรือแม้แต่ห้างร้านบริษัทของคนไทยที่มีการติดต่อทางธุรกิจกับบริษัทต่างประเทศต่างก็ให้ความสำคัญในการเลือกรับพนักงาน

ด้านกฎหมายที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็น อย่างดีก่อนเพราะขอบเขตแห่งงานของพนักงานฝ่าย กฎหมายย่อมจะต้องเกี่ยวกับเอกสารภาษาอังกฤษใน บางกรณี เช่น การร่างสัญญาต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ ในบางครั้ง ทนายความผู้ประกอบ อาชีพอิสระอาจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับลูกความซึ่ง เป็นชาวต่างประเทศ เช่น ในคดีที่ชาวต่างประเทศ กระทำความผิดในราชอาณาจักรไทย เป็นต้นว่า ความ ผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดอันเกี่ยวกับการหลบ หนีเข้าเมืองหรือในกรณีที่คนต่างชาติติดต่อขอคำปรึกษา ในทางแพ่ง เป็นต้นว่า ในปัญหาเกี่ยวกับทรัพย์สิน ครอบครองและการทำสัญญาประเภทต่าง ๆ ตามกฎหมาย ไทยทนายความจึงต้องมีความสามารถทางภาษาอังกฤษ ในขั้นที่จะให้ความกระจ่างแก่ลูกความชาวต่างชาติได้เป็น อย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ของทนายความผู้นั้น

ผู้ที่ไม่ได้รับคำตอบแทนจากการประกอบอาชีพ ทางกฎหมายโดยตรงก็สมควรจะต้องมีความรู้ทาง ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ดังเช่น อาจารย์สอนวิชา กฎหมายในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ก็จะต้อง ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากตำราเอกสารจากต่าง ประเทศอยู่เสมอเพื่อไม่ให้เป็นคนล้าหลังและสามารถ ถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ศิษย์สมตามเจตนารมณ์ แห่งหน้าที่ของตน ตลอดจนการใช้ความสามารถทาง ภาษาอังกฤษในด้านการทำวิจัยทางกฎหมายเรื่องต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากเอกสารของต่างประเทศ เพื่อคุณภาพของงาน ส่วนในด้านการร่างกฎหมายนั้น โดยทั่วไปเป็นที่ทราบกันดีว่า กฎหมายลักษณะใหม่ ๆ

ที่ออกใช้บังคับในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่มี แนวความคิดและหลักการมาจากกฎหมายของต่าง ประเทศ เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พระราชบัญญัติ สิทธิบัตร พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พระราช บัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการ พิจารณาร่างกฎหมายใหม่ ๆ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ยังใหม่ ต่อความรู้ของนักกฎหมายไทยโดยทั่วไป เช่น กฎหมาย เกี่ยวกับการฟอกเงิน (money laundry) กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืช (protection of plant varieties) เป็นต้น ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมืองซึ่งมีส่วนร่วมในการพิจารณา ร่างกฎหมายไม่ว่าในขั้นตอนใดก็ตามจะต้องมีความรู้อัน เกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องนั้นๆ และหนทางแห่งความรู้ ก็ได้แก่การศึกษาจากกฎหมายและข้อมูลของต่างประเทศ เป็นหลักนั่นเอง ความสามารถทางภาษาอังกฤษจึงเป็น สิ่งสำคัญอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในความเป็นจริงของสังคมไทยปัจจุบัน แต่ละวิชา- ชีพรวมทั้งวิชาชีพด้านนิติศาสตร์ต่างต้องการและเล็งเห็น ถึงความสำคัญของความสามารถทางภาษาอังกฤษของ ผู้ปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษมิใช่จะเรียนรู้ได้ในเวลาอันรวดเร็วแต่จะต้องได้ รับการฝึกฝนเป็นระยะเวลาอันสมควร ด้วยเหตุนี้ นิสิต นักศึกษาวิชากฎหมายจึงควรให้ความสนใจต่อวิชา ภาษาอังกฤษด้วยเช่นเดียวกับการให้ความสำคัญต่อ การศึกษากฎหมายเพื่อที่จะได้มีโอกาสแห่งความ ก้าวหน้าทางความรู้และทางวิชาชีพต่อไปในอนาคต แม้ ว่าจะส่วนมากมักจะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ก็ตาม

ภาษาอังกฤษธุรกิจในประเทศไทยในรอบ 12 ปี (2526-2538): การใช้ การเรียนการสอน และข้อเสนอแนะ

บังอร สว่างวโรรส

ปัจจุบันนี้ ภาษาอังกฤษธุรกิจทวีความสำคัญยิ่งขึ้น ต่อวงการธุรกิจไทยเนื่องจากสาเหตุหลายประการผู้เขียน จึงขอเสนอบทความ เรื่อง ภาษาอังกฤษธุรกิจในประเทศไทยในรอบ 12 ปี (2526-2538): การใช้ การเรียน การสอน และข้อเสนอแนะ

หัวข้อที่จะนำเสนอมีในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพเศรษฐกิจของไทยในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ภาษาอังกฤษธุรกิจ มีบทบาทสำคัญต่อวงการธุรกิจไทย
2. การเปลี่ยนแปลงในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารและเก็บข้อมูล
3. เปรียบเทียบการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจในรอบ 12 ปี
4. วิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2526-2538
5. ตัวอย่างโปรแกรม/หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนในประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ สิงคโปร์
6. ข้อเสนอแนะในเรื่องการเรียนการสอน

1. สภาพของเศรษฐกิจไทยในรอบ 12 ปี (2526-2538)

ในแผนพัฒนานาระยะที่ 7 ซึ่งมี 4 พณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อ 12 ปีที่แล้ว คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2526 ประเทศไทยพยายามจะ

เป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม (New Industrialized Country) โดยมีการชักชวนต่างประเทศให้มาลงทุนด้าน อุตสาหกรรมในประเทศ ภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกา ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยถึง 12 บริษัท ในระยะนั้น ภาษาอังกฤษธุรกิจ จึงเริ่มมีความสำคัญในการพาณิชย์ และการลงทุน

ในปัจจุบันนี้ภาษาอังกฤษธุรกิจในประเทศไทยยัง เพิ่มบทบาทสำคัญมากขึ้นเนื่องจาก

1. ประเทศทางซีกโลกตะวันตกบางประเทศเกิด เศรษฐกิจถดถอย จึงหันความสนใจมาลงทุนด้าน อุตสาหกรรมทางแถบเอเชีย ซึ่งมีค่าแรงงานต่ำกว่าซีกโลกตะวันตก

2. ประเทศไทยเองก็กำลังพัฒนาอย่างมาก มีการ สร้างทางด่วน รถไฟลอยฟ้า คอนโดมิเนียม และศูนย์- การค้าใหญ่ ๆ ต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ต่างชาติร่วมเป็น เจ้าของโครงการหรือเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างโครงการใหญ่ ทั้งหมด ประเทศไทยจึงต้องการวิศวกรเพิ่มขึ้นเห็นได้ จากการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพิ่มการรับนิสิตคณะ วิศวกรรมศาสตร์เป็นจำนวนถึง 700 คน ในปี 2538 วิศวกรต้องใช้ภาษาอังกฤษในการเสนอโครงการ (proposals) ต่อชาวต่างประเทศ และในการสื่อสาร ตลอดจน การทำงานในสถานประกอบการ

3. ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งเปลี่ยนจากการส่ง สินค้าออก สินค้าเกษตรจากข้าว ไม้ ยางพารา เป็นสินค้า

Export - Oriented (ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ 2528) อันมีเสื้อผ้าเป็นอันดับหนึ่ง อัญมณี รองลงมา เครื่องไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นักธุรกิจจึงต้องรู้เรื่องการอุตสาหกรรมและการส่งออกเพื่อติดต่อกับต่างประเทศ

4. ขณะนี้เรียกว่าเป็นยุคของ Globalization หรือ โลกภิวัตน์ ซึ่งการติดต่อสื่อสารของมนุษย์เป็นไปอย่างไร้พรมแดน มีการใช้ดาวเทียม แฟกซ์ และสื่อใยแก้ว เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการสื่อสาร ให้ข้อมูล และข่าวสารมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ภาษาอังกฤษจึงเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้น

5. จากบทสรุปเรื่องการค้าระหว่างประเทศของไทย (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์) ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจเสรี มีการพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในอัตราค่อนข้างสูง การค้าระหว่างประเทศของไทยขยายตัวในอัตราสูงมาก จากปี 2537 มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2536 ถึงร้อยละ 14.0 ซึ่งมีมูลค่า ทั้งหมด 1,005,000 ล้านบาท สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ของไทยเป็นสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าส่งออกมีจำนวนถึง 172 รายการ แต่ร้อยละ 45.1 ของรายได้จากการส่งออกในปี 2536 มาจากสินค้าสำคัญ 10 อันดับแรกได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ กุ้งสดแช่เย็น ผลิตภัณฑ์พลาสติก แผงวงจรไฟฟ้า ข้าว ยางพารา รองเท้าและชิ้นส่วน และอาหารทะเลกระป๋อง ตลาดส่งออกของไทยจำกัดอยู่เพียง 4 แห่ง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และอาเซียน ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 71.4 สินค้าเข้าสำคัญ 10 รายการแรก ได้แก่ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ เหล็ก และเหล็กกล้า น้ำมันดิบ ส่วนประกอบอุปกรณ์โครงรถและตัวถัง เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์นั่ง สินแร่และโลหะอื่น ผลิตภัณฑ์โลหะ ซึ่งมีมูลค่านำเข้ารวมกันเป็นร้อยละ 65.9 ของมูลค่านำเข้ารวมในปี 2536 แหล่งนำเข้าสำคัญยังมีจำกัดอยู่เพียง 4 แห่ง ได้แก่ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และอาเซียน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 69.0 ของมูลค่าการนำเข้ารวมในปี 2536

จากบทสรุปนี้จึงเป็นการบ่งบอกถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษธุรกิจในการส่งออกและนำเข้า เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการติดต่อกับสหรัฐอเมริกา และอาเซียนต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ส่วนการติดต่อกับญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปส่วนใหญ่ก็ใช้ภาษาอังกฤษเช่นกัน ภาษาอังกฤษที่สอนจึงควรมีเนื้อหาในเรื่องการติดต่อสอบถามราคา การหาตลาดสินค้า การซื้อขาย การร้องเรียน การเขียนรายงาน การเขียนข้อเสนอ จดหมายนัดหมาย จดหมายประนีประนอม จดหมายขอบคุณ นอกจากนั้นยังต้องสอนทักษะการฟัง การพูดในเรื่องการเจรจาต่อรอง (Negotiation) การประชุม การพบปะพูดคุยในด้านสังคม การนัดหมาย วิธีการส่งออก ศัพท์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากจะสอนจดหมายธุรกิจและการพูดดังกล่าว ควรใช้เนื้อหาเกี่ยวกับสินค้าที่ส่งออก เพื่อเตรียมผู้เรียนให้รู้จักศัพท์ที่จำเป็นต้องใช้ในอนาคต

2. การเปลี่ยนแปลงในการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารและเก็บข้อมูล

ปัจจุบันนี้มีสื่อใหม่ๆที่ใช้ในการติดต่อและเป็นที่ยอมรับ คือ Facsimile หรือเรียกสั้น ๆ ว่า Fax และอิเล็กทรอนิกส์เมล Electronic Mail (E - Mail) ในขณะที่เมื่อ 10 ปีก่อนนิยมใช้ Telex และโทรเลข ส่วนโทรศัพท์ก็ยังคงใช้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

การใช้แฟกซ์ คือการส่งและรับข้อความโดยผ่านเครื่อง Facsimile machine ผู้ที่รับข้อความจะได้รับทันทีที่ผู้ส่งส่งข้อความไปให้ ข้อความที่จะส่งไปนั้น จะต้องเป็นข้อความที่พิมพ์เสร็จเรียบร้อยแล้วก่อน การส่งแฟกซ์เป็นที่นิยมใช้มากเนื่องจากความรวดเร็ว

การส่งจดหมายโดยผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic-mail) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า E-mail โดยใช้โปรแกรมแทนผู้ส่ง และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แทนเส้นทางส่งตามปกติ โปรแกรมที่ใช้เรียกว่า PINE ซึ่งเป็นของ University of Washington (Copyright 1989-1994. Pine is a trademark of the University of Washington)

จากการที่มีการส่งแฟกซ์ และ E-Mail ทำให้การเขียนจดหมายเป็นแบบพิธีตรองน้อยลง ในการส่งแฟกซ์ ผู้ส่งมักจะใช้ To, From, และ Date แทนการเขียน address แบบจดหมายธุรกิจธรรมดาและมักจะใช้กระดาษที่มีที่อยู่ของบริษัท ส่วนการส่ง E-Mail จะต้องพิมพ์ account ของผู้รับแทน address จริง ส่วนคำลงท้ายมักจะไม่ใช่ (account ก็คือ address ของผู้รับในรูปแบบเฉพาะ เช่น Cook, Jam Code E 7 C 8 Coo @ TOE.TOWSON.EDU)

การใช้คอมพิวเตอร์ขณะนี้แทบกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการทำธุรกิจ การเก็บข้อมูลจะใช้ใส่แผ่น disc ใน computer ซึ่งจะกดหาข้อมูลง่ายกว่าการหาในแฟ้มหรือ file ตามปกติ นอกจากข้อมูลจะปรากฏอยู่บนจอแล้ว เราสามารถใช้คอมพิวเตอร์ถ่ายทอดข้อความจาก software ลงในแผ่นกระดาษได้อีก ฉะนั้นในปัจจุบันนี้ การเรียนรู้วิธีใช้คอมพิวเตอร์จึงมีประโยชน์มาก และเกือบจะเรียกว่าเป็นความจำเป็นในการทำธุรกิจ

นอกจากจะใช้ในการเก็บข้อมูลแล้ว คอมพิวเตอร์ยังใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้อีก เช่น การสอนภาษาอังกฤษทักษะต่าง ๆ ซึ่งมีการอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนภาษาอังกฤษธุรกิจและการสอน

ศัพท์ เป็นต้น (ผู้เขียนได้ไปดูการสอนภาษาอังกฤษด้วยคอมพิวเตอร์ จากมหาวิทยาลัย Maryland at Baltimore และสถาบันภาษาของมหาวิทยาลัย Delaware) คอมพิวเตอร์จึงเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเก็บข้อมูล ถ่ายทอดข้อมูลในทางธุรกิจ และในด้านการเรียนการสอน

3. เปรียบเทียบการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจ ในรอบ 12 ปี (2526-2538)

ผู้เขียนได้ทำวิจัยในปี พ.ศ. 2526 เรื่อง “การศึกษาความสอดคล้องระหว่างวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับความต้องการของวงการธุรกิจไทย” ได้สำรวจการใช้ภาษาอังกฤษที่ใช้ในบริษัทธุรกิจใหญ่ที่สุดจำนวน 60 บริษัท⁽¹⁾ ในปี 2538 ผู้เขียนได้ทำการวิจัยซ้ำโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเดิม แต่จำนวนน้อยกว่า คือสำรวจการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจของบริษัทใหญ่ 36 บริษัท⁽²⁾ โดยสอบถามผู้บริหารระดับกลางโดยใช้แบบสอบถามเดิมแล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลในปี 2526 โดยใช้ค่า t - test ปรากฏผลความแตกต่างในบางเรื่อง

ในบทความนี้จะเสนอเรื่อง การใช้ที่มีความแตกต่าง ส่วนเรื่องที่ไม่มีความแตกต่างจะไม่นำเสนอ

(1) แต่ผู้ที่ตอบแบบสอบถามบางบริษัทมี 2 คน จำนวน N จึงมี 97 หรือ 96

(2) ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีบริษัทละ 1 คน จำนวน N จึงมี 36

ปริมาณการใช้ทักษะประเภทต่าง ๆ ของบุคลากร

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
รายการ	3.133	1.142	36.451	60	36	3.58	0.91	25.419	-2.0895*

ประเภทของเรื่องที่บุคคลต้องรับฟังเป็นภาษาอังกฤษ

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
คำบรรยาย ข่าว	2.093	1.042	49.785	97	36	3.06	1.04	33.987	-4.7066*
	2.021	1.06	52.449	97	36	3.08	1.16	37.662	-4.7289*

วัตถุประสงค์ในการฟัง

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
จดบันทึกโดยสรุป	2.155	1.083	50.255	97	36	2.75	1.05	38.182	-2.8457*
จดบันทึกโดยละเอียด	1.856	1.021	55.011	97	36	2.64	1.07	40.530	-3.7560*
แปล	1.928	1.063	55.135	97	36	2.56	0.91	35.547	-3.3576*
นำไปพูด วิเคราะห์วิจารณ์	1.68	0.963	57.321	97	36	2.53	1	39.536	-4.3472*
นำไปเขียน วิเคราะห์วิจารณ์	1.649	0.947	57.429	97	36	2.56	1.11	43.359	-4.3164*

ประเภทของการพูดที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
สัมภาษณ์	1.856	1.041	56.088	97	36	2.89	1.01	34.948	-5.1422*
ซักถาม	2.196	1.204	54.827	97	36	2.94	1.19	40.476	-3.1564*
อภิปราย	1.629	0.87	53.407	97	36	2.42	0.87	35.950	-4.6046*
บรรยาย (ลักษณะและคุณภาพสินค้า)	2.124	1.26	59.322	97	36	2.86	1.07	37.413	-3.3156*

บุคคลที่บุคลากรต้องพูดภาษาอังกฤษด้วย

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
ลูกค้าชาวต่างประเทศ	2.948	1.41	47.829	97	36	3.53	1.02	28.895	-2.5915*

วัตถุประสงค์ในการพูด

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
บรรยายลักษณะสินค้า	2.175	1.258	57.839	97	36	2.78	1.05	37.770	-2.7619*
บรรยายลักษณะสินค้าและยกตัวอย่าง	2.155	1.244	57.726	97	36	2.61	1.02	39.080	-2.1250*
ชักจูง	2.278	1.264	55.487	97	36	2.78	1.12	40.288	-2.1913*
อธิบายประโยชน์	2.237	1.179	52.705	97	36	2.89	0.95	32.872	-3.2542*
ถามหาเหตุผล	2.33	1.188	50.987	97	36	2.78	1.05	37.770	-2.0936*
ขอความช่วยเหลือ	2.052	1.112	54.191	97	36	2.86	0.96	33.566	-4.0804*

เรื่องที่บุคลากรต้องอ่าน

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
1. เรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพโดยตรง โทรศัพท์ จดหมายส่วนตัว คำอธิบายลักษณะสินค้า ตาราง	3.423	1.368	39.965	97	36	2.72	1.11	40.809	-3.0059*
	1.729	0.688	39.792	96	36	2.22	0.9	40.541	-2.9277*
	2.443	1.307	53.5	97	36	2.92	0.97	33.219	-2.2567*
	2.474	1.234	49.579	97	36	3.03	0.97	32.013	-2.6893*
	2.701	1.101	40.763	97	36	3.19	0.98	30.721	-2.4430*
2. เรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพทางอ้อม เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร งานวิจัย	2.763	1.078	39.016	97	36	3.19	0.95	29.781	-2.1936*

วัตถุประสงค์ของการอ่าน

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
เขียนวิเคราะห์ วิจัย แปล	1.99	1.094	54.975	97	36	2.78	1.15	41.367	-3.5241*
	2.227	1.212	54.423	97	36	3.03	0.94	31.023	-3.9878*

บุคคลและองค์การที่บุคลากรต้องเขียนถึงเป็นภาษาอังกฤษ

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
หน่วยราชการ	1.464	0.723	49.385	97	36	1.83	0.7	38.251	-2.6247*
หน่วยรัฐวิสาหกิจ	1.495	0.709	47.425	97	36	1.92	0.69	35.938	-3.0964*

ประเภทการเขียนทางธุรกิจที่บุคลากรต้องเขียน

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
1. จัดหมายส่วนตัวอย่างเป็นทางการ จัดหมายแนะนำตัว แนะนำและอ้างอิง จัดหมายแสดงความยินดี จัดหมายแสดงความขอบคุณ	1.833	1.002	54.664	96	36	2.44	0.97	39.754	-3.1366*
	2.125	1.181	55.576	96	36	2.47	1	40.486	-1.6589*
	2.24	1.054	47.054	96	36	2.75	1.02	37.091	-2.5059*
	2.448	1.16	47.386	96	36	2.92	1.08	36.986	-2.1659*
2. ระเบียบวาระการประชุม	2.072	1.309	63.176	97	36	2.69	1.09	40.520	-2.7155*
3. ข้อบ่งชี้	2.093	1.225	58.528	97	36	2.58	1.11	43.023	-2.1600*
4. บทความทางธุรกิจ	2.155	1.261	58.515	97	36	2.81	1.17	41.637	-2.7759*

เรื่องที่บุคลากรต้องแปล

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
ลักษณะสินค้า	2.063	1.312	63.597	96	36	2.81	1.04	37.011	-3.3738*
กระบวนการ	1.979	1.281	64.73	96	36	2.72	1.21	44.485	-3.0479*
จดหมายและเอกสารติดต่อทางธุรกิจ	2.781	1.386	49.838	96	36	3.33	1.04	31.231	-2.4281*
ข่าวจากวิทยุ	1.479	0.781	52.806	96	36	2.53	1	39.526	-5.6185*
ข่าวจากหนังสือพิมพ์	2.063	1.113	53.951	93	36	2.72	0.88	32.353	-3.5035*
จดหมายส่วนตัว	1.615	0.851	52.693	96	36	2	0.72	36.000	-2.5704*
จดหมายร้องเรียน	1.563	0.892	57.07	96	36	2.03	0.7	34.483	-3.1220*
จดหมายสมัครงาน	1.615	0.922	57.09	96	36	2.28	0.91	39.912	-3.6826*
จดหมายสั่งสินค้า	1.833	1.262	68.849	96	36	2.25	0.94	41.778	-2.0345*
ข้อบ่งชี้	2.031	1.293	63.663	96	36	2.56	0.97	37.891	-2.5082*
บทความ	2.063	1.23	59.622	96	36	2.72	0.97	35.662	-3.1754*
รายงาน	2.156	1.208	56.03	96	36	2.75	1.08	39.273	-2.6920*
ตำรา	2.104	1.235	58.698	96	36	2.81	1.12	39.858	-3.0991*
คำพูด	2.104	1.235	58.698	96	36	3	1.07	35.667	-4.0574*
อื่น ๆ (แฟกซ์)	1.341	0.687	51.23	96	36	2.94	0.86	29.252	-9.8977*

วัตถุประสงค์ของการแปล

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
ถ่ายทอดให้แก่อีเมลสน ตีพิมพ์	1.598	0.837	52.378	97	36	2.33	1.12	48.069	-3.5244*
	1.938	1.215	62.693	97	36	2.53	1.08	42.688	-2.6825*

ที่มาของความรู้ด้านภาษาอังกฤษที่บุคลากรใช้ในการทำงาน

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
ประสบการณ์	3.652	0.975	26.678	112	36	4.17	0.77	18.465	-3.2436*

ปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะประเภทต่าง ๆ ของบุคลากร

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
การฟัง	2.821	1.042	36.937	112	36	3.65	0.95	26.027	-4.3957*
การพูด	2.83	1.03	36.396	112	36	3.47	1.02	29.395	-3.2291*
การอ่าน	2.241	0.75	33.467	112	36	3.09	1.06	34.304	-4.4036*
การเขียน	2.714	1.008	37.141	112	36	3.38	1.13	33.432	-3.1176*
การแปล	2.616	1.042	39.832	112	36	3.18	0.97	30.503	-2.9455*

ทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม

รายการ	กลุ่มอดีต				กลุ่มปัจจุบัน				ค่า t
	X	SD	CV		N	X	SD	CV	
การอ่าน	2.661	1.111	41.751	112	36	3.43	1.12	32.653	-3.5486*
การแปล	2.911	1.312	45.07	112	36	3.46	1.04	30.058	-2.5484*

จากตารางทั้งหมดปรากฏว่า การใช้ภาษาธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบัน มีความแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างในอดีต ทุกทักษะแต่ในบางเรื่อง

กลุ่มปัจจุบัน ใช้ภาษาอังกฤษในด้านการพูด การฟัง

เพิ่มขึ้น

- | | |
|--|-----------|
| 1. ฟังคำบรรยาย บทความ และข่าว | เพิ่มขึ้น |
| 2. ฟังเพื่อจดบันทึกโดยสรุป โดยละเอียด นำไปแปล พูดและเขียนวิเคราะห์ วิจัย | เพิ่มขึ้น |

การพูด

- | | |
|---|-----------|
| 1. พูด ชักจูง บรรยาย อภิปราย | เพิ่มขึ้น |
| 2. พูด เพื่อบรรยายลักษณะสินค้า ชักจูงอธิบายประโยชน์ ตามหาเหตุผลและขอความช่วยเหลือ | เพิ่มขึ้น |

การอ่าน

- | | |
|--|-----------|
| 1. อ่าน จดหมายส่วนตัว คำอธิบายลักษณะสินค้า ตาราง วารสารทางธุรกิจ | เพิ่มขึ้น |
| 2. อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ และแปล | เพิ่มขึ้น |

การเขียน

- | | |
|--|-----------|
| 1. เขียนจดหมายส่วนตัวอย่างเป็นทางการ วาระการประชุม ขอบ่งชี้ และบทความทางธุรกิจ | เพิ่มขึ้น |
|--|-----------|

การแปล

- | | |
|--|-----------|
| 1. แปลลักษณะสินค้า กระบวน จดหมายและเอกสารติดต่อทางธุรกิจ ข่าวจากวิทยุ
ข่าวจากหนังสือพิมพ์ จดหมายส่วนตัว จดหมายร้องเรียน จดหมายสมัครงาน
จดหมายสั่งสินค้า ขอบ่งชี้ บทความ รายงาน ตำรา คำพูด และแฟกซ์ | เพิ่มขึ้น |
| 2. แปลเพื่อ ถ่ายทอดให้แก่สื่อมวลชนและตีพิมพ์ | เพิ่มขึ้น |

การเปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจที่เพิ่มขึ้นในเกือบทุกด้านนั้น จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจุบันที่ได้อภิปรายมาตั้งแต่ต้น

การที่ประเทศไทยผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร การนำเข้าและส่งออกที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น ทำให้นักธุรกิจไทยต้องใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นทุกทักษะ รวมทั้งการแปล ต้องใช้ทักษะการพูดติดต่อมากขึ้นในยุคที่การเดินทางไปมาพบปะสะดวกกว่าก่อนใช้การแปลเพิ่มขึ้นเพื่อสื่อสารให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้เพื่อการเผยแพร่

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจจึงควรจัดให้สอดคล้องกับการใช้ที่เพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยที่สอนภาษาอังกฤษธุรกิจควรจัดสอนทุกทักษะ ฟัง พูด อ่าน

เขียนและแปล และแยกย่อยไปในเรื่องต่าง ๆ ที่นักธุรกิจใช้เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะใช้เมื่อพวกเขาเข้าสู่วงการธุรกิจ

4. วิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ ปี 2526-2538

สถาบันภาษาเริ่มจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ 2 วิชาให้แก่นิสิตปีที่ 3 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ซึ่งเป็นวิชาบังคับ 2 หน่วยกิต คือ

1. อังกฤษสังคม (Social English) ฝึกทักษะทางภาษาที่ใช้ในการเข้าสังคมและในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กับธุรกิจ เช่น การติดต่อทั่วไปและการติดต่อด้านธุรกิจ การถามและการให้ข้อมูลและคำแนะนำ การวางแผน และการแสดงความคิดเห็น

2. อังกฤษธุรกิจ (Business Writing) ฝึกการเขียนจดหมายและรายงานภาษาอังกฤษธุรกิจ

ต่อมามีวิชาเลือกสำหรับนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชีชั้นปีที่ 4 คือ อังกฤษวิชาชีพธุรกิจ (Professional Business English) 2 หน่วยกิต ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษในการสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน การประชุม การเขียนหัวข้อการประชุมและรายงานการประชุม เน้นการพูดและการฟัง โดยใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อ

เมื่อธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นที่นิยมในประเทศไทย สถาบันภาษาจึงเปิดสอนวิชาเลือกสำหรับนิสิตทั่วไป 2 หน่วยกิต คือวิชาภาษาอังกฤษสำหรับการจัดธุรกิจการท่องเที่ยว (Professional English for Travel Industry Management) ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสื่อความหมายเน้นภาษาที่จำเป็นในธุรกิจการจัดการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

5. ตัวอย่างโปรแกรม/รายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนอยู่ในสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสิงคโปร์

สถาบันภาษาของมหาวิทยาลัยเดลาแวร์ (University of Delaware English Language Institute) ซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 มีโครงการทางด้านภาษาอังกฤษธุรกิจที่เด่น ๆ 4 โครงการ ดังต่อไปนี้

1. Summer International Business Institute โครงการนี้ใช้เวลาในการเรียนการสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละประมาณกว่า 34 ชม. สถาบัน ELI จัดหลักสูตรร่วมกับ College of Business and Economics ของมหาวิทยาลัย สอนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาทางธุรกิจ หลักสูตรประกอบขึ้นด้วยการสัมมนาในเรื่องการตลาด นานาชาติ แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจของรัฐ หลักสำคัญในทางเศรษฐกิจและการเมืองของสหรัฐ ระบบข้อมูลการจัดการ หลักสูตรนี้รวมถึงการเข้าเยี่ยมชมศูนย์กลางทาง

วัฒนธรรมและการค้า รวมถึงการทำงานร่วมกับบริษัทธุรกิจท้องถิ่นในรัฐ Delaware อีกด้วย

2. Evening Business Class เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 5 ชม. ในช่วงเย็นตลอดทั้งปี เป็นการสอนการพูดและกลยุทธ์ในการพูดภาษาอังกฤษในสังคมธุรกิจสำหรับนักธุรกิจอาชีพ วิธีเรียนใช้การนำเสนอ (presentation) ทางเทปวีดิทัศน์ ซึ่งเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง

3. On-site Business English เป็นวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่ใช้เป็นภาษาที่สอง จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายคือผู้ที่ทำงานในบริษัทที่ตั้งอยู่แถบเมือง Newark และ Wilmington

4. Business English Tutoring จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งทำงานเฉพาะด้านทางธุรกิจ เป็นการสอนตัวต่อตัว โดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ใช้เป็นภาษาที่สอง หลักสูตรจัดขึ้นตามความต้องการของผู้เรียน

Language Institute of Japan (LIOJ) ณ เมือง Odawara ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้เคยให้ทุนดองานแก่อาจารย์ของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากกว่า 10 ปี จัดโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจแบบเข้มข้นและเป็นแบบ Residential Program ให้แก่นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นในระดับผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งจะไปรับหน้าที่สำคัญในระดับผู้จัดการในประเทศทางซีกโลกตะวันตก ซึ่งส่วนใหญ่ไปประจำอยู่ในสหรัฐอเมริกา ส่วนอีกพวกหนึ่งคือ ผู้ที่จะไปปฏิบัติงานในประเทศที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร

หลักสูตรนั้นจัดขึ้นตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน โดยจัดระดับของผู้เรียนจากการสอบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษ ทักษะที่เน้นคือการพูด และการฟัง ตลอดจนวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา

การเรียนการสอนใช้เวลา 1 เดือน ประมาณวันละ 8-9 ชั่วโมง ผู้เรียนจะต้องพักอยู่ร่วมกัน ณ สถานที่เรียน และต้องพูดคุยกันเป็นภาษาอังกฤษ ห้ามใช้ภาษาญี่ปุ่นโดยเด็ดขาด ในช่วงเช้า 4 ชั่วโมง เป็นการเรียนภาษาอังกฤษทั่ว ๆ ไป เช่น ไวยากรณ์ แต่ในช่วงบ่ายเป็น

การเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจเน้นการฟังและพูด ในด้านสังคมและธุรกิจ เช่น การนัดหมายทางโทรศัพท์ การดำเนินการประชุม การนำเสนอ (presentation) การอธิบายลักษณะงาน การพบปะพูดคุย เป็นต้น บทเรียนจะปรับให้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนซึ่งมี 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 8-12 คน ใช้เนื้อหาง่ายกับกลุ่มอ่อน เนื้อหายากกับกลุ่มเก่ง และมีการปรับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน เช่น ถ้าผู้เรียนต้องการเรียนการเขียนจดหมายธุรกิจชนิดใด ผู้สอนก็จะจัดสอนให้ วิธีสอนจะใช้การสอนแบบสถานการณ์จำลอง (simulation) และการแก้ปัญหา (problem-solving) เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เคยชินกับสถานการณ์ต่าง ๆ และรู้จักแก้ปัญหาเมื่อไปอยู่ต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้รับการสอนให้รู้จักวัฒนธรรมและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมของประเทศทางซีกโลกตะวันตก เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องเมื่อไปอยู่ประเทศนั้น ๆ และเข้ากันได้กับบุคคลที่ตนติดต่อด้วย

SEAMEO Regional Language Centre ประเทศสิงคโปร์ จัดอบรมเรื่อง Teaching English for Business and Technology (TEBT) เพื่อพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ข้าราชการ และบุคลากรในองค์กรธุรกิจของกลุ่มประเทศ ASEAN การสร้างหลักสูตรมีพื้นฐานมาจากโครงการร่วมของ ASEAN - New Zealand English for Business and Technology TEBT นี้สร้างขึ้นจากผลของ Need Analysis ของกลุ่มประเทศ ASEAN จึงสนองความต้องการในการใช้และการเรียนรู้ภาษาอังกฤษธุรกิจและเทคโนโลยีโดยทั่ว ๆ ไป แต่การสอนบางเรื่องมีการปรับบ้างตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- วิธีสร้างหลักสูตร และรายวิชาด้านธุรกิจและเทคโนโลยี (EBT Course)
- การเสริมสร้างทักษะในด้านการเขียน EBT
- การเสริมสร้างทักษะในด้านการพูดด้าน EBT
- การสร้างบทเรียนด้าน EBT

- การประเมินผลด้าน EBT

ในแต่ละวิชามีผู้เชี่ยวชาญรับผิดชอบในการสอน ซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ มีการบรรยาย การวิเคราะห์ การโต้เถียง เพื่อหาข้อสรุป การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การทำงานเป็นกลุ่ม และการทำงานเป็นคู่

ผู้สอนแต่ละวิชามีความเชี่ยวชาญในสาขาที่สอน มีข้อมูลเพียบพร้อม ได้วางแผนการสอนมาอย่างดี และมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน

การเรียนการสอนใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์ วันละประมาณ 8 ชม.

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยในปี พ.ศ. 2538 และเพื่อความสอดคล้องกับ (1) สภาพเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน (2) โลกยุคโลกาภิวัตน์ และ (3) การเรียนการสอนในต่างประเทศโดยเฉพาะที่มีความก้าวหน้าในทางภาษาอังกฤษธุรกิจ ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจดังต่อไปนี้

ด้านเนื้อหา

1. ควรสอดแทรกการสอนวัฒนธรรมของประเทศคู่ค้าของไทยรวมเข้ากับการเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจ ในทักษะที่สามารถแทรกเข้าไปได้ เช่น ในด้านการฟังและการพูด หรือการอ่าน เป็นต้น วัฒนธรรมมีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จหรือความเข้าใจผิดต่าง ๆ ได้ และมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกับตัวภาษาเอง ฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจไม่ควรให้ผู้เรียนละเลยในเรื่องนี้

2. ควรให้ความสำคัญกับการพูดในระดับ correctness, accuracy แล้วจึงต่อไปขั้น fluency เบื้องต้นควรเน้นการพูดให้ถูกต้องตามหลัก pronunciation, stress, intonation และ grammar แล้วจึงต่อไปขั้น fluency ไม่ควรเน้นแต่การพูดเพื่อ communicate ได้แต่เพียงอย่างเดียว แม้แต่ในประเทศที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น ที่มหาวิทยาลัย Maryland, Delaware และ Columbia ในสหรัฐอเมริกา ยังเน้นเรื่อง correct-

ness, accuracy และ fluency ในการสอน basic speaking ก่อน ในขั้น intermediate และ advanced จึงนำเข้าสู่เนื้อหาที่จำเป็นในด้านการพบปะหรือการทำธุรกิจ เช่นในระดับ advanced เรื่องที่สอนจะเป็นเรื่องการประชุม และการเจรจาต่อรอง (negotiation) เป็นต้น ผู้เรียนต้องพูดได้ถูกต้องและคล่องก่อนจะเรียนรูปแบบของการพูดเพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ

3. ควรให้ผู้เรียนได้ฟังภาษาอังกฤษสำเนียงของชาติต่าง ๆ บ้างเท่าที่จะเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยภาษาอังกฤษสำเนียงอังกฤษ อเมริกัน ออสเตรเลียและญี่ปุ่น เนื่องจากในชีวิตจริงในการทำการค้า นักธุรกิจจะได้ยินภาษาอังกฤษสำเนียงต่าง ๆ ถ้าได้เคยฟังมาบ้างหรือรู้มาบ้างจะพอเอาได้หรือไม่ขึ้นตรงกัน แต่การพูดของตนเองจะต้องออกเสียงถูกต้องตามหลัก

4. ในการสอนการเขียนควรทำเช่นเดียวกับการสอนการพูด คือในระดับต้นต้องเน้นการเขียนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และตามหลักการเขียนทางธุรกิจ

ผู้เขียนได้ลองสุ่มตัวอย่างหาความสามารถในการเขียนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และลักษณะการเขียนภาษาอังกฤษธุรกิจ (correct, precise และ concise) จากข้อสอบข้อหนึ่งในเรื่องนี้ของนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในการสอบวิชา Business English Writing ปรากฏว่านิสิตจำนวน 99 ทำคะแนนในข้อนี้ต่ำ (ดูภาคผนวก) แสดงว่านิสิตต้องการฝึกฝนในด้านการเขียนให้ถูกต้อง และการเขียนให้ถูกหลักทางธุรกิจแล้วจึงควรมุ่งเนื้อหาเฉพาะต่อไป

5. ควรสอนภาษาอังกฤษในด้านการส่งออกและการนำเข้าเพิ่มเติมจากการเขียนจดหมายธุรกิจประเภทต่าง ๆ บันทึกสั้น และการเขียนรายงาน ควรสอนศัพท์และสำนวนควบคู่ไปด้วยในประเภทของการเขียน

6. ปัจจุบันนี้การสื่อสารที่สำคัญ ๆ ต้องใช้คอมพิวเตอร์ วิชาคอมพิวเตอร์ควรเป็นวิชาบังคับสำหรับผู้ที่จะไปประกอบธุรกิจภายนอก เนื่องจากคอมพิวเตอร์ใช้ประโยชน์ในด้านธุรกิจต่าง ๆ เช่น การหาข้อมูล การเก็บข้อมูล (แทนแฟ้ม) การสื่อสารโดยเฉพาะการส่งจดหมาย

อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ซึ่งรวดเร็วมาก เหมาะที่จะใช้ในสังคมธุรกิจซึ่งต้องการความฉับไว

7. ควรสอนภาษาอังกฤษธุรกิจให้ครบทุกทักษะรวมทั้งการแปล ในการสำรวจการใช้ภาษาอังกฤษธุรกิจเมื่อ 12 ปีก่อน การอ่านและการแปลยังมีบทบาทน้อย แต่ในปัจจุบันนี้การแปลเพื่อการสื่อสาร เช่นการแปลข่าวโฆษณา รวมทั้งบทภาพยนตร์โทรทัศน์ สารคดี มีบทบาทมากขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ ตลอดทั้งการแปลข้อบังคับและรายงานต้องใช้กันมากในยุคสมัยที่ไทยมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศเช่นขณะนี้

8. ควรสอนการ edit และการพิสูจน์อักษร (proof-read) ในการเขียนทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับวิธีการ edit และ proof-read มาก

ด้านวิธีการ

1. ควรเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจากการที่ครูหาความรู้มาป้อนให้ผู้เรียนตลอดมาสู่วิธีการที่ให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูควรแนะนำรายการหนังสือที่ทันสมัยที่ดีที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าและนำมาอภิปรายในห้อง ควรมี commercial textbooks และ references ในห้องสมุดจำนวนมากเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง

2. ในวิชาระดับสูงหรือวิชาเนื้อหาควรมี Placement Test และจัดกลุ่มผู้เรียนให้เรียนรู้ตามความสามารถ นอกจากนั้นการมี Placement Test จะทำให้ครูได้แก้ไขข้อบกพร่องและเสริมสร้างความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ถูกต้องและเหมาะสม

3. ควรใช้สื่อการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วีดีโอ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น

ด้านผู้สอน

1. ควรพัฒนาตนเองให้ทันกับความรู้และวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่อยู่ตลอดเวลา

2. ควรประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- พานิชย์, กระทรวง. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กองวิจัยสินค้าและการตลาด 2538. *การค้าระหว่างประเทศของไทย*, 38 หน้า
- ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. สมาคมเศรษฐศาสตร์. 2538. *ทิศทางเศรษฐกิจไทย*, (เอกสารทางวิชาการประกอบการสัมมนา), 55 หน้า
- บังอร สว่างวโรรส, *การศึกษาความสอดคล้องระหว่างวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจที่สอนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับความต้องการของวงการธุรกิจไทย*. 2526. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 156 หน้า

ภาคผนวก

GRAM

Value Label	Value	Frequency	Precent	Valid Percent	Cum Percent
	.00	20	20.2	20.2	20.2
	10.00	32	32.3	32.3	52.5
	20.00	47	47.5	47.5	100.0
	TOTAL	99	100.0	100.0	

Valid Cases 99 Missing Cases 0

CONCISE

Value Label	Value	Frequency	Precent	Valid Percent	Cum Percent
	.00	21	21.2	21.2	21.2
	10.00	28	28.3	28.3	49.5
	20.00	50	50.5	50.5	100.0
	TOTAL	99	100.0	100.0	

Valid Cases 99 Missing Cases 0

PRECISE

Value Label	Value	Frequency	Precent	Valid Percent	Cum Percent
	.00	6	6.1	6.1	6.1
	10.00	54	54.5	54.5	60.6
	20.00	39	39.4	39.4	100.0
	TOTAL	99	100.0	100.0	

Valid Cases 99 Missing Cases 0

POSITIV

Value Label	Value	Frequency	Precent	Valid Percent	Cum Percent
	.00	31	31.3	31.3	31.3
	10.00	51	51.5	51.5	82.8
	20.00	17	17.2	17.2	100.0
	TOTAL	99	100.0	100.0	

Valid Cases 99 Missing Cases 0

PARALLE

Value Label	Value	Frequency	Precent	Valid Percent	Cum Percent
	.00	13	13.1	13.1	13.1
	10.00	56	56.6	56.6	69.7
	20.00	30	30.3	30.3	100.0
	TOTAL	99	100.0	100.0	
Valid Cases 99		Missing Cases 0			

หมายเหตุ .00 หมายถึงผิดทั้ง 2 ข้อ
 10.00 หมายถึงถูกทั้ง 1 ข้อ
 20.00 หมายถึงถูกทั้ง 2 ข้อ
 มีผู้ได้คะแนน 0.75 ถือว่าถูกต้อง

รายงานการสัมมนา

SECOND INTERNATIONAL CONFERENCE ON
LANGUAGE IN DEVELOPMENT : STAKEHOLDERS' PERSPECTIVES
Bali, Indonesia : 10-12 April 1995

วันเพ็ญ ทับทิมทอง

คำนำ

ระหว่างวันที่ 10-12 เมษายน ผู้เขียนได้ไปเสนอผลงานทางวิชาการเรื่อง “Building Up A Unified ESP Programme Out Of Diverse Stakeholders' Perspectives” ในการสัมมนาระดับนานาชาติ ซึ่งจัดโดยสามองค์กร คือ AIT (the Asian Institute of Technology), IALF (the Indonesian and Australia Language Foundation) และ NCELTR (the National Centre for English Language Teaching and Research: Macquarie University) ณ เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้เขียนรู้สึกประทับใจอย่างยิ่งในประสิทธิภาพของคณะกรรมการผู้จัดสัมมนา ในคุณภาพของบทความที่นำเสนอ และในบรรยากาศทางวิชาการที่ไม่เคร่งเครียด แต่ได้เนื้อหาสาระอย่างสูง จึงจะขอรายงานการสัมมนาอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ทั้งในด้านเนื้อหาทางวิชาการ และวิธีจัดสัมมนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดสัมมนาระดับนานาชาติในประเทศไทยต่อไป

ในการเข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ ผู้เขียนได้รับความสนับสนุนทางการเงินจาก AIDAB (the Australian International Development Assistance Bureau) จึงขอขอบคุณรัฐบาลออสเตรเลียมา ณ ที่นี้ด้วย

1. รายละเอียดการประชุม

1.1 หัวข้อสัมมนา

หัวข้อการสัมมนาครั้งนี้ คือ Language and Communication : Stakeholders' Perspectives ซึ่งเป็นการพูดถึงบทบาท ความสำคัญของภาษาและการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาประเทศ เป็นการมองจากมุมมองหลาย ๆ ด้านของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ให้ทุน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์อื่น ๆ

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงที่มาและความสำคัญของหัวข้อได้ชัดเจน ผู้เขียนขออ้างถึงคำพูดของ Prof. Dr. Ing. Wardiman Djojonegoro รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาและวัฒนธรรมของ ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งกล่าวในการเปิดสัมมนาครั้งนี้

Most people, when asked about development, will orient their thinking towards economic and social issues related to development, not fully realizing the crucial nature of language and communication in the resolution of these issues. Language and communication are frequently taken for granted, until continued progress in economic and social development runs into constraints, rooted

in language and communication problems. Too frequently, language and communication issues are treated peripherally to the development process.

การจัดสัมมนาครั้งนี้ ก็เพื่อจะมีส่วนช่วยในการปรับแนวความคิดดังกล่าว พร้อมทั้งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาและการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้

เนื่องจากหัวข้อสัมมนาค่อนข้างกว้าง และอยู่ในความสนใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกวงการ จึงมีผู้ส่งบทความไปให้คณะกรรมการผู้จัดพิจารณาเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการได้แบ่งหัวข้อการสัมมนาออกเป็นหัวข้อย่อย 7 หัวข้อ ดังนี้

1. Project Design, Management and Implementation
2. Sustainability and Counterparting
3. The Politics of Development
4. Intercultural Communication
5. Language and Other Disciplines
6. Teacher Education
7. Curriculum and Methodology

1.2 วัตถุประสงค์ของการสัมมนา

การสัมมนามีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.2.1 เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา (องค์กรที่ให้ทุนหน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของภาษาและการสื่อสาร ในการพัฒนา

1.2.2 เพื่อเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเผยแพร่ข่าวสารทางด้านการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลองค์ประกอบต่าง ๆ ของการฝึกอบรมด้านภาษา ภายในกรอบของกิจกรรมเพื่อการพัฒนา

1.2.3 เพื่อเสริมสร้างและขยายเครือข่าย (network) ของผู้สอนและผู้วิจัย ที่ทำงานเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสารในการพัฒนา

คณะกรรมการผู้จัดการสัมมนาคาดหวังว่า การอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาตลอดระยะเวลา 3 วัน (ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ) จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสัมมนา อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ในระดับบุคคล และระดับองค์กร เพื่อความร่วมมือในการทำวิจัยร่วม การแลกเปลี่ยนบุคลากร บทเรียน และข่าวสาร

1.3 ผู้เข้าร่วมสัมมนาและเสนอบทความ

การสัมมนานี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนา 300 กว่าคน แต่มีผู้เสนอบทความไปให้พิจารณาถึง 200 กว่าเรื่อง จาก 28 ประเทศ คณะกรรมการจัดสัมมนาต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ในการที่จะคัดเลือกบทความให้เหลือเพียง 70 เรื่อง ทั้งนี้เพราะบทความส่วนใหญ่น่าสนใจและมีคุณภาพสูง

ผู้เสนอบทความเป็นจำนวนมาก เป็นตัวแทนของโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ คือเป็นโครงการพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งประเทศทางตะวันตกให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศแถบอินโดจีน เช่นโครงการของ AIDAB (ออสเตรเลีย), British Council (อังกฤษ), CIDA (แคนาดา), SIDA (สวีเดน) ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีบทความซึ่งไม่เกี่ยวกับโครงการความช่วยเหลืออยู่ส่วนหนึ่ง เช่นบทความเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (อยู่ภายใต้หัวข้อ Language and Other Disciplines) ซึ่งมีบทความของผู้เขียนรวมอยู่ด้วย

1.4 รูปแบบการสัมมนา

การสัมมนานี้ก็เหมือนกับการสัมมนาทั่ว ๆ ไป คือมี 4 รูปแบบ ได้แก่ Plenary Session, Parallel Session, Workshop Session และ Panel Discussion

แต่ละแบบกินเวลาประมาณ 45 นาที โดยมีเวลาว่าง 15 นาที ระหว่าง Session เพื่อให้พัก พูดคุย พร้อมกับเปลี่ยนห้องที่จะฟัง

สิ่งที่การสัมมนาครั้งนี้แตกต่างจากการสัมมนาทั่วไปก็คือ การแบ่งเวลาใน Parallel Session (มีอยู่ประมาณ 60 Session) โดยกำหนดให้ผู้เสนอบทความของแต่ละ Session พูดเพียง 25 นาที และตอบคำถาม 20 นาที ซึ่งการสัมมนาส่วนใหญ่ผู้เสนอบทความจะได้พูด 40 นาที และตอบคำถาม 10 นาที ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการผู้จัดต้องการให้เป็น “discussion and interaction” มากกว่าจะเป็นการอ่านบทความ และเนื่องจากแต่ละ Session มีผู้เข้าฟังไม่มากนัก (ประมาณ 20-50 คน) ทั้งผู้ฟังยังเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน จึงสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้แง่คิดต่างมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อปัญหาที่อภิปรายได้

รูปแบบการสัมมนาซึ่งเน้น interaction นี้ เป็นที่พอใจของผู้ร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ แต่ผู้เสนอบทความบางคนมีความเห็นว่า 25 นาทีสั้นเกินไป ควรจะมีเวลาพูดมากกว่านี้ (พูด 40 นาที + ถาม-ตอบ 20 นาที) คณะกรรมการผู้จัดแจ้งว่า ผู้เสนอบทความอาจจะเขียนบทความให้ยาว (ไม่เกิน 12 หน้า) ซึ่งทางคณะกรรมการจะคัดเลือกบทความที่มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ และเป็นที่สนใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ มารวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม แต่เวลานำเสนอในห้องประชุม ขอให้พูดแต่จุดที่สำคัญเท่านั้น

เนื่องจากความจำกัดทางด้านเวลา ทำให้ผู้เสนอบทความหลายคน (รวมทั้งผู้เขียนด้วย) ต้องใช้วิธีแจกบทความฉบับสมบูรณ์ให้แก่ผู้ฟัง และยกมาพูดแต่เพียงจุดที่สำคัญที่ขาดหายหรือพูดไม่ทัน ผู้เข้าฟังจะสามารถไปอ่านได้ภายหลัง นอกจากนั้น ผู้เสนอบทความยังต้องเตรียมตัวดีเป็นพิเศษ เนื่องจากจะต้องให้ความกระจ่างและตอบคำถามซึ่งอาจจะยาก และท้าทายจากผู้ฟัง ผลพลอยได้จากการเตรียมพร้อมของผู้พูดและการตื่นตัวของผู้ฟัง ก็คือทำให้แต่ละ Session มีเนื้อหาสาระและมีน้ำหนักยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้ผู้ฟังไม่อาจนั่งหลับได้อีกด้วย

2. สรุปข้อคิดเห็นและประโยชน์ที่ได้รับ

2.1 ความก้าวหน้าทางวิชาการ

ดังที่ได้กล่าวแล้วในข้อ 1.1 ว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวนมากเป็นตัวแทนของโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงมีบทความที่ให้เนื้อหาสาระทางด้าน Project Design, Management, Implementation รวมทั้ง Evaluation มากกว่าหัวข้ออื่น (ดู 1.1) หัวข้ออื่นก็ดูจะมีความเกี่ยวข้องกับหัวข้อหลักนี้

ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถจะเลือกหัวข้อที่เป็นความสนใจเฉพาะเพียงหัวข้อเดียวตลอดทั้ง 3 วัน หรือเลือกฟังหลายหัวข้อ ผู้เขียนมีความสนใจและทำงานทางด้าน English for Specific Purpose (ถูกจัดไว้ในหัวข้อ Language and Other Disciplines) แต่ในการสัมมนาครั้งนี้ ผู้เขียนได้เลือกที่จะฟังหลายหัวข้อเพื่อที่จะดูว่าประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงทำอะไรกันบ้าง ทั้งโครงการที่เป็น ESP และ General English

โครงการต่าง ๆ ที่นำมาเสนอมีความหลากหลายทั้งในด้านความต้องการ แนวทางการจัดหลักสูตร การอบรมผู้สอน วิธีการสอน การแก้ปัญหา ฯลฯ ทำให้เป็นการยากที่ผู้เขียนจะนำมาสรุปในที่นี้ จึงขอแนะนำว่าถ้าผู้อ่านสนใจหัวข้อที่กล่าวถึงใน section 1.1 จะติดต่อสั่งซื้อหนังสือรวบรวมบทความจากการสัมมนาครั้งนี้ได้ที่ Chairman, Centre for Language and Educational Technology, the Asian Institute of Technology P.O. Box 2754, Bangkok 10501 บทความเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นโครงการและประสบการณ์ของผู้ทำงานในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และออสเตรเลีย ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

นอกจากหนังสือรวมบทความดังกล่าวผู้เขียนอยากจะขอแนะนำวารสารออกใหม่เล่มหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้รับแจกจากผู้เสนอบทความใน Session หนึ่งที่ผู้เขียนไปฟัง วารสารนี้มีชื่อว่า FOLIO เป็น Journal of the Materials Development Association (MATSDA)

ซึ่งเพิ่งเริ่มก่อตั้งสมาคมและออกวารสารเมื่อต้นปี 1994 วารสารนี้แตกต่างจากวารสารภาษา / การเรียนการสอนภาษาอื่น ๆ คือเป็นวารสารที่เน้นทางด้านการปฏิบัติมากกว่าทางด้านทฤษฎี และเน้นทางด้านการพัฒนา / การผลิตบทเรียนโดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น ฉบับที่ผู้เขียนได้รับแจก (Volume 1/2 November 94) มีบทความเกี่ยวกับ How to be a Coursebook Author, Revolutions in ELT Materials?, Material Needs เป็นต้น ผู้เขียนได้อ่านดูทั้งเล่มแล้ว มีความเห็นว่า เป็นวารสารที่มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจทางด้านการพัฒนาและการผลิตวัสดุการเรียนการสอนภาษา คำเป็น สมาชิก 20 ปอนด์ต่อปี (2 ฉบับ) พร้อมทั้งมีสิทธิได้ส่วนลดในการเข้าร่วมสัมมนา ซึ่งจัดโดย MATSDA และอาจได้รับความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับโครงการวิจัยที่เหมาะสม ผู้สนใจติดต่อสอบถามได้ที่ Hitomi Masuhara, Faculty of Humanities, University of Luton, 75 Castle Street, Luton LU1 3AJ, England.

2.2 การเสริมสร้างขอบข่ายความร่วมมือ

วัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่งของการจัดสัมมนาครั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ และระหว่างผู้ที่ทำงานในสาขาวิชาชีพเดียวกัน วัตถุประสงค์นี้ดูจะเป็นเป้าหมายหลักของการสัมมนาระดับนานาชาติทุกครั้ง และสำหรับการจัดสัมมนาครั้งนี้คณะกรรมการผู้จัดก็ได้ให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม (จัดงานเลี้ยงสังสรรค์) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และออสเตรเลีย นอกจาก RELC (Regional Language Centre) ก็มีการจัดสัมมนาของสามองค์กรที่กล่าวถึงนี้ที่มีเครือข่ายอย่างกว้างขวาง และได้รับความสนับสนุนจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจากประเทศต่าง ๆ มากที่สุด จึงเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ความร่วมมือ ที่สำคัญแห่งหนึ่ง

2.3 แนวทางการแก้ปัญหา

ผู้เสนอบทความและผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปรายและให้ข้อคิดในหัวข้อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นปัญหา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานประเด็นหลักก็คือ ผู้เข้าร่วมสัมมนาต่างตระหนักถึงความสำคัญของภาษาและการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาและพยายามทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในการเผยแพร่แนวคิดนี้ แต่ผู้ที่รับผิดชอบโครงการพัฒนาและมีส่วนในการตัดสินใจ มักไม่ตระหนักถึงความสำคัญนี้ และเห็นว่าภาษาเป็นเพียงองค์ประกอบย่อยของการพัฒนา ดังนั้นจึงมีการเรียกร้องว่า ในการจัดสัมมนาครั้งที่ 3 ในปี 1997 ขอให้ 'force donor agencies to attend' คือไม่ใช่สนับสนุนแต่ทางด้านการเงินแต่ต้องการให้มาร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งดำเนินการนำข้อเสนอ แนวทางการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผล อย่างแท้จริง

2.4 แนวคิดในการจัดสัมมนาระดับนานาชาติ

นอกเหนือจากคุณภาพของบทความที่น่าเสนอ สิ่ง que ผู้เขียนประทับใจมากเกี่ยวกับการสัมมนานี้ก็คือ การเตรียมงานก่อนการสัมมนา ซึ่งมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง และเป็นที่พอใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ ผู้เขียนจึงจะขอเล่าถึงรายละเอียดในด้านการเตรียมงาน การผลิตเอกสาร การจัดผู้ดำเนินการอภิปราย การเลือกสถานที่ ตลอดจนบรรยากาศของงาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่การจัดสัมมนาระดับนานาชาติในประเทศไทยต่อไป

2.4.1 การเตรียมงาน

สัมมนานี้จัดโดยสามหน่วยงานหลัก คือ AIT, IALF และ NCELTR ซึ่งเป็นมีอาชีพทั้งสามองค์กร จึงมีการเตรียมงานอย่างดี และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนได้รับจดหมายติดต่อจากคณะกรรมการผู้จัดถึง 5 ฉบับ

ฉบับแรก Call for Papers ขอให้ส่งบทความย่อ และชีวประวัติ (การศึกษา, การทำงาน ความสนใจ ฯลฯ)

ฉบับที่สอง แจ้งให้ทราบว่าย่นย่อได้รับการคัดเลือก รวมทั้งรายงานว่าคณะกรรมการผู้จัด ได้ขอทุนจาก AIDAB เพื่อจัดพิมพ์บทความรวมเล่ม ถ้าผู้เสนอบทความคนใดต้องการให้บทความของตนได้รับการพิจารณาเพื่อลงในหนังสือนี้ขอให้พิมพ์บทความตามคำแนะนำและ format ที่แนบมา (ดู Appendix A) ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการจะไม่พิมพ์บทความใหม่ (เพื่อประหยัดเวลาและแรงงาน) แต่จะใช้วิธีถ่ายจากต้นฉบับของผู้เสนอบทความ นอกจากนั้น ถ้าผู้เสนอบทความต้องการใช้แผ่นใส หรือแจกเอกสารในที่ประชุม ขอให้แนบติดตัวมาให้พร้อม ทางคณะกรรมการคาดว่า แต่ละ Session จะมีผู้ฟังประมาณ 50 คน

ฉบับที่สาม ฉบับนี้เป็นจดหมายส่วนตัว แจ้งให้ผู้เขียนทราบว่า คณะกรรมการได้ขอทุนจาก AIDAB ให้กับผู้เสนอบทความจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการเข้าร่วมสัมมนา และผู้เขียนเป็นผู้หนึ่งที่จะได้รับทุนนี้

ฉบับที่สี่ เดือน (โดยทางอ้อม) ให้เขียนบทความและเตรียมตัวไปสัมมนา ผู้จัดมีวิธีเดือนที่แตกต่างไปจากการสัมมนาระดับนานาชาติส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะใช้ภาษาที่สุภาพและเป็นทางการ ครั้นนี้ผู้จัดเดือนแบบไม่เป็นทางการ และใช้อารมณ์ขัน ผู้เขียนอาจจะชอบวิธีเดือนแบบนี้ จึงแนบส่วนหนึ่งของจดหมายมาให้ดูด้วย (Appendix B) และเริ่มต้นลงมือเขียนบทความ

นอกจากนั้นผู้จัดยังได้แนบหัวข้อบทความทั้งหมด รายชื่อผู้เสนอบทความ และประเทศของผู้เสนอบทความมาให้ด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเขียนบทความ เพราะทำให้ผู้เขียนสามารถประเมินแนวโน้มและความสนใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ดียิ่งขึ้น

ฉบับที่ห้า หลังจากกลับจากการสัมมนาได้สองสัปดาห์ ผู้เขียนก็ได้รับจดหมายฉบับที่ห้า เป็นจดหมายขอบคุณที่เข้าร่วมสัมมนาและมีส่วนช่วยให้การสัมมนาประสบความสำเร็จ ผู้จัดได้แนบใบสรุปการประเมินผล

สัมมนา (ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาได้กรอกก่อนจบการสัมมนา) มาให้ด้วย

ผลก็เป็นไปตามที่คาดหมาย คือทั้งในด้านเนื้อหาทางวิชาการและการจัดงาน คณะนั้นจะอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเตรียมงานและการจัดสัมมนา มีผู้เลือกดีมากถึง 66% และดี 34% ซึ่งนับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงมากสำหรับการจัดสัมมนาระดับนานาชาติ

2.4.2 การผลิตเอกสาร

ในการจัดการสัมมนาโดยทั่ว ๆ ไป การผลิตเอกสารเพื่อประกอบการเสนอบทความในแต่ละ Session นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เขียนเคยเข้าร่วมการสัมมนาระดับนานาชาติที่จัดในประเทศไทยครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าคณะกรรมการผู้จัดได้เปิดห้อง (ในโรงแรมใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสถานที่จัดการสัมมนา) ห้องหนึ่งโดยเฉพาะ พร้อมทั้งเตรียมบุคลากรร่วมสิบคน ให้มาทำหน้าที่จัดและแจกเอกสารในที่ประชุม จากนั้นก็มีกรรมการอีกเกือบสิบคน ทำหน้าที่ตรวจปรู๊ฟบทความที่จะนำมารวมพิมพ์เป็นเล่ม ซึ่งกิจกรรมทั้งสองนี้เสียเวลาและแรงงานเป็นจำนวนมาก ทั้งกิจกรรมแรกยังก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความวุ่นวายอยู่หน้าห้องสัมมนาอีกด้วย

ในการจัดสัมมนาที่บาห์ลีนี้ ไม่มีกิจกรรมทั้งสองที่กล่าวถึง ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการผู้จัดได้วางแผนล่วงหน้าอย่างดี และเขียนจดหมายขอความร่วมมือ ให้ผู้เสนอบทความแต่ละคนช่วยรับผิดชอบหน้าที่เหล่านี้ไป (ดูข้อ 2.4.1 จดหมายฉบับที่สอง) ผู้เขียนเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และอยากเสนอให้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดสัมมนาระดับนานาชาติครั้งต่อ ๆ ไปในประเทศไทย

2.4.3 การจัดผู้ดำเนินการอภิปราย

ในการจัดสัมมนาระดับนานาชาติแต่ละครั้งจะมีผู้เสนอบทความประมาณ 60-70 Session คณะกรรมการผู้จัดจะต้องเตรียมหาผู้ดำเนินการอภิปราย (moderator หรือ convenor) ซึ่งทำหน้าที่แนะนำผู้พูดจบเวลา และชักชวนให้ผู้ฟังถามคำถาม

ในการสัมมนาครั้งนี้ คณะกรรมการไม่ได้จัดหาผู้ดำเนินการอภิปรายโดยเฉพาะ แต่ใช้วิธีจับคู่ให้ผู้เสนอบทความ ซึ่งมีความสนใจหรือทำงานในเรื่องใกล้เคียงกัน ผลัดกันทำหน้าที่ผู้ดำเนินการอภิปราย ตัวอย่างเช่น ผู้เขียนเสนอบทความทางด้าน ESP ในระดับปริญญาโท คณะกรรมการจัดให้ทำหน้าที่คู่กับ Mr. William Savage แห่ง AIT ซึ่งทำงานด้าน ESP ในระดับเดียวกัน ผู้เขียนเองก็สนใจและติดตามงานของ AIT อยู่แล้ว จึงไม่เป็นการยุ่งยากที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายด้วย และจากการประเมินผลจากแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นว่า การจับคู่ให้ผู้เสนอบทความผลัดกันทำหน้าที่ผู้ดำเนินการอภิปรายด้วยนั้น เป็นแนวความคิดที่ดี ทำให้คณะกรรมการไม่ต้องเตรียมหาผู้ดำเนินการอภิปรายต่างหาก ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้ที่ทำงานในสาขาเดียวกันด้วย

2.4.4 การเลือกสถานที่สัมมนา

ปัจจัยเรื่องสถานที่นี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาบางท่านอาจไม่คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญแต่สำหรับผู้เขียนคิดว่ามีอิทธิพลต่อการสัมมนามากทีเดียว

สถานที่จัดสัมมนาครั้งนี้ คือโรงแรม Putri Bali เป็นโรงแรมชั้นหนึ่ง มีห้องประชุมและอุปกรณ์สำหรับการจัดสัมมนาพร้อม ทั้งยังเป็นสถานที่ซึ่งมีภูมิประเทศสวยงาม มีต้นไม้ล้อมรอบ และอยู่ติดชายหาด ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถไปเดินพักผ่อนคลายเครียดหลังจากการสัมมนา ค่าใช้จ่ายและค่าอาหารในการจัดสัมมนา ณ ที่นี้ใกล้เคียงกับการจัดสัมมนาในโรงแรมใหญ่ๆ ในเมืองหลวงของประเทศ แต่ความประทับใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาจะแตกต่างกันมากและผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้พอใจอย่างยิ่งกับการเลือกสถานที่ของฝ่ายจัดการ

นอกจากนี้เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด คณะกรรมการจึงใช้วิธีการจัดสัมมนาแบบไม่เป็นทางการ และเสริมด้วยอารมณ์ขัน (ใช้วิธีการเดียวกับการเขียนจดหมาย) เพื่อเพิ่มสีสันให้กับการสัมมนาและสร้างความเป็นกันเองให้กับผู้เข้าร่วมประชุม ผู้เขียนคิดว่าการจัดแบบ

informal, professional atmosphere นี้น่ากว่าและ คณะกรรมการต้องทำงานหนักกว่าการจัดแบบ formal เสียอีก

3. การประเมินผลการสัมมนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปรากฏว่าวัตถุประสงค์หลักทั้ง 3 ข้อของการสัมมนา บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ในแต่ละข้อมีผู้เลือก 'ดีมาก' เกือบ 40% และ 'ดี' เกือบ 60% ที่เหลือเป็นเปอร์เซ็นต์ของ 'ปานกลาง' ส่วนในหัวข้ออื่น ๆ ผลก็อยู่ในเกณฑ์ดีและดีมาก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาหลายท่านให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าเป็นการสัมมนาที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง คุณภาพของบทความที่นำเสนอมีมาตรฐานดี ทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมากในด้านบทบาทของภาษาที่มีต่อการพัฒนาประเทศ การวิเคราะห์ความต้องการ กลยุทธ์ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการบริหารโครงการการเรียนการสอนโครงการต่าง ๆ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาบางท่านแสดงความสนใจที่จะเข้าร่วมการสัมมนาครั้งต่อไปซึ่งจะจัดในปี 1997 ที่ประเทศมาเลเซีย พร้อมทั้งมีการเสนอหัวข้อที่ต้องการจะให้มีการอภิปรายในคราวหน้าด้วย

ข้อบกพร่องของการสัมมนาก็มีผู้กล่าวถึงบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นหลัก 2 ประเด็นคือมีตัวแทนระดับสูงจากองค์กรซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ และให้ความสนับสนุนทางการเงิน (donor agencies) มาร่วมสัมมนาเป็นจำนวนน้อยเกินไป และมีความไม่สมดุลย์ระหว่างผู้เสนอบทความจากประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา กล่าวคือฝ่ายแรกมีจำนวนมากเกินไป ผู้เข้าร่วมสัมมนาจากประเทศญี่ปุ่นท่านหนึ่ง ไม่พอใจอย่างมาก จึงเขียนคำวิจารณ์มาอ่านใน Session สุดท้ายของการสัมมนาซึ่งเป็นการอภิปรายกลุ่มบนเวที คำตำหนิหลักก็คือว่า การสัมมนาครั้งนี้ ดูจะเป็นแบบ "The white man teaches, the yellow man follows." ซึ่งผู้พูดไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบันประเทศแถบภูมิภาคนี้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจขึ้นมาก ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้หรือทำตามชาวตะวันตก อย่างเดียว

การจัดครั้งต่อไป ขอให้ผู้มีเสนอบทความจากประเทศในภูมิภาคนี้มากขึ้น ผู้เขียนจะไม่ขอแสดงความคิดเห็นในข้อขัดแย้งนี้ ปล่อยให้เหตุผลพินิจของผู้อ่านเอง

4. ข้อเสนอแนะ

การเข้าร่วมสัมมนาระดับนานาชาติ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในด้านวิชาชีพ เพื่อให้สามารถก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์

ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสำคัญ และการสนับสนุนทางด้านนี้อาจเพียงพอ ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งวางนโยบายไว้ว่าจะสนับสนุนทางการเงินให้อาจารย์ไปเสนอบทความทางวิชาการในระดับนานาชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากร อันจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิต นักศึกษา และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย แต่วิธีดำเนินการของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่ได้นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เลย กล่าวคือ ทางมหาวิทยาลัยตั้งกฎเกณฑ์ไว้ว่า ผู้ที่จะไป

เสนอบทความทางวิชาการ (และต้องการความช่วยเหลือทางด้านการเงินจากมหาวิทยาลัย) จะต้องส่งจดหมายตอบรับบทคัดย่อและบทความฉบับสมบูรณ์ไปให้คณะกรรมการของมหาวิทยาลัยพิจารณาล่วงหน้าเป็นเวลา 3 เดือน หลักเกณฑ์อันนี้ทำให้ 80% ของผู้ที่ต้องการไปเสนอบทความไม่มีโอกาสรับความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการจัดสัมมนาไม่อาจตอบรับล่วงหน้านานเช่นนี้ โดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้เสนอบทความไปให้พิจารณาเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ผู้เสนอบทความมักจะไม่เขียนบทความฉบับสมบูรณ์ล่วงหน้า แต่จะรอให้บทคัดย่อได้รับการตอบรับก่อน

ดังนั้นผู้เขียนจึงอยากจะเสนอแนะให้หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญสนับสนุนอย่างแท้จริงและวางหลักเกณฑ์ในอันที่จะนำไปปฏิบัติได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาทรัพยากรทางด้านบุคคลนั้น เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาวุธ วาจาสัตย์

ความสำคัญของการศึกษากลวิธีการเรียน

ในขบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ แต่เดิมนั้น องค์ประกอบด้านวิธีการสอน และตัวผู้สอนมีความสำคัญมาก ตามความเชื่อที่ว่า การเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและตัวผู้สอนเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากบทความเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ จะมุ่งไปสู่การสอนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ

แต่ในระยะหลายปีมานี้ องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนได้รับความสนใจและมีบทบาทสำคัญในขบวนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้บทความของ Corder (1967 อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ, 2525:43) ชื่อ “The Significance of Learner’s Errors” นับได้ว่าเป็นบทความที่มีบทบาทสำคัญที่กระตุ้นให้นักวิจัยหันมาสนใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและกลวิธี (strategies) ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนนี้มีตัวแปรหลายอย่างที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนที่อาจจะเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งคือ กลวิธีการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้เรียนจะต้องกระทำเองโดยที่ครูผู้สอนอาจจะไม่สามารถรับรู้ได้ว่าผู้เรียนใช้กลวิธีการเรียนภาษาอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้เรียนอยู่นอกห้องเรียน Robin และ Thomson (1982:7) ให้ความสำคัญกับกลวิธีการ

เรียนและตัวผู้เรียนเป็นอย่างสูงในขบวนการเรียนการสอนภาษาโดยกล่าวว่า “ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในท้ายที่สุดขึ้นอยู่กับสิ่งที่ผู้เรียนให้กับการเรียนนั้นผู้เรียนหลายคนมักจะตำหนิครูผู้สอน สภาพแวดล้อม และวัสดุการสอนที่ใช้เมื่อเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ โดยหารู้ไม่ว่าเหตุผลแห่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวนั้นอยู่ในตัวผู้เรียนนั่นเอง”

นิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เรียนภาษาอังกฤษมาแล้วเป็นเวลาหลายปีรวมทั้งการเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเวลา 1 ภาคเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะกระทำการวิจัยเพื่อให้ทราบว่าการที่นิสิตเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งมาก กลุ่มที่เรียนเก่ง กลุ่มที่เรียนปานกลาง และกลุ่มที่เรียนอ่อน มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่เป็นอยู่นี้เขามีวิธีการเรียนภาษาอังกฤษอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ และถ้ามีความแตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งมาก กลุ่มที่เรียนเก่ง กลุ่มที่เรียนปานกลาง และกลุ่มที่เรียนอ่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่าง ๆ 13 คณะ จำนวน 2,142 คน ที่เรียนวิชา Foundation English I ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 นิสิตเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มที่เรียนเก่งมาก (322 คน) กลุ่มที่เรียนเก่ง (812 คน) กลุ่มที่เรียนปานกลาง (931 คน) และกลุ่มที่เรียนอ่อน (77 คน) ซึ่งนิสิตเหล่านี้ได้รับเกรด A, B, C และ D ตามลำดับ ในการเรียนวิชา Foundation English I

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตาราง B.2 เมื่อระดับความเชื่อมั่นในการสุ่ม (Confidence Interval) = 99% และความคลาดเคลื่อนในการสุ่มไม่มากกว่า 5% ของ Yamane (1967: 399) ซึ่งเมื่อประชากรประมาณ 2,500 คน ควรใช้กลุ่มตัวอย่าง 662 คน แต่งานวิจัยนี้มีประชากร 2,142 คน และผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างถึง 710 คน จึงสามารถกล่าวได้ว่าการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนี้มีความเพียงพอและเป็นตัวแทนประชากรได้เป็นอย่างดี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ชื่อ เลขประจำตัว คณะ เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) แต่ละข้อมีระดับการปฏิบัติให้เลือก 5 ระดับ (5 point-scale) เพื่อให้ผู้ตอบบอกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของเขาทั้งในและนอกชั้นเรียน แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 71 ข้อ แบ่งเป็น 7 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

2.1 กลวิธีการเรียนด้านที่ 1 (การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรง)

2.2 กลวิธีการเรียนด้านที่ 2 (ฝึกฝนภาษา)

2.3 กลวิธีการเรียนด้านที่ 3 (พยายามใช้ภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น)

2.4 กลวิธีการเรียนด้านที่ 4 (หาวิธีเรียนภาษาอังกฤษที่เป็นของตนเอง)

2.5 กลวิธีการเรียนด้านที่ 5 (ใช้ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียนภาษาอังกฤษเป็นครู)

2.6 กลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ)

2.7 กลวิธีการเรียนด้านที่ 7 (ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้น)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ออกกกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่ตัวเองปฏิบัตินอกเหนือจากกลวิธีต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในตอนที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์สถาบันภาษาที่สอนวิชา Foundation English II เพื่อให้ช่วยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปให้นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนใช้ปฏิบัติในการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าซึ่งนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. เปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนทั้ง 4 กลุ่ม โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแปรปรวนโดยวิเคราะห์ด้วยสถิติ F-test (One-way) และหากว่าความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจึงจะทำการทดสอบความแตกต่างภายหลังด้วย Scheffe Test

3. สรุปและอภิปรายผลในรูปตาราง กราฟ และคำบรรยาย

ผลของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1.1 กลวิธีการเรียนที่นิสิตใช้มากคือ กลวิธีด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) ซึ่งได้แก่หัวข้อ

การเดาความหมายของคำในประโยคจากข้อความส่วนอื่น ๆ ของประโยคนั้น

การเดาความหมายของคำหรือประโยคจากลักษณะท่าทางหรือวิธีการพูดของอาจารย์หรือชาวต่างประเทศ, เมื่อทำการบ้านและต้องอ่านข้อความ (passage) ภาษาอังกฤษจะอ่านเพื่อความเข้าใจทั่วไปก่อนแล้วจึงจะใช้พจนานุกรม, และการเดาหรือทำนายใจความสำคัญบางสิ่งที่อ่านโดยการอ่านชื่อเรื่องรูปภาพประกอบหรืออ่านคำบรรยายก่อนจะเริ่มอ่าน

1.2 กลวิธีการเรียนที่นิสิตใช้น้อยคือ กลวิธีการเรียนด้านที่ 3 (พยายามใช้ภาษาอังกฤษติดต่อกับผู้อื่น) ซึ่งได้แก่หัวข้อการเขียนจดหมายภาษาอังกฤษติดต่อกับเพื่อนทางจดหมายหรือบุคคลอื่น การหาโอกาสพูดกับอาจารย์หรือชาวต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษ การเขียนโน้ตย่อหรือบันทึกต่าง ๆ รวมทั้งบันทึกประจำวันเป็นภาษาอังกฤษ การทดลองบรรยายภาพเหตุการณ์ หรือลักษณะท่าทางของตัวเอง หรือของผู้อื่นเป็นภาษาอังกฤษในสถานการณ์สมมุติ และการพูดภาษาอังกฤษประโยคต่าง ๆ กับพี่น้องหรือผู้ปกครอง

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 ระหว่างนิสิตกลุ่มเก่งมาก กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน สรุปได้ดังนี้คือ

2.1 นิสิตกลุ่มเก่งมากและกลุ่มเก่งใช้กลวิธีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 4 ข้อ จากกลวิธีการเรียนทั้งหมด จำนวน 71 ข้อ โดยจำนวน 4 ข้อนี้ เป็นกลวิธีการเรียนด้านที่ 4 (หาวิธีเรียนเป็นของตนเอง) 2 ข้อ เป็นกลวิธีการเรียน ด้านที่ 3

(พยายามใช้ภาษาอังกฤษติดต่อกับผู้อื่น) 1 ข้อ และอีก 1 ข้อ เป็นกลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) โดยการใช้กลวิธีการเรียน ด้านที่ 4 กลุ่มเก่งมากปฏิบัติน้อยกว่ากลุ่มเก่ง ส่วนกลวิธีการเรียนที่เหลืออีก 2 ข้อ นั้น กลุ่มเก่งมากปฏิบัติมากกว่ากลุ่มเก่ง

2.2 นิสิตกลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) 6 ข้อ จากทั้งหมด 8 ข้อ

2.3 นิสิตกลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มปานกลาง ในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 7 (ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้น) 3 ข้อ จากทั้งหมด 6 ข้อ

2.4 นิสิตกลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มอ่อน ในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 1 (เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรง) 7 ข้อ จาก 16 ข้อ

สรุปและเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตกลุ่มที่เรียนเก่งมาก กลุ่มที่เรียนเก่ง กลุ่มที่เรียนปานกลาง และกลุ่มที่เรียนอ่อน จากผลการวิจัย ประเด็นที่น่าสนใจบางประเด็นคือ

1) จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนนำกลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) มาปฏิบัติมากที่สุดนั้น จะเห็นว่าผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลวิจัยของ เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล (2530-79) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นำกลวิธีการใช้บริบทหรือการเดาความหมายของคำหรือประโยคเพื่อให้เข้าใจภาษามาปฏิบัติเพียงระดับปานกลางเท่านั้น เรื่องนี้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ดังนี้คือ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหา-

วิทยาลัย เป็นกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามา นอกจากนี้ นิสิตเหล่านี้ยังได้รับตำราเรียนอุปกรณ์การสอน ตลอดจนวิธีการสอนที่แตกต่างไปจากนักเรียนชั้นปีที่ 6 โดยทั่วไป

บทเรียนวิชา Foundation I (รวมถึง Foundation English II) เป็นบทเรียนที่กลุ่มอาจารย์ผู้สอนของสถาบัน ภาษาเป็นผู้เขียนบทเรียนเอง โดยมีหัวใจของบทเรียนคือการพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินกับการใช้บริบท (context) ในการทำความเข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียน เช่น คำศัพท์ต่าง ๆ เป็นต้น โดยบทเรียนทุกบทจะมีลักษณะคล้ายกันคือ ประกอบขึ้นด้วยส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre-read) กิจกรรมขณะอ่าน (Reading) และกิจกรรมหลังการอ่าน (Post reading)

ในส่วนที่เป็นกิจกรรมก่อนการอ่าน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ศึกษาความหมายของคำศัพท์ยาก โดยอาจารย์จะพยายามโยงเรื่องสู่บทเรียน (Contextualization) โดยการผูกประโยคในสถานการณ์ รูปภาพ หรือสิ่งอื่น ๆ ขณะเดียวกันก็แนะนำคำศัพท์ใหม่ในบริบทนั้น ๆ ด้วย และในช่วงกิจกรรมการอ่าน ผู้เรียนก็จะได้มีโอกาสพบคำศัพท์เหล่านั้นอีก และในส่วนที่เป็นกิจกรรมหลังการอ่านนั้นผู้เรียนจะมีโอกาสใช้คำศัพท์ใหม่เหล่านั้นในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเขียนหรือการสนทนา เป็นต้น

กิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นนี้เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการฝึกการเดาความหมายของคำต่าง ๆ โดยเฉพาะเป็นการเดาอย่างมีหลักการนั่นคือ การใช้บริบทเพื่อทำความเข้าใจภาษาให้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนของอาจารย์ผู้สอนนั้น ก็จะเน้นให้นิสิตพยายามใช้วิธีการเดาอย่างมีหลักการ ดังกล่าวข้างต้นตามเจตนาจ้างของบทเรียน ยกตัวอย่าง เช่น อาจารย์จะไม่สนับสนุนให้นิสิตใช้พจนานุกรมทันทีที่อ่าน นิสิตชั้นปีที่ 1 จึงนิยมการใช้วิธีการเดาโดยใช้บริบทช่วยเมื่อเรียน ภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น ใช้ตำราตลอดจนวิธีการสอนของอาจารย์แตกต่างออกไป แม้จะได้มีการปรับปรุงหลักสูตร ได้มีการนำเอาการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาใช้ในระดับมัธยมศึกษาแล้วก็ตาม แต่ก็ม

ปัญหาหลายประการที่ทำให้วิธีการสอนนี้ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ เช่น ปัญหาเรื่องอุปกรณ์ การเรียนการสอน จำนวนนักเรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก สถานที่และที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอนและนักเรียนซึ่งควรจะเป็นลักษณะที่ครูต้องยึดถือเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน (เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล, 2530: 1-2) และจากการวิจัยของ วสันต์ จันทรวงศา, (2519 อ้างถึงใน เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล, 2530: 12-13) เรื่อง “การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากที่สุด ประมาณ 71.58% และสอนให้ฝึกใช้ความคิดน้อยที่สุดเพียง 0.93% เท่านั้น จึงจะเห็นได้ว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นมีโอกาสฝึกการใช้การเดาโดยอาศัยบริบทน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว

2) ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนนำกลวิธีการเรียนด้านที่ 3 (พยายามใช้ภาษาเพื่อติดต่อกับบุคคลอื่น) มาปฏิบัติน้อยนั้น สามารถกล่าวได้ว่า มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย ซึ่งโดยทั่วไปที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันและตรงกับที่สุริ พงษ์ทองเจริญ (2526 อ้างถึงใน เกศสุตา รัชฎาวิชิตกุล, 2530: 67) กล่าวไว้นานแล้วว่า นักเรียนไทยมักจะไม่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนเพื่อการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะ ภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีฐานะเป็นภาษาต่างประเทศเท่านั้น

เหตุผลดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นสาเหตุให้นักเรียนไทยขาดความสนใจหรือมองไม่เห็นความสำคัญที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร

3) ผลของการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบกลวิธีการเรียนพบว่าผู้เรียนกลุ่มเก่งมากกับกลุ่มเก่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ข้อ (จากทั้งหมด 71 ข้อ) จากกลวิธีการเรียน 3 ด้าน คือ กลวิธีการเรียนด้านที่ 3 (พยายามใช้ภาษาอังกฤษติดต่อกับบุคคลอื่น) ในหัวข้อการหาโอกาสพูดกับอาจารย์หรือชาวต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษ กลวิธีการเรียน

ด้านที่ 4 (หาวิธีเรียนภาษาอังกฤษเป็นของตนเอง) 2 ข้อ คือ เกี่ยวกับการถามเพื่อนร่วมชั้นเรียนภาษาอังกฤษที่ตอบคำถามถูกว่าหาคำตอบที่ถูกได้อย่างไร แล้วทดลองใช้วิธีนั้นกับตนเองในโอกาสต่อไป และเกี่ยวกับการถามเพื่อนร่วมชั้นหรืออาจารย์ว่ามีกลวิธีการเรียนภาษาโดยทั่วไปอย่างไรแล้วนำมาทดลองใช้เพื่อทดสอบว่าจะได้ผลหรือไม่

นอกจากนี้กลุ่มเก่งมากยังแตกต่างกับกลุ่มเก่งในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) ในหัวข้อ เมื่อทำการบ้านและต้องอ่านข้อความ (passage) ภาษาอังกฤษจะอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนแล้วจึงจะใช้พจนานุกรม

เป็นที่น่าสังเกตว่าเกี่ยวกับความแตกต่างในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 4 ทั้ง 2 ข้อนั้น กลุ่มเก่งมากนำกลวิธีการเรียนทั้งสองข้อดังกล่าวมาปฏิบัติตนน้อยกว่ากลุ่มเก่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการแตกต่างในข้ออื่น ๆ ที่กลุ่มเก่งมากจะนำผลวิธีการเรียนมาปฏิบัติมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียนเก่งมากนั้นมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และจะพึ่งความสามารถของตัวเองเป็นหลักในการหาคำตอบต่าง ๆ และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้เรียนเก่งมากนั้นสามารถคิดค้นหรือประยุกต์ใช้กลวิธีการเรียนของตนเองมากกว่าที่จะสอบถามจากบุคคลอื่น ซึ่งตรงกับที่ Papalia (1978:318) กล่าวว่า “ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นผู้ที่รู้จักตนเองได้ดีว่าควรใช้การเรียนรู้อะไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพ” กลวิธีการเรียนทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้นที่กลุ่มเก่งมากเรียกปฏิบัติตนน้อยกว่ากลุ่มเก่งอาจทำให้กลุ่มเก่งมากแตกต่างจากกลุ่มเก่ง แม้ว่าการใช้กลวิธีการเรียนข้ออื่น ๆ ของทั้งสองกลุ่มจะไม่แตกต่างกัน

ส่วนความแตกต่างในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 3 เกี่ยวกับการหาโอกาสพูดกับอาจารย์หรือชาวต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษนั้น นับว่าสอดคล้องกับที่ Stern (1973: 415) กล่าวว่าผู้เรียนที่ดีจะใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มเก่งมากเป็นผู้เรียนภาษาที่ดี ข้อแตกต่างนี้ทำให้แตกต่างจากกลุ่มเก่งโดยทั่วไป

และสำหรับความแตกต่างในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 6 เกี่ยวกับการที่เมื่อทำการบ้านและต้องอ่านข้อความ (passage) ภาษาอังกฤษจะอ่านเพื่อความเข้าใจโดยทั่วไปก่อนแล้วจึงจะใช้พจนานุกรมนั้น นับว่าสอดคล้องกับที่ Rubin (1982:75) กล่าวว่าผู้เรียนภาษาที่ดีจะเต็มใจที่จะเดาและเดาอย่างถูกต้อง โดยจะใช้บริบททั้งหมดที่มีในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจความหมายและจุดประสงค์ของการสื่อความหมายครั้งหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นข้ออีกข้อหนึ่งที่น่าจะทำให้กลุ่มเก่งมากแตกต่างจากกลุ่มเก่ง

4) สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนกลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนในการใช้กลวิธีด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) โดยที่กลุ่มเก่งมากใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 6 นี้มากกว่ากลุ่มปานกลางและกลุ่มอ่อนนั้น นับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Papalia (1978, 318) ซึ่งกล่าวว่า “ผู้เรียนภาษาที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงมีกลวิธีการเรียนภาษาดีกว่าผู้เรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ” นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังตรงกับที่ Rubin (1982:75) กล่าวถึงผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จว่าเป็นผู้ที่รู้จักใช้บริบทและสิ่งแวดล้อมทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือสิ่งที่ฟังได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้วผลการวิจัยของ Hossenfield (1984 อ้างถึงในเกตุสุดา รัชฎาวิชชุกุล, 2530:25-26) ยังสรุปไว้อย่างชัดเจนว่า “ผู้มีผลสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านสูงมักจะพยายามเข้าใจเรื่องที่อ่านขณะอ่านในใจ โดยการอ่านคร่าว ๆ โดยละทิ้งคำที่ไม่สำคัญ เพื่อจับใจความของเรื่อง และพยายามเดาความหมายของคำจากบริบท แต่ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ไม่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำมักไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องขณะอ่านในใจได้ และมักแปลความหมายของคำแต่ละคำ แทนที่จะเข้าใจความหมายรวม ๆ กันทั้งประโยคตลอดจนหาความหมายของคำศัพท์ทุกครั้ง โดยไม่พยายามเดาความหมายจากบริบทจากหัวข้อหรือตัวนะความหมายที่มีในประโยคเลย” ซึ่งเรื่องนี้ นับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้

5) เกี่ยวกับผลการวิจัยที่พบว่ากลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มปานกลางในการใช้กลวิธีการเรียนด้านที่ 7 (ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้น) โดยที่กลุ่มเก่งมากใช้กลวิธีด้านนี้มากกว่ากลุ่มปานกลางนั้นนับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล (2530) ซึ่งพบว่าผู้เรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูงและผู้เรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการเรียนต่ำใช้กลวิธีการเรียนแตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยที่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูงจะใช้กลวิธีการเรียนทุก ๆ ด้านดีกว่าผู้เรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลการเรียนต่ำ ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับความคิดของ O'Melley (Chaudron, 1988: 115) และ Rubin (1982:42) ซึ่งต่างก็กล่าวว่าผู้เรียนภาษาที่ดี จะมีวิธีการใช้กลวิธีการเรียนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น โดย Rubin เน้นการใช้ mnemoics อันเป็นเทคนิคที่ช่วยให้จำได้ดีขึ้นโดยการจัดสิ่งที่ต้องการจำให้สัมพันธ์กับแบบแผนหรือเชื่อมโยงสิ่งที่ต้องการจำเข้าด้วยกัน เป็นต้น ส่วน O'Melley เน้นการสร้างภาพเพื่อความเข้าใจและช่วยการจำ เช่น การสร้างภาพโดยใช้จินตนาการ เป็นต้น

6) สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนกลุ่มเก่งมากแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับกลุ่มอ่อน ในการใช้กลวิธีเรียนด้านที่ 1 (เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรง) โดยที่กลุ่มเก่งมากใช้กลวิธีการเรียนด้านนี้มากกว่ากลุ่มอ่อนนั้น นับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล ดังกล่าวในข้างต้น นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับความคิดของ Stern (1973: 412) O'Melley (Chaudron, 1988: 155) Carroll (1975:5) และ Robin (1982:47) โดยที่ Stern กล่าวว่าผู้เรียนที่ดีจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างจริงจัง สำหรับ O'Melley เชื่อว่าผู้เรียนที่ดีต้องรู้จักถามคำถามเพื่อให้เกิดความกระจ่าง และยังต้องร่วมมือกับคนอื่นในการแก้ปัญหารวบรวมข้อมูลและสร้างกิจกรรมการเรียนทางภาษา เป็นต้น ในขณะที่ Carroll เห็นว่าผู้เรียนภาษาที่ดีต้องแสดงความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับ

ภาษาใหม่ และหาโอกาสใช้ภาษาอีกด้วย ส่วน Rubin ก็มีความเชื่อว่าผู้เรียนที่ดีนั้นจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เช่น คิดหาคำตอบเสมอ แม้ว่าครูจะไม่เรียกให้ตอบก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับผู้บริหารควรจะตระหนักถึงปัญหาที่นิสิตมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงน้อยมาก ดังนั้นจึงสมควรจะสร้างโอกาสดังกล่าวให้กับนิสิตได้ใช้ภาษาอังกฤษ โดยตรงกับเจ้าของภาษาที่มีความเข้าใจในปัญหาของนิสิตโดยสถาบันภาษาหรือมหาวิทยาลัยอาจมีการริเริ่มตั้งศูนย์แนะแนว ซึ่งมีเจ้าของภาษาคอยช่วยแนะนำ การแนะนำอาจเริ่มด้วยการแนะแนวเพื่อให้เรียนภาษาอังกฤษดีขึ้น หรือแนะแนวในการสอบสัมภาษณ์เข้าทำงานเป็นภาษาอังกฤษเป็นอาทิ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นิสิตได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยตรงกับเจ้าของภาษาซึ่งเป็นส่วนที่เสริมจากกิจกรรมบางอย่างที่ชุมนุมภาษาอังกฤษรับผิดชอบอยู่นอกจากนั้นแล้วสถาบันภาษาอาจจะเป็นตัวกลางในการสนับสนุนให้นิสิต โดยเฉพาะนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ได้ฝึกเขียนจดหมายเพื่อติดต่อกับเพื่อนชาวต่างประเทศ ซึ่งสามารถกระทำได้ เพราะสถาบันภาษามีการติดต่ออย่างเป็นทางการกับสถาบันภาษาหลายแห่งในต่างประเทศ กิจกรรมลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกหรือวันที่จะเรียนและใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

2. สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชา Foundation English I ควรจะสนับสนุนให้นิสิตใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสาร โดยอาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องกระทำเป็นตัวอย่างและพยายามส่งเสริมให้นิสิตเกิดความคุ้นเคยกับการฟังและพูดโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษในระดับที่นิสิตสามารถทำได้ นอกจากนี้แล้วอาจารย์ผู้สอนควรพยายามให้นิสิตเห็นว่าการพูดผิดหรือการใช้ภาษาผิดนั้นเป็นเรื่องธรรมดาไม่ควรให้ความสำคัญมากนักเพราะนั่นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการเรียน นอกจากนั้นแล้ว การที่อาจารย์สามารถใช้ภาษาอังกฤษพูดได้อย่างคล่องแคล่ว อย่างน้อยจะเป็น

ตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า แมตตนเองจะเป็นชาวต่างประเทศก็สามารถฝึกใช้หรือพูดภาษาอังกฤษได้อย่างดี หากรู้จักฝึกฝน

3. อาจารย์ผู้สอนควรมีบทบาทในการสอนการใช้กลวิธีในการเรียนภาษาอังกฤษแก่นิสิตในชั้นเรียนของตนเองโดยตรงเพราะนิสิตบางคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ นับว่าต้องการความช่วยเหลือในด้านนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเขาอาจไม่ทราบเลยว่าโดยความเป็นจริงแล้ว การเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ผลดีนั้น กลวิธีการเรียนที่ผู้เรียนใช้ก็นับว่ามีความสำคัญมากและสามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษาได้ดียิ่งขึ้น ถ้าเขาสามารถนำกลวิธีการเรียนต่าง ๆ ไปปฏิบัติอย่างน้อยที่สุด ควรให้นิสิตทั่วไปได้ทราบว่านิสิตที่เรียนเก่งมากใช้กลวิธีการเรียนอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลวิธีที่นิสิตที่เรียนเก่งมากใช้แตกต่างจากนิสิตที่เรียนอ่อน เช่น กลวิธีในการเดาอย่างมีหลักการ กลวิธีการใช้วิธีการเดาต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถจดจำได้ดียิ่งขึ้นและกลวิธีที่ใช้ในห้องเรียนที่สำคัญ คือ กลวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนโดยตรง

4. สำหรับอาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบรายวิชา Foundation English I จากการวิจัยพบว่านิสิตชั้น ปีที่ 1 นำกลวิธีการเรียนด้านที่ 6 (เดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ) มาปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะหลักการเดาโดยใช้บริบทนั้นนับว่าเป็นหัวใจอย่างหนึ่งของการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากความจริงที่ Robin และ Thompson (1982:14) กล่าวว่า การเรียนภาษานั้น ผู้เรียนจะต้องอยู่ในสถานการณ์คลุมเครืออยู่บ่อย ๆ ผู้เรียนจะต้องมีความอดทน ในขณะเดียวกัน Robin (1978: 46) ยังได้ย้ำว่าการที่จะทำให้เกิดความกระจำได้บ้างนั้น

ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จักการเดาอย่างมีหลักการโดยใช้บริบทและสิ่งแวดล้อมช่วย

จากผลการวิจัยนี้ อาจจะกล่าวได้ว่าบทเรียนวิชา FE I นับว่ามาถูกทางแล้วเพราะ เป็นบทเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการเดาโดยอาศัยบริบทเข้าช่วย ผู้เรียนมีโอกาทำกิจกรรมเองจากการอ่านและการฟังโดยไม่ต้องคอยเป็นกังวลกับการใช้พจนานุกรม แต่จากการสุ่มที่กลุ่มผู้เรียนเก่งกับกลุ่มที่เรียนไม่เก่งมีการใช้กลวิธีการเดาหรือทำนายอย่างมีหลักการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงพอจะกล่าวได้ว่า บทเรียนวิชา FE I อาจจะไม่สามารถเอื้อให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อนได้ฝึกวิธีการเดามากนัก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะแบบฝึกหัดที่ยากเกินไป หรือมีน้อยเกินไป หรืออาจเป็นเพราะนิสิตไม่ได้รับคำแนะนำอันถูกต้องในขณะที่เรียนเพราะอาจไม่กล้าถามอาจารย์ผู้สอนเป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำให้บทเรียน FE I ซึ่งมีส่วนดีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นและสามารถใช้ได้ผลดีกับกลุ่มนิสิตที่เรียนอ่อนด้วย

5. สำหรับผู้วิจัย งานวิจัยนี้ศึกษานิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทั่วไปโดยไม่ไดแยกนิสิตตามลักษณะวิชาที่เรียน ผู้วิจัยคิดว่าอาจเป็นสิ่งที่น่าสนใจหากจะมีการแบ่งกลุ่มประชากรใหม่เพื่อศึกษากลวิธีการเรียน เช่น แบ่งเป็นกลุ่ม Science และ non-science หรือนิสิตหญิงและนิสิตชาย เป็นต้น เพื่อหาความแตกต่างในการใช้กลวิธีการเรียนต่อไปในระหว่างกลุ่มนิสิตต่อไป

อีกประการหนึ่งควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาหากกลวิธีการเรียนที่เหมาะสมจริง ๆ กับผู้เรียนแต่ละกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเหล่านั้นได้พัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้นซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความสำคัญไม่น้อย

บรรณานุกรม

- เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล. “การเปรียบเทียบวิชาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาสูงและต่ำ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ. “การศึกษาความสัมพันธ์ของวิธีการเรียนและความถนัดในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษกับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล.” กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- Carroll, John B. “Characteristics of Successful Second Language Learner” in *Viewpoints on English as a Second Language*. Edited by Marina Burt. New York: Regents Publishing Company, Inc., 1977
- Chaudron, Graig. *Second Language Classrooms: Research on Teaching and Learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. (114-115).
- Papalia, Anthony. *Learner-Centered Language Teaching: Methods and Materials*. Rowley: Newbury House Publishers, Inc., 1976. “Assessing Students’ Learning Styles and Teaching for Individual Differences.” *Hispania* 61 (1978): 318.
- Robin, Joan. “What the Good Language Learner Can Teach Us” in *Socio-linguistic Aspect of Language Learning and Teaching*. Edited by J.B. Pride. London: Oxford University Press, 1979
- Robin, Joan, and Thompson, Irene. *How to be a More Successful Language Learner*. Boston: Heinle & Heinle Publishers Inc., 1982